

**UCHWAŁA NR XLVII/450/17
RADY MIEJSKIEJ W RYMANOWIE**

z dnia 4 grudnia 2017 r.

w sprawie uchwalenia „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Rymanów na lata 2017 - 2023”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1875 z późn. zm.)

**Rada Miejska w Rymanowie
uchwała, co następuje:**

- § 1. Uchwala się „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Rymanów na lata 2017 - 2023” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ W RYMANOWIE
Krzyżbyła - Ostęp
Krystyna Krzyżbyła-Ostęp

Załącznik do Uchwały Nr XLVII/450/17 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 4 grudnia 2017

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY RYMANÓW NA LATA 2017-2023

Rymanów, Brzozów
Listopad 2017 r.

Opracowanie:

RES Management S.C. Paweł Mentelski, Tomasz Bartnicki, Maciej Jednakiewicz

36-200 Brzozów

ul. Armii Krajowej 2

Zespół autorski:

Wojciech Farbaniec – Burmistrz Gminy Rymanów

Jan Materniak – Zastępca Burmistrza Gminy Rymanów

Maria Wais – Inspektor

oraz pracownicy Urzędu Gminy w Rymanowie i jednostek organizacyjnych, a także przedstawiciele innych instytucji publicznych, NGO i mieszkańców.

Ze strony Wykonawcy

Paweł Mentelski – ekspert i moderator RES Management S.C.

Tomasz Bartnicki – ekspert i moderator RES Management S.C.

Maciej Jednakiewicz – ekspert RES Management S.C.

Justyna Kostecka – ekspert RES Management S.C.

Barbara Kurczab – RES Management S.C.

Grzegorz Romańczuk – ekspert ResPublic sp. z o.o.

Aleksandra Ciekot – ekspert GIS ResPublic sp. z o.o.

Joanna Przeździecka – ekspert GIS ResPublic sp. z o.o.

Zofia Przetakiewicz – ekspert GIS ResPublic sp. z o.o.

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	6
I. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych, identyfikacja potencjałów oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.	7
I.1. SFERA SPOŁECZNA	7
1.1 Struktura demograficzna i społeczna gminy	7
1.2 Stan i struktura bezrobocia	16
1.3 Pomoc społeczna i struktura udzielanych świadczeń	19
1.4 Bezpieczeństwo mieszkańców	25
1.5 Edukacja i poziom oświaty	34
1.6 Działalność organizacji pozarządowych	37
1.7 Frekwencja wyborcza.....	40
1.8 Kapitał społeczny	41
I.2. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	50
2.1 Tereny zieleni.....	50
2.2 Położenie i struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy	52
2.3 Dostęp do podstawowych usług	53
2.4 Jakość przestrzeni publicznych	70
3.3. Dostępność komunikacyjna i poziom obsługi komunikacyjnej	70
2.5 Stan dróg w gminie Rymanów	73
2.6 Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	75
I.3. SFERA TECHNICZNA	77
3.1 Wyposażenie budynków w infrastrukturę techniczną	77
3.2 Charakterystyka i degradacja obiektów budowlanych	80
I.4. SFERA GOSPODARSTWA	83
4.1 Podatnicy PIT	83
4.2 Podmioty REGON	84
4.3 Średni dochód	87
I.5. SFERA ŚRODOWISKOWA	90
5.1 Azbest	90
5.2 Dzikie wysypiska śmieci.....	92
5.3 Zanieczyszczenie powietrza	94
5.4 Monitoring hałasu.....	95
5.5 Ochrona przyrody.....	96
I.6. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO	98
6.1 Metodyka badania.....	98
6.2 Próba.....	99
6.3 Wyniki badania.....	102
I.7. WYNIKI WARSZATU DIAGNOSTYCZNEGO	108
I.8. DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI	110
8.1 Delimitacja obszaru zdegradowanego	110
8.2 Zasięgi przestrzenne obszaru zdegradowanego	123
8.3 Delimitacja obszaru rewitalizacji	124

8.4	Zasięgi przestrzenne obszaru do rewitalizacji	133
I.9.	SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH	146
II.	Opis powiązań lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych	147
III.	Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	149
IV.	Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk	150
V.	Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych	160
V.1.	Opis planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	160
V.2.	Opis planowanych uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych	183
VI.	Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	187
VII.	INDYKTYWNE RAMY FINANSOWE	208
VIII.	Mechanizmy włączania mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów oraz grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	213
VIII.1.	PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA PARTYCYPACJI	213
VIII.2.	TECHNIKI I NARZĘDZIA PARTYCYPACYJNE ORAZ DZIAŁANIA AKTYWIZACYJNE	214
VIII.3.	ETAP WDRAŻANIA I OCENY LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	215
IX.	SYSTEM REALIZACJI (WDRAŻANIA) PROGRAMU REWITALIZACJI	216
IX.1.	PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA WDROŻENIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	216
IX.2.	PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	217
X.	System monitorowania i oceny skuteczności działań oraz wprowadzenia modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	220
XI.	STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	225
XII.	Spis tabel	226
	Spis WYKRESÓW	228
	Spis rysunków	228
	Spis Zdjęć	229

WSTĘP

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Rymanów na lata 2017-2023 (LPR) to dokument operacyjny wskazujący na potrzebę realizacji działań głównie w sferze społecznej oraz dodatkowo w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i gospodarczej. Realizacja działań pozwoli na niwelowanie zjawisk kryzysowych oraz wykorzystanie potencjałów na obszarze rewitalizacji. W konsekwencji pozwoli to na wyprowadzenie obszaru ze stanów kryzysowych, co pobudzi ich rozwój społeczno-gospodarczy, oddziałujący w konsekwencji na całą gminę.

Proces przygotowania LPR poprzedziła diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. W diagnozie zawarto najważniejsze wskaźniki opisujące sferę społeczną, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną, gospodarczą i środowiskową. Z uwagi na istotę interwencji i charakter potrzeb rewitalizacyjnych ukazano w diagnozie dynamikę zmian kluczowych zjawisk kryzysowych za lata 2014 – 2016.

Zarówno diagnoza gminy, jak i Lokalny Program Rewitalizacji zostały opracowane zgodnie z:

- Wytycznymi Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r
- Instrukcją Przygotowania Programów Rewitalizacji w Zakresie Wsparcia w Ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- Wytycznymi Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 w zakresie rewitalizacji w ramach RPO WP 2014-2020,
- Ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.).

Zgodnie z Wytycznymi Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r. rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Jest on prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji to dokument operacyjny, który posłuży właścicielowi – władzom gminy, na uruchamianie mechanizmów oraz realizację przedsięwzięć mających na celu szczególnie rodzaj interwencji.

Opracowanie LPR objęte zostało dofinansowaniem w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 zgodnie z umową nr RR-II.052.48.21.2016 z Województwem Podkarpackim z dnia 05.06.2017r.

I. POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH, IDENTYFIKACJA POTENCJAŁÓW ORAZ SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH.

I.1. SFERA SPOŁECZNA

1.1 Struktura demograficzna i społeczna gminy

W 2016 roku gminę Rymanów zamieszkiwało 16201 osób a miasto Rymanów 3853 osoby. Najbardziej licznie zamieszkane było sołectwo Klimkówka (1868 mieszkańców, co stanowiło 11,5% ogółu gminy), najmniej licznie z kolei zamieszkane było sołectwo Rudawka Rymanowska (43 mieszkańców, tj. 0,3% ogółu). W mieście Rymanów najwięcej osób mieszkało na ulicy Kolejowej (513 mieszkańców, tj. 13,31% ogółu) a najmniej na ulicy Małej (8 mieszkańców, tj. 0,21% ogółu).

Dynamika zmian ludności w latach 2014 – 2016 wykazała, że zarówno w gminie Rymanów jak i w mieście Rymanów od 2014 r. przybyło mieszkańców (dynamika dla gminy wyniosła 101,41 a dla miasta Rymanów 103,30). W gminie odnotowano dynamikę poniżej 100,00 w miejscowościach: Klimkówka, Ładzin, Łazy, Wróblak Królewski, Wróblak Szlachecki i Zmysłówka. W mieście Rymanów analogiczna sytuacja wystąpiła dla ulicy: Kolejowa, Mickiewicza, Mitkowskiego, Nadbrzeźna, Paderewskiego, Parkowa, Piekarska, Piękna, Podgórze, Sanocka, Sienkiewicza, Sikorskiego, Słowackiego i Wesola.

Tabela 1. Liczba ludności gminy i miasta Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku

Ulica/Miejscowość/ Sołectwo	Liczba ludności 2014	Liczba ludności 2015	Liczba ludności 2016	Odsetek całego miasta/gminy	Dynamika zmian 2014 - 2016
Bartoszków	71	74	78	2,02%	109,86
Boczna	21	21	21	0,55%	100,00
Bohaterów II Wojny Światowej	162	165	166	4,31%	102,47
Doktora Bieleckiego	164	174	173	4,49%	105,49
Dworska	113	116	116	3,01%	102,65
Garbarska	52	58	57	1,48%	109,62
Gospodarska	75	79	80	2,08%	106,67
Grunwaldzka	60	60	61	1,58%	101,67
Jasna	52	56	54	1,40%	103,85
Jesionowa	88	89	89	2,31%	101,14
Kalwaria	54	56	55	1,43%	101,85
Kilińskiego	34	39	37	0,96%	108,82
Kolejowa	514	519	513	13,31%	99,81
Konopnickiej	122	138	130	3,37%	106,56
Krzywa	31	32	32	0,83%	103,23
Mała	6	7	8	0,21%	133,33
Mickiewicza	109	108	108	2,80%	99,08
Mitkowskiego	297	292	296	7,68%	99,66
Nadbrzeźna	74	76	72	1,87%	97,30
Nowa Wieś	113	120	124	3,22%	109,73
Ogrodowa	45	47	46	1,19%	102,22
Osiedle	152	152	154	4,00%	101,32
Paderewskiego	21	20	20	0,52%	95,24
Parkowa	114	111	111	2,88%	97,37
Piekarska	76	75	73	1,89%	96,05
Piękna	18	17	17	0,44%	94,44
Piłsudskiego	34	40	42	1,09%	123,53
Podgórze	26	23	24	0,62%	92,31
Polna	15	20	15	0,39%	100,00
Roweckiego	112	120	123	3,19%	109,82
Rynek	159	151	159	4,13%	100,00
Sanocka	82	72	78	2,02%	95,12
Sienkiewicza	19	14	15	0,39%	78,95
Sikorskiego	99	103	97	2,52%	97,98
Słowackiego	41	38	39	1,01%	95,12
Swobody	15	18	17	0,44%	113,33

Szkolna	152	220	205	5,32%	134,87
Wesoła	25	20	23	0,60%	92,00
Wola	103	104	103	2,67%	100,00
Zielona	210	218	222	5,76%	105,71
Miasto Rymanów	3730	3862	3853	100,00%/23,8%	103,30
Bałucianka	134	133	142	0,9%	105,97
Bzianka	583	586	604	3,7%	103,60
Głębokie	718	724	722	4,5%	100,56
Klimkówka	1889	1883	1868	11,5%	98,89
Królik Polski	787	801	805	5,0%	102,29
Ladzin	472	473	469	2,9%	99,36
Łazy	107	99	97	0,6%	90,65
Milcza	1076	1074	1089	6,7%	101,21
Posada Górna	1668	1652	1684	10,4%	100,96
Puławy	148	154	159	1,0%	107,43
Rudawka Rymanowska	37	38	43	0,3%	116,22
Rymanów Zdrój	1408	1409	1431	8,8%	101,63
Sieniawa	1139	1155	1176	7,3%	103,25
Wisłoczek	181	182	183	1,1%	101,10
Wróblak Królewski	781	772	773	4,8%	98,98
Wróblak Szlachecki	1016	1017	1007	6,2%	99,11
Zmysłówka	101	100	96	0,6%	95,05
Gmina	15975	16114	16201	100,0%	101,41

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

Wartość wskaźnika obciążenia demograficznego (liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) dla gminy w 2016 r. wynosiła 61,95 a dla miasta Rymanów 68,55. Najwyższa wartość, a tym samym najmniej korzystna, ww. wskaźnika została odnotowana w sołectwie Łazy (76,36), Wróblak Królewski (74,89) oraz Zmysłówka (74,55). Najniższą wartość ww. wskaźnika odnotowano w sołectwie Ladzin (53,77), Sieniawa (54,13). W mieście Rymanów najmniej korzystny wskaźnik uzyskała ulica Mała (300,00) oraz Dworska (251,52) a najkorzystniejszy ulica Roweckiego (29,47).

Dynamika zmian na lata 2014 – 2016 wykazała, że w gminie Rymanów występuje problem starzenia się społeczeństwa. Wskaźnik ten dla gminy wyniósł 103,32. Jeszcze wyższy odnotowano dla miasta Rymanów – 106,67, ale najwyższą wartość osiągnął dla sołectwa Rudawka Rymanowska 175,00.

Współczynnik feminizacji, tj. liczba kobiet w przeliczeniu na 100 mężczyzn, dla gminy wyniósł w 2016 r. 104,20. Najwyższy wskaźnik wystąpił w sołectwie Rudawka Rymanowska i Zmysłówka, gdzie wskaźnik wynosił kolejno 138,89 oraz 123,26. W 7 na 18 miejscowości wskaźnik wynosi mniej niż 100. W mieście Rymanów występuje wyższy wskaźnik feminizacji niż w gminie – 106,60. Najwyższy występuje na ulicy Słowackiego (160) oraz Polnej i Sienkiewicza (150). Najniższy można zaobserwować na ulicy Pięknej – jedynie 54,55.

Dynamika zmian w latach 2014-2016 wskaźnika współczynnik feminizacji dla gminy Rymanów wyniosła 97,57. Tylko dla 5 miejscowości odnotowano ww. wskaźnik powyżej 100,00 – Głębokie, Klimkówka, Łazy, Wróblak Szlachecki i Zmysłówka. W mieście Rymanów dynamika zmian wyniosła 96,37. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano dla ul. Polnej - 131,25.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY RYMANÓW NA LATA 2017-2023

Tabela 2. Wskaźnik obciążenia demograficznego i współczynnik feminizacji w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 r.

Ulica/Miejscowość/ Sołectwo	Wskaźnik obciążenia demograficznego 2014 r.	Wskaźnik obciążenia demograficznego 2015 r.	Wskaźnik obciążenia demograficznego 2016 r.	Dynamika zmian 2014 - 2016	Wsp. feminizacji 2014 r.	Wsp. feminizacji 2015 r.	Wsp. feminizacji 2016 r.	Dynamika zmian 2014 - 2016
Bartoszków	47,92	76,19	143,75	300,00	82,05	85,00	77,27	94,18
Boczna	75,00	61,54	75,00	100,00	90,91	90,91	90,91	100,00
Bohaterów II Światowej Wojny	38,46	35,25	40,68	105,76	105,06	96,43	100,00	95,18
Doktora Bieleckiego	37,82	40,32	42,98	113,65	105,00	102,33	103,53	98,60
Dworska	79,37	68,12	251,52	316,91	135,42	114,81	110,91	81,90
Garbarska	52,94	75,76	67,65	127,78	100,00	93,33	90,00	90,00
Gospodarska	56,25	43,64	66,67	118,52	108,33	107,89	122,22	112,82
Grunwaldzka	81,82	87,50	79,41	97,06	122,22	100,00	117,86	96,43
Jasna	205,88	107,41	217,65	105,71	79,31	64,71	80,00	100,87
Jesionowa	44,26	93,10	43,55	202,55	100,00	100,00	96,43	96,43
Kalwaria	86,21	93,10	89,66	104,00	92,86	100,00	96,43	103,85
Kilińskiego	70,00	69,57	85,00	121,43	209,09	160,00	146,67	70,14
Kolejowa	56,23	56,33	54,98	97,78	116,88	119,92	117,37	100,42
Konopnickiej	45,24	48,39	51,16	113,10	139,22	115,63	128,07	91,99
Krzywa	93,75	52,38	100,00	106,67	121,43	113,33	128,57	105,88
Mała	200,00	75,00	300,00	150,00	100,00	133,33	100,00	100,00
Mickiewicza	87,93	80,00	83,05	94,45	118,00	116,00	116,00	98,31
Mitkowskiego	59,68	52,08	57,45	96,26	86,79	87,18	85,00	97,93
Nadbrzeżna	100,00	85,37	94,59	94,59	105,56	117,14	105,71	100,15
Nowa Wieś	52,70	69,01	65,33	123,97	121,57	103,39	117,54	96,69
Ogrodowa	55,17	46,88	58,62	106,25	114,29	74,07	119,05	104,17
Osiedle	76,74	68,89	77,01	100,35	117,14	100,00	110,96	94,72

Paderewskiego	200,00	122,22	185,71	92,86	75,00	81,82	81,82	109,09
Parkowa	58,33	50,00	54,17	92,86	115,09	101,82	117,65	102,22
Piekarska	72,73	47,06	65,91	90,63	137,50	134,38	143,33	104,24
Piękna	100,00	88,89	88,89	88,89	63,64	54,55	54,55	85,71
Piłsudskiego	61,90	60,00	50,00	80,77	88,89	81,82	90,91	102,27
Podgórze	116,67	64,29	100,00	85,71	85,71	76,92	84,62	98,72
Polna	150,00	81,82	150,00	100,00	114,29	185,71	150,00	131,25
Roweckiego	23,08	25,00	29,47	127,72	93,10	93,55	98,39	105,68
Rynek	70,97	54,08	70,97	100,00	101,27	101,33	91,57	90,42
Sanocka	90,70	80,00	77,27	85,20	134,29	140,00	136,36	101,55
Sienkiewicza	137,50	100,00	87,50	63,64	171,43	180,00	150,00	87,50
Sikorskiego	57,14	45,07	53,97	94,44	120,00	101,96	115,56	96,30
Słowackiego	70,83	40,74	62,50	88,24	156,25	123,53	160,00	102,40
Swobody	50,00	63,64	70,00	140,00	114,29	80,00	70,00	61,25
Szkolna	120,29	113,59	83,04	69,03	123,53	168,29	115,79	93,73
Wesoła	66,67	53,85	53,33	80,00	92,31	100,00	91,67	99,31
Wola	114,58	89,09	110,20	96,18	134,09	131,11	134,09	100,00
Zielona	69,35	60,29	77,60	111,89	105,88	98,18	88,14	83,24
Miasto Rymanów	64,26	60,05	68,55	106,67	110,62	107,52	106,60	96,37
Bałucianka	52,22	60,24	57,78	110,64	76,32	77,33	67,06	87,87
Bzianka	52,62	55,44	58,12	110,45	98,30	96,64	88,16	89,69
Głębokie	62,08	61,97	62,98	101,45	93,53	91,03	93,57	100,04
Klimkówka	59,41	58,50	57,64	97,02	111,53	111,81	112,03	100,45
Królik Polski	53,41	57,68	56,92	106,57	108,75	104,34	103,80	95,44
Ladzin	54,75	57,14	53,77	98,20	97,49	95,45	97,06	99,56
Łazy	94,55	83,33	76,36	80,77	98,15	110,64	120,45	122,73

Milcza	52,98	54,31	54,69	103,22	95,99	95,63	93,77	97,69
Posada Górna	63,21	62,44	64,77	102,48	113,03	115,95	111,29	98,47
Puławy	45,10	52,48	55,88	123,91	142,62	126,47	114,86	80,54
Rudawka Rymanowska	27,59	40,74	48,28	175,00	146,67	192,31	138,89	94,70
Rymanów Zdrój	54,27	54,33	56,56	104,23	111,41	109,05	108,91	97,75
Sieniawa	49,28	51,57	54,13	109,84	112,50	112,71	105,95	94,18
Wisłoczek	70,75	73,33	72,64	102,67	105,68	104,49	98,91	93,60
Wróblík Królewski	76,02	73,48	74,89	98,51	96,23	97,95	95,20	98,93
Wróblík Szlachecki	66,94	67,00	65,63	98,03	100,79	98,25	103,85	103,03
Zmysłówka	83,64	69,49	74,55	89,13	110,42	112,77	123,26	111,63
Gmina	59,96	59,47	61,95	103,32	106,80	105,69	104,20	97,57

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

W 2016 r. największa liczba osób w wieku przedprodukcyjnym na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej występuje na ulicy Dworskiej (474,14) w mieście Rymanów (194,91). Dla gminy wskaźnik ten został odnotowany na wyższym poziomie – 196,96. Dynamika zmian w latach 2014 – 2016 wskazała, że na przestrzeni tych lat zarówno w gminie Rymanów jak i w mieście, nastąpił przyrost osób w tym wieku.

Liczba osób w wieku produkcyjnym na 1000 mieszkańców w 2016 r wyniosła w gminie Rymanów 617,49. Dla 5 miejscowości odnotowano wskaźnik poniżej 600,00 w tym dla miasta Rymanów - 593,30. Dynamika zmian dla tego wskaźnika wykazała, że w latach 2014 – 2016 zmalała liczba osób w tym wieku. Dla gminy wyniosła ona 98,87. Jeszcze niższą wartością charakteryzowało się miasto Rymanów – 97,88. W Rymanowie najniższa wartość dynamiki odnotowano dla ul. Dworskiej - 51,03.

Liczba osób w wieku emerytalnym na 1000 mieszkańców w 2016 r. dla gminy Rymanów wyniosła 185,54, a dla miasta Rymanów 211,78. Najwyższa wartość wskaźnik równą 500,00 odnotowano dla ul. Paderewskiego. Dynamika zmian w latach 2014-2016 wskazuje na pogłębianie się zjawiska jakim jest starzenie się społeczeństwa w mieście Rymanów (dynamika równa 101,80). Dla gminy jej wartość wyniosła ok. 100,00 (99,97).

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY RYMANÓW NA LATA 2017-2023

Tabela 3. Liczba osób w poszczególnych przedziałach wiekowych w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 r.

Ulica/Miejscowość/Sołectwo	Liczba osób w wieku żłobkowym, przedszkolnym i szkolnym na 1000 mieszkańców w w 2014 r.	Liczba osób w wieku żłobkowym, przedszkolnym i szkolnym na 1000 mieszkańców w w 2015 r.	Liczba osób w wieku żłobkowym, przedszkolnym i szkolnym na 1000 mieszkańców w w 2016 r.	Dynamika zmian 2014 - 2016	Liczba osób w wieku produkcyjnym na 1000 mieszkańców w w 2014 r.	Liczba osób w wieku produkcyjnym na 1000 mieszkańców w w 2015 r.	Liczba osób w wieku produkcyjnym na 1000 mieszkańców w w 2016 r.	Dynamika zmian 2014 - 2016	Liczba osób w wieku emerytalnym na 1000 mieszkańców w w 2014 r.	Liczba osób w wieku emerytalnym na 1000 mieszkańców w w 2014 r.	Liczba osób w wieku emerytalnym na 1000 mieszkańców w w 2016 r.	Dynamika zmian 2014 - 2016
Bartoszków	140,85	189,19	205,13	145,64	676,06	567,57	410,26	60,68	243,24	384,62	384,62	210,06
Boczna	333,33	285,71	333,33	100,00	571,43	619,05	571,43	100,00	95,24	95,24	95,24	100,00
Bohaterów II Wojny Światowej	166,67	157,58	180,72	108,43	722,22	739,39	710,84	98,42	103,03	108,43	108,43	97,59
Doktora Bieleckiego	134,15	160,92	167,63	124,96	725,61	712,64	699,42	96,39	126,44	132,95	132,95	94,80
Dworska	221,24	215,52	474,14	214,31	557,52	594,83	284,48	51,03	189,66	241,38	241,38	109,10
Garbarska	57,69	172,41	140,35	243,27	653,85	568,97	596,49	91,23	258,62	263,16	263,16	91,23
Gospodarska	160,00	164,56	212,50	132,81	640,00	696,20	600,00	93,75	139,24	187,50	187,50	93,75
Grunwaldzka	150,00	150,00	147,54	98,36	550,00	533,33	557,38	101,34	316,67	295,08	295,08	98,36
Jasna	211,54	214,29	240,74	113,80	326,92	482,14	314,81	96,30	303,57	444,44	444,44	96,30
Jesionowa	102,27	89,89	112,36	76,90	693,18	325,84	696,63	47,01	213,48	213,48	191,01	104,37
Kalwaria	111,11	142,86	127,27	114,55	537,04	517,86	527,27	98,18	339,29	345,45	345,45	98,18
Kilińskiego	176,47	230,77	243,24	137,84	588,24	589,74	540,54	91,89	179,49	216,22	216,22	91,89
Kolejowa	202,33	208,09	198,83	98,27	640,08	639,69	645,22	100,80	152,22	155,95	155,95	98,96
Konopnickiej	155,74	166,67	192,31	123,48	688,52	673,91	661,54	96,08	159,42	146,15	146,15	93,85
Krzywa	0,00	0,00	0,00	-	516,13	656,25	500,00	96,88	343,75	500,00	500,00	103,33
Mała	0,00	142,86	125,00	-	333,33	571,43	250,00	75,00	285,71	625,00	625,00	93,75
Mickiewicza	174,31	157,41	157,41	90,30	532,11	555,56	546,30	102,67	287,04	296,30	296,30	100,93
Mitkowskiego	154,88	136,99	145,27	93,79	626,26	657,53	635,14	101,42	205,48	219,59	219,59	100,34
Nadbrzeżna	270,27	263,16	250,00	92,50	500,00	539,47	513,89	102,78	197,37	236,11	236,11	102,78
Nowa Wieś	230,09	283,33	290,32	126,18	654,87	591,67	604,84	92,36	125,00	104,84	104,84	91,13
Ogrodowa	244,44	255,32	260,87	106,72	644,44	680,85	630,43	97,83	63,83	108,70	108,70	97,83
Osiedle	157,89	171,05	162,34	102,81	565,79	592,11	564,94	99,85	236,84	272,73	272,73	98,70

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY RYMANÓW NA LATA 2017-2023

Paderewskiego	190,48	150,00	150,00	78,75	333,33	450,00	350,00	105,00	400,00	500,00	500,00	105,00
Parkowa	157,89	117,12	135,14	85,59	631,58	666,67	648,65	102,70	216,22	216,22	216,22	102,70
Piekarska	223,68	146,67	191,78	85,74	578,95	680,00	602,74	104,11	173,33	205,48	205,48	104,11
Piękna	55,56	0,00	0,00	0,00	500,00	529,41	529,41	105,88	470,59	470,59	470,59	105,88
Piłsudskiego	147,06	150,00	119,05	80,95	617,65	625,00	666,67	107,94	225,00	214,29	214,29	91,07
Podgórze	153,85	130,43	83,33	54,17	461,54	608,70	500,00	108,33	260,87	416,67	416,67	108,33
Polna	266,67	200,00	266,67	100,00	400,00	550,00	400,00	100,00	250,00	333,33	333,33	100,00
Roweckiego	107,14	116,67	154,47	144,17	812,50	800,00	772,36	95,06	83,33	73,17	73,17	91,06
Rynek	125,79	145,70	125,79	100,00	584,91	649,01	584,91	100,00	205,30	289,31	289,31	100,00
Sanocka	182,93	152,78	128,21	70,09	524,39	555,56	564,10	107,57	291,67	307,69	307,69	105,13
Sienkiewicza	263,16	71,43	66,67	25,33	421,05	500,00	533,33	126,67	428,57	400,00	400,00	126,67
Sikorskiego	272,73	233,01	257,73	94,50	636,36	689,32	649,48	102,06	77,67	92,78	92,78	102,06
Słowackiego	243,90	105,26	205,13	84,10	585,37	710,53	615,38	105,13	184,21	179,49	179,49	105,13
Swobody	200,00	277,78	294,12	147,06	666,67	611,11	588,24	88,24	111,11	117,65	117,65	88,24
Szkolna	394,74	359,09	248,78	63,02	453,95	468,18	546,34	120,35	172,73	204,88	204,88	135,40
Wesoła	160,00	100,00	86,96	54,35	600,00	650,00	652,17	108,70	250,00	260,87	260,87	108,70
Wola	116,50	96,15	106,80	91,67	466,02	528,85	475,73	102,08	375,00	417,48	417,48	100,00
Zielona	266,67	243,12	301,80	113,18	590,48	623,85	563,06	95,36	133,03	135,14	135,14	94,59
Miasto Rymanów	185,79	186,17	194,91	104,91	606,17	624,81	593,30	97,88	189,02	211,78	211,78	101,80
Bałucianka	149,25	187,97	176,06	117,96	649,25	624,06	633,80	97,62	187,97	190,14	190,14	94,37
Bzianka	154,37	179,18	180,46	116,90	655,23	643,34	632,45	96,52	177,47	187,09	187,09	98,26
Głębokie	204,74	207,18	209,14	102,15	616,99	617,40	613,57	99,45	175,41	177,29	177,29	99,45
Klimkówka	199,05	188,53	187,90	94,40	627,32	630,91	634,37	101,12	180,56	177,73	177,73	102,36
Królik Polski	208,39	222,22	224,84	107,90	651,84	634,21	637,27	97,76	143,57	137,89	137,89	98,65
Ladzin	161,02	158,56	155,65	96,67	646,19	636,36	650,32	100,64	205,07	194,03	194,03	100,64
Łazy	242,99	181,82	164,95	67,88	514,02	545,45	567,01	110,31	272,73	268,04	268,04	110,31
Milcza	188,66	197,39	197,43	104,65	653,35	648,04	646,46	98,95	154,56	156,11	156,11	98,81

Posada Górna	204,44	212,47	213,78	104,57	612,71	615,62	606,89	99,05	171,91	179,33	179,33	98,08
Puławy	162,16	188,31	220,13	135,74	689,19	655,84	641,51	93,08	155,84	138,36	138,36	93,08
Rudawka Rymanowska	135,14	236,84	255,81	189,30	783,78	710,53	674,42	86,05	52,63	69,77	69,77	86,05
Rymanów Zdrój	152,70	163,95	139,85	107,55	647,73	647,98	627,48	98,61	188,08	197,06	232,67	98,74
Sieniawa	181,74	205,19	209,18	115,10	669,89	659,74	648,81	96,85	135,06	142,01	142,01	95,71
Wisłoczek	276,24	296,70	284,15	102,86	585,64	576,92	579,23	98,91	126,37	136,61	136,61	98,91
Wróblík Królewski	197,18	193,01	195,34	99,07	569,78	576,42	571,80	100,35	230,57	232,86	232,86	99,92
Wróblík Szlachecki	209,65	211,41	203,57	97,10	599,41	598,82	603,77	100,73	189,77	192,65	192,65	100,89
Zmysłówka	287,13	240,00	250,00	87,07	544,55	590,00	572,92	105,21	170,00	177,08	177,08	105,21
Gmina	189,86	194,61	196,96	103,74	624,54	627,09	617,49	98,87	178,29	185,54	185,54	99,97

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

1.2 Stan i struktura bezrobocia

W 2016 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 412 osób. Ponad połowa (216 osób) to osoby długotrwale bezrobotne tzn. nieposiadające pracy powyżej 12 miesięcy. Dokładnie połowa (206 z 412) to osoby bez średniego wykształcenia. Biorąc pod uwagę poszczególne miejscowości największy odsetek osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniósł 41,40 w miejscowości Wróblak Królewski. Kolejne miejscowości takie jak Głębokie, Ladzin i Zmysłówka osiągnęły wskaźnik powyżej 30 %. Na uwagę zasługuje fakt, iż w Rudawce Rymanowskiej nie zarejestrowano w 2016 roku żadnego bezrobotnego. Biorąc pod uwagę odsetek osób długotrwale bezrobotnych największy występował w miejscowości Wróblak Królewski (25,87) oraz Bałucianka (21,13). Najwyższe wskaźniki dotyczące odsetka osób bezrobotnych bez wykształcenia średniego (powyżej 20 %) występują również w tych dwóch miejscowościach oraz w Łazach.

Liczba bezrobotnych w samym mieście Rymanów wynosiła 93 osoby. Największy wskaźnik (na 1000 mieszkańców) w 2016 roku wyniósł 71,43 na ulicy Piłsudskiego oraz ulicy Swobody (58,82). Również na ulicy Swobody odnotowano najwyższy wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych – jest to 100 % wszystkich bezrobotnych na tej ulicy. Dodatkowo wszystkie te osoby nie posiadały wykształcenia średniego. Równie wysoki wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych bez wykształcenia średniego występował na ulicy Piłsudskiego (47,62).

Dynamika w latach zmian w latach 2014-2016 wykazała, że w gminie Rymanów nastąpiła poprawa w każdym z trzech wyżej wymienionych wskaźników. Najniższą dynamikę zmian odnotowano dla wskaźnika - liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców – 45,65, a najwyższą dla wskaźnika - liczba osób bezrobotnych bez wyk. średniego na 1000 mieszkańców – 49,79. W mieście Rymanów dynamika każdego z ww. wskaźników była wyższa niż dla gminy. Najwyższą dynamikę dla wskaźnika - Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców odnotowano dla ul. Kalwaria – 196,3, dla wskaźnika - Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców dla ul. Konopnickiej – 187,6 a dla wskaźnika - Liczba osób bezrobotnych bez wyk. średniego na 1000 mieszkańców dla ul. Mickiewicza - 201,87.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY RYMANÓW NA LATA 2017-2023

Tabela 4. Liczba bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych, bezrobotnych bez wykształcenia średniego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku

Ulica /Miejscowość / Sołectwo	2014 r.			2015 r.			2016 r.			Dynamika 2014-2016		
	Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych bez wyk. średniego na 1000 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych bez wyk. średniego na 1000 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych bez wyk. średniego na 1000 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych bez wyk. średniego na 1000 mieszkańców
Bartoszów	28,17	14,08	0,00	27,03	13,51	0,00	25,64	12,82	0,00	91,02	91,02	-
Boczna	0,00	0,00	0,00	47,62	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-
Bohaterów II Wojny Światowej	43,21	24,69	30,86	24,24	12,12	18,18	36,14	18,07	6,02	83,64	73,18	19,50
Doktora Bieleckiego	30,49	18,29	18,29	17,24	11,49	11,49	17,34	5,78	5,78	56,88	31,60	31,60
Dworska	53,10	8,85	17,70	34,48	25,86	17,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Garbarska	19,23	19,23	19,23	34,48	17,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Gospodarska	40,00	0,00	13,33	12,66	12,66	0,00	12,50	12,50	0,00	31,25	-	0,00
Grunwaldzka	16,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,39	0,00	0,00	98,34	-	-
Jasna	76,92	38,46	0,00	17,86	17,86	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Jesionowa	22,73	11,36	11,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kalwaria	18,52	0,00	0,00	17,86	17,86	17,86	36,36	18,18	36,36	196,34	-	-
Kilińskiego	29,41	0,00	29,41	25,64	25,64	0,00	27,03	27,03	0,00	91,90	-	0,00
Kolejowa	52,53	29,18	21,40	36,61	23,12	15,41	25,34	15,59	15,59	48,24	53,42	72,85
Konopnickiej	32,79	8,20	0,00	43,48	21,74	7,25	46,15	15,38	0,00	140,76	187,64	-
Krzywa	32,26	32,26	32,26	31,25	31,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Mała	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-
Mickiewicza	45,87	18,35	9,17	27,78	9,26	9,26	9,26	9,26	18,52	20,19	50,47	201,87
Mitkowskiego	47,14	16,84	20,20	51,37	23,97	20,55	33,78	20,27	20,27	71,66	120,40	100,34
Nadbrzeżna	0,00	0,00	0,00	13,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-
Nowa Wieś	61,95	17,70	44,25	33,33	33,33	16,67	32,26	24,19	24,19	52,08	136,67	54,67
Ogrodowa	66,67	22,22	44,44	42,55	21,28	42,55	43,48	21,74	21,74	65,22	97,83	48,92
Osiedle	32,89	13,16	26,32	13,16	13,16	13,16	38,96	6,49	32,47	118,44	49,32	123,39
Paderewskiego	47,62	0,00	0,00	100,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	105,00	-	-
Parkowa	61,40	43,86	35,09	54,05	36,04	18,02	45,05	18,02	36,04	73,37	41,09	102,71
Piekarska	13,16	0,00	13,16	26,67	13,33	13,33	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00
Piękna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-
Piłsudskiego	58,82	58,82	29,41	75,00	50,00	50,00	71,43	47,62	47,62	121,43	80,95	161,91
Podgórze	38,46	38,46	0,00	43,48	0,00	43,48	41,67	41,67	41,67	108,34	108,34	-
Polna	66,67	0,00	0,00	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-
Roweckiego	44,64	26,79	17,86	33,33	16,67	16,67	24,39	16,26	16,26	54,63	60,70	91,06
Rynek	31,45	12,58	18,87	46,36	13,25	33,11	31,45	18,87	18,87	100,01	150,02	100,01
Sanocka	85,37	36,59	48,78	69,44	13,89	27,78	25,64	25,64	12,82	30,04	70,08	26,28
Sienkiewicza	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-
Sikorskiego	40,40	30,30	20,20	19,42	0,00	9,71	10,31	10,31	10,31	25,52	34,02	51,03

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY RYMANÓW NA LATA 2017-2023

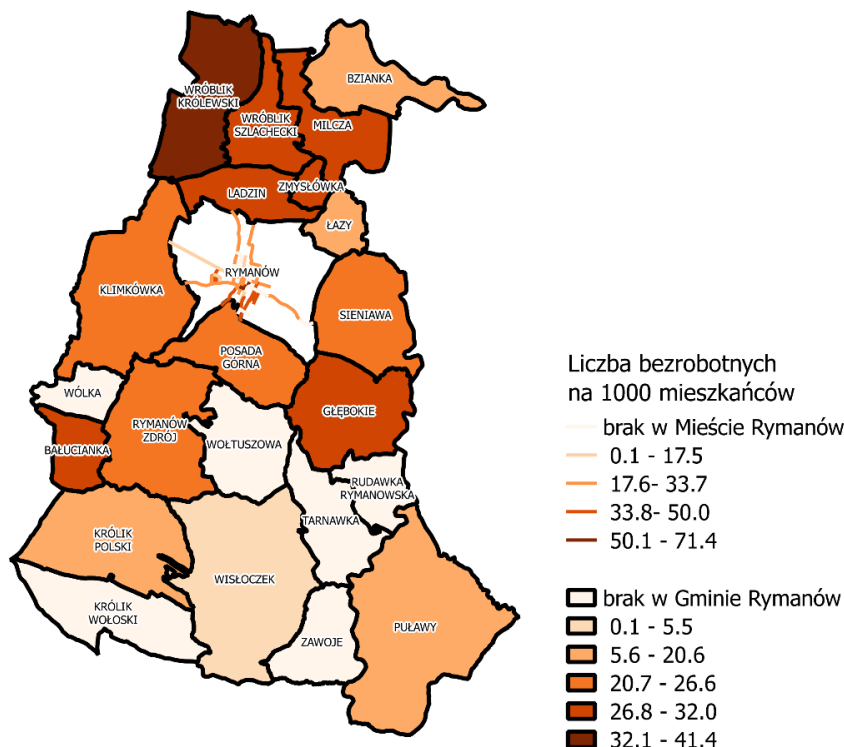
Słowackiego	24,39	0,00	24,39	0,00	0,00	0,00	25,64	0,00	25,64	105,12	-	105,12
Swobody	66,67	0,00	0,00	111,11	55,56	55,56	58,82	58,82	58,82	88,23	-	-
Szkolna	65,79	59,21	19,74	31,82	27,27	13,64	24,39	9,76	4,88	37,07	16,48	24,73
Wesoła	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-
Wola	29,13	29,13	0,00	28,85	9,62	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Zielona	38,10	14,29	14,29	22,94	9,17	4,59	31,53	13,51	9,01	82,77	94,57	63,07
Miasto Rymanów	41,82	20,38	18,23	31,85	17,35	13,46	24,14	12,98	12,72	57,72	63,70	69,77
Bałucianka	52,24	14,93	44,78	60,15	22,56	52,63	28,17	21,13	21,13	53,93	141,57	47,19
Bzianka	34,31	20,58	17,15	32,42	18,77	22,18	14,90	9,93	9,93	43,43	48,24	57,89
Głębokie	45,96	22,28	25,07	46,96	19,34	27,62	31,86	16,62	19,39	69,32	74,58	77,34
Klimkówka	35,47	18,00	14,29	28,68	15,93	9,56	23,55	11,24	8,03	66,40	62,45	56,18
Królik Polski	47,01	20,33	15,25	41,20	18,73	17,48	17,39	8,70	6,21	36,99	42,79	40,73
Ladzin	72,03	38,14	40,25	52,85	14,80	27,48	31,98	19,19	17,06	44,40	50,32	42,38
Łazy	84,11	65,42	56,07	50,51	10,10	50,51	20,62	20,62	20,62	24,51	31,52	36,77
Milcza	58,55	33,46	30,67	35,38	12,10	16,76	29,38	13,77	18,37	50,18	41,16	59,90
Posada Górna	46,76	24,58	25,18	41,77	19,98	22,40	24,94	13,06	14,25	53,33	53,13	56,59
Puławy	13,51	6,76	0,00	19,48	12,99	6,49	18,87	12,58	6,29	139,64	186,18	-
Rudawka Rymanowska	0,00	0,00	0,00	52,63	26,32	52,63	0,00	0,00	0,00	-	-	-
Rymanów-Zdrój	48,30	18,47	17,76	34,78	19,87	14,90	26,55	10,48	8,39	54,97	56,75	47,25
Sieniawa	42,14	24,58	20,19	29,44	12,99	15,58	24,66	10,20	7,65	58,52	41,49	37,88
Wiśloczek	11,05	0,00	5,52	5,49	5,49	5,49	5,46	0,00	5,46	49,41	-	98,83
Wróblak Królewski	65,30	34,57	29,45	51,81	23,32	32,38	41,40	25,87	21,99	63,40	74,83	74,67
Wróblak Szlachecki	50,20	24,61	21,65	44,25	17,70	20,65	27,81	18,87	18,87	55,40	76,69	87,15
Zmysłówka	79,21	49,50	49,50	40,00	0,00	20,00	31,25	10,42	10,42	39,45	21,05	21,05
Gmina	55,71	27,92	25,54	44,00	21,35	21,10	25,43	13,33	12,72	45,65	47,75	49,79

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Krośnie

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY RYMANÓW NA LATA 2017-2023

Rysunek 1. Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Krośnie

1.3 Pomoc społeczna i struktura udzielanych świadczeń

Daną obrazującą zamożność społeczeństwa jest liczba wniosków złożonych na pierwsze dziecko w ramach programu rządowego „Rodzina 500+”. Zgodnie z ustawą o pomocy państwa w wychowaniu dzieci z dn. 16.02.2016 istnieje możliwość uzyskania świadczenia na pierwsze dziecko, w przypadku, gdy: dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza 800 zł, a w przypadku, kiedy przynajmniej jedno dziecko jest niepełnosprawne, nie przekracza 1 200 zł.

W gminie w 2016 roku złożono 839 wniosków – najwięcej z nich w mieście Rymanów - 161, a najmniej w sołectwie Łązy – 1. Biorąc pod uwagę podział miasta Rymanów na ulice najwięcej złożonych wniosków przypadło na ulicę Kolejową - 20 oraz Mitkowskiego – 16. Należy zwrócić uwagę, że w obrębie 6 ulic miasta (15,0% wszystkich ulic) nie złożono żadnego wniosku.

Wskaźnik liczby wniosków na pierwsze dziecko w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2016 roku dla gminy Rymanów wyniósł 51,79, z czego 10 sołectw przekroczyło ten wskaźnik. Sołectwem, w którym wskaźnik był najwyższy - 81,97 było sołectwo Wisłoczek, a następnie Puławy – 75,47. W mieście Rymanów wyniósł 41,79 czyli poniżej wskaźnika dla gminy. Spośród ulic w mieście Rymanów negatywnie odznaczała się ulica Polna z wynikiem 133,33. Była to jedyna ulica, która przekroczyła 100,00.

Tabela 5. Liczba złożonych wniosków o 500+ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminie i mieście Rymanów w 2016 roku

Ulica/Miejscowość/Sołectwo	Liczba wniosków na pierwsze dziecko	Liczba wniosków na pierwsze dziecko w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
Bartoszków	2	25,64
Boczna	1	47,62
Bohaterów II Wojny Światowej	9	54,22
Doktora Bieleckiego	3	17,34
Dworska	3	25,86
Garbarska	4	70,18

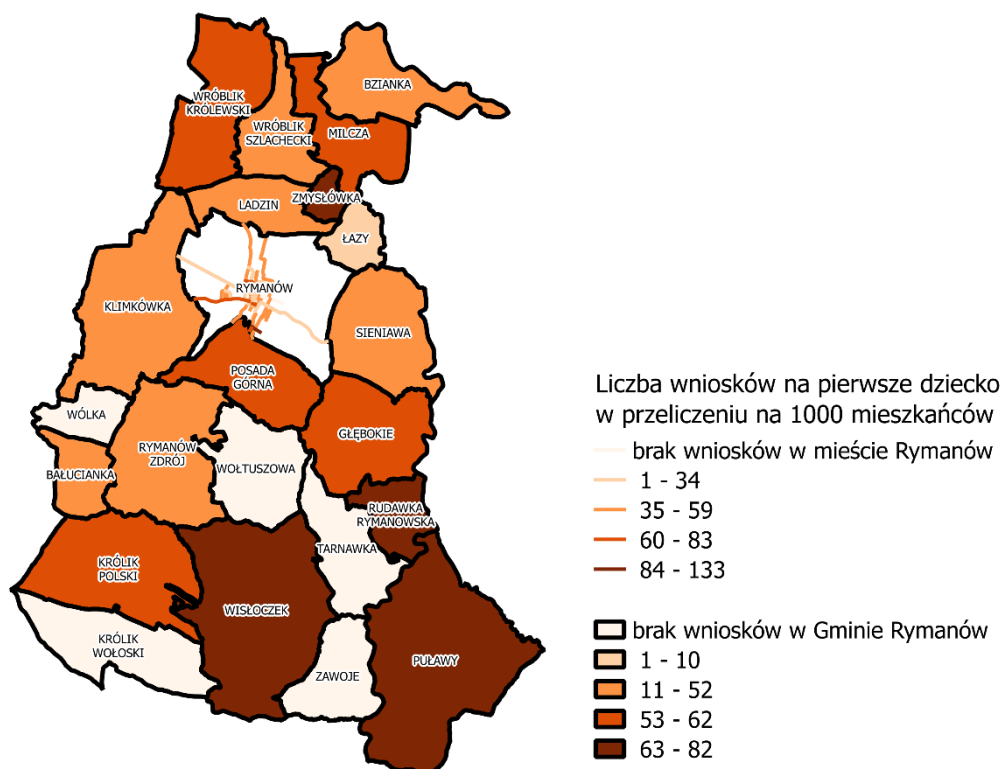
Gospodarska	4	50,00
Grunwaldzka	1	16,39
Jasna	1	18,52
Jesionowa	3	33,71
Kalwaria	2	36,36
Kilińskiego	3	81,08
Kolejowa	20	38,99
Konopnickiej	6	46,15
Krzywa	0	0,00
Mała	0	0,00
Mickiewicza	4	37,04
Mitkowskiego	16	54,05
Nadbrzeżna	6	83,33
Nowa Wieś	6	48,39
Ogrodowa	3	65,22
Osiedle	6	38,96
Paderewskiego	1	50,00
Parkowa	5	45,05
Piekarska	4	54,79
Piękna	0	0,00
Piłsudskiego	3	71,43
Podgórze	0	0,00
Polna	2	133,33
Roweckiego	6	48,78
Rynek	5	31,45
Sanocka	0	0,00
Sienkiewicza	0	0,00
Sikorskiego	2	20,62
Słowackiego	2	51,28
Swobody	1	58,82
Szkolna	6	29,27
Wesoła	1	43,48
Wola	5	48,54
Zielona	15	67,57
Miasto Rymanów	161	41,79
Bałucianka	6	42,25
Bzianka	31	51,32
Głębokie	44	60,94
Klimkówka	98	52,46

Królik Polski	45	55,90
Ladzin	23	49,04
Łazy	1	10,31
Milcza	68	62,44
Posada Górna	100	59,38
Puławy	12	75,47
Rudawka Rymanowska	3	69,77
Rymanów Zdrój	66	46,12
Sieniawa	60	51,02
Wisłoczek	15	81,97
Wróblik Królewski	48	62,10
Wróblik Szlachecki	51	50,65
Zmysłówka	7	72,92
Gmina	839	51,79

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

Rysunek 2. Liczba złożonych wniosków na pierwsze dziecko w ramach programu „500+” w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminie i mieście Rymanów w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

W gminie Rymanów w 2016 roku zasiłki pomocy społecznej pobierało 693 osoby, wskaźnik liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu 1000 mieszkańców wyniósł 42,78 osób. Największe natężenie tego problemu występowało w sołectwie Zmysłówka, gdzie wskaźnik wyniósł 229,17 a także kolejno w sołectwie Wisłoczek oraz Bałucianka. Analizując jedynie miasto Rymanów

najwyższym wskaźnikiem charakteryzowały się ulice: Ogrodowa (369,57), Swobody (235,29) oraz Rynek (125,79). Dla porównania miasto Rymanów osiągnęło wskaźnik 19,72.

Pomoc z powodu bezrobocia była najliczniej przyznawaną pomocą. Wskaźnik liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej według powodów przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniósł dla gminy 15,4. Sołectwem, którego mieszkańcy najaktywniej korzystali z pomocy z tego powodu było sołectwo Zmysłówka – 125. W dwóch sołectwach nie przyznawano pomocy z tego powodu – Bzianka i Rudawka Rymanowska. Wskaźnik dla miasta Rymanów wyniósł 8,3. Najwyższy wskaźnik a tym samym najgorszy osiągnęła ulica Ogrodowa (369,6). Łącznie 3 ulice przekroczyły wskaźnik powyżej 100,00 – Ogrodowa, Piękna i Swobody.

W gminie Rymanów 176 osób pobierało zasiłki społeczne z powodu niepełnosprawności. Porównując wskaźnik liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej z tego powodu dla gminy, który wyniósł 10,9 to 5 sołectw przekroczyło ten wskaźnik: Głębokie, Klimkówka, Królik Polski, Rymanów Zdrój i Sieniawa. Najwyższy wynik osiągnęło sołectwo Klimkówka - 17,1. Miasto Rymanów osiągnęło wynik 5,6 a wśród wszystkich ulic negatywnie wyróżniała się ulica Garbarska – 52,6.

Z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego korzystali mieszkańcy 7 sołectw. Wskaźnik liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej z tego powodu wyniósł w gminie Rymanów 4,9. Dla porównania sołectwo Wisłoczek osiągnęło najwyższy wskaźnik ze wszystkich sołectw – 158,5. W mieście Rymanów nie istniała potrzeba wypłacania zasiłków społecznych z tego powodu.

Dynamika zmian w latach 2014 – 2016 wskaźnika liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców wyniosła 81,17, zatem problem ten uległ zmniejszeniu. Podobnie kształtowała się sytuacja w mieście Rymanów (dynamika zmian 42,27).

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY RYMANÓW NA LATA 2017-2023

Tabela 6. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej według powodów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku

Ulica /Miejscowość /Sołectwo	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców					Powód przyznawania świadczenia z pomocy społecznej						
	2014 r.	2015 r.	2016 r.	Dynamika zmian 2014 - 2016	Bezrobocie w 2016 r.	Dynamika zmian 2014-2016	Niepełnosprawność w 2016 r.	Dynamika zmian 2014-2016	Długotrwała choroba w 2016 r.	Dynamika zmian 2014-2016	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w 2016 r.	Dynamika zmian 2014-2016
Bartoszków	112,68	135,14	89,74	79,64	0,0	0,00	38,5	-	51,3	182,12	0,0	-
Boczna	0,00	0,00	0,00	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Bohaterów II Wojny Światowej	18,52	72,73	0,00	0,00	0,0	0,00	0,0	-	0,0	0,00	0,0	-
Doktora Bieleckiego	67,07	17,24	40,46	60,32	23,1	126,28	11,6	38,05	5,8	31,71	0,0	-
Dworska	44,25	17,24	8,62	19,48	0,0	0,00	0,0	-	8,6	24,30	0,0	-
Garbarska	0,00	51,72	52,63	-	0,0	-	52,6	-	0,0	-	0,0	-
Gospodarska	0,00	0,00	0,00	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Grunwaldzka	0,00	0,00	0,00	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Jasna	76,92	0,00	0,00	0,00	0,0	0,00	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Jesionowa	45,45	0,00	11,24	24,73	0,0	0,00	11,2	-	0,0	-	0,0	-
Kalwaria	18,52	17,86	18,18	98,17	0,0	-	18,2	98,28	0,0	-	0,0	-
Kilińskiego	147,06	128,21	108,11	73,51	0,0	-	0,0	-	108,1	73,51	0,0	-
Kolejowa	60,31	79,00	60,43	100,20	15,6	114,55	11,7	40,09	33,1	189,04	0,0	-
Konopnickiej	16,39	14,49	7,69	46,91	0,0	-	7,7	-	0,0	0,00	0,0	-
Krzywa	0,00	0,00	0,00	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Mała	0,00	0,00	0,00	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Mickiewicza	45,87	46,30	46,30	100,93	46,3	168,22	0,0	0,00	0,0	-	0,0	-
Mitkowskiego	37,04	41,10	23,65	63,86	0,0	-	20,3	100,49	3,4	20,20	0,0	-
Nadbrzeżna	54,05	52,63	0,00	0,00	0,0	-	0,0	0,00	0,0	-	0,0	-
Nowa Wieś	79,65	58,33	72,58	91,13	0,0	0,00	48,4	91,15	0,0	0,00	0,0	-
Ogrodowa	288,89	340,43	369,57	127,93	369,6	127,94	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Osiedle	39,47	39,47	38,96	98,70	32,5	82,33	0,0	-	6,5	-	0,0	-
Paderewskiego	0,00	0,00	0,00	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Parkowa	70,18	27,03	54,05	77,02	36,0	-	9,0	51,30	9,0	17,10	0,0	-
Piekarska	52,63	53,33	68,49	130,13	54,8	104,12	13,7	-	0,0	-	0,0	-
Piękna	0,00	0,00	117,65	-	117,6	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Piłsudskiego	88,24	50,00	23,81	26,98	0,0	0,00	23,8	80,92	0,0	-	0,0	-
Podgórze	0,00	0,00	0,00	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Polna	0,00	0,00	0,00	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Roweckiego	53,57	50,00	0,00	0,00	0,0	0,00	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Rynek	100,63	86,09	125,79	125,00	50,3	88,86	50,3	114,25	6,3	-	0,0	-
Sanocka	48,78	0,00	51,28	105,12	25,6	52,48	0,0	-	25,6	-	0,0	-
Sienkiewicza	0,00	0,00	0,00	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Sikorskiego	0,00	0,00	0,00	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Słowackiego	0,00	0,00	0,00	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY RYMANÓW NA LATA 2017-2023

Swobody	0,00	222,22	235,29	-	235,3	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Szkolna	59,21	40,91	34,15	57,68	4,9	24,83	4,9	-	24,4	61,81	0,0	-
Wesoła	0,00	0,00	0,00	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Wola	9,71	19,23	19,42	200,03	0,0	0,00	9,7	-	9,7	-	0,0	-
Zielona	4,76	4,59	4,50	94,50	0,0	-	4,5	94,50	0,0	-	0,0	-
Miasto Rymanów	46,65	44,80	19,72	42,27	8,3	39,19	5,6	41,78	5,1	42,27	0,0	-
Bałucianka	179,10	135,34	91,55	51,12	56,3	68,58	0,0	-	0,0	-	35,2	58,96
Bzianka	51,46	46,08	21,52	41,82	0,0	0,00	9,9	144,29	1,7	-	0,0	-
Głębokie	66,85	66,30	29,09	43,51	5,5	23,23	12,5	49,86	4,2	-	0,0	-
Klimkówka	51,88	68,51	59,42	114,54	17,7	3343,53	17,1	92,29	2,1	-	2,1	7,63
Królik Polski	67,34	54,93	37,27	55,34	5,0	16,40	14,9	234,53	9,9	43,29	0,0	-
Ladzin	33,90	27,48	21,32	62,89	8,5	50,15	8,5	100,30	4,3	101,48	0,0	-
Łazy	56,07	50,51	10,31	18,39	10,3	22,04	0,0	0,00	0,0	-	0,0	-
Milcza	48,33	29,80	22,96	47,51	2,8	18,83	7,3	112,21	8,3	63,79	4,6	98,99
Posada Górna	49,76	46,61	39,19	78,76	21,4	104,99	5,3	38,44	8,3	138,44	0,0	-
Puławy	20,27	19,48	18,87	93,09	18,9	-	0,0	-	0,0	0,00	0,0	-
Rudawka Rymanowska	0,00	0,00	0,00	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-
Rymanów Zdrój	47,59	33,36	46,12	96,92	25,2	208,72	16,8	168,96	3,5	49,28	0,0	-
Sieniawa	26,34	21,65	36,56	138,81	19,6	223,24	11,1	114,94	0,0	0,00	6,0	-
Wisloczek	165,75	164,84	180,33	108,80	21,9	-	0,0	0,00	0,0	-	158,5	-
Wróblík Królewski	65,30	73,83	46,57	71,32	9,1	27,34	10,3	80,44	5,2	101,53	19,4	505,05
Wróblík Szlachecki	57,09	42,28	47,67	83,50	7,0	19,76	7,9	114,66	4,0	101,60	14,9	378,46
Zmysłówka	188,12	200,00	229,17	121,82	125,0	210,42	0,0	0,00	20,8	-	0,0	-
Gmina	52,71	49,09	42,78	81,17	15,4	83,39	10,9	91,17	5,9	84,91	4,9	108,72

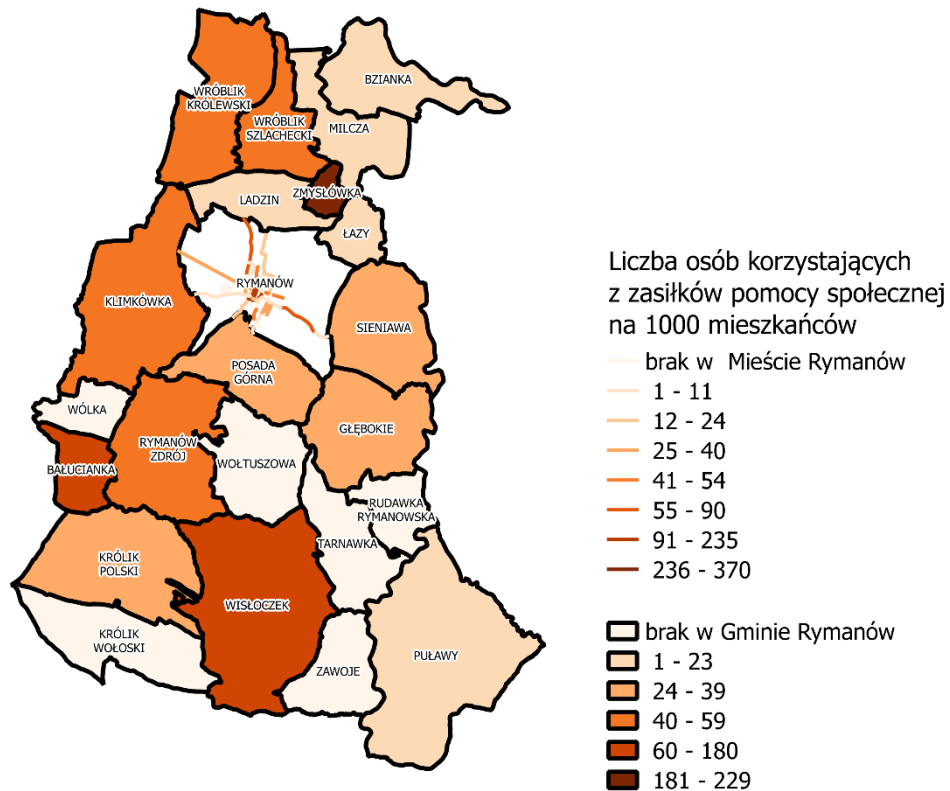
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY RYMANÓW NA LATA 2017-2023

Rysunek 3. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej według powodów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

1.4 Bezpieczeństwo mieszkańców

Największy odsetek przestępstw w gminie Rymanów występował w mieście Rymanów (11,16). Na drugim miejscu znalazł się Rymanów Zdrój (9,08). Dla porównania wskaźnik liczby przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla gminy Rymanów wyniósł 5,99. W 6 sołectwach nie odnotowano żadnego przestępstwa: Bałucianka, Królik Polski, Łazy, Rudawka Rymanowska, Wisłoczek i Zmysłówka.

Wśród ulic Rymanowa najwyższy wskaźnik liczby przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców występował na ulicy Sanockiej – 89,74, a następnie Doktora Bieleckiego – 34,68. Łącznie na 11 ulicach wskaźnik ten przekroczył 10,0.

Dynamika zmian na lata 2014- 2016 dla wskaźnika liczba przestępstw na 1000 mieszkańców wykazała, że w gminie Rymanów pogłębia się problem dotyczący tego zakresu (dynamika zmian = 115,29). Najwyższa wartość tego wskaźnika została zidentyfikowana dla sołectwa Bzianka = 385,95, a w mieście Rymanów = 134,28. Szczególnie negatywnie pod tym względem wypadła ul. Sanocka – dynamika zmian = 735,87.

Tabela 7. Liczba przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 r.

Ulica/Miejscowość/Sołectwo	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców w 2014 r.	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców w 2015 r.	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców w 2016 r.	Dynamika zmian 2014-2016
Bartoszków	0,00	13,51	0,00	-
Boczna	0,00	0,00	0,00	-
Bohaterów II Wojny Światowej	0,00	0,00	12,05	-

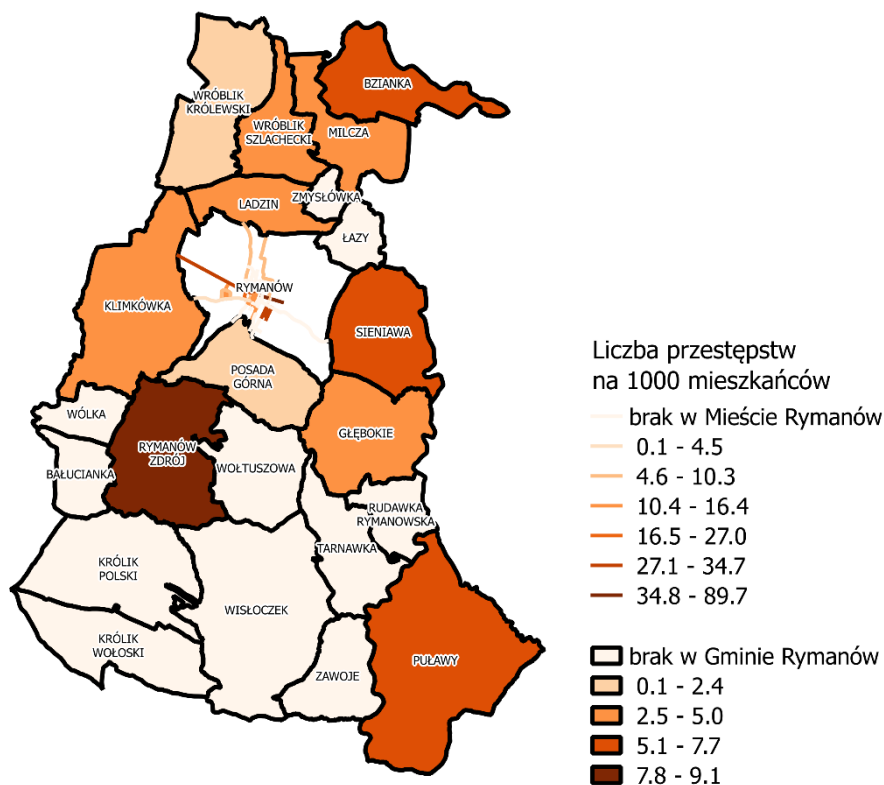
Doktora Bieleckiego	73,17	22,99	34,68	47,40
Dworska	0,00	8,62	0,00	-
Garbarska	0,00	0,00	0,00	-
Gospodarska	0,00	0,00	0,00	-
Grunwaldzka	16,67	33,33	16,39	98,34
Jasna	0,00	0,00	0,00	-
Jesionowa	0,00	0,00	0,00	-
Kalwaria	0,00	0,00	0,00	-
Kilińskiego	0,00	0,00	27,03	-
Kolejowa	5,84	5,78	9,75	167,05
Konopnickiej	0,00	0,00	0,00	-
Krzywa	0,00	0,00	0,00	-
Mała	0,00	0,00	0,00	-
Mickiewicza	9,17	27,78	0,00	0,00
Mitkowskiego	13,47	6,85	10,14	75,29
Nadbrzeżna	0,00	0,00	0,00	-
Nowa Wieś	8,85	0,00	8,06	91,08
Ogrodowa	0,00	0,00	0,00	-
Osiedle	13,16	13,16	32,47	246,77
Paderewskiego	0,00	0,00	0,00	-
Parkowa	0,00	0,00	0,00	-
Piekarska	0,00	0,00	13,70	-
Piękna	0,00	0,00	0,00	-
Piłsudskiego	0,00	0,00	0,00	-
Podgórze	0,00	0,00	0,00	-
Polna	0,00	0,00	0,00	-
Roweckiego	0,00	0,00	8,13	-
Rynek	18,87	39,74	12,58	66,67
Sanocka	12,20	13,89	89,74	735,87
Sienkiewicza	0,00	0,00	0,00	-
Sikorskiego	0,00	0,00	10,31	-
Słowackiego	0,00	0,00	0,00	-
Swobody	0,00	0,00	0,00	-
Szkolna	13,16	9,09	24,39	185,36
Wesoła	0,00	0,00	0,00	-
Wola	0,00	9,62	9,71	-
Zielona	4,76	4,59	4,50	94,50
Miasto Rymanów	8,31	7,51	11,16	134,28
Bałucianka	7,46	7,52	0,00	0,00

Bzianka	1,72	0,00	6,62	385,95
Głębokie	5,57	1,38	4,16	74,67
Klimkówka	3,18	3,72	3,75	118,06
Królik Polski	3,81	1,25	0,00	0,00
Ladzin	2,12	2,11	4,26	201,07
Łazy	0,00	0,00	0,00	-
Milcza	4,65	2,79	4,59	98,78
Posada Górna	4,80	3,63	2,38	49,62
Puławy	0,00	25,97	6,29	-
Rudawka Rymanowska	0,00	78,95	0,00	-
Rymanów Zdrój	8,52	2,84	9,08	106,54
Sieniawa	3,51	3,46	7,65	217,83
Wisłoczek	0,00	0,00	0,00	-
Wróblak Królewski	2,56	1,30	1,29	50,37
Wróblak Szlachecki	4,92	1,97	4,97	100,99
Zmysłówka	0,00	0,00	0,00	-
Gmina	5,20	4,16	5,99	115,29

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Policji w Rymanowie

Rysunek 4. Przestępstwa w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Policji w Rymanowie

W gminie Rymanów zarejestrowano przestępstwa z 22 powodów. Wskaźnik liczby oszustw na 1000 mieszkańców w gminie Rymanów wyniósł 0,31, dla porównania w mieście Rymanów wyniósł 1,56. Wśród ulic miasta Rymanów najgorzej przedstawiała się ulica Sanocka, gdzie wskaźnik wyniósł 12,82. Podobnie plasowała się ta ulica z powodu kradzieży, kierowań pojazdem w stanie nietrzeźwości i liczby wypadków drogowych – w każdym z tych powodów ulica ta osiągała najwyższy wskaźnik. Zawsze osiągała wskaźnik o wiele wyższy niż wskaźnik dla miasta Rymanów i gminy Rymanów, który nie przekraczał 0,40. Uszkodzenia mienia zarejestrowano w 2 sołectwach: Klimkówce i Rymanowie. Na ulicy Kilińskiego wskaźnik ten był najwyższy i wyniósł 27,03. Wskaźnik liczby znęcań na 1000 mieszkańców w 2016 roku wyniósł dla gminy 0,62; 6 sołectw przekroczyło ten wskaźnik, najbardziej sołectwo Głębokie gdzie wyniósł 2,77. W mieście Rymanów dokonano przestępstw z tego powodu tylko na ulicy Wola. Z powodu liczby przywłaszczeń cudzej rzeczy gmina Rymanów odnotowała wskaźnik równy 0,06. Na tle innych sołectw szczególnie pod tym względem wyróżniało się miasto Rymanów ze wskaźnikiem 1,04. Wśród ulic wyróżniała się ulica Sanocka ze wskaźnikiem 12,82. Przestępstwa z powodu uszkodzenia ciała odnotowano w 4 miejscowościach: Rymanowie, Bziance, Milczy i Rymanowie Zdroju. Z czego najwyższy wskaźnik osiągnęło sołectwo Bzianka (1,66). W Rymanowie odnotowano to przestępstwo tylko na ulicy Kolejowej, gdzie wskaźnik wyniósł 1,95. Z powodu narażeń na niebezpieczeństwo - niedopełnienie obowiązków z zakresu bhp odnotowano przestępstwa w mieście Rymanów, szczególnie na ulicy Osiedle, gdzie wskaźnik wyniósł 6,49 przy średniej dla miasta 0,78. Identycznie dla tej ulicy kształtowały się wskaźniki liczby przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców z powodu liczby przywłaszczeń funkcji, liczby spowodowanych niebezpiecznych zdarzeń, i liczby narażeń na niebezpieczeństwo - utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. W każdym z tych przypadków był to obszar o najwyższym wskaźniku w całej gminie. Przestępstwa z tytułu ujawnień lub wykorzystania informacji niejawnych odnotowano tylko w mieście Rymanów, podobnie jak z tytułu zniszczeń znaków graficznych i przestępstw budowlanych. Odnotowano je łącznie na ulicy: Kolejowej, Grunwaldzkiej, Bohaterów II Wojny Światowej, Szkolnej i Sikorskiego. W mieście Rymanów nie odnotowano rodzajów przestępstw znajdujących się w 6 ostatnich kolumnach tabeli poniżej. Wskaźnik liczby przestępstw przeciwko mieniu w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniósł dla gminy Rymanów 0,31, najwyższy wskaźnik osiągnęło sołectwo Sieniawa – 1,7. Wskaźnik liczby przestępstw przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oraz wymuszeń czynności urzędowych wyniósł dla gminy Rymanów 0,06, najwyższy wskaźnik w tych dwóch powodach osiągnęło sołectwo Rymanów Zdrój – 0,7. Wskaźnik liczby przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniósł dla gminy Rymanów 0,31, najwyższy wskaźnik osiągnęło sołectwo Puławy – 6,29. Wskaźnik liczby przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniósł dla gminy Rymanów 0,12, najwyższy wskaźnik osiągnęło sołectwo Wróblík Szlachecki – 0,99.

Tabela 8. Liczba przestępstw w podziale na rodzaj w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2016 roku

Ulica/Miejscowość/Sołectwo	Liczba ludności	liczba oszustw na 1000 mieszkańców	liczba kradzieży na 1000 mieszkańców	liczba kierowań pojazdem w stanie nietrzeźwości na 1000 mieszkańców	liczba wypadków drogowych na 1000 mieszkańców	liczba uszkodzeń mienia na 1000 mieszkańców	liczba znęcań na 1000 mieszkańców	liczba przywłaszczeń cudzej rzeczy ruchomej na 1000 mieszkańców	liczba uszkodzeń ciała na 1000 mieszkańców	liczba narażeń na niebezpieczeństwo - niedopełnienie obowiązków z zakresu bhp na 1000 mieszkańców	liczba przywłaszczeń funkcji na 1000 mieszkańców	liczba ujawnień lub wykorzystania informacji niejawne na 1000 mieszkańców	liczba zniszczeń znaków graficznych na 1000 mieszkańców	liczba gróźb karalnych na 1000 mieszkańców	liczba przestępstw budowlanych na 1000 mieszkańców	liczba spowodowanych niebezpiecznych zdarzeń na 1000 mieszkańców	liczba narażeń na niebezpieczeństwo - utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu na 1000 mieszkańców	liczba przestępstw przeciwko mieniu na 1000 mieszkańców	liczba przestępstw przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową na 1000 mieszkańców	liczba wymuszeń czynności urzędowych na 1000 mieszkańców	liczba przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu na 1000 mieszkańców	liczba przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji na 1000 mieszkańców
Bartoszków	78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Boczna	21	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bohaterów II Wojny Światowej	166	6,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Doktora Bieleckiego	173	0,00	0,00	11,56	5,78	11,56	0,00	0,00	0,00	5,78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dworska	116	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Garbarska	57	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Gospodarska	80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Grunwaldzka	61	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Jasna	54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Jesionowa	89	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kalwaria	55	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Kilińskiego	37	0,00	0,00	0,00	0,00	27,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kolejowa	513	0,00	3,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,95	0,00	0,00	1,95	1,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Konopnickiej	130	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Krzywa	32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Mała	8	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Mickiewicza	108	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Mitkowskiego	296	0,00	0,00	3,38	0,00	3,38	0,00	0,00	0,00	3,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nadbrzeźna	72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nowa Wieś	124	0,00	0,00	0,00	0,00	8,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ogrodowa	46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Osiedle	154	6,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,49	6,49	0,00	0,00	0,00	0,00	6,49	6,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Paderewskiego	20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Parkowa	111	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Piekarska	73	0,00	0,00	0,00	13,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Piękna	17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Piłsudskiego	42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Podgórze	24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Polna	15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Roweckiego	123	8,13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rynek	159	6,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sanocka	78	12,82	12,82	25,64	25,64	0,00	0,00	12,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sienkiewicza	15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sikorskiego	97	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Słowackiego	39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Swobody	17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY RYMANÓW NA LATA 2017-2023

Szkolna	205	4,88	0,00	0,00	0,00	4,88	0,00	9,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,88	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wesoła	23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wola	103	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,71	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zielona	222	0,00	4,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Miasto Rymanów	3853	1,56	1,04	1,30	1,04	1,56	0,26	1,04	0,26	0,78	0,26	0,26	0,26	0,52	0,52	0,26	0,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bałucianka	142	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bzianka	604	1,66	0,00	0,00	1,66	0,00	0,00	0,00	1,66	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,66	0,00
Głębokie	722	0,00	1,39	0,00	0,00	0,00	2,77	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Klimkówka	1868	0,00	0,54	0,00	0,00	0,54	1,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,54	0,00	0,00	0,54	0,00	
Królik Polski	805	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ladzin	469	0,00	0,00	2,13	2,13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Łazy	97	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Milcza	1089	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,84	0,00	0,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,92	0,92	
Posada Górna	1684	0,59	0,00	0,59	0,00	0,00	0,59	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,59	0,00	
Puławy	159	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,29	0,00	
Rudawka Rymanowska	43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rymanów Zdrój	1431	1,40	1,40	1,40	0,00	0,00	0,70	0,70	0,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,70	0,00	0,00	0,00	0,70	0,70	0,70	0,00	0,00	
Sieniawa	1176	0,85	1,70	0,00	2,55	0,00	0,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,70	0,00	0,00	0,00	0,00	
Wisłoczek	183	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wróblík Królewski	773	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wróblík Szlachecki	1007	0,00	0,00	1,99	0,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,99	0,00	0,00	0,00	0,99	
Zmysłówka	96	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Gmina	16201	10,31	0,37	0,37	0,37	0,06	0,62	0,06	0,19	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06	0,00	0,00	0,00	0,31	0,06	0,06	0,31	0,12	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Policji w Rymanowie

W gminie Rymanów w 2016 roku sporządzono łącznie 40 „Niebieskich Kart”. W 3 sołectwach sporządzono 5 lub więcej kart: Głębokie, Milcza i Wróblík Królewski. Najwięcej z nich – 7 sporządzono w sołectwie Głębokie. W pięciu sołectwach nie sporządzono ani jednej karty, były to sołectwa; Łazy, Puławy, Rudawka Rymanowska, Wisłoczek i Zmysłówka. Biorąc pod uwagę wskaźnik liczby wydanych "Niebieskich Kart" (2016r.) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, w 5 sołectwach wskaźnik przekroczył średnią dla gminy, która wynosiła 2,47. Najwyższy wskaźnik osiągnęły sołectwa Bałucianka – 7,04 i Głębokie – 9,70

W mieście Rymanów wskaźnik liczby wydanych "Niebieskich Kart" (2016r.) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniósł 1,04. Sporządzono tam łącznie 4 „Niebieskie Karty” na ulicach: Nowa Wieś, Bohaterów II Wojny Światowej, Doktora Bieleckiego i Kolejowej. Najwyższy wskaźnik liczby wydanych "Niebieskich Kart" (2016r.) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców osiągnęła ulica Nowa Wieś – 8,06.

Dynamika zmian z lat 2014 – 2016 wykazała, że w gminie Rymanów zmniejszyła się liczba wydanych Niebieskich Kart. Wskaźnik ten dla gminy wyniósł 60,71, a dla miasta Rymanów – 32,33. Dla żadnej ulicy w mieście Rymanów nie odnotowano dynamiki równej lub większej 100,00, natomiast taki wynik w gminie Rymanów odnotowano dla miejscowości: Głębokie, Ladzin, Milcza, Wróblík Królewski.

Tabela 9. Liczba wydanych "Niebieskich Kart" w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku

Ulica/Miejscowość/Sołectwo	Liczba wydanych "Niebieskich Kart" (2014r.) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Liczba wydanych "Niebieskich Kart" (2015r.) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Liczba wydanych "Niebieskich Kart" (2016r.) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Dynamika zmian 2014-2016
Bartoszków	0,00	0,00	0,00	-
Boczna	0,00	0,00	0,00	-
Bohaterów II Wojny Światowej	0,00	6,06	6,02	-
Doktora Bieleckiego	18,29	17,24	5,78	31,60
Dworska	0,00	0,00	0,00	-
Garbarska	0,00	0,00	0,00	-
Gospodarska	0,00	0,00	0,00	-
Grunwaldzka	0,00	16,67	0,00	-
Jasna	0,00	0,00	0,00	-
Jesionowa	0,00	0,00	0,00	-
Kalwaria	0,00	0,00	0,00	-
Kilińskiego	0,00	0,00	0,00	-
Kolejowa	3,89	3,85	1,95	50,12
Konopnickiej	0,00	0,00	0,00	-
Krzywa	0,00	0,00	0,00	-
Mała	0,00	0,00	0,00	-
Mickiewicza	18,35	18,52	0,00	0,00
Mitkowskiego	0,00	0,00	0,00	-
Nadbrzeżna	0,00	0,00	0,00	-
Nowa Wieś	0,00	0,00	8,06	-
Ogrodowa	0,00	0,00	0,00	-
Osiedle	0,00	0,00	0,00	-

Paderewskiego	0,00	0,00	0,00	-
Parkowa	8,77	0,00	0,00	0,00
Piekarska	13,16	0,00	0,00	0,00
Piękna	0,00	0,00	0,00	-
Piłsudskiego	0,00	50,00	0,00	-
Podgórze	0,00	0,00	0,00	-
Polna	0,00	50,00	0,00	-
Roweckiego	0,00	8,33	0,00	-
Rynek	6,29	6,62	0,00	0,00
Sanocka	0,00	0,00	0,00	-
Sienkiewicza	0,00	0,00	0,00	-
Sikorskiego	0,00	0,00	0,00	-
Słowackiego	0,00	0,00	0,00	-
Swobody	0,00	0,00	0,00	-
Szkolna	6,58	4,55	0,00	0,00
Wesoła	0,00	0,00	0,00	-
Wola	0,00	9,62	0,00	-
Zielona	4,76	0,00	0,00	0,00
Miasto Rymanów	3,22	4,14	1,04	32,33
Bałucianka	14,93	15,04	7,04	47,17
Bzianka	5,15	3,41	1,66	32,26
Głębokie	4,18	9,67	9,70	232,15
Klimkówka	4,76	5,84	2,14	44,92
Królik Polski	1,27	0,00	1,24	97,59
Ladzin	2,12	0,00	2,13	100,54
Łazy	0,00	0,00	0,00	-
Milcza	1,86	1,86	5,51	296,44
Posada Górna	7,79	5,45	2,38	30,54
Puławy	0,00	0,00	0,00	-
Rudawka Rymanowska	0,00	0,00	0,00	-
Rymanów Zdrój	4,26	4,26	1,40	32,85
Sieniawa	3,51	0,00	2,55	72,61
Wisłoczek	0,00	0,00	0,00	-
Wróblík Królewski	2,56	2,59	6,47	252,65
Wróblík Szlachecki	6,89	1,97	0,99	14,37
Zmysłówka	0,00	20,00	0,00	-
Gmina	4,07	3,79	2,47	60,71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Policji w Rymanowie

1.5 Edukacja i poziom oświaty

W gminie Rymanów w 2016 roku działało łącznie 10 szkół, w tym 7 były to Zespoły Szkół Publicznych. Wśród wszystkich szkół funkcjonowała jedna szkoła niepubliczna - Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Rymanowie Zdroju. Uczęszczało do nich 2149 dzieci, czyli 13,26% wszystkich mieszkańców gminy. Placówką oświatową najliczniej uczęszczaną był Zespół Szkół Publicznych im. Stanisława Wyspiańskiego – 857 osób, co stanowiło 39,88% wszystkich uczniów w gminie, z kolei najmniej licznie uczęszczana była Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Rymanowie Zdroju – jedynie 41 uczniów, co stanowi 1,91% wszystkich uczniów w gminie. Na uwagę zasługuje fakt, że w 7 sołectwach nie funkcjonuje żadna szkoła: Bałucianka, Ladzin, Łazy, Puławy, Rudawka Rymanowska, Wróblak Królewski, Zmysłówka.

Dynamika zmian dla tego wskaźnika za lata 2014 – 2016 wykazała, że liczba uczniów w gminie Rymanów się zwiększyła (dynamika wyniosła 111,35). Największą dynamikę odnotowano dla Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Rymanowie Zdroju.

W 2016 roku w gminie Rymanów mieszkało 2 uczniów, którzy nie otrzymali promocji do następnej klasy – 1 osoba z Zespołu Szkół Publicznych w Klimkówce i 1 osoba z Zespołu Szkół Publicznych w Rymanowie. Dynamika zmian pod tym względem wyniosła dla gminy Rymanów 50,00.

Tabela 10. Liczba uczniów uczących się i nieotrzymujących promocji w szkołach w gminie Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku

Szkoła	Liczba uczniów w szkole w roku szkolnym 2013/2014	Liczba uczniów w szkole w roku szkolnym 2014/2015	Liczba uczniów w szkole w roku szkolnym 2015/2016	Dynamika zmian 2014 - 2016	Liczba uczniów nieotrzymujących promocji – 2014r	Liczba uczniów nieotrzymujących promocji – 2015r	Liczba uczniów nieotrzymujących promocji – 2016r	Dynamika zmian 2014 - 2016
Zespół Szkół Publicznych w Klimkówce	221	219	214	96,83	0	0	1	-
Zespół Szkół Publicznych w Króliku Polskim	102	92	88	86,27	0	0	0	-
Zespół Szkół Publicznych w Posadzie Górnej	300	296	293	97,67	0	0	0	-
Zespół Szkół Publicznych w Sieniawie	163	190	189	115,95	0	1	0	-
Zespół Szkół Publicznych w Rymanowie	662	673	857	129,46	2	5	1	50,00
Zespół Szkół Publicznych we Wróbliku Szlacheckim	195	197	193	98,97	1	0	0	0,00
Zespół Szkół Publicznych w Milczy	154	144	140	90,91	0	0	0	-
Szkoła Podstawowa w Bziance	45	45	57	126,67	0	0	0	-
Szkoła Podstawowa Fundacji „Elementarz” w Głębokiem	63	69	77	122,22	1	0	0	0
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Rymanowie Zdroju	25	28	41	164,00	0	0	0	-
Gmina	1930	1953	2149	111,35	4	6	2	50,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

Do dyspozycji uczniów w 2016 roku było 391 komputerów z dostępem do Internetu. Najwięcej z nich – 94 znajdowało się w Zespole Szkół Publicznych w Rymanowie, a najmniej w Niepublicznej Szkole Podstawowej w Rymanowie Zdroju – 5. Biorąc pod uwagę wskaźnik liczby komputerów z dostępem do Internetu w przeliczeniu na 1000 uczniów najbogatsze wyposażenie pod tym względem miał Zespół Szkół Publicznych w Króliku Polskim – 647,73 komputerów z dostępem do Internetu a najgorsze Zespół Szkół Publicznych w Rymanowie – 109,68. Średnia dla gminy wyniosła 181,95 i przekroczyło ją 6 szkół.

Dynamika zmian dla ww. opisanego wskaźnika wykazała, że w latach 2014-2016 w gminie Rymanów nastąpił wzrost liczby komputerów z dostępem do Internetu. Najwyższą dynamikę zmian odnotowano dla zespołu szkół w miejscowości Królik Polski – 287,25.

Tabela 11. Liczba komputerów z dostępem do Internetu w szkołach w gminie Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku

Szkoła	Liczba komputerów z dostępem do Internetu w 2014 roku na 1000 uczniów	Liczba komputerów z dostępem do Internetu w 2015 roku na 1000 uczniów	Liczba komputerów z dostępem do Internetu w 2016 roku na 1000 uczniów	Dynamika zmian 2014 - 2016
Zespół Szkół Publicznych w Klimkówce	185,520	187,215	196,26	105,79
Zespół Szkół Publicznych w Króliku Polskim	225,490	304,348	647,73	287,25
Zespół Szkół Publicznych w Posadzie Górnej	126,667	135,135	163,82	129,33
Zespół Szkół Publicznych w Sieniawie	159,509	157,895	185,19	116,10
Zespół Szkół Publicznych w Rymanowie	120,846	133,730	109,68	90,76
Zespół Szkół Publicznych we Wróbliku Szlacheckim	179,487	197,970	222,8	124,13
Zespół Szkół Publicznych w Milczy	227,273	250,000	257,14	113,14
Szkoła Podstawowa w Bziance	266,667	288,889	298,25	111,84
Szkoła Podstawowa Fundacji „Elementarz” w Głębokiem	206,349	202,899	181,82	88,11
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Rymanowie Zdroju	240,000	214,286	121,95	50,81
Gmina	160,104	172,555	181,95	113,65

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

W 2016 roku średnia wyniku sprawdzianu szóstoklasisty dla gminy Rymanów wyniosła 61% z części pierwszej (język polski, matematyka) i 67% z części drugiej (język angielski). Najwyższy wynik z części pierwszej osiągnęli uczniowie z Zespołu Szkół Publicznych w Sieniawie – 66% a najniższy ze Szkoły Podstawowej w Bziance – 49%. Podobnie kształtowały się wyniki z części drugiej, gdyż najwyższy średni wynik osiągnęli uczniowie z Zespołu Szkół Publicznych w Sieniawie – 91%. Z kolei najniższy wynik osiągnęli uczniowie ze Szkoły Podstawowej Fundacji „Elementarz” w Głębokiem – 50%.

Dynamika zmian na lata 2014 – 2016 wykazała, że uczniowie gminy Rymanów w 2016 osiągnęli gorsze wyniki z części pierwszej (j. polski i matematyka niż w roku 2014). Najniższą dynamikę zmian odnotowano dla Szkoły Podstawowej w Bziance – 65,33 a najwyższą w Zespole Szkół Publicznych w Klimkówce – 112,96.

Tabela 12. Wynik sprawdzianu szóstoklasisty w szkołach w gminie Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku

Szkoła				Dynamika zmian 2014-2016
--------	--	--	--	--------------------------

	Wyniki sprawdzianu		Wyniki sprawdzianu		Wyniki sprawdzianu		Wyniki sprawdzianu (%)	
	Część pierwsza	Część druga	Część pierwsza	Część druga	Część pierwsza	Część druga	Część pierwsza	Część druga
	Język polski, matematyka	Język angielski	Język polski, matematyka	Język angielski	Język polski, matematyka	Język angielski	Język polski, matematyka	Język angielski
Zespół Szkół Publicznych w Klimkówce	54	-	64	65	61	67	112,96	-
Zespół Szkół Publicznych w Króliku Polskim	60	-	58	66	56	57	94,12	-
Zespół Szkół Publicznych w Posadzie Górnej	61	-	77 jpol, 72 mat.	83	65	67	107,00	-
Zespół Szkół Publicznych w Sieniawie	67	-	72	83	66	91	98,51	-
Zespół Szkół Publicznych w Rymanowie	59	-	65	75	65	73	110,17	-
Zespół Szkół Publicznych we Wróbliku Szlacheckim	66	-	70	83	63	68	95,45	-
Zespół Szkół Publicznych w Milczy	57	-	54	71	55	65	96,83	-
Szkoła Podstawowa w Bziance	75	-	68	74	49	63	65,33	-
Szkoła Podstawowa Fundacji „Elementarz” w Głębokiem	73	-	67	67	65	50	89,66	-
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Rymanowie Zdroju	-	-	-	-	-	-	-	-
Gmina	63	-	58	74	61	67	95,52	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

1.6 Działalność organizacji pozarządowych

W gminie Rymanów w 2016 r. działało łącznie 56 organizacji pozarządowych, co daje wynik 3,46 organizacji na 1000 mieszkańców. Nie we wszystkich sołectwach organizacje pozarządowe miały swoją siedzibę. W sołectwach Łazy i Zmysłówka nie działała żadna organizacja pozarządowa. Wśród organizacji szczególnie licznie występowały Ochotnicze Straże Pożarne. Dodatkowo były to np. organizacje turystyczne (Beskidzkie Towarzystwo Turystyczne "Przełom Wisłoka") oraz działające na rzecz rozwoju: Stowarzyszenie "Nasz Rymanów". Najwięcej organizacji (15) działało w mieście Rymanów, co daje 26,7 % wszystkich organizacji w gminie, szczególnie działały one na ulicy Doktora Bieleckiego (3 organizacje pozarządowe). Biorąc pod uwagę wskaźnik liczby organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wśród wszystkich sołectw gminy najwyższym wskaźnikiem charakteryzowało się sołectwo Rudawka Rymanowska (23,26). Dla porównania wskaźnik dla gminy wyniósł 3,46. Wśród ulic miasta Rymanów najwyższy wskaźnik osiągnęła ulica Grunwaldzka (32,79) a następnie Piłsudskiego (23,81).

Dynamika zmian wskaźnika Liczba organizacji pozarządowych w 2016 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców na lata 2014-2016 wyniosła dla gminy Rymanów 98,61. Dla miasta Rymanów jej wartość była niższa – 96,81. Najwyższą wartość ww. wskaźnika w mieście Rymanów osiągnęła ul. Sanocka – 105,13.

Tabela 13. Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015, i 2016 roku

Ulica/Miejscowość/Sołectwo	Liczba organizacji pozarządowych w 2014 r.	Liczba organizacji pozarządowych w 2015 r.	Liczba organizacji pozarządowych w 2016 r.	Liczba organizacji pozarządowych w 2014 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych w 2015 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych w 2016 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Dynamika zmian 2014-2016
Bartoszów	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Boczna	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Bohaterów II Wojny Światowej	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Doktora Bieleckiego	3	3	3	18,29	17,24	17,34	94,80
Dworska	1	1	1	8,85	8,62	8,62	97,41
Garbarska	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Gospodarska	1	1	1	13,33	12,66	12,50	93,75
Grunwaldzka	2	2	2	33,33	33,33	32,79	98,36
Jasna	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Jesionowa	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Kalwaria	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Kilińskiego	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Kolejowa	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Konopnickiej	1	1	1	8,20	7,25	7,69	93,85
Krzywa	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Mała	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Mickiewicza	1	1	1	9,17	9,26	9,26	100,93
Mitkowskiego	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Nadbrzeżna	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Nowa Wieś	1	1	1	8,85	8,33	8,06	91,13
Ogrodowa	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Osiedle	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Paderewskiego	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Parkowa	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Piekarska	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Piękna	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Piłsudskiego	1	1	1	29,41	25,00	23,81	80,95
Podgórze	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Polna	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Roweckiego	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Rynek	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Sanocka	1	1	1	12,20	13,89	12,82	105,13
Sienkiewicza	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Sikorskiego	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Słowackiego	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-

Swobody	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Szkolna	2	2	2	13,16	9,09	9,76	74,15
Wesoła	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Wola	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Zielona	1	1	1	4,76	4,59	4,50	94,59
Miasto Rymanów	15	15	15	4,02	3,88	3,89	96,81
Bałucianka	2	2	2	14,93	15,04	14,08	94,37
Bzianka	2	2	2	3,43	3,41	3,31	96,52
Głębokie	2	2	2	2,79	2,76	2,77	99,45
Klimkówka	5	5	5	2,65	2,66	2,68	101,12
Królik Polski	2	2	2	2,54	2,50	2,48	97,76
Ladzin	1	1	1	2,12	2,11	2,13	100,64
Łazy	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Milcza	4	4	4	3,72	3,72	3,67	98,81
Posada Górna	3	3	3	1,80	1,82	1,78	99,05
Puławy	2	2	2	13,51	12,99	12,58	93,08
Rudawka Rymanowska	1	1	1	27,03	26,32	23,26	86,05
Rymanów Zdrój	8	8	8	5,68	5,68	5,59	98,39
Sieniawa	4	4	4	3,51	3,46	3,40	96,85
Wiśloczek	1	1	1	5,52	5,49	5,46	98,91
Wróblík Królewski	1	1	1	1,28	1,30	1,29	101,03
Wróblík Szlachecki	3	3	3	2,95	2,95	2,98	100,89
Zmysłówka	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Gmina	56	56	56	3,51	3,48	3,46	98,61

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

1.7 Frekwencja wyborcza

Gmina Rymanów podzielona jest na 13 obwodów wyborczych. Najwięcej z nich stanowią domy ludowe (5) oraz Zespoły Szkół Publicznych (5).

W 2011 r. odbyły się wybory parlamentarne. W gminie Rymanów mieszkało 12691 uprawnionych do głosowania osób. Frekwencja w gminie Rymanów wyniosła 53,32%. W Rymanowie (Posada Dolna) w Domu Ludowym odnotowano najwyższą frekwencję – 60,20%. Z kolei najniższą we Wróbliku Szlacheckim (40,99%). Łącznie w wyborach samorządowych w 2014 roku w gminie Rymanów było uprawnionych do głosowania 12806 osób, a więc więcej niż w 2011 r. Nie przełożyło się to jednak na wzrost frekwencji wyborczej w gminie - wyniosła 51,54% i była niższa niż w 2011r. Najwyższa frekwencja wystąpiła ponownie w obwodzie Dom Ludowy w Rymanowie (Posada Górna) – 59,76% a najniższa w Domu Ludowym w Bziance – 42,07% . W 2016r. w 8 obwodach wyborczych frekwencja była niższa niż frekwencja w gminie.

Dynamika zmian na lata 2011 – 2014 wykazała, że w gminie Rymanów na zmalała liczba osób, które brały udział w wyborach poprzez głosowanie (96,66). W 3 jednostkach odnotowano jednak wartość powyżej 100,00 - Szkoła Podstawowa w Głębokie, Dom Ludowy w Ładzinie i Wróbliku Szlacheckim.

Tabela 14. Frekwencja wyborcza dla gminy i miasta Rymanów w 2011 i 2014 roku

Nazwa Jednostki	Miejscowość	2011 r.			2014 r.			Dynamika zmian 2011-2014 (frekwencja %)
		Uprawnieni	Wydane Karty	Frekwencja [%]	Uprawnieni	Wydane Karty	Frekwencja [%]	
Gminny Ośrodek Kultury w Rymanowie	Rymanów	2123	1159	54,59	2130	1096	51,46	94,27
Dom Ludowy	Rymanów (Posada Dolna)	887	535	60,20	907	542	59,76	99,27
Zespół Szkół Publicznych	Klimkówka	1492	814	54,49	1520	769	50,59	92,84
Zespół Szkół Publicznych	Wróblik Szlachecki	780	398	51,03	800	408	51,00	99,94
Dom Ludowy	Bzianka	466	253	54,29	473	199	42,07	77,49
Dom Ludowy	Sieniawa	872	417	47,82	902	408	45,23	94,58
Galeria "Zdrój"	Rymanów-Zdrój	1178	712	60,44	1176	679	57,74	95,53
Zespół Szkół Publicznych	Milcza	1001	523	52,25	1016	524	51,57	98,70
Szkoła Podstawowa	Głębokie	834	362	43,29	830	388	46,75	107,99
Zespół Szkół Publicznych	Królik Polski	703	388	55,19	721	357	49,51	89,71
Zespół Szkół Publicznych	Rymanów-Zdrój	1302	712	54,61	1306	701	53,68	98,30
Dom Ludowy	Ładzin	404	232	57,43	395	227	57,47	100,07
Dom Ludowy	Wróblik Szlachecki	649	266	40,99	630	302	47,94	116,96

Gmina Rymanów	12691	6771	53,32	12806	6600	51,54	96,66
---------------	-------	------	-------	-------	------	-------	-------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW

1.8 Kapitał społeczny

Na obszarze gminy Rymanów działa Gminna Biblioteka Publiczna w Rymanowie utworzona na podstawie uchwały Nr XXXIII/345/12 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 28 grudnia 2012 r. Biblioteka posiada filie w sołectwach: Klimkówka, Posada Górna, Sieniawa i Wróblak Szlachecki. Do jej głównych zadań należy gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych oraz popularyzacja czytelnictwa. Dla wygody czytelników oddano do użytku katalog zbiorów online. Dodatkowo biblioteka zajmuje się organizacją wydarzeń cyklicznych np. Tydzień Bibliotek.

W 2016 roku w gminie Rymanów wśród wszystkich mieszkańców gminy 1239 osób było stałymi czytelnikami, 23 osoby korzystały z zajęć stałych. Biorąc od uwagę wskaźnik liczby czytelników w przeliczeniu na 100 mieszkańców gmina Rymanów osiągnęła wynik 7,65. W 3 sołectwach został przekroczony ten wskaźnik – najwyższy był w mieście Rymanów 11,96. Wśród ulic miasta szczególnie pozytywnie na tle innych ulic odznaczała się ulica Nadbrzeżna, gdzie wskaźnik wyniósł 30,56 a następnie Swobody – 29,41. Na 2 ulicach nie mieszkał żaden czytelnik – Polnej i Małej.

W 3 miejscowościach: Rymanowie, Klimkówce i Posadzie Górnej w 2016 mieszkali uczestnicy zajęć stałych w bibliotece. Najwyższy wskaźnik liczby uczestników zajęć stałych w bibliotece w przeliczeniu na 100 mieszkańców osiągnęło miasto Rymanów – 0,34. Dla porównania wskaźnik dla gminy wyniósł 0,14. Wśród ulic w Rymanowie jedynie na 7 mieszkały osoby, które stale uczestniczyły w zajęciach organizowanych przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Rymanowie. Szczególnie była to ulica Podgórze, gdzie wskaźnik wyniósł 4,17.

Dynamika zmian wskaźnika Liczba czytelników w przeliczeniu na 100 mieszkańców na lata 2014 – 2016 wyniosła dla gminy 99,52. W 4 miejscowościach wskaźnik ten przekroczył 100,00: miasto Rymanów, Ładzin, Łazy i Zmysłówka. W Rymanowie najwyższą wartość wskaźnika odnotowano dla ul. Grunwaldzkiej - 140,49. Natomiast w gminie Rymanów wzrosła liczba uczestników zajęć stałych – dynamika zmian dla tego wskaźnika wyniosła 186,38.

Tabela 15. Liczba czytelników i uczestników zajęć stałych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku

Ulica/Miejscowość/ Sołectwo	Liczba czytelników w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2014 r.	Liczba czytelników w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 r.	Liczba czytelników w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016 r.	Dynamika zmian 2014 - 2016	Liczba uczestników zajęć stałych w bibliotece w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2014 r.	Liczba uczestników zajęć stałych w bibliotece w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 r.	Liczba uczestników zajęć stałych w bibliotece w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016 r.	Dynamika zmian 2014 - 2016
Bartoszków	8,45	10,81	10,26	121,41	0,00	0,00	0,00	-
Boczna	19,05	19,05	19,05	100,01	0,00	0,00	0,00	-
Bohaterów Wojny Światowej II	9,26	9,09	9,04	97,63	0,00	1,21	1,20	-
Doktora Bieleckiego	10,98	8,62	10,40	94,76	0,00	0,00	0,00	-

Dworska	10,62	13,79	13,79	129,86	0,00	0,00	0,00	-
Garbarska	5,77	6,90	7,02	121,68	0,00	0,00	0,00	-
Gospodarska	10,67	12,66	12,50	117,19	0,00	2,53	2,50	-
Grunwaldzka	11,67	16,67	16,39	140,49	0,00	0,00	0,00	-
Jasna	5,77	7,14	7,41	128,44	0,00	0,00	0,00	-
Jesionowa	10,23	12,36	12,36	120,85	0,00	0,00	0,00	-
Kalwaria	9,26	10,71	10,91	117,83	0,00	0,00	0,00	-
Kilińskiego	20,59	20,51	21,62	105,01	0,00	0,00	0,00	-
Kolejowa	10,89	10,02	10,92	100,23	0,00	0,58	0,58	-
Konopnickiej	13,93	12,32	15,38	110,37	0,00	0,00	0,00	-
Krzywa	12,90	12,50	12,50	96,88	0,00	0,00	0,00	-
Mała	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Mickiewicza	10,09	10,19	10,19	100,97	0,00	0,00	0,00	-
Mitkowskiego	8,75	8,56	9,80	111,95	0,00	0,68	0,68	-
Nadbrzeżna	25,68	28,95	30,56	119,02	0,00	0,00	0,00	-
Nowa Wieś	7,08	8,33	8,06	113,85	0,00	0,00	0,00	-
Ogrodowa	13,33	12,77	15,22	114,15	0,00	0,00	0,00	-
Osiedle	5,26	6,58	6,49	123,31	0,00	0,00	0,00	-
Paderewskiego	19,05	20,00	20,00	105,00	0,00	0,00	0,00	-
Parkowa	6,14	8,11	8,11	132,08	0,00	0,00	0,00	-
Piekarska	17,11	17,33	17,81	104,12	0,00	1,33	1,37	-
Piękna	11,11	11,76	11,76	105,84	0,00	0,00	0,00	-
Piłsudskiego	8,82	7,50	7,14	80,92	0,00	0,00	0,00	-
Podgórze	15,38	17,39	16,67	108,36	0,00	4,35	4,17	-
Polna	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Roweckiego	10,71	10,00	9,76	91,09	0,00	0,00	0,00	-
Rynek	12,58	13,25	15,09	119,97	0,00	0,00	0,00	-
Sanocka	12,20	13,89	12,82	105,12	0,00	0,00	0,00	-
Sienkiewicza	5,26	7,14	6,67	126,73	0,00	0,00	0,00	-
Sikorskiego	10,10	10,68	11,34	112,27	0,00	0,00	0,00	-
Słowackiego	14,63	15,79	15,38	105,10	0,00	0,00	0,00	-
Swobody	33,33	22,22	29,41	88,23	0,00	0,00	0,00	-
Szkolna	13,16	10,91	11,71	89,00	0,00	0,00	0,00	-
Wesoła	12,00	15,00	13,04	108,67	0,00	0,00	0,00	-
Wola	16,50	18,27	18,45	111,79	0,00	1,92	1,94	-
Zielona	12,86	11,47	12,61	98,08	0,00	0,92	0,00	-
Miasto Rymanów	11,15	11,34	11,96	107,24	0,00	0,39	0,34	-
Bałucianka	2,99	2,26	2,82	94,47	0,00	0,00	0,00	-

Bzianka	0,86	0,85	0,83	96,78	0,00	0,00	0,00	-
Głębokie	3,62	2,90	3,19	88,09	0,00	0,00	0,00	-
Klimkówka	10,59	10,14	9,58	90,48	0,64	0,53	0,27	42,50
Królik Polski	1,65	1,62	1,61	97,47	0,00	0,00	0,00	-
Ladzin	6,36	6,34	6,40	100,69	0,00	0,00	0,00	-
Łazy	10,28	11,11	11,34	110,31	0,00	0,00	0,00	-
Milcza	2,97	2,79	2,94	98,86	0,00	0,00	0,00	-
Posada Górna	11,99	12,11	11,70	97,58	0,00	0,12	0,30	-
Puławy	6,08	5,84	5,66	93,08	0,00	0,00	0,00	-
Rudawka Rymanowska	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-
Rymanów Zdrój	6,46	6,17	6,36	98,41	0,00	0,00	0,00	-
Sieniawa	7,90	6,93	7,31	92,51	0,00	0,00	0,00	-
Wisłoczek	6,08	6,04	6,01	98,89	0,00	0,00	0,00	-
Wróblík Królewski	3,71	3,50	3,49	93,99	0,00	0,00	0,00	-
Wróblík Szlachecki	5,31	4,92	5,26	98,97	0,00	0,00	0,00	-
Zmysłówka	6,93	7,00	7,29	105,18	0,00	0,00	0,00	-
Gmina	7,69	7,53	7,65	99,52	0,08	0,17	0,14	186,38

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

W gminie Rymanów prowadzi działalność Gminny Ośrodek Kultury, która ma swoją siedzibę w mieście Rymanów. Szczególnymi priorytetami w działalności ośrodka są: propagowanie kultury lokalnej i jej rozwój, rozwijanie kapitału społecznego oraz działania na rzecz lokalnej społeczności. Na co dzień działają w nim np. orkiestra dęta oraz koła zainteresowań (muzyczne, plastyczne, taneczne). Dodatkowo jest organizatorem cyklicznych imprez okolicznościowych np. takich jak: Festiwal Hanki Ordonówny, Rymanowskie Spotkania orkiestr Dętych, festyn promocyjny To już lato, Wieczór Opery i Operetki, Międzynarodowy festiwal „Dialog Kultur”.

W 2016 roku 104 mieszkańców gminy uczestniczyło w zajęciach stałych organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Rymanowie, co przeliczając to na 1000 mieszkańców dało wskaźnik 0,64. Wśród wszystkich sołectw najwyższy wskaźnik osiągnęło sołectwo Posada Górna (2,08) a następnie Wisłoczek 1,09. Łącznie 5 miejscowości osiągnęło wskaźnik wyższy niż średnia dla gminy. Wskaźnik dla miasta Rymanów wyniósł 0,93. Wśród jego ulic najwyższym wskaźnikiem charakteryzowała się ulica Podgórze – 4,17. Mieszkańcy 21 z 40 ulic miasta nie korzystają na stałe z ofert Gminnego Ośrodka Kultury.

Dynamika zmian wskaźnika liczba uczestników zajęć stałych w GOK w przeliczeniu na 100 mieszkańców na lata 2014 – 2016 wykazała, że w gminie Rymanów wzrosła liczba osób zainteresowanych spędzaniem czasu wolnego w takiej formie (dynamika zmian = 114,88). W 5 miejscowościach dynamika wyniosła poniżej 100,00: Sieniawa, Milcza, Głębokie, Klimkówka, Królik Polski. W mieście Rymanów dynamika zmian wyniosła 108,40. Dodatkowo najwyższa wartość w mieście osiągnęła ul. Zielona 189,00.

Tabela 16. Liczba uczestników zajęć stałych w GOK w przeliczeniu na 100 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku

Ulica/Miejscowość/Sołectwo	Liczba uczestników zajęć stałych w GOK w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2014 r.	Liczba uczestników zajęć stałych w GOK w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 r.	Liczba uczestników zajęć stałych w GOK w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016 r.	Dynamika zmian 2014 - 2016
Bartoszków	0,00	0,00	1,28	-
Boczna	0,00	0,00	0,00	-
Bohaterów II Wojny Światowej	0,00	0,00	0,00	-
Doktora Bieleckiego	0,61	0,00	0,00	0,00
Dworska	1,77	4,31	0,86	48,59
Garbarska	0,00	3,45	1,75	-
Gospodarska	0,00	0,00	0,00	-
Grunwaldzka	3,33	3,33	1,64	49,20
Jasna	0,00	0,00	0,00	-
Jesionowa	0,00	0,00	0,00	-
Kalwaria	0,00	0,00	1,82	-
Kilińskiego	2,94	2,56	2,70	91,80
Kolejowa	0,97	1,16	1,56	160,37
Konopnickiej	1,64	2,17	1,54	93,94
Krzywa	0,00	0,00	0,00	-
Mała	0,00	0,00	0,00	-
Mickiewicza	0,00	0,00	0,00	-
Mitkowskiego	1,01	0,68	1,35	133,65
Nadbrzeżna	1,35	1,32	0,00	0,00
Nowa Wieś	1,77	1,67	1,61	90,97
Ogrodowa	0,00	0,00	0,00	-
Osiedle	0,66	0,66	0,65	98,80
Paderewskiego	0,00	0,00	0,00	-
Parkowa	1,75	1,80	1,80	102,60
Piekarska	0,00	1,33	0,00	-
Piękna	0,00	0,00	0,00	-
Piłsudskiego	0,00	0,00	0,00	-
Podgórze	3,85	8,70	4,17	108,42
Polna	6,67	5,00	0,00	0,00
Roweckiego	2,68	2,50	1,63	60,85
Rynek	0,63	1,32	0,63	100,17
Sanocka	0,00	0,00	1,28	-

Sienkiewicza	0,00	0,00	0,00	-
Sikorskiego	1,01	0,97	1,03	101,97
Słowackiego	0,00	0,00	0,00	-
Swobody	0,00	0,00	0,00	-
Szkolna	0,66	0,45	0,00	0,00
Wesoła	0,00	0,00	0,00	-
Wola	0,00	0,00	0,97	-
Zielona	0,95	0,92	1,80	189,00
Miasto Rymanów	0,86	1,04	0,93	108,40
Bałucianka	0,00	0,75	0,00	-
Bzianka	0,00	0,17	0,00	-
Głębokie	0,28	0,00	0,00	0,00
Klimkówka	0,21	0,21	0,05	23,61
Królik Polski	1,27	1,25	0,37	29,12
Ladzin	0,00	0,85	0,43	-
Łazy	0,00	0,00	0,00	-
Milcza	0,19	0,19	0,09	48,42
Posada Górna	1,26	1,94	2,08	165,21
Puławy	0,00	0,00	0,00	-
Rudawka Rymanowska	0,00	0,00	0,00	-
Rymanów Zdrój	0,64	0,92	0,91	142,36
Sieniawa	0,44	0,43	0,26	59,23
Wisłoczek	0,00	0,55	1,09	-
Wróblík Królewski	0,00	0,52	0,13	-
Wróblík Szlachecki	0,39	0,39	0,60	152,40
Zmysłówka	0,00	0,00	1,04	-
Gmina	0,56	0,75	0,64	114,88

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

W gminie Rymanów w 2016 roku działało łącznie m.in. 16 klubów sportowych – dla 9 z nich organem ewidencyjnym był Starosta Krośnieński. Były to np. Uczniowski Klub Sportowy „Karpaty” w Klimkówce czy Uczniowski Klub Sportowy „METEOR” w Sieniawie. Biorąc pod uwagę wskaźnik liczby uczniowskich klubów sportowych, dla których organem ewidencyjnym jest Starosta Krośnieński w przeliczeniu na 1000 mieszkańców to najwyższy wynik osiągnęło sołectwo Wróblík Szlachecki z wynikiem 0,99. W mieście Rymanów pozytywnie na tle innych ulic odznaczała się ulica Sanocka ze wskaźnikiem 12,82. Średnia dla gminy Rymanów wyniosła 0,56. Dla porównania średnia dla gminy wyliczona na podstawie wskaźnika ilości klubów sportowych działających w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniosła 0,43. Najwyższy wskaźnik opisywany powyżej osiągnęło sołectwo Głębokie – 1,39. W mieście Rymanów jedynie na ulicy Szkolnej odnotowano ten wskaźnik i wynosił on 4,88.

Na terenie gminy Rymanów działały 3 stowarzyszenia zarejestrowane przed 20 maja 2016 r. Wszystkie te stowarzyszenia mieściły się w mieście Rymanów. Były to: Stowarzyszenie Plastyków „Ziemia Rymanowska” na ulicy Wola, Stowarzyszenie Eko-Rymanów na ulicy Kolejowej i Rada Organizacji

Pozarządowych Powiatu Krośnieńskiego na ulicy Gospodarskiej. Najwyższy wskaźnik osiągnęła ulica Gospodarska ze wskaźnikiem 12,50.

Dynamika zmian na lata 2014 – 2016 wskaźnika liczba uczniowskich klubów sportowych, dla których organem ewidencyjnym jest Starosta Krośnieński w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniosła 149,10, a dla miasta Rymanów 96,98. Dynamika zmian drugiego wskaźnika - Kluby Sportowe działające w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej przeliczeniu na 1000 mieszkańców wypadła podobnie – nastąpiła zmiana dynamiki dla gminy – wyniosła ona 98,13.

Tabela 17. KRS, kluby sportowe i stowarzyszenia w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku

Ulica/Miejscowość/ Sołectwo	Liczba uczniowskich klubów sportowych, dla których organem ewidencyjnym jest Starosta Krośnieński w 2016 r.	Liczba uczniowskich klubów sportowych, dla których organem ewidencyjnym jest Starosta Krośnieński w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w w 2014 r.	Liczba uczniowskich klubów sportowych, dla których organem ewidencyjnym jest Starosta Krośnieński w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w w 2015 r.	Liczba uczniowskich klubów sportowych, dla których organem ewidencyjnym jest Starosta Krośnieński w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w w 2016 r.	Dynamika zmian 2014 - 2016	Kluby Sportowe działające w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej w 2016 r.	Kluby Sportowe działające w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej przeliczeniu na 1000 mieszkańców w w 2014 r.	Kluby Sportowe działające w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej przeliczeniu na 1000 mieszkańców w w 2015 r.	Kluby Sportowe działające w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej przeliczeniu na 1000 mieszkańców w w 2016 r.	Dynamika zmian 2014 - 2016	Liczba stowarzyszeń zwykłych działających na terenie Gminy Rymanów zarejestrowanych przed 20 maja 2016 r	Liczba stowarzyszeń zwykłych działających na terenie Gminy Rymanów zarejestrowanych przed 20 maja 2016 r w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w w 2016 r.
Bartoszów	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Boczna	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Bohaterów II Wojny Światowej	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Doktora Bieleckiego	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Dworska	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Garbarska	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Gospodarska	1,00	13,33	12,66	12,50	93,75	0,00	0,00	0,00	0,00	-	1,00	12,50
Grunwaldzka	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Jasna	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Jesionowa	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Kalwaria	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Kilińskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00

Kolejowa	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	1,00	1,95
Konopnickiej	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Krzywa	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Mała	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Mickiewicza	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Mitkowskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Nadbrzeźna	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Nowa Wieś	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Ogrodowa	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Osiedle	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Paderewskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Parkowa	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Piekarska	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Piękna	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Piłsudskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Podgórze	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Polna	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Roweckiego	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Rynek	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Sanocka	1,00	12,20	13,89	12,82	105,12	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Sienkiewicza	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Sikorskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Słowackiego	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Swobody	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Szkolna	1,00	6,58	4,55	4,88	74,18	1,00	6,58	4,55	4,88	74,18	0,00	0,00

Wesoła	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Wola	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	1,00	9,71
Zielona	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Miasto Rymanów	3,00	0,80	0,78	0,78	96,98	1,00	0,27	0,26	0,26	96,98	3,00	0,78
Bałucianka	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Bzianka	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Głębokie	0,00	0,00	0,00	0,00	-	1,00	1,39	1,38	1,39	99,80	0,00	0,00
Klimkówka	1,00	0,53	0,53	0,54	102,01	1,00	0,53	0,53	0,54	102,01	0,00	0,00
Królik Polski	1,00	0,00	0,00	1,24	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Ladzin	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Łazy	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Milcza	1,00	0,00	0,00	0,92	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Posada Górna	1,00	0,60	0,61	0,59	98,41	1,00	0,60	0,61	0,59	98,41	0,00	0,00
Puławy	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Rudawka Rymanowska	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Rymanów Zdrój	0,00	0,00	0,00	0,00	-	1,00	0,71	0,71	0,70	98,56	0,00	0,00
Sieniawa	1,00	0,88	0,87	0,85	96,82	1,00	0,88	0,87	0,85	96,82	0,00	0,00
Wiśloczek	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Wróblak Królewski	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Wróblak Szlachecki	1,00	0,00	0,98	0,99	-	1,00	0,98	0,98	0,99	100,58	0,00	0,00
Zmysłówka	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00
Gmina	9,00	0,38	0,43	0,56	149,10	7,00	0,44	0,43	0,43	98,13	3,00	0,19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

I.2. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

2.1 Tereny zieleni

W gminie Rymanów w 2014 r. znajdowało się łącznie 392 331 metrów kwadratowych zieleni urządzonej, które stanowiły 0,24 % powierzchni gminy. Największą powierzchnią terenów zieleni urządzonej charakteryzowało się miasto Rymanów - 218405 metrów kwadratowych. Należy zwrócić uwagę, że w 12 sołectwach nie występowały tereny zieleni urządzonej. Przeliczając powierzchnię terenów zieleni urządzonej na 100 mieszkańców najwyższy wskaźnik również osiągnęło miasto Rymanów - 5668,44 metrów kwadratowych. Z kolei w 5 na 6 sołectw, w których występują tereny zielenie wskaźnik ten przekroczył średnią dla gminy, która wyniosła 2421,62 metra kwadratowego.

Jedynie w sołectwie Głębokie odnotowano istnienie ogródków działkowych, które zajmowały powierzchnię 43 963 metra kwadratowego, co przełożyło się na wskaźnik powierzchni terenów ogródków działkowych (m^2) w przeliczeniu na 100 mieszkańców równy 6089,06 metra kwadratowego.

Warto zaznaczyć, że w latach 2014-2016 w gminie Rymanów nie przybyło powierzchni terenów zieleni urządzonej (m^2), a także powierzchni terenów ogródków działkowych (m^2). Dynamika zmian wskaźnika powierzchni terenów zieleni urządzonej (m^2) w przeliczeniu na 100 mieszkańców na lata 2014- 2016 wyniosła dla gminy 98,61, a wskaźnika powierzchni terenów ogródków działkowych (m^2) w przeliczeniu na 100 mieszkańców 98,61, zatem wypadły podobnie.

Tereny zieleni urządzonej (m^2) zostały poddane ocenie przez pracowników Urzędu Gminy Rymanów z referatu infrastruktury. Skala ocen wyniosła od 1 do 5, gdzie 1 – stan najgorszy a 5 – stan najlepszy. Pod uwagę wzięto ilościowe i jakościowe aspekty terenów zieleni takie jak: stopień wyposażenia w małą architekturę, jakość zagospodarowania w tym stan techniczny infrastruktury, atrakcyjność terenu dla mieszkańców. Zgodnie z tym średnia ocena terenu zieleni urządzonej w gminie Rymanów wyniosła 3. We wszystkich miejscowościach tereny zieleni zostały ocenione na tym poziomie.

Tabela 18. Powierzchnia terenów zieleni urządzonej oraz ogródków działkowych w gminie Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku

Ulica/miejscowość/sołectwo	Powierzchnia terenów zieleni urządzonej (m ²) w 2016 r.	Powierzchnia terenów zieleni urządzonej (m ²) w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2014 r.	Powierzchnia terenów zieleni urządzonej (m ²) w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016 r.	Dynamika zmian 2014-2016 Powierzchnia terenów zieleni urządzonej (m ²) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Powierzchnia terenów ogródków działkowych (m ²) w 2016 r.	Powierzchnia terenów ogródków działkowych (m ²) w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2014r	Powierzchnia terenów ogródków działkowych (m ²) w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016r.	Dynamika zmian 2014-2016 Powierzchnia terenów ogródków działkowych (m ²) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Średnia ocena jakości
Miasto Rymanów	218405	5855,36	5668,44	96,81	0	0,00	0,00	-	3
Bałucianka	0	0,00	0,00	-	0	0,00	0,00	-	-
Bzianka	10026	1719,73	1659,93	96,52	0	0,00	0,00	-	3
Głębokie	0	0,00	0,00	-	43963	6122,98	6089,06	99,45	-
Klimkówka	69070	3656,43	3697,54	101,12	0	0,00	0,00	-	3
Królik Polski	0	0,00	0,00	-	0	0,00	0,00	-	-
Ladzin	0	0,00	0,00	-	0	0,00	0,00	-	-
Łazy	0	0,00	0,00	-	0	0,00	0,00	-	-
Milcza	0	0,00	0,00	-	0	0,00	0,00	-	-
Posada Górna	0	0,00	0,00	-	0	0,00	0,00	-	-
Puławy	0	0,00	0,00	-	0	0,00	0,00	-	-
Rudawka Rymanowska	0	0,00	0,00	-	0	0,00	0,00	-	-
Rymanów Zdrój	59005	4190,70	4123,34	98,39	0	0,00	0,00	-	3
Sieniawa	29431	2583,93	2502,64	96,85	0	0,00	0,00	-	3
Wisłoczek	6394	3532,60	3493,99	98,91	0	0,00	0,00	-	3
Wróblak Królewski	0	0,00	0,00	-	0	0,00	0,00	-	-
Wróblak Szlachecki	0	0,00	0,00	-	0	0,00	0,00	-	-
Zmysłówka	0	0,00	0,00	-	0	0,00	0,00	-	-
Gmina	392331	2455,91	2421,65	98,61	43963	275,20	271,36	98,61	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

2.2 Położenie i struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy

Gmina Rymanów to gmina miejsko – wiejska położona w powiecie krośnieńskim, w województwie podkarpackim. Ma ona powierzchnię 165,8 km². Gmina graniczy od północy z gminą Haczów, od południa z gminami: Dukla, Jaśliska i Komańcza, od wschodu z gminami: Besko, Zarszyn i Bukowsko, od zachodu z gminami Miejsce Piastowe i Iwonicz – Zdrój.

Na gminę Rymanów składa się 22 sołectwa: Bałucianka, Bzianka, Głębokie, Klimkówka, Królik Polski, Królik Wołoski, Ładzin, Łazy, Milcza, Posada Górna, Puławy, Rudawka Rymanowska, Rymanów Zdrój, Sieniawa, Tarnawka, Wisłoczek, Wołuszowa, Wólka, Wróblík Królewski, Wróblík Szlachecki, Zawoja, Zmysłówka i 1 miasto – Rymanów. Miasto Rymanów położone jest w centralnej części gminy i posiada powierzchnię 12,359km. W gminie występuje 5 niezamieszkałych sołectw: Królik Wołoski, Wólka, Wołuszowa, Tarnawka, Zawoja.

Przez gminę przebiegają droga krajowa nr 28 (Zator - Wadowice - Rabka-Zdrój - Limanowa - Nowy Sącz - Gorlice - Jasło - Krosno - Sanok - Kuźmina - Bircza - Przemyśl - Medyka - Granica Państwa), wojewódzkie nr: 887 i 889 i powiatowe.

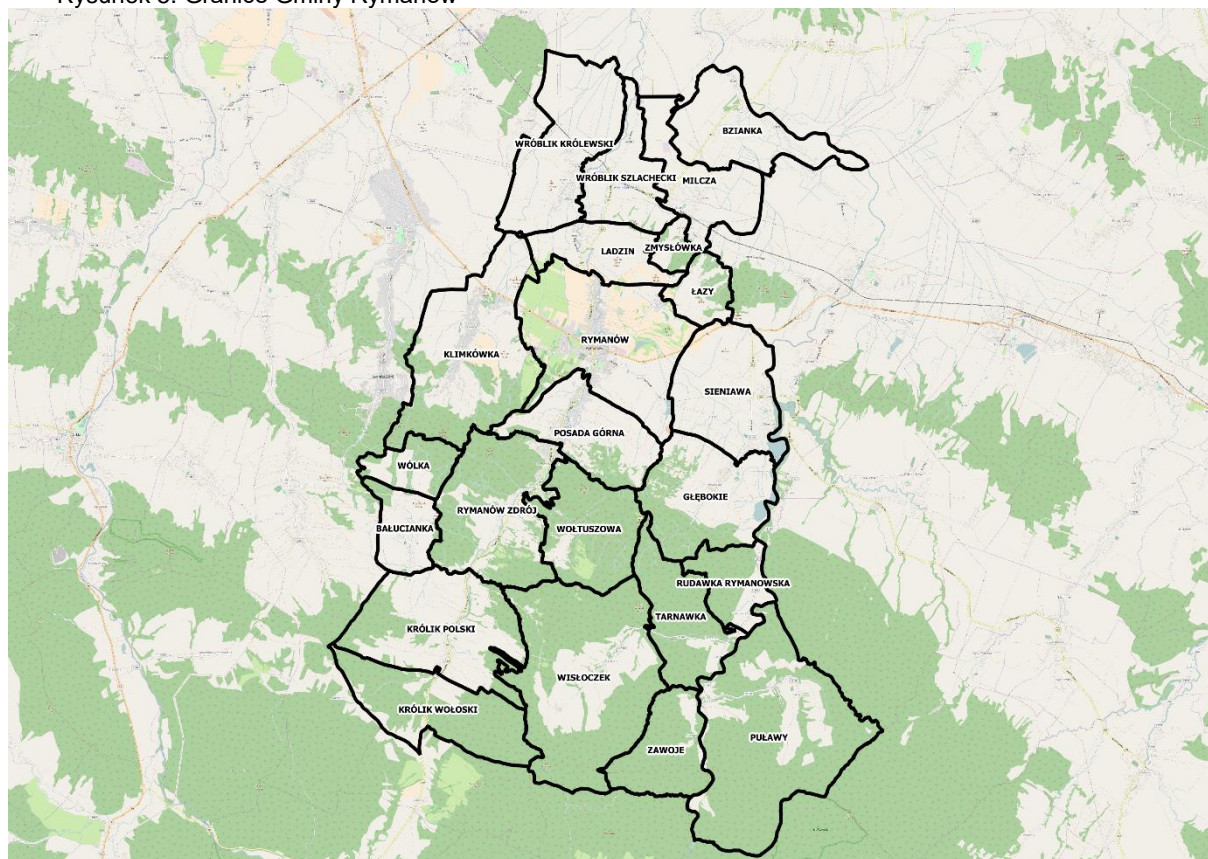
Tabela 19 Wykaz dróg powiatowych w gminie Rymanów

Numer Drogi, Ciąg Drogi
Droga P1974R Krosno-Targowiska-Wróblík Szlachecki
Droga P2005R Haczów-Wróblík Szlachecki
Droga P2006R Haczów-Bzianka-Besko
Droga P2007R Milcza-Besko
Droga P2008R Wróblík Królewski-Ladzin
Droga P2009R dr przez wieś Klimkówka
Droga P2010R Milcza-Rymanów
Droga P2111R Rymanów-Sieniawa-Głębokie
Droga P2112R Królik Polski-Bałucianka
Droga P2113R Pastwiska-Puławy
Droga P2114R Rudawka Rymanowska - Wisłoczek
Droga P2115R dr przez wieś Puławy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

Rysunek 5. Granice Gminy Rymanów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreetmap.org

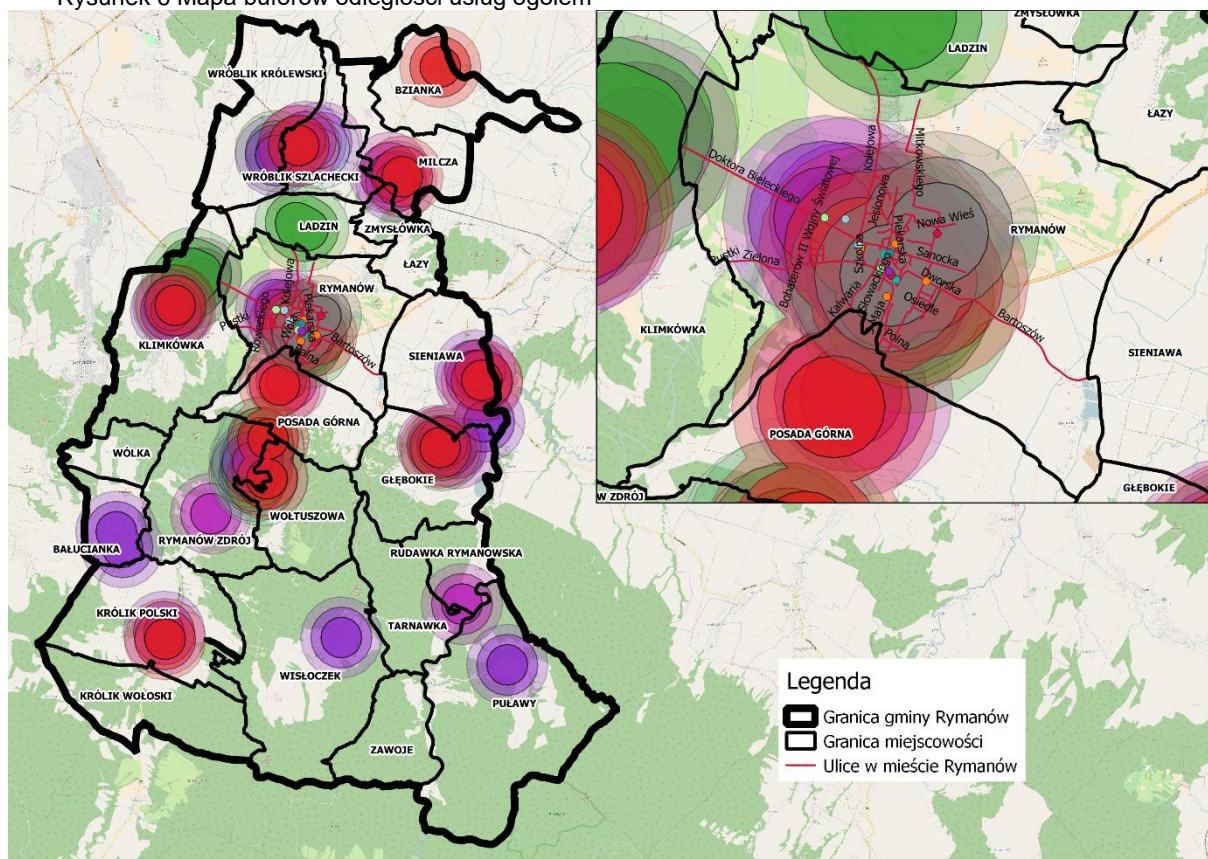
2.3 Dostęp do podstawowych usług

Analiza dostępności podstawowych usług obejmowała punkty usługowe, które służą mieszkańcom do zaspokajania podstawowych potrzeb. Poddano analizie 7 rodzajów usług: administrację, edukację, handel, kulturę, sport, zdrowie i kościoły. Następnie w oparciu o wyżej wymienione punkty usługowe powstały zagregowane bufora odległości (500 metrów, 750 metrów i 1000 metrów). Dzięki nim można wyznaczyć obszary dostępności usług. Z uwagi na fakt, że Rymanów to ośrodek miejski, w jego granicach dokładnie opisano nazwy poszczególnych usług oraz przedstawiono je na tle ulic.

Mapa przedstawiająca wszystkie rodzaje ww. usług oraz bufora od nich w 3 odległościach, wskazuje na koncentrację usług w centralno-północnej części gminy. Przyczyną tego jest m.in. to, że w jej południowej części znajdują się sołectwa niezamieszkałe takie jak: Wólka, Wołuszowa, Tarnawka, Zawoje, Królik Wołoski. Zagęszczenie różnych form usług świadczy o potencjale miejsca i poziomie rozwoju. W mieście Rymanów występuje łącznie 16 najważniejszych punktów usługowych oraz 4 przestrzenie publiczne. Na niżej przedstawionych mapach zostały przedstawione najważniejsze, mające znaczenie dla mieszkańców ośrodki poszczególnych usług.

Rysunek 6 Mapa buforów odległości usług ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreetmap.org

Najważniejsze usługi administracji występują tylko w mieście Rymanów, z uwagi na to, że jest to siedziba gminy Rymanów. Są to 4 punkty: Urząd Pocztowy, Urząd Gminy, Urząd Stanu Cywilnego i budynek Rady Miejskiej. Urząd Gminy, Urząd Stanu Cywilnego i budynek Rady Miejskiej zlokalizowany jest przy ul. Mitkowskiego 14a. W urzędzie znajdują się referaty takie jak: Finansów i Gospodarki Mieniem Gminy, Administracji i Oświaty, Infrastruktury, Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej, Spraw Obywatelskich, Straży Miejskiej. W pozostałych miejscowościach nie występują główne punkty usług administracji.

Tabela 20 Adresy punktów adresowych w mieście Rymanów znajdujących się w odległości 500 m od usług administracyjnych

Rodzaj usług	Punkt na mapie	Obiekt usługowy	Punkty adresowe znajdujące się w odległości 500 metrów od punktu usług
Usługi administracji	6	Urząd Pocztowy	Mała Grunwaldzka Rynek Bieleckiego 7,9,5,3,1,2 Kilińskiego Zielona 5,11,2,3,21,15,6,7,9,23,17,1 3,1,19
	9	Budynek Urzędu Gminy, Urzędu Stanu Cywilnego i Rady Miejskiej	Boczna Wesoła Nadbrzeżna 1 Dworska 7,17,21,6,28,5,8,34,38,14,1 2,36,19,2,16,26,15,4,1,22,2 4,3,20,40,13,10,40a,30,11,3 2,6a,19A,9,18

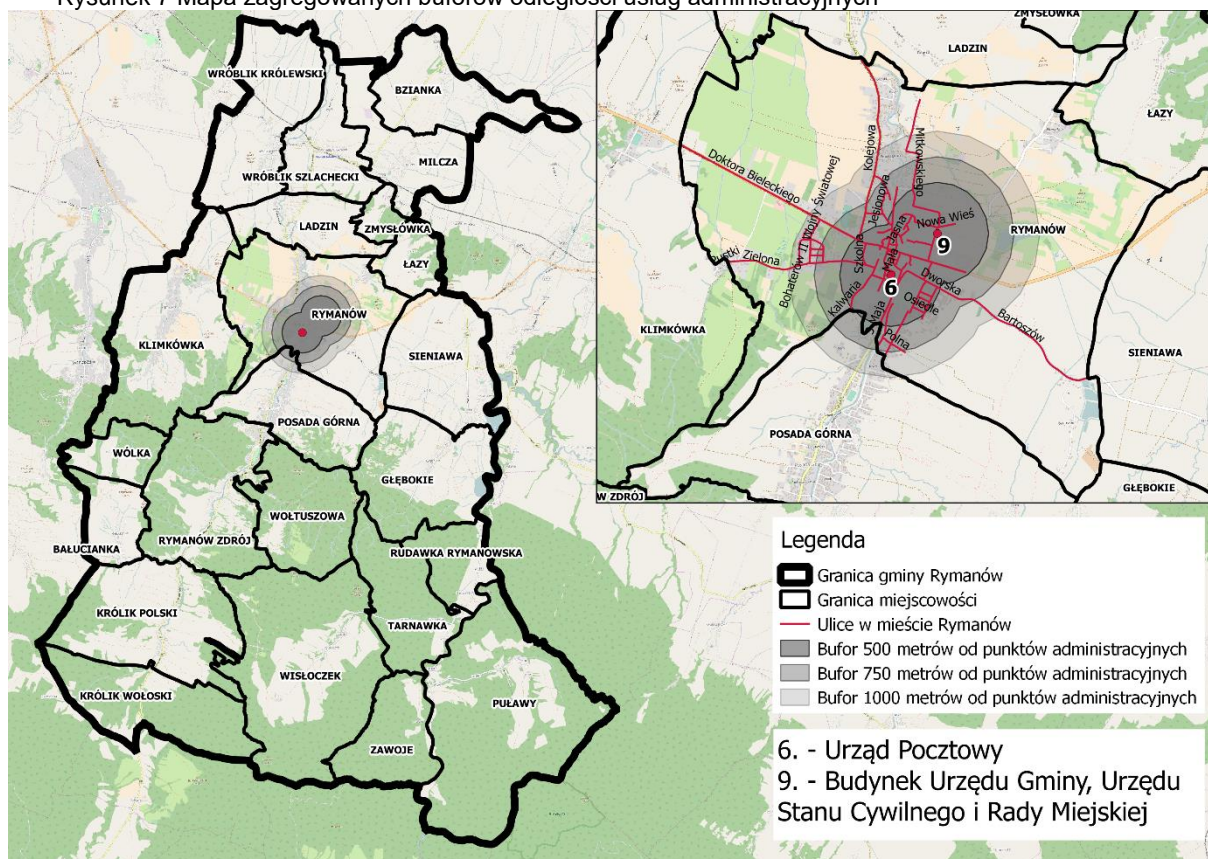

Ogrodowa
 Podgórze
 Mickiewicza
 24,42,10,28,16,4,30,26,18,3
 4,36,8,2,6,32,14,12,22,1,20
 Kolejowa
 4,1,10,12a,12,8,6,2
 Jasna
 Sienkiewicza
 Mitkowskiego
 14a,23,12A,12,15,11,31,4a,
 4,18,32,8,3,5,24,21,19,16,2,
 2,34,28A,1,22,10,18a,29,25
 ,36,27,6,30,20,17,9,28,7,13
 Konopnicka
 18,26,3,1,20,22,24
 Garbarska
 2.20.12.9.8.19.22.7.5.4.3.17
 ,13,14,15,10,1,11,6,18
 Parkowa
 17,10,13,16,15,24,19,28,5,7
 ,23,31,29,4,18,2,12,30,27,8,
 9,21,11,26,
 25,6,20,14,1,22,3
 Krzywa
 Osiedle
 37,24,14,9,22,3,31,2,33,12,
 32,11,4,5,18,25,28,26,23,8,
 38,7,17,21,20,6,19,13,10/1,
 27,10/2,42,16,39,29,15
 Piękna
 Kalwaria 5,7,9,11,3,1
 Wola
 Szkolna
 Sanocka
 9,3,12,10,21,4,27,8,14,22,
 20,1,30,18,17,11,27A.7.11.
 25.24.28.5.26.25b,23,25a,2
 9,19,36,32,6,15,2,13,16,34,
 3a
 Paderewskiego
 Gospodarska
 Swobody
 Piekarska
 Piłsudskiego
 Słowackiego

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 7 Mapa zagregowanych buforów odległości usług administracyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreetmap.org

Punkty usług edukacyjnych w gminie Rymanów są jedną z liczniej występujących form usług. Najwięcej z nich występuje w mieście Rymanów (4) i są to: Zespół Szkół Publicznych: Szkoła Podstawowa, Gimnazjum, Liceum, Szkoła Muzyczna I stopnia, Internat; Zespół Ekonomiczno - Administracyjny Szkół; Przedszkole św. Józefa i Niepubliczne Przedszkole Językowe "TUPTUSIOWO". Wszystkie znajdują się w centralnej części miasta. Oferta edukacyjna w mieście Rymanów jest różnorodna – działające w nim szkoły obejmują prawie wszystkie etapy kształcenia. Przedszkole św. Józefa przyjmuje dzieci od 2,5 roku, zatem potrzeby mieszkańców miasta Rymanów nie są dostatecznie pokryte – brak w mieście żłobka. Dodatkowo gminie pozostałe ośrodki edukacyjne to: Zespół Szkół Publicznych w Klimkowie, Zespół Szkół Publicznych w Króliku Polskim, Zespół Szkół Publicznych w Milczy, Zespół Szkół Publicznych w Posadzie Górnej, Zespół Szkół Publicznych w Sieniawie, Zespół Szkół Publicznych we Wróbliku Szlacheckim, Szkoła Podstawowa w Głębokiem, Szkoła Podstawowa w Bziance, Zespół Szkół Specjalnych i przedszkole w Rymanowie Zdrój. W 12 pozostałych sołectwach nie ma punktów usług edukacyjnych.

Tabela 21 Adresy punktów adresowych w mieście Rymanów znajdujących się w odległości 500 m od usług edukacyjnych

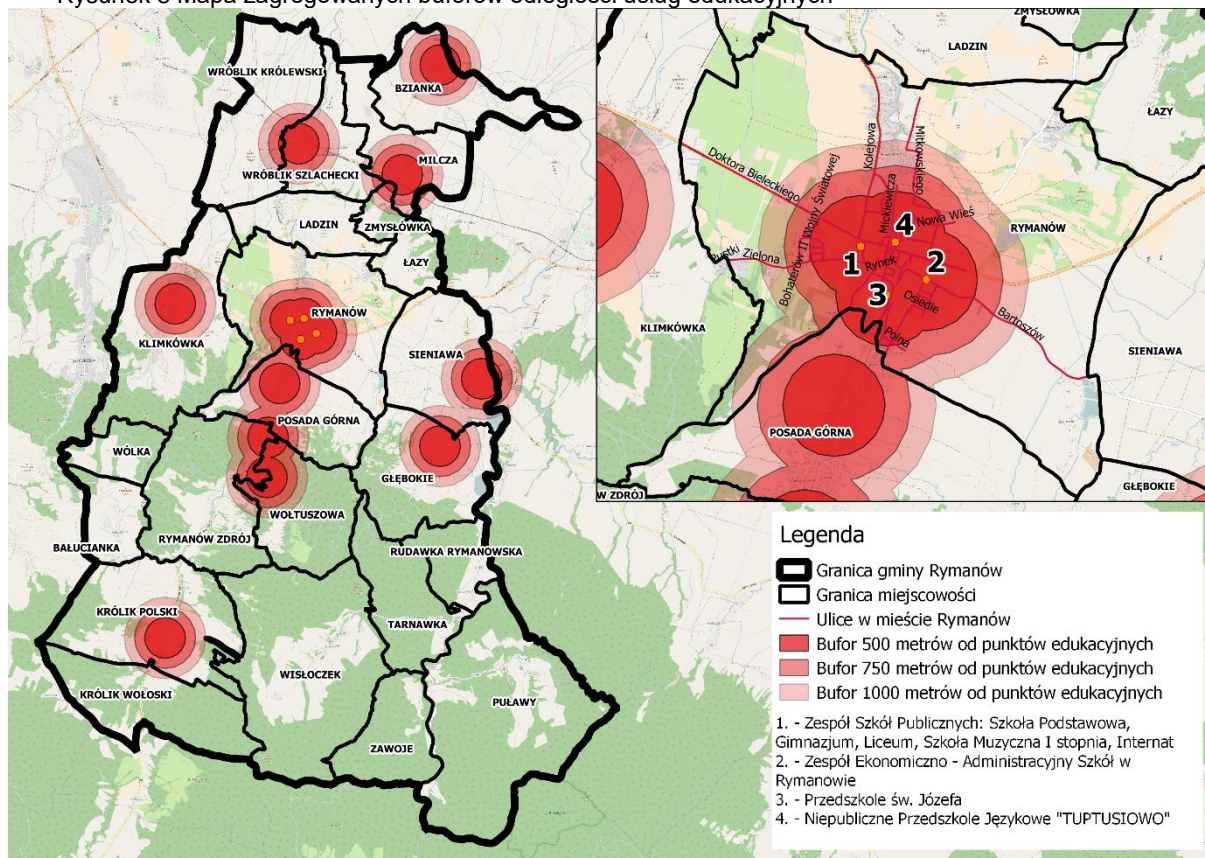
Rodzaj usług	Punkt na mapie	Obiekt usługowy	Punkty adresowe znajdujące się w odległości 500 metrów od punktu usług
Usługi edukacyjnych	1	Zespół Szkół Publicznych: Szkoła Podstawowa, Gimnazjum, Liceum, Szkoła Muzyczna I stopnia, Internat	Mała Grunwaldzka Rynek
	2	Zespół Ekonomiczno - Administracyjny Szkół w Rymanowie	Jana Kilińskiego Zielona
	3	Przedszkole św. Józefa	Boczna Wesoła
	4	Niepubliczne Przedszkole Językowe "TUPTUSIOWO"	Nadbrzeżna Dworska Ogrodowa Generała Władysława Sikorskiego Podgórze Jasna Sienkiewicza Konopnickiej Garbarska Parkowa Krzywa Osiedle Piękna Wola Szkolna Paderewskiego Gospodarska Swobody Piekarska Józefa Piłsudskiego Słowackiego Doktora Bieleckiego 8,11,7,4,9,6,8c,5,17,8f,13,3,8g,1,15,15a,8a,17a,8E,8d,2,8b,4A,15B Bohaterów II Wojny światowej 38,46,26,32,18,8,34,28,10,16,12,24,30,22,20,42,40,2,14,48,36,4,6,44 Adama Mickiewicza 24,42,10,5,28,16,4,30,26,46

	,18,34,36,38,7,8,2,6,40,32,3,44,14,12,22,1,20
Kolejowa	5,18,9a,4,24,21,16A,12b,1,10,14,17,22,12a,8,6,3,26,7,9,11,16,14a,30,14b,2,28,30
Mitkowskiego	14,14a,23,12A,12,15,11,4a,4,32,8,3,5,21,19,26,2,28A,1,10,29,25,27,6,30,17,9,28,13
Polna 1,3	
Jesionowa	6,9a,3,12b,12,7,13,4,1,16,14,15,11,8,10,2,17,19,9,5,12a,2a
Bartoszew	1,2,2C
Kalwaria	5,7,2,9,10,11,3,8,4,1,6
Sanocka	9,3,12,10,21,4,27,8,14,22,20,1,30,18,17,11,27A,7,11,25,24,28,5,26,25b,23,25a,29,19,36,32,6,15,2,13,16,34,3a

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 8 Mapa zagregowanych buforów odległości usług edukacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreetmap.org

Ważną funkcję w gminach miejsko-wiejskich pełnią punkty handlowe. W mieście Rymanów w obrębie Rynku skoncentrowane są punkty sprzedaży artykułów spożywczych takich firm jak Delikatesy Centrum czy Groszek. Oprócz tego przykładowo w ich bliskim sąsiedztwie znajduje się kwaciarnia, sklep a artykułami papierniczymi czy samochodowymi. U zbiegu ulicy Sanockiej i Rynku znajduje się pasaż handlowo – usługowy. Koncentracja punktów usługowych związanych z handlem wokół przestrzeni publicznej, jaką jest Rynek, skutkuje tym, że obszar ten stał się dla mieszkańców miasta i jak i całej gminy centrum usługowym. Dodatkowo większe obiekty handlowe znajdują się w sołectwach: Wróblik Szlachecki, Klimkówka, Posada Górna i Rymanów Zdrój.

Tabela 22 Adresy punktów adresowych w mieście Rymanów znajdujących się w odległości 500 m od usług handlowych

Rodzaj usług	Punkt na mapie	Obiekt usługowy	Punkty adresowe znajdujące się w odległości 500 metrów od punktu usług
Usługi handlowych	14	Centrum usługowe	Mała Rynek Jana Kilińskiego Boczna Wesoła Nadbrzeżna Ogrodowa Podgórze Jasna Sienkiewicza Garbarska Krzywa Piękna Wola Szkołna Paderewskiego Swobody Piekarska Józefa Piłsudskiego Słowackiego Grunwaldzka 10,11,8a,1,2a,3,2,4,5,8,6,13,7,8b Doktora Bieleckiego 11,7,4,9,5,13,3,1,2,4A Zielona 5,11,2,3,21,15,6,4,7,8i,9,23,17,13,1,19 Dworska 7,17,6,28,5,8,34,38,14,12,3,6,19,2,16,26,15,4,1,22,24,3,

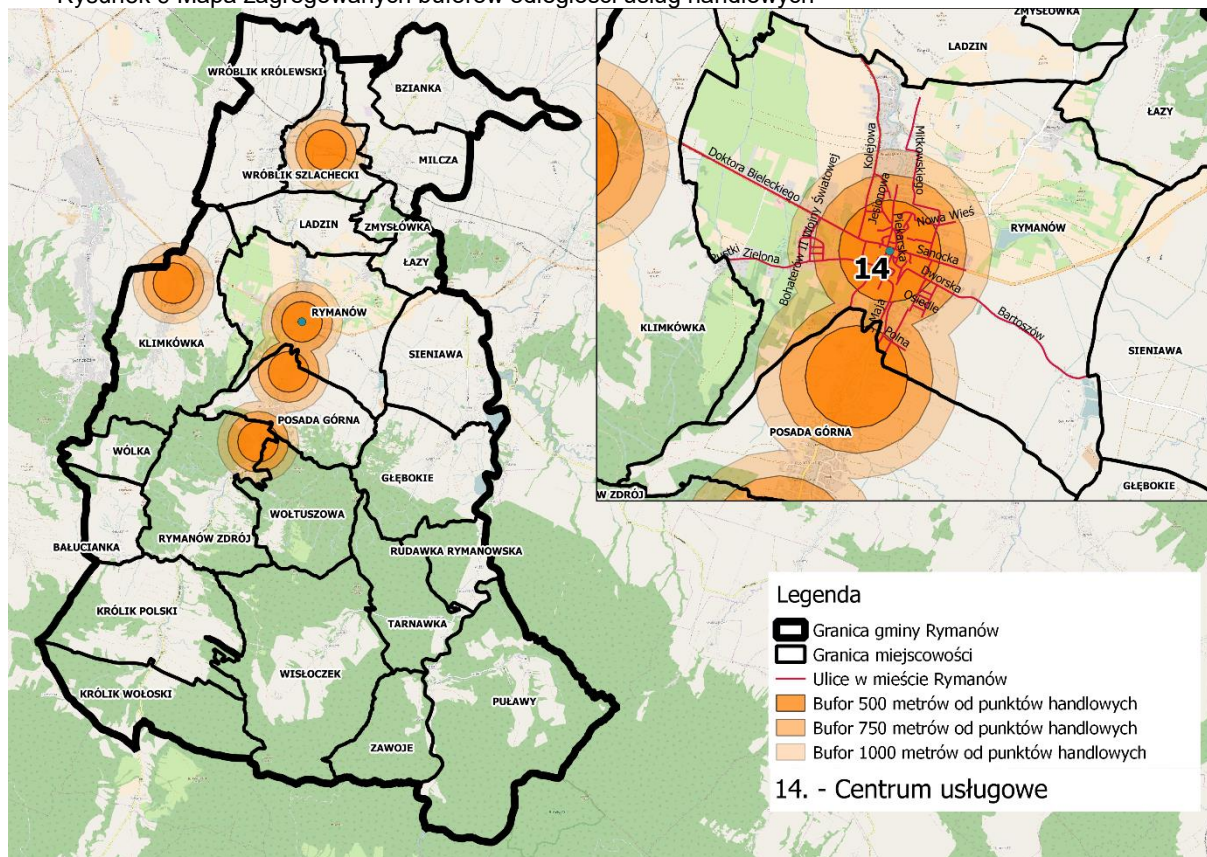

	20,13,10,40a,30,11,32,6a,9,18
	Adama Mickiewicza 24,10,28,16,4,30,26,18,36,3 8,8,2,6,14,12,22,1,20
	Kolejowa 5,18,9a,4,16A,12b,1,10,14, 12a,12,8,6,3,7,9,16,14a,14b ,2,20
	Mitkowskiego 12,4a,4,8,3,2,1,10,6,17,
	Polna 1
	Jesionowa 6,9a,3,7,13,4,1,11,2,9,5,2a
	Konopnickiej 23,31,37,35,10,33,12,16,8,2 7,21,14,19A,25,19,29,12a
	Parkowa 39,38,5,7,4,2,6,10,1,41
	Osiedle 5
	Kalwaria 3,1
	Sanocka 9,3,12,10,21,4,8,14,22,20,1, 30,18,17,11,7,11,25,24, 28,5,26,23,19,32,6,15,2,13, 16,34,3a
	Gospodarska 9,25,14,22,21,15,19,20,3,14 a,17,12,13,24,11,23,26,16,5 ,7,18

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 9 Mapa zagregowanych buforów odległości usług handlowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreetmap.org

Usługi publiczne dotyczące kultury można podzielić na obiekty punktowe jak np. instytucje oraz powierzchniowe. Do obiektów kulturalnych w mieście Rymanów można zaliczyć Gminny Ośrodek Kultury oraz Gminną Bibliotekę Publiczną. Gminny Ośrodek Kultury prowadzi swoją działalność na terenie całej gminy Rymanów. Jednak bufor 1000 metrów od niego nie obejmuje nawet połowy miasta Rymanów. Podobnie sytuacja ma miejsce w przypadku Gminnej Biblioteki Publicznej. W centrum miasta skoncentrowane są także przestrzenie publiczne: Rynek i park Dworski im. Anny i Stanisława Potockich. W ich sąsiedztwie występują dwa tereny zieleni urządzonej. W całej gminie występują jeszcze dodatkowo tylko 3 przestrzenie publiczne: Park Dworski w Klimkówce (zabytek), park w Ladzynie (zabytek) i park w Rymanowie Zdrój.

Tabela 23 Adresy punktów adresowych w mieście Rymanów znajdujących się w odległości 500 m od usług kultury i rekreacji

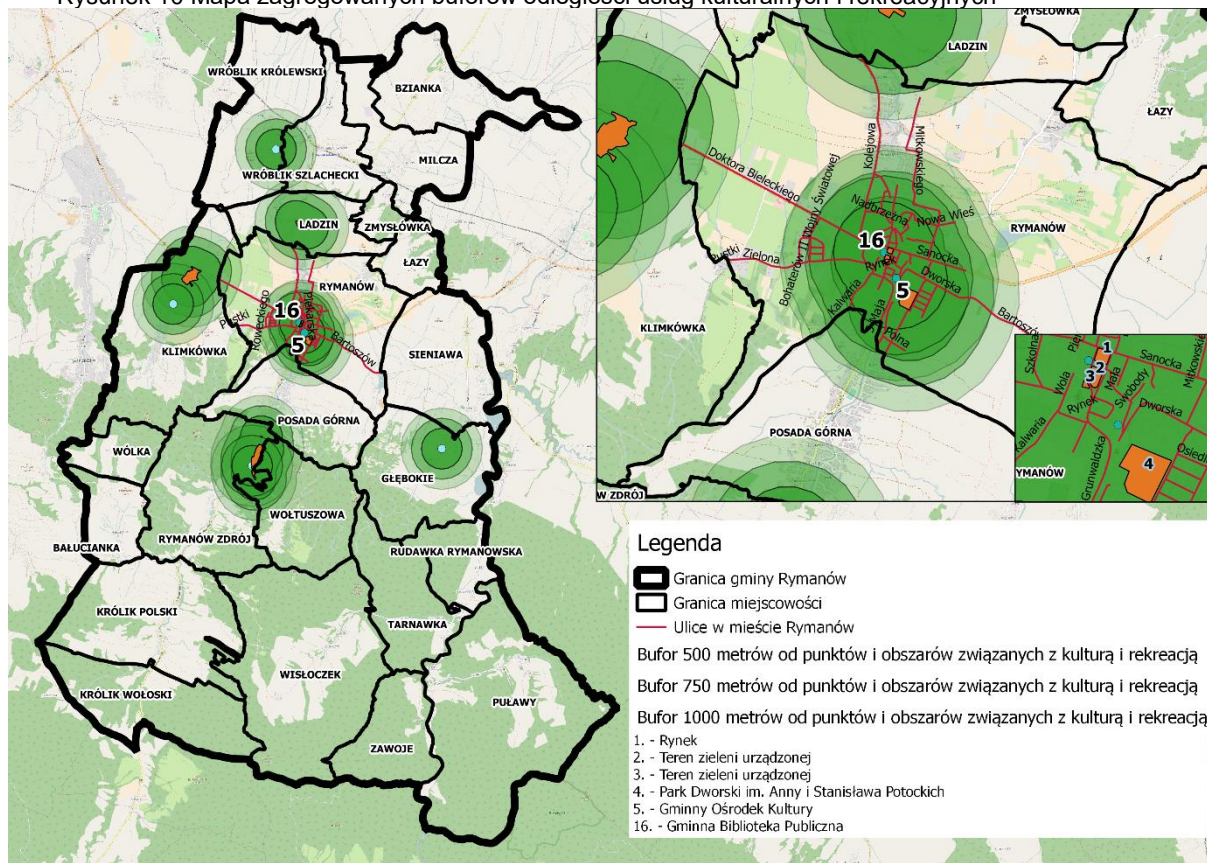
Rodzaj usług	Punkt na mapie	Obiekt usługowy	Punkty adresowe znajdujące się w odległości 500 metrów od punktu usług
Usługi kultury i rekreacji	1	Rynek	Mała
	2	Teren zieleni urządzonej	Grunwaldzka
	3	Teren zieleni urządzonej	Rynek
	4	Park Dworski im. Anny i Stanisława Potockich	Kilińskiego
	5	Gminny Ośrodek Kultury	Boczna
			Wesoła
			Nadbrzeżna
			Dworska
			Ogrodowa
			Podgórze
			Jasna
			Sienkiewicza
			Garbarska
			Parkowa
			Krzywa
			Osiedle
		Piękna	
		Wola	
		Szkolna	
		Paderewskiego	
		Swobody	
		Piłsudskiego	
		Słowackiego	
		Polna	
		Kalwaria 5,7,9,11,3,1,6	
		Mitkowskiego	
		4a,4,3,2,1,15,11,2,8,21,19,10,6,17,9,13,14a,12A,12	
	16	Gminna Biblioteka Publiczna	Doktora Bieleckiego
			11,7,4,9,6,5,13,3,1,15,15a,2,4A,15B
			Zielona
			5,8H,11,2,3,25,8D,8,21,15,6,4,8F,7,8i,9,23,17,8C,13,8e,8G,1,8A,19,8B,27
			Mickiewicza
			24,10,28,16,4,30,26,18,8,2,6,14,12,22,1,20,34,36,38,32,3,
			Kolejowa
			5,18,9a,4,16A,12b,1,10,14,22,8,6,3,7,9,16,14a,14b,2,20,24,11
			Jesionowa
			6,9a,3,7,13,4,1,11,2,9,5,2a,16,14,15,8,10,17
			Konopnickiej
			5,7,18,26,3,1,20,2,22,24,23,6,13,10,11,12,14,19A,25,9A,11a,11B,19,29,12a,9C,11C

- Sanocka
9,3,12,10,21,4,8,14,22,20,1,
30,18,17,11,7,25,24,28,29,5
,26,23,19,36,32,6,15,2,13,1
6,34,3a,27A
- Gospodarska
9,25,21,15,19,17,13,11,23,2
6,16,14,22,4,2,20,3,14a,12,
24,1,10,8,5,7,18,
- Piekarska
3,6,5a,32,30,9,5,36,7,12,26,
38,34,22,11,8,10,14,28,40,1
6,4,13,2,20,18,42,24,1
- Bartoszów 2,2C

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 10 Mapa zagregowanych buforów odległości usług kulturalnych i rekreacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreetmap.org

W mieście Rymanów zlokalizowane są 2 obiekty sportowe – stadion i boisko sportowe Orlik. Stadion posiada 2000 miejsc w tym 630 siedzących. Na jego murawie odbywają się rozgrywki klubu sportowego Start Rymanów. Boisko Orlik zlokalizowane jest przy Zespole Szkół Publicznych w Rymanowie przy ul. Szkolnej. Dodatkowo obiekty sportowe zlokalizowane są w sołectwach: Wróblek Szlachecki, Milcza, Klimkówka, Posada Górna, Sieniawa, Głębokie, Rymanów Zdrój i Rudawka Rymanowska.

Tabela 24 Adresy punktów adresowych w mieście Rymanów znajdujących się w odległości 500 m od usług sportowych

Rodzaj usług	Punkt na mapie	Obiekt usługowy	Punkty adresowe znajdujące się w odległości 500 metrów od punktu usług
Usługi sportowe	12	Obiekt sportowy – stadion	Mała Rynek Jana Kilińskiego Zielona Boczna Wesoła Nadbrzeżna Oгородowa Generała Władysława Sikorskiego Podgórze Adama Mickiewicza Garbarska Piękna Wola Szkolna Piekarska Józefa Piłsudskiego Grunwaldzka 1,2a,3,2,4,5,7
	13	Obiekt sportowy – Orlik	Doktora Bieleckiego 8,11,14a,7,16b,4,9,6,14,8c,5,17,8f,20B,10,13,20,18,3,8g,19,1,12A,4A,20a,15,15a,8a,17a,38,8E,36,40,16,8d,2,8b,15B Bohaterów II Wojny Światowej 39,38,46,26,32,18,8,34,37,17,28,10,19,29,16,12,13,31,35,24,27,30,22,25,21,20,42,40,2,43,14,23,41,48,36,45,33,9,4,15,6,44 Kolejowa 34,5,18,23,9a,19,4,24,21,29A,16A,12b,42,1,10,14,17,21A,22,13,12a,12,8,6,3,36,15,38,26,7,9,11,16,31,40,25,32,29,14a,30,14b,2,28,20,27A,27 Jasna 3,1,2,7,4,5,9 Jesionowa 6,9a,3,12b,12,7,13,4,25,1,16,14,23,21,15,11,8,10,2,17,19,9,5,12a,2a

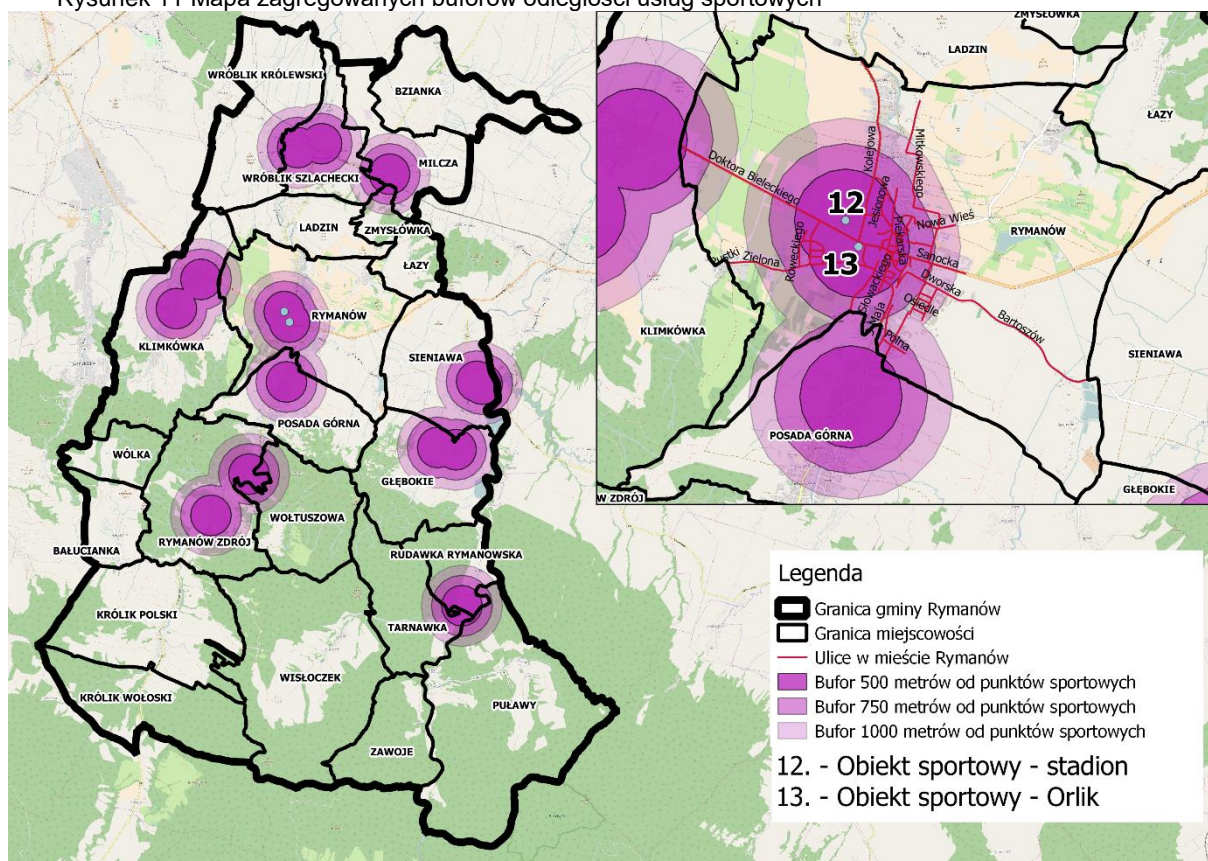

		Konopnickiej 31,37,35,33
		Kalwaria 5,3,1
		Sanocka 9,3,10,4,8,1,7,5,6,2,3a,
		Swobody 3,1,3a
		Generała Stefana Roweckiego 29,35,34,27,32,24,20,22,33, 25,28,37,30,31,26
		Słowackiego 4,3,5A,8B,2,8a,5B,1,5,6

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 11 Mapa zagregowanych buforów odległości usług sportowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreetmap.org

W mieście Rymanów funkcjonuje jeden ośrodek zdrowia - Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej, który posiada dwie placówki: Wiejski Ośrodek zdrowia w Rymanowie Zdroju przy ul. Parkowej 3 oraz Wiejski Ośrodek Zdrowia we Wróbliku Szlacheckim, przy ul. Kolejowej 12. W ramach ośrodka funkcjonuje np. poradnia pediatryczna, Położniczo-ginekologiczna, okulistyczna, stomatologiczna czy neurologiczna. Z kolei miejscowość Rymanów Zdrój jest miejscowością uzdrowską. Funkcjonuje w nim 10 obiektów związanych z usługą zdrowia: Podkarpackie Centrum Rehabilitacji Kardiologicznej „Polonia”, szpital „Eskulap”, szpital „Ziemowit”, Kasztanowy Dwór, Sanatorium „Anna-Staś”, sanatorium „Gołąbek-Opatrzność”, sanatorium „Teresa”, Sanatorium „Maria”, Przychodnia Uzdrowska, Pijalnie Wód Mineralnych.

Tabela 25 Adresy punktów adresowych w mieście Rymanów znajdujących się w odległości 500 m od usług zdrowia

Rodzaj usług	Punkt na mapie	Obiekt usługowy	Punkty adresowe znajdujące się w odległości 500 metrów od punktu usług
Usługi zdrowia	15	Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej	Mała Grunwaldzka Rynek Jana Kilińskiego Boczna Wesoła Ogrodowa Podgórze Jasna Sienkiewicza Garbarska Krzywa Piękna Wola Szkolna Paderewskiego Swobody Piekarska Józefa Piłsudskiego Słowackiego Doktora Bieleckiego 7,9,5,3,1,2 Zielona 5,11,2,3,25,21,15,6,4,7,9,23 ,17,13,1,19 Nadbrzeżna 1,3 Dworska 7,17,21,9,28,5,34,38,14,12, 36,19,2,16,26,15,4,1,22,24, 3,20,40,13,10,40a,30,11,32, 6a,19A,9,18 Ogrodowa 6 Kolejowa 4,12b,1,10,12a,12,8,3,2 Mitkowskiego 4a,4,2,1 Konopnickiej 18,26,1,20,22 Parkowa 17,10,13,16,15,24,19,28,5,7 ,23,29,4,18,2,12,30,27,8,9,2 1,11,26,25,6,20,14,1,22,3

Osiedle
24,9,3,2,33,12,32,11,4,5,25,
28,23,8,38,7,17,21,20,6,19,
13,10/1,10/2,16,39,29,15

Piekna 9

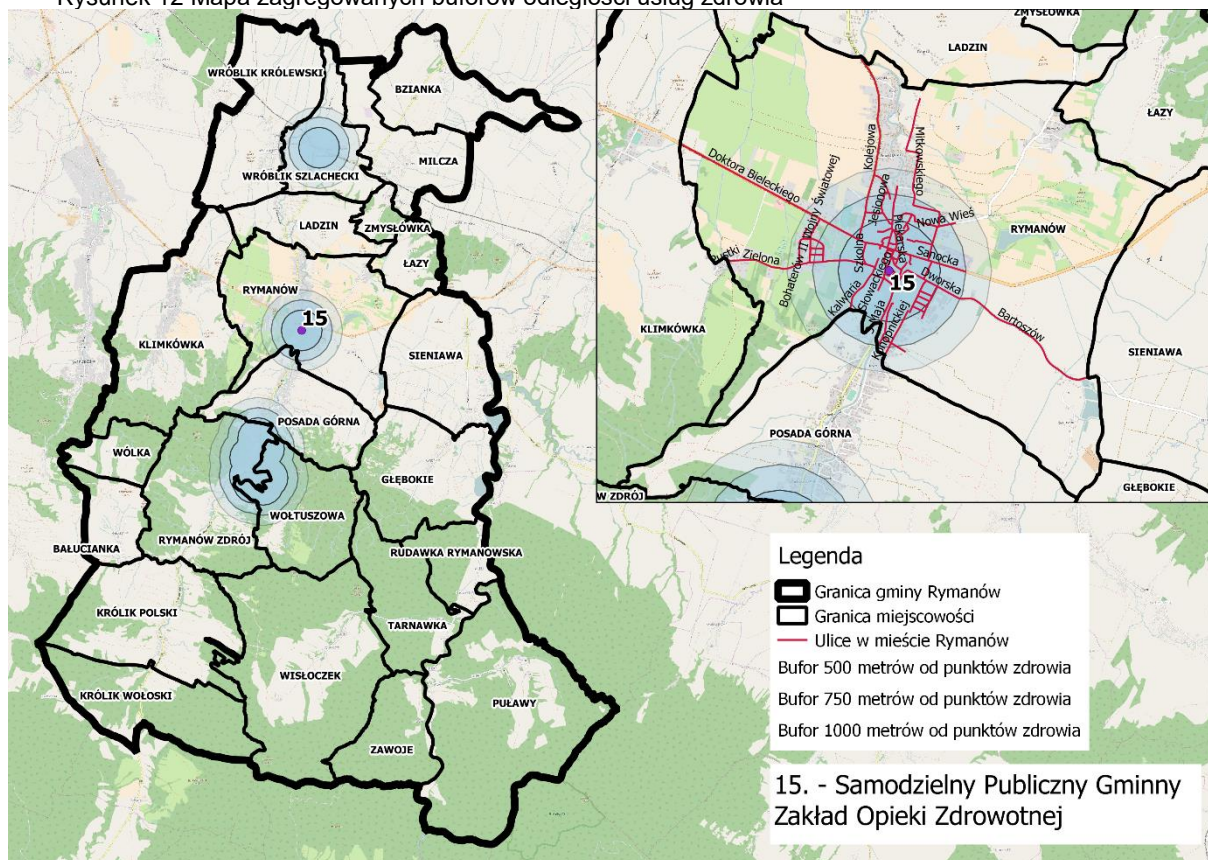
Kalwaria 5,7,9,11,3,1,

Sanocka 9,3,12,10,
21,4,8,14,22,20,1,30,18,17,
11,7,11,24,28,5,26,23,19,32
,6,15,2,13,16,34,3a,

Gospodarska 25,23

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 12 Mapa zagregowanych buforów odległości usług zdrowia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreetmap.org

Obiekty związane ze sferą sakralną występują równomiernie w całej gminie. W Rymanowie występują 2 tego typu budynki: jeden związany z religią chrześcijańską - Kościół pw. Świętego Wawrzyńca przy ul. Wola. Drugi obiekt to Sala Królestwa Świadków Jehowy przy ul. Bieleckiego. Pozostałe obiekty zlokalizowane są poza jego granicami w sołectwach: Wróblík Królewski, Wróblík Szlachecki, Milcza, Klimkówka, Rymanów Zdrój, Sieniawa, Głębokie, Bałucianka, Królik Polski, Wisłoczek, Puławy.

Tabela 26 Adresy punktów adresowych w mieście Rymanów znajdujących się w odległości 500 m od kościołów

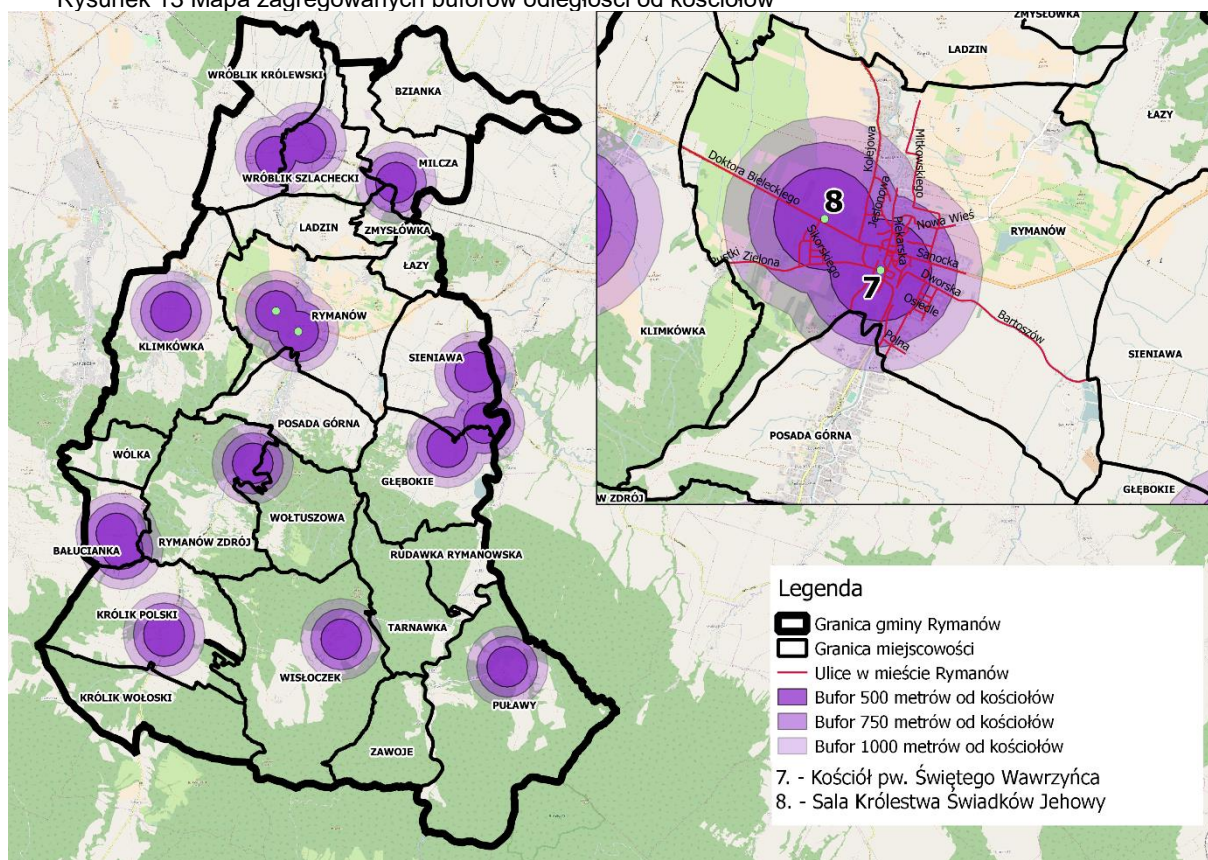
Rodzaj usług	Punkt na mapie	Obiekt usługowy	Punkty adresowe znajdujące się w odległości 500 metrów od punktu usług
Usługi związane ze sferą sakralną	7	Kościół pw. Świętego Wawrzyńca	Mała Rynek Jana Kilińskiego Zielona Bohaterów II Wojny Światowej Boczna Wesoła Ogrodowa Generała Władysława Sikorskiego Podgórze Sienkiewicza Garbarska Krzywa Piękna Kalwaria Wola Szkolna
	8	Sala Królestwa Świadków Jehowy	Paderewskiego Swobody Piekarska Józefa Piłsudskiego Słowackiego Grunwaldzka 18,12,10,11,9,14,22,8a,1,2a,16,3,2,20,4,5,8,6,13,7,8b Doktora Bieleckiego 8,26a,14a,7,16b,4,9,6,26c,26,14,8c,5,17,8f,20B,10,13,20,18,3,8g,1,12A,20a,15,15a,21,8a,17a,8E,16,8d,24,22,2,8b,12,4A,15B Nadbrzeżna 17,21,5,15,8,10,19,1,3 Dworska 7,17,6,28,5,8,34,38,14,12,36,19,2,16,26,15,4,1,22,24,3,20,13,10,40a,30,11,32,6a,9,18, Kolejowa 5,18,9a,19,4,24,21,16A,12b,1,10,14,17,21A,22,

	13,12a,12,8,6,3,15,26,7,9,1 1,16,32,14a,14b,2,28,20,27 A
Jasna	3,1,2,7,4,5,9,7
Jesionowa	7
Parkowa	17,10,13,16,15,24,19,28,5,7 ,23,4,18,2,12,27,8,9,21,11,2 6,25,6,20,14,1,22,3
Osiedle	9,12,4,5,25,8,17,21,13,
Sanocka	9,3, 12,10,4,8,14,22,20, 1,18,17,11,7,11,24,28,5,26, 19,6,15,2,13,16,3a
Roweckiego	29,2,8,19,35,34,27,6,32,24, 20,15,23,7,17,9,22,18,21,33 ,16,11,25,28,5,14,37,10,30, 31,26,13,4,12

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 13 Mapa zagregowanych buforów odległości od kościołów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreetmap.org

2.4 Jakość przestrzeni publicznych

W gminie Rymanów występuje łącznie prawie 400 000 m² przestrzeni publicznych (399 293m²). Najwięcej z nich zlokalizowanych było w mieście Rymanów – 143 703m², a następnie w sołectwie Rymanów Zdrój – 103 690m². W 4 sołectwach mieszkańcy nie mogli korzystać z przestrzeni publicznych – są to Łazy, Rudawka Rymanowska, Wisłoczek i Zmysłówka.

Jakość przestrzeni publicznych została poddana ocenie przez pracowników Urzędu Gminy Rymanów z referatu infrastruktury. Kryteriami, jakimi kierowano się w ocenie było: dostępność przestrzeni dla mieszkańców, atrakcyjność przestrzeni dla mieszkańców, stopień wyposażenia przestrzeni w małą architekturę i jakość zagospodarowania przestrzeni, w tym stan techniczny infrastruktury. Skala oceny wyniosła od 1 do 5, gdzie 1 – stan najgorszy a 5 – stan najlepszy. Zgodnie z tym średnia ocena przestrzeni publicznej w gminie Rymanów wyniosła 2. Warto zauważyć, że w żadnej miejscowości nie istniała przestrzeń publiczna, którą oceniono na 5. Ocenę = 1 wystawiono 5 razy.

W mieście Rymanów wyszczególniono 5 przestrzeni publicznych: 3 tereny zieleni publicznej urządzonej, plac targowy, teren usług sportu i turystyki (stadion) oraz usługi turystyczne.

Tabela 27. Wykaz przestrzeni publicznych w gminie Rymanów

Miejscowość/sołectwo	Rodzaj przestrzeni publicznej	Powierzchnia przestrzeni publicznych (m ²)	Średnia ocena stanu
Miasto Rymanów	Teren parku (ZP3)	859	1
	Teren parku (ZP2)	2 646	1
	Teren parku (ZP1)	26 139	2
	Plac targowy	1 550	1
	Usługi sportu i turystyki - stadion	24 800	2
	Usługi turystyczne	87 709	3
Bałucianka	-	2 400	2
Bzianka	-	40 800	2
Głębokie	-	25 000	3
Klimkówka	-	11 000	3
Królik Polski	-	13 600	4
Ladzin	-	3 500	2
Łazy	-	0	0
Milcza	-	15 400	4
Posada Górna	-	18 000	4
Puławy	-	7 200	4
Rudawka Rymanowska	-	0	0
Rymanów Zdrój	Tereny zieleni parkowej	50 000	3
	Tereny zieleni urządzonej, sportowo-rekreacyjne	29 070	1
	Tereny sportowo – rekreacyjne	2 620	3
	Korty	22 000	2
Sieniawa	-	10 000	3
Wisłoczek	-	0	0
Wróblak Królewski	-	5 000	1
Wróblak Szlachecki	-	22 000	3
Zmysłówka	-	0	0
Gmina		399293	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

2.5 Dostępność komunikacyjna i poziom obsługi komunikacyjnej

Poziom obsługi komunikacyjnej łączy się, z jakością przewozów pasażerskich. Można ją rozpatrywać poprzez: udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, bezpośredniością przejazdów czy ilością połączeń komunikacyjnych.

W gminie Rymanów funkcjonuje 14 przewoźników autobusowych, z czego żaden z nich nie jest przewoźnikiem publicznym. Dodatkowo żaden z autobusów kursujących w gminie Rymanów nie jest przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych.

Miasto Rymanów, jako ośrodek miejski, pełni w całej gminie szczególne znaczenie. Wynika to z koncentracji w jego granicach usług administracji publicznej, usług handlu czy przestrzeni publicznych. Z tego względu mieszkańcy poszczególnych miejscowości gminy Rymanów, mogą odczuwać wzmożoną potrzebę dojazdu do Rymanowa. Zatem, o jakości obsługi komunikacyjnej świadczy bezpośrednio dojazd komunikacją autobusową z poszczególnych miejscowości gminy Rymanów do miasta Rymanów. Taki rodzaj dojazdu funkcjonuje z prawie wszystkich miejscowości – wyjątkiem jest miejscowość Łazy.

W gminie Rymanów znajduje się 111 przystanków. Najwięcej z nich w mieście Rymanów – 14, a następnie w Klimkówce - 13. Poziom obsługi komunikacyjnej może być rozpatrywany poprzez ilość linii autobusowych odjeżdżających z przystanku. Największą koncentracją linii autobusowych cechują się dwa przystanki w mieście Rymanów o nazwie Rymanów – 24 linii autobusowych. Wśród funkcjonujących przystanków są też takie, z których nie odjeżdża żadna linia autobusowa. Przystanki takie funkcjonują w miejscowościach: Miasto Rymanów, Bałucianka, Łazy i Zmysłówka.

Tabela 28 Liczba przystanków komunikacji autobusowej i liczba linii autobusowych odjeżdżających z tych przystanków w gminie Rymanów w 2016 r.

Miejscowość	Łączna liczba przystanków autobusowych	Nazwa przystanku	Liczba linii autobusowych odjeżdżających z przystanku
Miasto Rymanów	14	RYMANÓW	10
		BIELECKIEGO	10
		RYMANÓW	24
		RYMANÓW	24
		RYMANÓW	7
		KOLEJOWA	7
		RYMANÓW	1
		URZĄD GMINY	1
		RYMANÓW	0
		NOWA WIEŚ	0
		RYMANÓW	1
		DWORSKA	1
		RYMANÓW	0
BARTOSZÓW	0		
Bałucianka	4	BAŁUCIANKA	0
		DÓŁ	0
		BAŁUCIANKA	0
		BAŁUCIANKA	0
Bzianka	4	BZIANKA	2
		DÓŁ	2
		BZIANKA	5
Głębokie	4	GŁĘBOKIE	4
		REMIZA	4
		GŁĘBOKIE	4
Klimkówka	13	KLIMKÓWKA	7
		KLIMKÓWKA	7
		SKRZYŻOWANIE	3
		SKRZYŻOWANIE	3
		KLIMKÓWKA	3
		„CENTRUM”	3
		KLIMKÓWKA	3
		DOM LUDOWY	3
		KLIMKÓWKA	3
		SKLEP	3
KLIMKÓWKA	3		
Królik Polski	6	KRÓLIK POLSKI	2
		SKRZYŻOWANIE	2
		KROLIK POLSKI	2

		ŚRODEK	2
		KROLIK POLSKI	2
			2
Ladzin	6	LADZIN	5
			5
		LADZIN	5
		SKRZYŻOWANIE	5
		LADZIN	5
		GRANICA	5
Łazy	6	ŁAZY III	1
			1
		ŁAZY I	0
			0
		ŁAZY II	0
			0
Milcza	6	MILCZA	6
		SKRZYŻOWANIE	6
		MILCZA	6
		SKRZYŻOWANIE	6
		MILCZA	6
			6
Posada Górna	3	POSADA GÓRNA	6
		SZKOŁA	6
		POSADA GÓRNA	6
Puławy	4	PUŁAWY	3
		DOLNE	3
		PUŁAWY	3
		GÓRNE	3
Rudawka Rymanowska	2	RUDAWKA RYMANOWSKA	3
			3
Rymanów Zdrój	11	RYMANÓW	12
		ZDRÓJ	12
		RYMANÓW ZDRÓJ	11
		GÓRA	11
		RYMANÓW ZDRÓJ	1
		SPACEROWA	1
		RYMANÓW ZDRÓJ	5
		WĘGIERSKA	5
		RYMANÓW ZDRÓJ	5
		RYMANÓW ZDRÓJ	5
ROZLEWNIA	5		
Sieniawa	12	SIENIAWA	3
		SKRZYŻOWANIE	3
		SIENIAWA	4
		GNIEWOSZÓWKA	4
		SIENIAWA	4
		SZKOŁA	4
		SIENIAWA	4
		DOM LUDOWY	4
		SIENIAWA	3
		WIŚNIOWA	3
		SIENIAWA	4
		ZAPORA	4
Wisłoczek	4	WISŁOCZEK	3
		DÓŁ	3
		WISŁOCZEK	3
			3
Wróblík Królewski	4	WRÓBLIK KRÓLEWSKI	5
			5
		WRÓBLIK KRÓLEWSKI	6
		SKRZYŻOWANIE	6

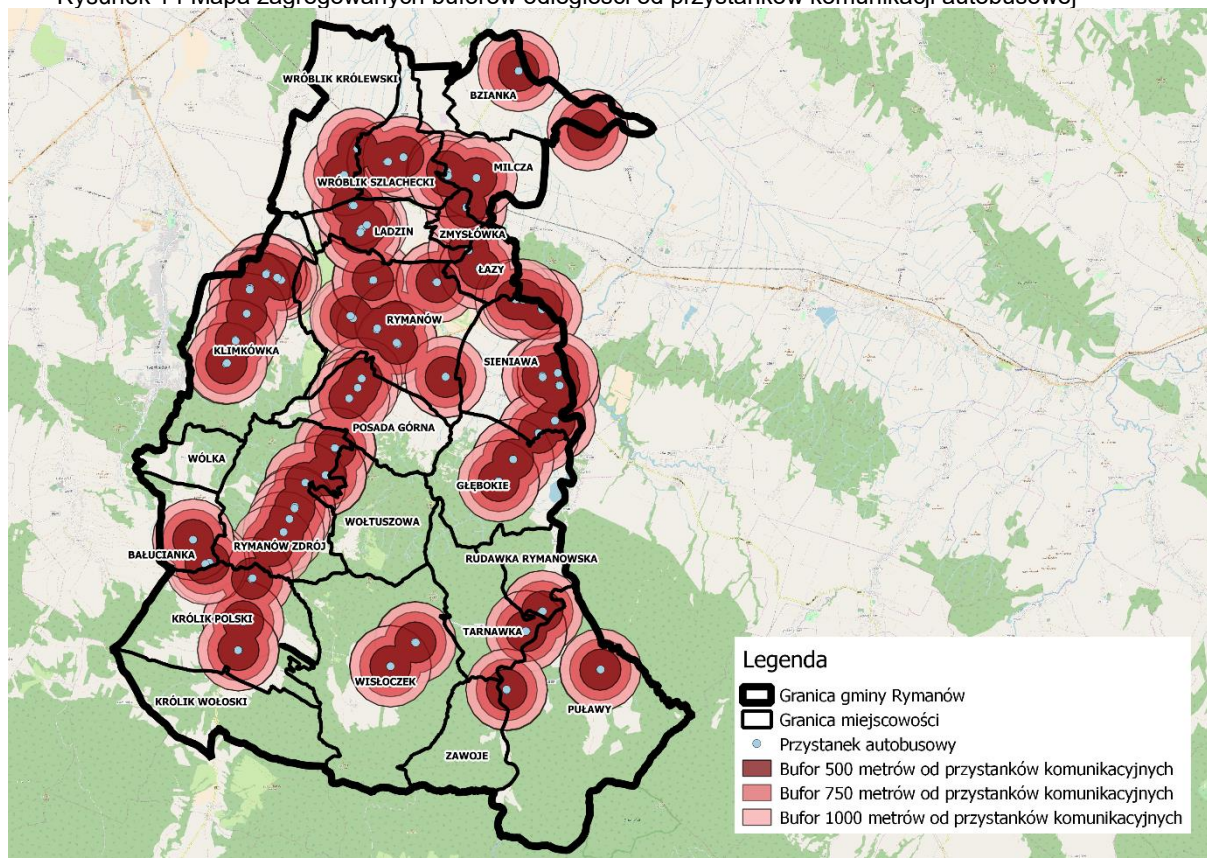

Wróblak Szlachecki	4	WRÓBLIK	6
		SZLACHECKI	6
		WRÓBLIK SZLACHECKI	6
		P.K.	6
Zmysłówka	2	ZMYŚLÓWKA	0
			0
Tarnawka	2	TARNAWKA	3
		SKRZYŻOWANIE	3
Gmina	111	-	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

Przystanki autobusowe w gminie Rymanów są skoncentrowane głównie w jej północno-zachodniej części. Położone są najczęściej wzdłuż drogi krajowej nr 28, drogi wojewódzkiej nr 887, 889, i drogi powiatowej nr 1974R, 2006R, 2007R, 2008R, 2009R, 2011R, 2012R, 2013R, 2014R, 2015R przy ważnych punktach usługowych takich jak: Rynek, szkoła czy Ochotnicza Straż Pożarna. Zagregowane bufor o promieniu 1000 metrów od każdego przystanku nie objęły całkowicie swoim zasięgiem żadnej miejscowości.

Rysunek 14 Mapa zagregowanych buforów odległości od przystanków komunikacji autobusowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreetmap.org

2.6 Stan dróg w gminie Rymanów

W 2016 r. w gminie Rymanów w 13 miejscowościach zauważono potrzebę remontu dróg - łącznie drogi te miały długość 81,94 km. Najwięcej z nich zlokalizowanych było w mieście Rymanów - 16,33 km a następnie w sołectwie Sieniawa – 11,3 km. W sołectwach Bzianka, Puławy, Rudawka Rymanowska, Wisłoczek i Zmysłówka nie stwierdzono potrzeby remontu dróg. W mieście Rymanów największą degradacją infrastruktury komunikacyjnej cechowała się ulica Mitkowskiego (2,54 km dróg do remontu), Zielona (1,63 km do remontu) oraz Jesionowa (1,17 km dróg do remontu). Należy zauważyć, że od 2013 r. z roku na rok ilość kilometrów dróg w gminie Rymanów rośnie, co świadczy o pogłębianiu się degradacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej pod tym względem. Różnica między daną za 2016 r. i 2014 r. w mieście Rymanów wyniosła 4,32 km.

Dynamika zmian w latach 2014 – 2016 ww. wskaźnika wykazała, że w gminie Rymanów wzrastała długość dróg do remontu (km) (dynamika zmiana dla gminy – 126,18). Najwyższą dynamikę wśród miejscowości odnotowano dla sołectwa Głębokie – 331,82. W mieście Rymanów najwyższą dynamiką charakteryzowała się ul. Bohaterów II Wojny Światowej. Należy jednak zauważyć, że tylko dla jednej ulicy w mieście Rymanów opisywana dynamika zmian była niższa niż 100,00 – ul. Wesola (26,09).

Tabela 29. Długość dróg do remontu w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku

Ulica/Miejscowość/Sołectwo	Długość dróg do remontu (km) 2014r.	Długość dróg do remontu (km) 2015r.	Długość dróg do remontu (km) 2016r.	Dynamika zmian 2014 - 2016
Bartoszków	0,00	0,00	0,00	-
Boczna	0,18	0,18	0,18	100,00
Bohaterów II Wojny Światowej	0,20	0,45	0,59	295,00
Doktora Bieleckiego	0,00	0,00	0,00	-
Dworska	0,18	0,18	0,18	100,00
Garbarska	0,25	0,28	0,33	132,00
Gospodarska	0,25	0,42	0,42	168,00
Grunwaldzka	0,00	0,00	0,00	-
Jasna	0,27	0,27	0,27	100,00
Jesionowa	1,17	1,17	1,17	100,00
Kalwaria	0,68	0,68	0,68	100,00
Kilińskiego	0,19	0,19	0,19	100,00
Kolejowa	0,18	0,24	0,24	133,33
Konopnickiej	0,82	0,90	0,90	109,76
Krzywa	0,03	0,03	0,03	100,00
Mała	0,00	0,00	0,09	-
Mickiewicza	0,22	0,44	0,44	200,00
Mitkowskiego	1,20	2,54	2,54	211,67
Nadbrzeżna	0,00	0,00	0,00	-
Nowa Wieś	0,90	1,11	1,11	123,33
Ogrodowa	0,42	0,42	0,42	100,00
Osiedle	1,09	1,09	1,09	100,00
Paderewskiego	0,00	0,00	0,00	-
Parkowa	0,30	0,42	0,42	140,00
Piekarska	0,36	0,44	0,44	122,22
Piękna	0,12	0,12	0,12	100,00
Piłsudskiego	0,22	0,22	0,22	100,00
Podgórze	0,15	0,15	0,15	100,00
Polna	0,00	0,18	0,18	-
Roweckiego	0,00	0,20	0,43	-
Rynek	0,00	0,00	0,00	-
Sanocka	0,00	0,00	0,00	-

Sienkiewicza	0,11	0,11	0,11	100,00
Sikorskiego	0,25	0,45	0,62	248,00
Słowackiego	0,11	0,11	0,11	100,00
Swobody	0,27	0,27	0,27	100,00
Szkolna	0,00	0,15	0,22	-
Wesoła	0,46	0,12	0,12	26,09
Wola	0,23	0,38	0,47	204,35
Zielona	1,20	1,46	1,63	135,83
Miasto Rymanów	12,01	15,37	16,33	135,97
Bałucianka	1,80	2,40	2,56	142,22
Bzianka	0,00	0,00	0,00	-
Głębokie	0,22	0,48	0,73	331,82
Klimkówka	4,35	5,42	5,93	136,32
Królik Polski	6,84	7,60	8,76	128,07
Ladzin	1,60	1,60	1,88	117,50
Łazy	1,18	1,51	1,51	127,97
Milcza	6,50	7,70	8,55	131,54
Posada Górna	4,50	5,60	6,40	142,22
Puławy	0,00	0,00	0,00	-
Rudawka Rymanowska	0,00	0,00	0,00	-
Rymanów Zdrój	3,61	4,70	5,41	149,86
Sieniawa	9,80	10,15	11,30	115,31
Wisłoczek	0,00	0,00	0,00	-
Wróblík Królewski	6,29	6,29	6,29	100,00
Wróblík Szlachecki	6,24	6,24	6,24	100,00
Zmysłówka	0,00	0,00	0,00	-
Gmina	64,94	75,06	81,94	126,18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

2.7 Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Zabytki w gminie Rymanów to głównie kościoły, dworki i drewniane domy. Łącznie w gminie Rymanów występowało 185 zabytków, z czego najwięcej w sołectwie Rymanów Zdrój (60). Warto zwrócić uwagę na fakt, że w 4 sołectwach: Łazy, Puławy, Rudawka Rymanowska i Wisłoczek nie występował ani jeden zabytek. W mieście Rymanów zlokalizowanych było 39 zabytków, z czego najwięcej na ulicy Rynek – 13. Na pozostałych ulicach, na których występowały zabytki ich liczba nie przekracza 5. Wśród wszystkich zabytków 126 zostało wpisanych do gminnej ewidencji zabytków, co stanowi 68,11%. Z sołectwa Rymanów Zdrój zostało wpisanych 51,66% wszystkich zabytków, a w mieście Rymanów 82,05%. Warto jednak zaznaczyć, że wszystkie zabytki zlokalizowane na ulicy Rynek w mieście Rymanów zostały wpisane do gminnej ewidencji zabytków. 59 zabytków gminy Rymanów zostało wpisanych do rejestru zabytków województwa Podkarpackiego, co stanowi 31,89% wszystkich zabytków. Najwięcej z nich – 29 leży w sołectwie Rymanów Zdrój. Z kolei w mieście Rymanów do tego rejestru zostały wpisane zabytki zlokalizowane na ulicach: Doktora Bieleckiego (1 zabytek), Dworska (3 zabytki), Mitkowskiego (1 zabytek), Sanocka (1 zabytek) i Wola (1 zabytek).

W latach 2014 – 2016 nie zmalała ani nie zwiększyła się liczba zabytków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków oraz do rejestru zabytków woj. Podkarpackiego.

Tabela 30. Zabytki w gminie i mieście Rymanów w 2016 roku

Ulica/Miejscowość/Sołectwo	Liczba zabytków ogółem w 2016 r.	Liczba zabytków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków w 2016 r	Liczba zabytków wpisanych do rejestru zabytków woj. Podkarpackiego w 2016 r.
Bartoszków	0	0	0
Boczna	1	1	0
Bohaterów II Wojny Światowej	0	0	0
Doktora Bieleckiego	2	1	1
Dworska	4	1	3
Garbarska	0	0	0
Gospodarska	0	0	0
Grunwaldzka	3	3	0
Jasna	0	0	0
Jesionowa	0	0	0
Kalwaria	0	0	0
Kilińskiego	1	1	0
Kolejowa	3	3	0
Konopnickiej	0	0	0
Krzywa	0	0	0
Mała	0	0	0
Mickiewicza	2	2	0
Mitkowskiego	2	1	1
Nadbrzeżna	0	0	0
Nowa Wieś	0	0	0
Ogrodowa	0	0	0
Osiedle	0	0	0
Paderewskiego	1	1	0
Parkowa	0	0	0
Piekarska	1	1	0
Piękna	1	1	0
Piłsudskiego	0	0	0
Podgórze	0	0	0
Polna	0	0	0
Roweckiego	0	0	0
Rynek	13	13	0
Sanocka	3	2	1
Sienkiewicza	0	0	0

Sikorskiego	0	0	0
Słowackiego	0	0	0
Swobody	0	0	0
Szkolna	0	0	0
Wesoła	0	0	0
Wola	2	1	1
Zielona	0	0	0
Miasto Rymanów	39	32	7
Bałucianka	5	2	3
Bzianka	11	8	3
Głębokie	6	6	0
Klimkówka	18	13	5
Królik Polski	11	8	3
Ladzin	7	5	2
Łazy	0	0	0
Milcza	4	4	0
Posada Górna	4	4	0
Puławy	0	0	0
Rudawka Rymanowska	0	0	0
Rymanów Zdrój	60	31	29
Sieniawa	4	1	3
Wisłoczek	0	0	0
Wróblík Królewski	5	3	2
Wróblík Szlachecki	9	7	2
Zmysłówka	2	2	0
Gmina	185	126	59

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

I.3. SFERA TECHNICZNA

3.1 Wyposażenie budynków w infrastrukturę techniczną

W gminie Rymanów w 2016 roku istniało 3667 przyłączy kanalizacyjnych, a w 2014 r. 3939 przyłączy gazowych. Najwięcej przyłączy kanalizacyjnych było miście Rymanów - 920 a następnie w sołectwie Klimkówka - 460. Z kolei w 4 sołectwach nie istniało żadne przyłącze kanalizacyjne do budynku. Były to sołectwa: Bałucianka, Puławy, Rudawka Rymanowska i Wisłoczek. W mieście Rymanów 1 ulica nie posiadała przyłączy kanalizacyjnego - Mała. Przeliczając liczbę budynków podłączonych do kanalizacji na 100 mieszkańców gmina Rymanów osiągnęła wskaźnik równy 22,63. W mieście Rymanów wyżej opisywany wskaźnik wyniósł 23,88 a wśród ulic najwyższy wynik osiągnęła ulica Piękna – 58,82.

Biorąc pod uwagę liczbę budynków podłączonych do sieci gazowniczej, najwięcej z nich w 2016 r. posiadało miasto Rymanów – 907. Podobnie jak w przypadku przyłączy kanalizacyjnych, przyłącza gazowe nie występowały w sołectwach: Puławy, Rudawka Rymanowska i Wisłoczek. W mieście Rymanów każda ulica posiadała choć jedno przyłącze gazowe, jednak najniższą liczbą charakteryzowała się ulica Mała (2 przyłącza gazownicze). Inaczej kształtuje się wskaźnik liczby budynków podłączonych do sieci gazowniczej w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Ulicą, która osiągnęła najniższy wskaźnik była ulica Bartoszów, gdzie wskaźnik wyniósł 3,85.

Dynamika zmian wskaźnika liczba budynków podłączonych do kanalizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców na lata 2014-2016 wyniosła w gminie Rymanów 102,66, a w mieście Rymanów 102,49. We wszystkich sołectwach, w których istniały przyłącza kanalizacyjne dynamika zmian była wyższa niż 100,00.

Dynamika zmian wskaźnika liczba budynków podłączonych do sieci gazowniczej w przeliczeniu na 100 mieszkańców na lata 2014-2016 wyniosła w gminie Rymanów 99,65, a w mieście Rymanów 98,77. 5 sołectw osiągnęło dynamikę zmian wyższą niż 100,00 – Głębockie, Klimkówka, Ładzin, Łazy, Wróblak Królewski, Wróblak Szlachecki i Zmysłówka.

Tabela 31. Liczba budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej i gazowniczej w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku

Ulica/Miejscowość/Sołectwo	Liczba budynków podłączonych do kanalizacji w 2014r.	Liczba budynków podłączonych do kanalizacji w 2015r.	Liczba budynków podłączonych do kanalizacji w 2016r.	Liczba budynków podłączonych do kanalizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2014r.	Liczba budynków podłączonych do kanalizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015r.	Liczba budynków podłączonych do kanalizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016r.	Dynamika zmian 2014-2016 Liczba budynków podłączonych do kanalizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba budynków podłączonych do sieci gazowniczej w 2014 r.	Liczba budynków podłączonych do sieci gazowniczej w 2015 r.	Liczba budynków podłączonych do sieci gazowniczej w 2016 r.	Liczba budynków podłączonych do sieci gazowniczej w 2014 r. nowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba budynków podłączonych do sieci gazowniczej w 2015 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba budynków podłączonych do sieci gazowniczej w 2016 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Dynamika zmian 2014-2016
Bartoszków	15	17	19	21,13	22,97	24,36	115,30	2	2	3	2,82	2,70	3,85	136,54
Boczna	6	6	6	28,57	28,57	28,57	100,00	4	4	4	19,05	19,05	19,05	100,00
Bohaterów II Wojny Światowej	40	40	40	24,69	24,24	24,10	97,59	34	34	34	20,99	0,21	20,48	97,59
Doktora Bieleckiego	38	41	44	23,17	23,56	25,43	109,77	36	38	39	21,95	0,22	22,54	102,70
Dworska	35	35	36	30,97	30,17	31,03	100,20	48	48	48	42,48	41,38	41,38	97,41
Garbarska	18	18	18	34,62	31,03	31,58	91,23	23	23	23	44,23	39,66	40,35	91,23
Gospodarska	19	19	19	25,33	24,05	23,75	93,75	42	42	43	56,00	53,16	53,75	95,98
Grunwaldzka	17	17	17	28,33	28,33	27,87	98,36	19	19	19	31,67	31,67	31,15	98,36
Jasna	16	16	16	30,77	28,57	29,63	96,30	15	15	15	28,85	26,79	27,78	96,30
Jesionowa	25	25	25	28,41	28,09	28,09	98,88	26	26	26	29,55	29,21	29,21	98,88
Kalwaria	18	18	18	33,33	32,14	32,73	98,18	22	22	22	40,74	39,29	40,00	98,18
Kilińskiego	9	9	9	26,47	23,08	24,32	91,89	9	9	10	26,47	23,08	27,03	102,10
Kolejowa	126	127	130	24,51	24,47	25,34	103,38	205	205	207	39,88	39,50	40,35	101,17
Konopnickiej	30	30	33	24,59	21,74	25,38	103,23	33	35	36	27,05	25,36	27,69	102,38
Krzywa	10	10	10	32,26	31,25	31,25	96,88	10	10	10	32,26	31,25	31,25	96,88
Mała	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-	2	2	2	33,33	28,57	25,00	75,00
Mickiewicza	25	26	27	22,94	24,07	25,00	109,00	30	30	30	27,52	27,78	27,78	100,93
Mitkowskiego	76	76	78	25,59	26,03	26,35	102,98	78	78	79	26,26	26,71	26,69	101,62

Nadbrzeżna	16	17	17	21,62	22,37	23,61	109,20	214	214	214	289,19	281,58	297,22	102,78
Nowa Wieś	0	25	25	0,00	20,83	20,16	-	23	23	23	20,35	19,17	18,55	91,13
Ogrodowa	9	9	9	20,00	19,15	19,57	97,83	120	120	120	266,67	255,32	260,87	97,83
Osiedle	36	36	36	23,68	23,68	23,38	98,70	40	40	40	26,32	26,32	25,97	98,70
Paderewskiego	7	7	7	33,33	35,00	35,00	105,00	7	7	7	33,33	35,00	35,00	105,00
Parkowa	35	35	35	30,70	31,53	31,53	102,70	35	35	35	30,70	31,53	31,53	102,70
Piekarska	26	26	26	34,21	34,67	35,62	104,11	21	21	21	27,63	28,00	28,77	104,11
Piękna	10	10	10	55,56	58,82	58,82	105,88	9	9	9	50,00	52,94	52,94	105,88
Piłsudskiego	7	7	7	20,59	17,50	16,67	80,95	12	12	12	35,29	30,00	28,57	80,95
Podgórze	8	8	8	30,77	34,78	33,33	108,33	7	7	7	26,92	30,43	29,17	108,33
Polna	5	5	5	33,33	25,00	33,33	100,00	5	5	6	33,33	25,00	40,00	120,00
Roweckiego	30	30	31	26,79	25,00	25,20	94,09	11	11	11	9,82	9,17	8,94	91,06
Rynek	12	12	12	7,55	7,95	7,55	100,00	18	18	18	11,32	11,92	11,32	100,00
Sanocka	17	17	18	20,73	23,61	23,08	111,31	25	26	29	30,49	36,11	37,18	121,95
Sienkiewicza	8	8	8	42,11	57,14	53,33	126,67	5	5	5	26,32	35,71	33,33	126,67
Sikorskiego	23	23	23	23,23	22,33	23,71	102,06	23	23	23	23,23	22,33	23,71	102,06
Słowackiego	17	17	17	41,46	44,74	43,59	105,13	10	10	10	24,39	26,32	25,64	105,13
Swobody	4	4	4	26,67	22,22	23,53	88,24	3	3	3	20,00	16,67	17,65	88,24
Szkolna	6	6	6	3,95	2,73	2,93	74,15	101	101	101	66,45	45,91	49,27	74,15
Wesoła	5	5	5	20,00	25,00	21,74	108,70	9	9	9	36,00	45,00	39,13	108,70
Wola	10	10	10	9,71	9,62	9,71	100,00	12	12	13	11,65	11,54	12,62	108,33
Zielona	55	56	56	26,19	25,69	25,23	96,31	91	91	92	43,33	41,74	41,44	95,63
Miasto Rymanów	869	903	920	23,30	23,38	23,88	102,49	889	894	907	23,83	23,15	23,54	98,77
Bałucianka	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-	34	34	34	25,37	25,56	23,94	94,37
Bzianka	133	135	138	22,81	23,04	22,85	100,15	153	153	153	26,24	26,11	25,33	96,52
Głębokie	155	157	158	21,59	21,69	21,88	101,37	181	183	184	25,21	25,28	25,48	101,09
Klimkówka	455	456	460	24,09	24,22	24,63	102,24	489	491	494	25,89	26,08	26,45	102,16
Królik Polski	172	174	176	21,86	21,72	21,86	100,04	151	151	151	19,19	18,85	18,76	97,76
Ladzin	105	106	107	22,25	22,41	22,81	102,56	125	125	125	26,48	26,43	26,65	100,64
Łazy	1	1	1	0,93	1,01	1,03	110,31	1	1	1	0,93	1,01	1,03	110,31
Milcza	237	266	268	22,03	24,77	24,61	111,73	239	239	239	22,21	22,25	21,95	98,81

Posada Górna	415	416	422	24,88	25,18	25,06	100,72	407	407	408	24,40	24,64	24,23	99,29
Puławy	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Rudawka Rymanowska	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Rymanów Zdrój	309	311	315	21,95	22,07	22,01	100,30	326	329	329	23,15	23,35	22,99	99,30
Sieniawa	269	274	278	23,62	23,72	23,64	100,09	235	238	241	20,63	20,61	20,49	99,33
Wiśloczek	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Wróblík Królewski	146	156	158	18,69	20,21	20,44	109,34	167	167	168	21,38	21,63	21,73	101,64
Wróblík Szlachecki	228	233	238	22,44	22,91	23,63	105,32	240	240	242	23,62	23,60	24,03	101,73
Zmysłówka	28	28	28	27,72	28,00	29,17	105,21	28	28	28	27,72	28,00	29,17	105,21
Gmina	3522	3616	3667	22,05	22,44	22,63	102,66	3665	3680	3704	22,94	22,84	22,86	99,65

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie, Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Jaśle

3.2 Charakterystyka i degradacja obiektów budowlanych

W gminie Rymanów w 2011 r. było wybudowanych 3462 budynków mieszkalnych, zamieszkałych. 87,26% z nich zostało wybudowanych przed 1989r. W jednym sołectwie odsetek ten stanowił 100,00% (Rudawka Rymanowska). Najniższą wartość prezentowanego wskaźnika osiągnęło sołectwo Królik Polski - 71,79%.

W mieście Rymanów na 772 wybudowane do 2011 r. budynki mieszkalne, zamieszkałe, 88,47% zostało wybudowanych przed 1989r. Wskaźnik równy 100% osiągnęły ulice: Bartoszków, Boczna, Dworska, Garbarska, Kilińskiego, Mała, Mickiewicza, Ogrodowa, Osiedle, Paderewskiego, Piekarska, Piękna, Piłsudskiego, Podgórze, Rynek, Sanocka, Swobody, Szkolna, Wesoła, Wola.

Tabela 32 Odsetek budynków mieszkalnych, zamieszkałych, wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków w 2011r.

Ulica/Miejscowość/Sołectwo	Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed 1989 r.	Ogólna liczba budynków mieszkalnych, zamieszkałych wybudowanych przed 2011 r.	Odsetek budynków mieszkalnych, zamieszkałych, wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków w 2011r.
Bartoszków	14	14	100,00%
Boczna	5	5	100,00%
Bohaterów II Wojny Światowej	27	35	77,14%
Doktora Bieleckiego	23	31	74,19%
Dworska	23	23	100,00%
Garbarska	13	13	100,00%
Gospodarska	12	17	70,59%
Grunwaldzka	10	11	90,91%
Jasna	11	14	78,57%
Jesionowa	19	23	82,61%
Kalwaria	15	16	93,75%
Kilińskiego	9	9	100,00%
Kolejowa	94	114	82,46%
Konopnickiej	20	22	90,91%
Krzywa	7	8	87,50%
Mała	2	2	100,00%
Mickiewicza	27	27	100,00%
Mitkowskiego	61	69	88,41%
Nadbrzeżna	14	15	93,33%

Nowa Wieś	16	21	76,19%
Ogrodowa	7	7	100,00%
Osiedle	35	35	100,00%
Paderewskiego	7	7	100,00%
Parkowa	27	29	93,10%
Piekarska	23	23	100,00%
Piękna	6	6	100,00%
Piłsudskiego	8	8	100,00%
Podgórze	7	7	100,00%
Polna	4	5	80,00%
Roweckiego	20	25	80,00%
Rynek	18	18	100,00%
Sanocka	18	18	100,00%
Sienkiewicza	6	7	85,71%
Sikorskiego	15	23	65,22%
Słowackiego	6	8	75,00%
Swobody	4	4	100,00%
Szkolna	6	6	100,00%
Wesoła	8	8	100,00%
Wola	8	8	100,00%
Zielona	28	31	90,32%
Miasto Rymanów	683	772	88,47%
Bałucianka	22	30	73,33%
Bzianka	96	138	69,57%
Głębokie	152	167	91,02%
Klimkówka	421	448	93,97%
Królik Polski	112	156	71,79%
Ladzin	114	117	97,44%
Łazy	28	30	93,33%
Milcza	197	232	84,91%
Posada Górna	323	361	89,47%
Puławy	22	24	91,67%
Rudawka Rymanowska	7	7	100,00%
Rymanów Zdrój	213	267	79,78%
Sieniawa	192	248	77,42%
Wisłoczek	18	21	85,71%
Wróblak Królewski	181	192	94,27%
Wróblak Szlachecki	213	222	95,95%
Zmysłówka	27	30	90,00%
Gmina	3021	3462	87,26%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

W gminie Rymanów znajduje się 7 budynków (łącznie komunalnych i socjalnych) – 5 zlokalizowanych jest przy ul. Rynek a 2 przy ul. Doktora Bieleckiego. Zostały one poddane ocenie przez pracowników Urzędu Gminy Rymanów z referatu infrastruktury pod kątem degradacji stanu technicznego. Skala ocen wyniosła od 1 do 5, gdzie 1 – stan najgorszy a 5 – stan najlepszy. Pod uwagę wzięto jakościowe aspekty budynków takie jak: termomodernizacja, rodzaje i ilość przyłączy technicznych do budynków, estetykę budynków (elewacja oraz wnętrze budynku). Zgodnie z tym pięć budynków zostało ocenionych na ocenę 4, a dwa na ocenę 3. Średnia ocen dla wszystkich budynków wyniosła 3,71.

O degradacji stanu technicznego budynków komunalnych i socjalnych świadczy także data zakończenia ich budowy, która ma wpływ na technologie, w której zostały wybudowane oraz na jakość instalacji w tych budynkach. Wszystkie wyżej opisane budynki zostały wybudowane przed 1989r. (5 budynków zostało wybudowanych przed 1914r, a 2 w 1962r.)

Tabela 33 Ocena stanu technicznego budynków komunalnych i socjalnych w gminie Rymanów

Lp.	Adres	Ocena stanu	Data zakończenia budowy
1.	Rymanów ul. Rynek 1	3	przed 1914 r.
2.	Rymanów ul. Rynek 5	3	przed 1914 r.
3.	Rymanów ul. Rynek 19	4	1962 r.
4.	Rymanów ul. Rynek 20	4	1962 r.
5.	Rymanów ul. Rynek 21	4	przed 1914 r.
6.	Rymanów ul. Bieleckiego 2	4	przed 1914 r.

7.	Rymanów ul. Bieleckiego 7	4	przed 1914 r.
Średnia ocena		3,71	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, budynek użyteczności publicznej to budynek przeznaczony dla administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, opieki zdrowotnej, opieki społecznej i socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym lub wodnym, poczty lub telekomunikacji oraz inny ogólnodostępny budynek przeznaczony do wykonywania podobnych funkcji; za budynek użyteczności publicznej uznaje się takie budynki biurowe i socjalne.

O jakości budynków użyteczności publicznej świadczy np. ich dostępność do osób niepełnosprawnych. Budynek taki powinien posiadać nieograniczony dostęp z poziomu terenu. Jeśli do wejścia budynku prowadzą schody, to budynek dostosowany dla osób niepełnosprawnych posiada windę/dźwig lub podjazd. Dodatkowo budynek powinien posiadać toaletę dostosowaną dla osób o ograniczonej możliwości ruchowej oraz posiadać miejsce postojowe dla niepełnosprawnych.

W 2016 r. w gminie Rymanów istniało 23 budynków użyteczności publicznej. W przeliczeniu na 100 mieszkańców dało to wynik 0,14. Najwyższa wartość tego wskaźnika wystąpiła w miejscowości Rymanów Zdrój – 0,77. Spowodowane jest to zlokalizowaniem w granicach miejscowości sanatoriów uzdrowiskowych.

Energooszczędność obiektów mieszkalnych świadczy o ich jakości. Energooszczędny budynek generuje niższe koszty użytkowania. Energooszczędność budynku może być badana poprzez posiadanie przez nie kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych. Kolektory słoneczne konwersują energię promieniowania słonecznego na ciepło. Kolektory powszechnie są wykorzystywane np. do podgrzewania wody użytkowej. W gminie Rymanów w 2016 r. 62 budynki mieszkalne posiadały kolektory słoneczne. Najwięcej z nich zlokalizowanych było w miejscowości Milcza – 10. W przeliczeniu na 100 mieszkańców liczba budynków mieszkalnych posiadających kolektory słoneczne wyniosła dla gminy Rymanów w 2016 r. 0,38. Najwyższy wynik osiągnęła pod tym względem miejscowość Puławy – 3,14. Ogniw fotowoltaiczne konwersują energię promieniowania słonecznego w energię elektryczną. W gminie Rymanów na 100 mieszkańców 0,02 budynki mieszkalne posiadały ogniw fotowoltaiczne. Łącznie w gminie były 3 takie budynki – po jednym w mieście Rymanów, w Wisłoczku i Wróbliku Królewskim. Najwyższą wartość ww. opisanego wskaźnika uzyskała miejscowość Wisłoczek – 0,55.

Tabela 34 Budynki użyteczności publicznej przystosowane do osób niepełnosprawnych, budynki mieszkalne posiadające kolektory słoneczne i ogniw fotowoltaiczne w 2016 r. w gminie Rymanów.

Ulica/Miejscowość/Sołectwo	Liczba obiektów użyteczności publicznej, które dostosowane są do osób niepełnosprawnych w 2016 r.	Liczba obiektów użyteczności publicznej, które dostosowane są do osób niepełnosprawnych w 2016 r w przeliczeniu na 100 mieszkańców.	Ilość budynków mieszkalnych posiadających kolektory słoneczne w 2016 r.	Ilość budynków mieszkalnych posiadających kolektory słoneczne w 2016 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców.	Ilość budynków mieszkalnych posiadających ogniw fotowoltaiczne w 2016r.	Ilość budynków mieszkalnych posiadających ogniw fotowoltaiczne w 2016r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców.
Miasto Rymanów	0	0,00	3	0,08	1	0,03
Bałucianka	0	0,00	2	1,41	0	0,00
Bzianka	0	0,00	1	0,17	0	0,00

Głębokie	3	0,42	6	0,83	0	0,00
Klimkówka	2	0,11	7	0,37	0	0,00
Królik Polski	0	0,00	2	0,25	0	0,00
Ladzin	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Łazy	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Milcza	1	0,09	10	0,92	0	0,00
Posada Górna	1	0,06	7	0,42	0	0,00
Puławy	0	0,00	5	3,14	0	0,00
Rudawka Rymanowska	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Rymanów Zdrój	11	0,77	8	0,56	0	0,00
Sieniawa	0	0,00	3	0,26	0	0,00
Wisłoczek	1	0,55	2	1,09	1	0,55
Wróblík Królewski	3	0,39	3	0,39	1	0,13
Wróblík Szlachecki	1	0,10	3	0,30	0	0,00
Zmysłówka	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Gmina	23	0,14	62	0,38	3	0,02

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

I.4. SFERA GOSPODARSTWA

4.1 Podatnicy PIT

W 2016 roku w gminie Rymanów mieszkało 10347 osób, którzy byli podatnikami w rozliczeniach PIT. PIT (podatek dochodowy od osób fizycznych) obejmuje dochody uzyskiwane przez osoby fizyczne. W 2016 roku w mieście Rymanów obejmował najwięcej osób z całej gminy – 2586 osób (prawie 25% ogółu wszystkich podatników PIT w gminie) następnie w sołectwie Klimkówka – 1256 osoby (12% ogółu wszystkich podatników PIT w gminie). Najmniej podatników PIT mieszkało w sołectwie Rudawka Rymanowska - 17 osób, co stanowi 0,16% ogółu wszystkich podatników PIT w gminie. Na uwagę zasługuje fakt, że we wszystkich sołectwach mieszkali podatnicy w rozliczeniach PIT.

Biorąc pod uwagę wskaźnik liczby podatników w rozliczeniach PIT za 2015 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców średnia dla gminy Rymanów wyniosła 63,87. 6 miejscowości przekroczyło ten wskaźnik - najwyższy odnotowano w sołectwie Rymanów Zdrój - 69,67. Dla porównania sołectwo Rudawka Rymanowska osiągnęło najniższy wskaźnik – 39,53 czyli najmniej korzystny.

Dynamika zmian wskaźnika liczba podatników w rozliczeniach PIT w przeliczeniu na 100 mieszkańców na lata 2013-2015 wyniosła w gminie Rymanów 100,58. Warto zaznaczyć, że dynamika zmian poniżej 100,00 została odnotowana w 7 sołectwach.

Tabela 35. Liczba podatników w rozliczeniach PIT w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy w 2014, 2015 i 2016r.

Ulica/Miejscowość/Sołectwo	Liczba podatników w rozliczeniach PIT za 2014 r.	Liczba podatników w rozliczeniach PIT za 2015 r.	Liczba podatników w rozliczeniach PIT za 2016 r.	Liczba podatników w rozliczeniach PIT za 2014 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba podatników w rozliczeniach PIT za 2015 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba podatników w rozliczeniach PIT za 2016 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Dynamika zmian 2014-2016 wskaźnika Liczba podatników w rozliczeniach PIT w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Miasto Rymanów	2506	2587	2586	67,18	67,14	67,12	99,94
Bałucianka	82	80	84	61,19	56,34	59,15	92,06
Bzianka	371	375	388	63,64	62,09	64,24	97,56
Głębokie	418	431	429	58,22	59,70	59,42	102,54
Klimkówka	1234	1254	1256	65,33	67,13	67,24	102,76
Królik Polski	451	448	455	57,31	55,65	56,52	97,11
Ladzin	301	303	303	63,77	64,61	64,61	101,31
Łazy	50	52	57	46,73	53,61	58,76	114,72

Milcza	654	675	679	60,78	61,98	62,35	101,98
Posada Górna	1061	1067	1077	63,61	63,36	63,95	99,61
Puławy	74	72	66	50,00	45,28	41,51	90,57
Rudawka Rymanowska	18	17	17	48,65	39,53	39,53	81,27
Rymanów Zdrój	989	1011	997	70,24	70,65	69,67	100,58
Sieniawa	698	709	720	61,28	60,29	61,22	98,38
Wisłoczek	67	77	74	37,02	42,08	40,44	113,67
Wróblík Królewski	458	466	473	58,64	60,28	61,19	102,80
Wróblík Szlachecki	610	616	628	60,04	61,17	62,36	101,89
Zmysłówka	59	63	58	58,42	65,63	60,42	112,34
Gmina	10101	10303	10347	63,23	63,59	63,87	100,58

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Skarbowego w Krośnie

4.2 Podmioty REGON

W 2016 roku w gminie Rymanów funkcjonowało 815 podmiotów gospodarki narodowej. Najwięcej z nich było w mieście Rymanów – 304, a następnie w sołectwie Rymanów Zdrój – 81. Analizując miasto Rymanów najwięcej z nich funkcjonowało na ulicy Rynek – 37, kolejno na ulicy Mitkowskiego - 27. Na uwagę zasługuje fakt, że na 4 ulicach miasta z 40 nie funkcjonował żaden podmiot gospodarki narodowej. Były to ulice: Boczna, Paderewskiego, Sienkiewicza i Swobody. Analizując wskaźnik liczby podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców gmina Rymanów osiągnęła wynik równy 5,03. Wśród miejscowości gminy tylko 4 przekroczyły ten wynik, czyli osiągnęły lepszy wskaźnik. Są to: Puławy (najwyższy wskaźnik – 8,81), miasto Rymanów, Łazy i Rymanów Zdrój. W mieście Rymanów pod względem tego wskaźnika szczególnie pozytywnie wyróżnia się ulica Piekarska (24,66) oraz Rynek (23,27).

Dynamika zmian wskaźnika liczba podmiotów Regon w przeliczeniu na 100 mieszkańców na lata 2014-2016 wyniosła dla gminy Rymanów 103,68, a dla miasta Rymanów 102,90 – zatem była niższa. Dla miejscowości Głębokie, Królik Polski, Łaz, Rudawka Rymanowska i Wisłoczek dynamika zmian ww. wskaźnika była poniżej 100,00. W mieście Rymanów najwyższą wartością dynamiki zmian wskaźnika liczba podmiotów Regon w przeliczeniu na 100 mieszkańców charakteryzowała się ul. Kilińskiego – 275,74.

Tabela 36. Liczba podmiotów Regon w przeliczeniu na 100 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 r.

Ulica/Miejscowość/ Sołectwo	Liczba podmiotów Regon w 2014 r.	Liczba podmiotów Regon w 2015 r.	Liczba podmiotów Regon w 2016 r.	Liczba podmiotów Regon w przeliczeniu na 100 mieszkańców w w 2014 r.	Liczba podmiotów Regon w przeliczeniu na 100 mieszkańców w w 2016 r.	Liczba podmiotów Regon w przeliczeniu na 100 mieszkańców w w 2016r.	Dynamika zmian 2014-2016 wskaźnika liczba podmiotów Regon w przeliczeniu na 100 mieszkańców w
Bartoszków	1	1	1	1,41	1,35	1,28	91,03
Boczna	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Bohaterów II Wojny Światowej	12	17	14	7,41	10,30	8,43	113,86
Doktora Bieleckiego	17	23	18	10,37	13,22	10,40	100,37

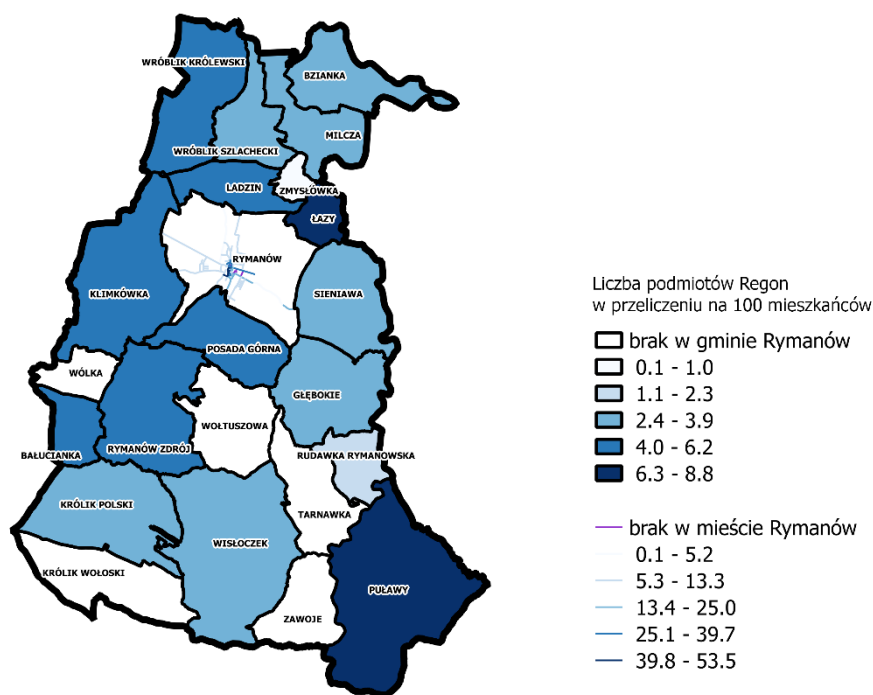
Dworska	15	19	19	13,27	16,38	16,38	123,39
Garbarska	5	4	4	9,62	6,90	7,02	72,98
Gospodarska	7	6	7	9,33	7,59	8,75	93,75
Grunwaldzka	12	13	13	20,00	21,67	21,31	106,56
Jasna	5	6	6	9,62	10,71	11,11	115,56
Jesionowa	6	6	8	6,82	6,74	8,99	131,84
Kalwaria	4	4	4	7,41	7,14	7,27	98,18
Kilińskiego	8	12	12	23,53	30,77	32,43	137,84
Kolejowa	12	16	18	2,33	3,08	3,51	150,29
Konopnickiej	10	9	10	8,20	6,52	7,69	93,85
Krzywa	4	4	3	12,90	12,50	9,38	72,66
Mała	2	2	2	33,33	28,57	25,00	75,00
Mickiewicza	9	7	6	8,26	6,48	5,56	67,28
Mitkowskiego	27	29	30	9,09	9,93	10,14	111,49
Nadbrzeżna	8	9	8	10,81	11,84	11,11	102,78
Nowa Wieś	7	7	8	6,19	5,83	6,45	104,15
Ogrodowa	3	3	3	6,67	6,38	6,52	97,83
Osiedle	21	20	19	13,82	13,16	12,34	89,30
Paderewskiego	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Parkowa	3	3	4	2,63	2,70	3,60	136,94
Piekarska	27	26	24	35,53	34,67	32,88	92,54
Piękna	4	5	5	22,22	29,41	29,41	132,35
Piłsudskiego	14	15	15	41,18	37,50	35,71	86,73
Podgórze	1	2	2	3,85	8,70	8,33	216,67
Polna	1	1	2	6,67	5,00	13,33	200,00
Roweckiego	10	10	12	8,93	8,33	9,76	109,27
Rynek	86	82	85	54,09	54,30	53,46	98,84
Sanocka	26	23	31	31,71	31,94	39,74	125,35
Sienkiewicza	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Sikorskiego	4	5	5	4,04	4,85	5,15	127,58
Słowackiego	2	2	5	4,88	5,26	12,82	262,82
Swobody	0	0	0	0,00	0,00	0,00	-
Szkolna	9	10	12	5,92	4,55	5,85	98,86
Wesoła	5	5	5	20,00	25,00	21,74	108,70
Wola	12	12	12	11,65	11,54	11,65	100,00
Zielona	25	25	23	11,90	11,47	10,36	87,03
Miasto Rymanów	424	443	455	11,37	11,47	11,81	103,89
Bałucianka	6	6	7	4,48	4,51	4,93	110,09

Bzianka	19	18	20	3,26	3,07	3,31	101,60
Głębokie	23	25	24	3,20	3,45	3,32	103,77
Klimkówka	76	87	81	4,02	4,62	4,34	107,78
Królik Polski	26	30	26	3,30	3,75	3,23	97,76
Ladzin	17	20	21	3,60	4,23	4,48	124,32
Łazy	9	9	8	8,41	9,09	8,25	98,05
Milcza	39	39	42	3,62	3,63	3,86	106,41
Posada Górna	68	70	70	4,08	4,24	4,16	101,96
Puławy	12	12	14	8,11	7,79	8,81	108,60
Rudawka Rymanowska	1	1	1	2,70	2,63	2,33	86,05
Rymanów Zdrój	88	97	89	6,25	6,88	6,22	99,51
Sieniawa	37	38	43	3,25	3,29	3,66	112,56
Wisłoczek	9	6	7	4,97	3,30	3,83	76,93
Wróblík Królewski	32	30	32	4,10	3,89	4,14	101,03
Wróblík Szlachecki	35	35	35	3,44	3,44	3,48	100,89
Zmysłówka	1	1	1	0,99	1,00	1,04	105,21
Gmina	922	967	976	5,77	6,00	6,02	104,38

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

Rysunek 15. Liczba podmiotów Regon w przeliczeniu na 100 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

4.3 Średni dochód

Dobrym wyznacznikiem zamożności mieszkańców jest analiza średniego dochodu. Dla gminy Rymanów średni dochód dla osoby nieprowadzącej działalności gospodarczej wyniósł 25716 zł a dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą 44483 zł. Zatem osoba prowadząca działalność gospodarczą zarabiała średnio o prawie 73% więcej niż nieprowadząca działalności gospodarczej.

Biorąc pod uwagę średni dochód dla osoby nieprowadzącej działalności gospodarczej najwięcej zarabiali mieszkańcy sołectwa Rymanów Zdrój a następnie Posada Górna. Z kolei najniższymi przychodami tego typu charakteryzowało się sołectwo Wiśloczek – 12 954 zł. W mieście Rymanów najwyższe przychody z tytułu nieprowadzenia działalności gospodarczej odnotowali mieszkańcy ulicy Swobody a najniższe mieszkańcy ulicy Małej.

Biorąc pod uwagę średni dochód dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą najwięcej zarabiali mieszkańcy sołectwa Głębokie a następnie sołectwa Sieniawa. Z kolei najniższymi przychodami tego typu charakteryzowało się sołectwo Rudawka Rymanowska, gdzie nie odnotowano żadnego przychodu tego typu. W mieście Rymanów najwyższe przychody z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej odnotowali mieszkańcy ulicy Bocznej a najniższe mieszkańcy ulicy Małej, Słowackiego i Swobody (0 zł)

Dynamika zmian dla gminy Rymanów na lata 2014-2016 wskaźnika Średni dochód dla osoby nieprowadzącej działalności gospodarczej w latach wyniosła 113,80, a wskaźnika Średni dochód dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą 101,63.

Tabela 37. Średni dochód dla osoby prowadzącej i nieprowadzącej działalności gospodarczej w gminie i mieście Rymanów w 2014,2015 i 2016 roku

Ulica/Miejscowość/Sołectwo	Średni dochód dla osoby nieprowadzącej działalności gospodarczej w 2014 r.	Średni dochód dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą w 2014 r.	Średni dochód dla osoby nieprowadzącej działalności gospodarczej w 2015 r.	Średni dochód dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą w 2015 r.	Średni dochód dla osoby nieprowadzącej działalności gospodarczej w 2016r.	Średni dochód dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą w 2016 r.	Dynamika zmian 2014-2016 wskaźnika Średni dochód dla osoby nieprowadzącej działalności gospodarczej	Dynamika zmian 2014-2016 wskaźnika Średni dochód dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą
Bartoszków	21566	3661	21150	10730	26200	19321	121,49	527,79
Boczna	33203	70613	30436	114230	32612	103976	98,22	147,25
Bohaterów II Wojny Światowej	28469	29270	29538	27492	33679	29420	118,30	100,51
Doktora Bieleckiego	34535	70605	25668	82386	34846	77540	100,90	109,82
Dworska	29926	2820	32970	30866	37749	17651	126,14	625,94
Garbarska	22515	42000	21329	72687	27444	92169	121,89	219,45
Gospodarska	33070	46480	33531	36975	41658	30208	125,97	64,99
Grunwaldzka	32030	46896	33195	77226	35175	73159	109,82	156,00
Jasna	28940	53273	30640	66608	33136	66173	114,50	124,21
Jesionowa	22387	26238	24249	16659	29564	14356	132,06	54,72
Kalwaria	30042	22612	31588	51005	35318	87027	117,56	384,87
Kilińskiego	18746	35787	20156	28086	27183	28839	145,01	80,58
Kolejowa	23288	48576	23798	62953	29674	66224	127,42	136,33
Konopnickiej	30200	46855	30068	51801	35107	48409	116,25	103,32
Krzywa	27740	43918	27214	41918	34279	32697	123,57	74,45

Mała	17499	0	19136	0	20876	0	119,30	-
Mickiewicza	18450	107327	17764	80314	23552	137909	127,66	128,49
Mitkowskiego	22583	34814	23156	52865	28743	59095	127,27	169,75
Nadbrzeżna	22385	40748	21944	45825	28151	62337	125,76	152,98
Nowa Wieś	18351	39734	19654	34418	26148	30638	142,49	77,11
Ogrodowa	26996	21611	20108	21447	25660	17096	95,05	79,11
Osiedle	25512	57408	24194	38896	32338	49673	126,76	86,53
Paderewskiego	19896	71683	21443	47025	30010	73070	150,83	101,93
Parkowa	22335	75920	23877	66159	28734	51628	128,65	68,00
Piekarska	25574	28570	24724	44210	27948	42884	109,28	150,10
Piękna	16936	13200	19736	13200	28825	13200	170,20	100,00
Piłsudskiego	27160	52369	25144	55558	33471	69892	123,24	133,46
Podgórze	21078	33160	21971	38333	29110	45895	138,10	138,41
Polna	19909	97764	17602	110172	25743	41156	129,30	42,10
Roweckiego	25365	39740	26607	50320	32772	60353	129,20	151,87
Rynek	20348	31083	21674	31388	26923	26140	132,31	84,10
Sanocka	24099	27780	26848	24073	32397	19334	134,43	69,60
Sienkiewicza	26371	23124	26656	21622	38799	12200	147,13	52,76
Sikorskiego	31475	27561	30610	23912	40172	35246	127,63	127,88
Słowackiego	27129	0	28340	0	33068	0	121,89	-
Swobody	17106	0	19125	0	57960	0	338,83	-
Szkolna	27629	64189	27339	65937	32233	94833	116,67	147,74
Wesoła	27190	14375	24548	14760	35592	12967	130,90	90,20
Wola	25007	30476	27488	26946	37664	27833	150,61	91,33
Zielona	33367	108684	32408	84882	36719	75271	110,05	69,26
Miasto Rymanów	23962	44079	25191	44097	29255	48574	122,09	110,20
Bałucianka	18133	10677	20175	12028	24428	9871	134,72	92,45
Bzianka	19408	68986	20577	47362	25977	66153	133,85	95,89
Głębokie	18511	68895	18867	65265	25039	81581	135,26	118,41
Klimkówka	20903	38282	22398	37115	27228	38387	130,26	100,28
Królik Polski	16104	39129	17897	43741	22474	54415	139,56	139,07
Ladzin	18808	38043	19338	30746	25957	33332	138,01	87,62
Łazy	16551	42475	19153	42290	22497	43951	135,92	103,48
Milcza	21176	23983	21680	31919	27244	36025	128,66	150,21
Posada Górna	22989	45678	24522	48894	30104	47643	130,95	104,30
Puławy	16631	43408	20551	28705	20051	21263	120,56	48,98
Rudawka Rymanowska	19144	0	22531	0	27116	0	141,64	-
Rymanów Zdrój	26455	49223	27128	53813	32643	57866	123,39	117,56
Sieniawa	20809	74316	21816	61267	25937	62799	124,64	84,50
Wisłoczek	10789	17055	11633	27458	12954	30825	120,07	180,74
Wróblak Królewski	18050	34624	19605	42983	25841	44839	143,17	129,50

Wróblík Szlachecki	23151	36279	23928	41322	30849	44017	133,25	121,33
Zmysłówka	19237	57779	21867	43915	27284	34672	141,83	60,01
Gmina	22598	43769	21048	39051	25716	44483	113,80	101,63

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Naczelnika Urzędu Skarbowego w Krośnie

I.5. SFERA ŚRODOWISKOWA

5.1 Azbest

W gminie Rymanów w 2016 roku zinwentaryzowano 360 558 metrów kwadratowych azbestu, których masa wyniosła 3960,41 Mg. W 2016 r. największą powierzchnią azbestu zinwentaryzowanego cechowało się sołectwo Klimkówka – 43 044,00 metra kwadratowego a następnie sołectwo Milcza - 42 501,00 metra kwadratowego, co przełożyło się na występowanie tam największej masy azbestu. Inaczej kształtują się wyniki wskaźnika powierzchni azbestu zinwentaryzowanego (m^2). Największa masa azbestu (Mg) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2016 roku została odnotowana w Rudawce rymanowskiej – 875,12. Sołectwem, które osiągnęło najwyższy wskaźnik ze względu na powierzchnię w przeliczeniu na 1000 mieszkańców było ponownie sołectwo Rudawka Rymanowska – 92232,56 metra kwadratowego przy średniej dla gminy 22245,05.

Dynamika zmian wskaźnika powierzchni azbestu zinwentaryzowanego (m^2) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców na lata 2014-2016 wyniosła dla gminy Rymanów 98,56, a dla miasta Rymanów 96,80. Dynamika zmian drugiego wskaźnika - Masa azbestu zinwentaryzowanego (Mg) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniosła dla gminy Rymanów 91,95 a dla miasta Rymanów 87,42.

Tabela 38. Powierzchnia i masa azbestu zinwentaryzowanego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Rymanów w 2014,2015 i 2016 roku

Ulica/Miejscowość/Sołectwo	Powierzchnia azbestu zinwentaryzowanego (m ²) w 2014 roku	Powierzchnia azbestu zinwentaryzowanego (m ²) w 2015 roku	Powierzchnia azbestu zinwentaryzowanego (m ²) w 2016 roku	Powierzchnia azbestu zinwentaryzowanego (m ²) w 2014 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Powierzchnia azbestu zinwentaryzowanego (m ²) w 2015 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Powierzchnia azbestu zinwentaryzowanego (m ²) w 2016 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Dynamika zmian 2014 - 2016	Masa azbestu zinwentaryzowanego (Mg) w 2014 roku	Masa azbestu zinwentaryzowanego (Mg) w 2015 roku	Masa azbestu zinwentaryzowanego (Mg) w 2016 roku	Masa azbestu zinwentaryzowanego (Mg) w 2014 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Masa azbestu zinwentaryzowanego (Mg) w 2015 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Masa azbestu zinwentaryzowanego (Mg) w 2016 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Dynamika zmian 2014 - 2016
Miasto Rymanów	29943,00	29942,00	29941,00	8027,61	7752,98	7770,83	96,80	309,38	299,38	279,38	82,94	77,52	72,51	87,42
Bałucianka	7464,00	7464,00	7464,00	55701,49	56120,30	52563,38	94,37	80,12	80,12	70,12	597,91	602,41	493,80	82,59
Bzianka	25980,00	25979,00	25978,00	44562,61	44332,76	43009,93	96,52	265,79	255,79	245,79	455,90	436,50	406,94	89,26
Głębokie	33767,00	33766,00	33766,00	47029,25	46638,12	46767,31	99,44	351,45	346,45	345,46	489,48	478,52	478,48	97,75
Klimkówka	43046,00	43045,00	43044,00	22787,72	22859,80	23042,83	101,12	453,52	443,52	423,52	240,08	235,54	226,72	94,43
Królik Polski	35375,00	35374,00	35373,00	44949,17	44162,30	43941,61	97,76	369,14	359,14	349,14	469,05	448,36	433,71	92,47
Ladzin	20430,00	20430,00	20430,00	43283,90	43192,39	43560,77	100,64	224,73	219,73	218,73	476,12	464,55	466,38	97,95
Łazy	2691,00	2691,00	2691,00	25149,53	27181,82	27742,27	110,31	29,60	29,60	28,60	276,64	298,99	294,85	106,58
Milcza	42503,00	42502,00	42501,00	39500,93	39573,56	39027,55	98,80	417,57	407,57	387,57	388,08	379,49	355,90	91,71
Posada Górna	14777,00	14777,00	14776,00	8859,11	8944,92	8774,35	99,04	152,56	142,56	132,56	91,46	86,30	78,72	86,06
Puławy	9689,00	9689,00	9689,00	65466,22	62915,58	60937,11	93,08	98,79	98,79	97,79	667,50	641,49	615,03	92,14
Rudawka Rymanowska	3966,00	3966,00	3966,00	107189,1	104368,4	92232,56	86,05	38,63	38,63	37,63	1044,05	1016,58	875,12	83,82
Rymanów Zdrój	9169,00	9169,00	9168,00	6512,07	6507,45	6406,71	98,38	90,87	80,87	70,87	64,54	57,40	49,52	76,74
Sieniawa	38674,00	38674,00	38673,00	33954,35	33483,98	32885,20	96,85	385,45	375,45	365,45	338,41	325,06	310,76	91,83
Wisłoczek	4372,00	4372,00	4372,00	24154,70	24021,98	23890,71	98,91	38,10	38,10	37,10	210,50	209,34	202,73	96,31
Wróblík Królewski	13385,00	13384,00	13383,00	17138,28	17336,79	17313,07	101,02	127,25	117,25	107,25	162,93	151,88	138,75	85,16
Wróblík Szlachecki	21147,00	21146,00	21145,00	20813,98	20792,53	20998,01	100,88	212,63	201,02	191,02	209,28	197,66	189,69	90,64
Zmysłówka	4146,00	4146,00	4146,00	41049,50	41460,00	43187,50	105,21	44,86	44,86	44,36	444,16	448,60	462,08	104,04
Gmina	360558,0	360484,0	360392,0	22570,14	22370,86	22245,05	98,56	3690,41	3578,80	3441,30	231,01	222,09	212,41	91,95

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

5.2 Dzikie wysypiska śmieci

W gminie Rymanów powierzchnia dzikiego wysypiska (ha) w 2016 r. wyniosła 0,003, a w gminie Rymanów 0,010. Przeliczając ich powierzchnie na 1000 mieszkańców najwyższy wskaźnik osiągnęło sołectwo Głębokie – 0,003 (ha). Największa powierzchnia dzikiego wysypiska w sołectwie Głębokie przełożyła się na ilość odpadów zebranych na nim. Łącznie było to 0,3 tony odpadów, gdzie średnia dla gminy Rymanów wyniosła 0,9. Dzieliąc ilość odpadów na liczbę mieszkańców i przeliczając to na 1000 mieszkańców dzikie wysypisko w sołectwie Głębokie również osiągnęło najwyższy wynik z całej gminy równy 0,416, gdzie średnia tego wskaźnika dla gminy wyniosła 0,056.

Dynamika zmian na lata 2014-2016 wskaźnika - Powierzchnia dzikiego wysypiska (ha) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniosła dla gminy Rymanów 197,21, a dla miasta Rymanów 96,81. Gorzej przedstawiała się dynamika drugiego wskaźnika dotyczącego dzikich wysypisk śmieci - Ilość odpadów zebranych na dzikim wysypisku (t) w 2016 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Dla gminy wyniosła ona 443,72.

Tabela 39. Powierzchnia dzikich wysypisk i ilość odpadów na nich składowanych w gminie Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku

Ulica/Miejscowość/Sołectwo	Powierzchnia dzikiego wysypiska (ha) w 2014r.	Powierzchnia dzikiego wysypiska (ha) w 2015r.	Powierzchnia dzikiego wysypiska (ha) w 2016r.	Powierzchnia dzikiego wysypiska (ha) w 2014r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Powierzchnia dzikiego wysypiska (ha) w 2015r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Powierzchnia dzikiego wysypiska (ha) w 2016r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Dynamika zmian 2014-2016	Ilość odpadów zebranych na dzikim wysypisku (t) w 2014 r.	Ilość odpadów zebranych na dzikim wysypisku (t) w 2015 r.	Ilość odpadów zebranych na dzikim wysypisku (t) w 2016 r.	Ilość odpadów zebranych na dzikim wysypisku (t) w 2014 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Ilość odpadów zebranych na dzikim wysypisku (t) w 2015 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Ilość odpadów zebranych na dzikim wysypisku (t) w 2016 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Dynamika zmian
Miasto Rymanów	0,003	0,003	0,003	0,001	0,001	0,001	96,81	0,100	0,100	0,050	0,027	0,026	0,013	48,40
Bałucianka	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-
Bzianka	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-
Głębokie	0,000	0,000	0,003	0,000	0,000	0,003	-	0,000	0,000	0,300	0,000	0,000	0,416	-
Klimkówka	0,003	0,003	0,003	0,001	0,001	0,001	101,12	0,100	0,250	0,200	0,053	0,133	0,107	202,25
Królik Polski	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-
Ladzin	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-
Łazy	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-
Milcza	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-
Posada Górna	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-
Puławy	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-
Rudawka Rymanowska	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-
Rymanów Zdrój	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-
Sieniawa	0,000	0,003	0,001	0,000	0,002	0,000	-	0,000	0,250	0,050	0,000	0,216	0,043	-
Wiśloczek	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-
Wróblík Królewski	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-
Wróblík Szlachecki	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-
Zmysłówka	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-
Gmina	0,005	0,008	0,010	0,000	0,000	0,001	197,21	0,200	0,600	0,900	0,013	0,037	0,056	443,72

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie

5.3 Zanieczyszczenie powietrza

Poziom jakości powietrza zależy od stężenia zawartych w nim związków, a szczególnie pyłów zawieszonych PM10 i PM2.5 oraz benzo(a)pirenu. Związki te mają bezpośredni wpływ na rozwijanie się chorób układu oddechowego, chorób skórnych, ale także nowotworów. Ponadto PM10 utrudnia roślinom przeprowadzanie fotosyntezy i produkcję tlenu.

W roku 2012 gmina Rymanów charakteryzowała się nieprzekroczeniem wartości dopuszczalnych dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, pyłu zawieszonego PM 10 i 2.5. Na tle pozostałych gmin województwa podkarpackiego odznaczała się pozytywnie

W roku 2016 trend ten się utrzymywał. Jednak stężenie benzo(a)pirenu w powietrzu na terenie gminy Rymanów charakteryzowało się średnimi wartościami w centrum i niższymi na południu.

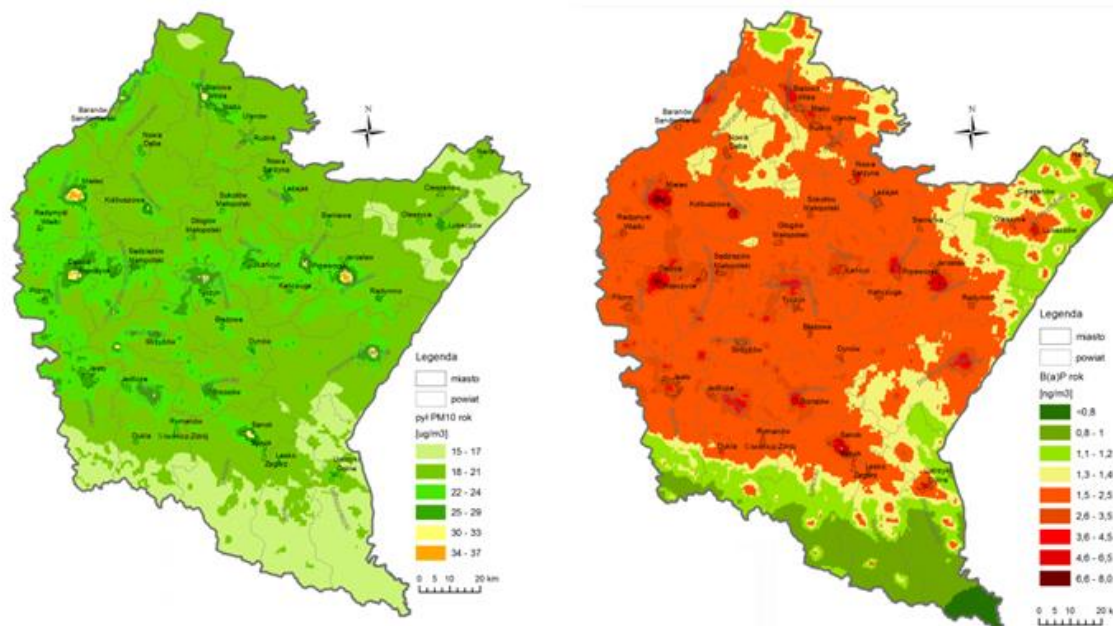
Tabela 40. Zestawienie wartości stężeń substancji w powietrzu na terenach pozamiejskich w gminach powiatu krośnieńskiego w 2012 roku

Gmina	Dwutlenek siarki ¹		Dwutlenek azotu		Pył zawieszony PM10		Pył zawieszony PM2.5	
	Stężenie (MG/M ³)	% wartości dopuszczalnej	Stężenie (MG/M ³)	% wartości dopuszczalnej	Stężenie (MG/M ³)	% wartości dopuszczalnej	Stężenie (MG/M ³)	% wartości dopuszczalnej
Dukla	3,5 - 4,3	17,5 – 21,5	4,5 – 5,8	11,3 -14,5	13,4 – 18,6	33,5 – 46,5	11,5 – 14,7	46,0 – 58,8
Rymanów	3,7 – 4,1	18,5 – 20,5	4,7 – 5,5	11,8 – 13,8	15,2 – 17,7	38,0 – 44,3	12,6 – 14,1	50,4 – 56,4
Iwonicz-Zdrój	4,1- 4,7	20,5 – 23,5	5,5 – 7,9	13,7 – 19,7	17,7 – 20,9	44,2 – 52,2	14,1 – 16,0	56,4 – 64,0
Jedlicze	5,2 – 7,8	26,0 – 39,0	7,2 – 13,5	18,0 – 33,7	21,1 – 27,5	52,7 – 68,7	16,3 – 19,5	65,2 – 78,0
Chorkówka	5,0 – 5,3	25,0 – 26,5	7,1 – 8,0	17,7 – 20,0	21,1 – 22,8	52,2 – 57,0	16,3 – 17,1	65,3 – 68,4
Jaśliska	3,5 – 3,8	17,5 – 19,0	4,5 – 4,9	11,3 – 12,3	13,5 – 15,7	33,7 – 39,3	11,5 – 12,9	46,0 – 51,6
Korczyna	4,6 – 5,4	23,0 – 27,0	6,2 – 8,7	15,5 – 21,7	20,8 – 23,5	52,0 – 58,7	15,9 – 17,6	63,6 - 70,4
Krościenko Wyżne	4,5 – 5,4	22,5 – 22,7	6,3 – 8,7	15,7 – 21,7	20,1 – 23,6	50,3 – 59,0	15,6 – 17,6	62, 4 – 70,4
Miejsce Piastowe	4,3 – 5,3	21,5 – 26,5	6,0 – 8,4	14,0 – 21,0	19,4 – 22,9	48,5 – 57,2	15,1 – 17,1	60,4 – 68,4
Wojaszówka	4,9 – 6,0	24,5 -30,0	7,0 – 9,5	17,5 – 23,7	21,3 – 24,2	53,2 60,5	16,3 – 18,0	65,2 – 72,0

Źródło: Biuro Studiów i Pomiarów Proekologicznych „EKOMETRIA” Sp. z o.o.: Aktualizacja prognoz pyłu PM10 i PM2,5 dla lat 2015,2020 na podstawie modelowania z wykorzystaniem wskaźników emisyjnych, Gdańsk 2012 r. (praca wykonana na zlecenie GIOŚ).

Rysunek 16. Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM10 i benzo(a)pirenu w woj. podkarpackim w 2016 r.

Źródło: „Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim. Raport za rok 2016” WIOŚ w Rzeszowie, kwiecień 2017 r.

Biorąc pod uwagę stężenia zanieczyszczeń na obszarze uzdrowiska w sołectwie Rymanów Zdrój w 2016 roku została przekroczona norma stężenia benzo(a)pirenu. Dodatkowo przekroczenie to objęło całą strefę ochrony uzdrowiskowej.

Tabela 41. Jakość powietrza na obszarze podkarpackich stref uzdrowisk w 2016 roku

	HORYNIEC-ZDRÓJ	IWONICZ-ZDRÓJ	POLAŃCZYK	RYMANÓW-ZDRÓJ
DWUTLENEK SIARKI				
DWUTLENEK AZOTU				
PYL ZAWIESZONY PM10				
PYL ZAWIESZONY PM2,5				
OZON				
BENZO(A)PIREN				

■ norma dotrzymana ■ norma nie dotrzymana

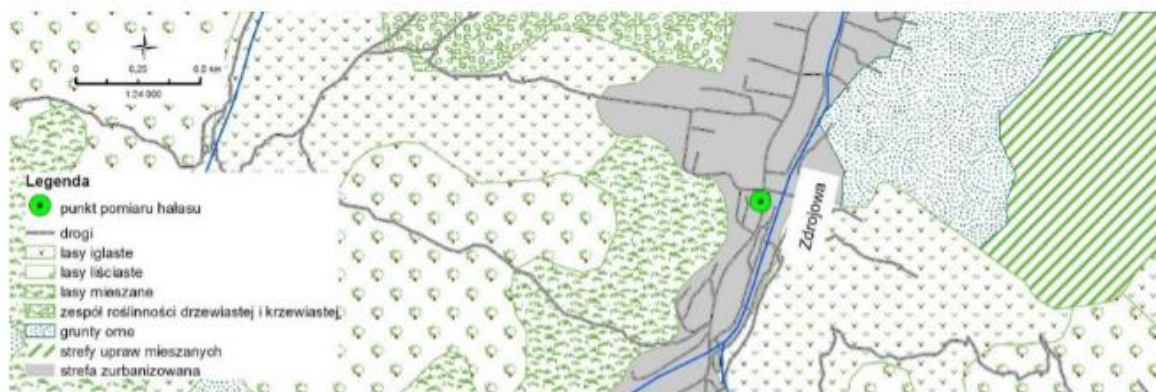
Źródło: Opracowanie pt. „Jakość powietrza na obszarze podkarpackich uzdrowisk w 2016 roku w zakresie SO₂, NO₂, PM₁₀, PM_{2,5}, benzo(a)pirenu i ozonu

5.4 Monitoring hałasu

W 2014 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska dokonał monitoringu hałasu w powiecie krośnieńskim. W sołectwie Rymanów Zdrój zlokalizowano jeden punkt pomiarowo kontrolny przy ulicy Zdrojowej, w obrębie, którego znajdowały się tereny zurbanizowane (zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna), parking i teren zabudowy usługowej. Zbadany równoważny poziom hałasu (LAeqD) nie przekroczył dopuszczalnego poziomu 65 dB i wyniósł 63,8 dB. Łącznie w porze dnia przez ten teren przejechało 12 pojazdów ciężkich, co wyniosło 5,7 % wszystkich pojazdów w ciągu dnia (6:00 – 22:00).

Rysunek 17. Lokalizacja punktu pomiarowo-kontrolnego hałasu komunikacyjnego; Rymanów-Zdrój, 2014

Źródło: Stan środowiska na terenie powiatu krośnieńskiego na podstawie wyników działalności badawczo-kontrolnej WIOŚ w Rzeszowie

5.5 Ochrona przyrody

W gminie Rymanów występuje wielość form ochrony przyrody. W 4 sołectwach występują pomniki przyrody: 2 w mieście Rymanów, 2 w sołectwa Klimkówka i po 12 w sołectwach Królik Polski i Królik Wołoski. Łącznie w gminie Rymanów jest 6 pomników przyrody.

Dodatkowo Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego przebiega przez centralno – południową część gminy, a dokładniej przez 14 sołectw. Nie występuje na obszarze sołectw: Wróblík Szlachecki, Wróblík Królewski, Milcza, Bzianka, Ładzin, Zmysłówka, Łazy i miasto Rymanów. Łącznie na terenie gminy zajmuje powierzchnię 115, 255 km².

Również przez południową części gminy przebiega korytarz ekologiczny Bieszczady – Ostoja Magurska, który zajmuje powierzchnię 87,324 km².

Na terenie gminy dodatkowo zlokalizowane są obszary Natura 2000, są to zarówno Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk jak i Obszary Specjalne Ochrony Ptaków.

W skład obszarów ochrony siedlisk (SOO) wchodzi:

- Rymanów-obszar wiejski-nazwa obszaru OSTOJA JAŚLISKA – pow.1 467,921 ha;
- Rymanów - obszar wiejski - nazwa obszaru RYMANÓW (PLH180016) – pow. 4 067,881 ha;
- Rymanów - miasto - nazwa obszaru ŁADZIN – pow. 17,512 ha;
- Rymanów - obszar wiejski - nazwa obszaru ŁADZIN (PLH 180038) - pow. 32 628 ha;
- Rymanów - obszar wiejski - nazwa obszaru LAS HRABEŃSKI (PLH180039) - pow.1 909 ha;
- Rymanów - obszar wiejski - nazwa obszaru WISŁOK ŚRODKOWY Z DOPLÝWAMI – pow. 23,437 ha.

W skład obszaru specjalnej ochrony ptaków (OSO) NATURA 2000

- Rymanów - obszar wiejski - nazwa obszaru „BESKID NISKI” (PLB180002) – pow. 151 966,62 ha.

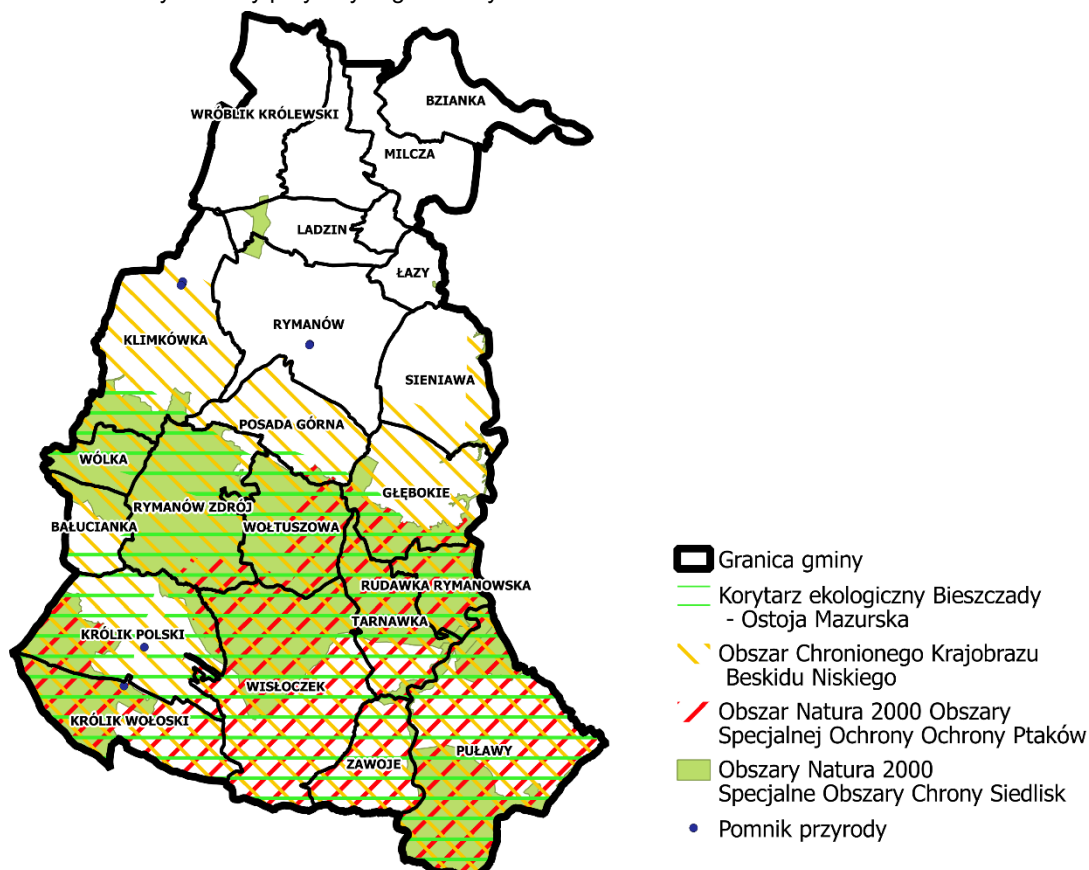
Tabela 42. Formy ochrony przyrody w gminie Rymanów w 2016 roku

Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Rymanów					
	Pomnik przyrody	Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego	Korytarz ekologiczny Bieszczady - Ostoja Magurska	Natura 2000 Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk	Natura 2000 Obszary Specjalne Ochrony Ptaków
	Liczba	Powierzchnia (km ²)			
Miasto Rymanów	2	115,255	87,324	56,113	1519,666
Bałucianka	0				
Bzianka	0				
Głębokie	0				
Klimkówka	2				
Królik Polski	1				
Królik Wołoski	1				
Ladzin	0				
Łazy	0				
Milcza	0				
Posada Górna	0				
Puławy	0				
Rudawka Rymanowska	0				
Rymanów Zdrój	0				
Sieniawa	0				
Wisłoczek	0				
Wróblík Królewski	0				
Wróblík Szlachecki	0				
Zmysłówka	0				
Gmina	6				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie i Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Rysunek 18. Formy ochrony przyrody w gminie Rymanów w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rymanowie i Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

I.6. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO

6.1 Metodyka badania

W dniach od 27 stycznia 2017 do 30 marca 2017 roku przeprowadzone zostało badanie ankietowe w ramach projektu opracowanie i przyjęcie do realizacji „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Rymanów na lata 2017-2023”. Badanie było realizowane za pomocą dwóch technik:

- a. ankiety internetowej za pomocą metody CAWI (ang. Computer-Assisted Web Interview);
- b. papierowych kwestionariuszy do samodzielnego wypełniania PAPI (ang. Paper and Pencil Interview).

Ankiety wypełniło 196 osób¹.

Celem badania było poznanie opinii mieszkańców Gminy Rymanów na temat aktualnych potrzeb w zakresie rewitalizacji problemowych obszarów gminy oraz oczekiwanych działań mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie lokalnego programu rewitalizacji.

¹ Badanie to należy traktować jako materiał uzupełniający do analiz statystycznych prowadzonych dla obszaru gminy i obszaru, który zostanie wyznaczony jako zdegradowany i rewitalizacji.

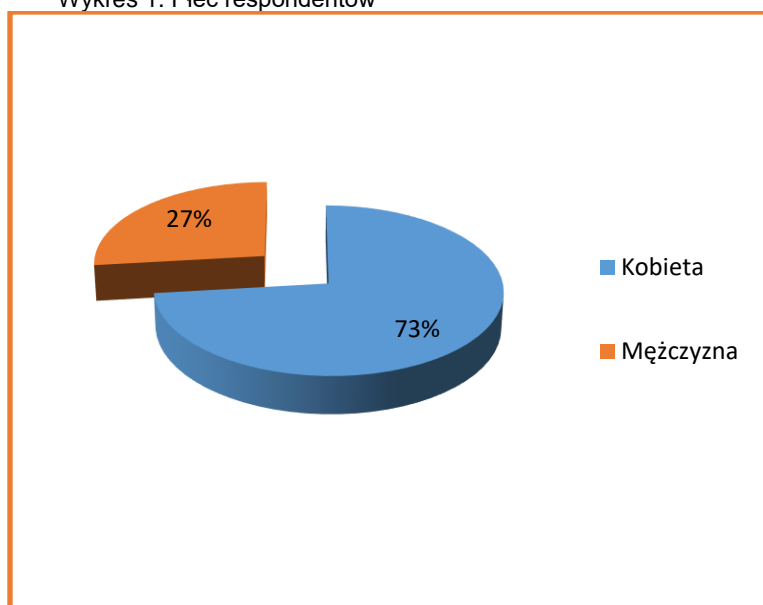

Obszar zdegradowany to obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Jest to obszar charakteryzujący się ponadto: problemami gospodarczymi (np. niski poziom przedsiębiorczości), środowiskowymi (np. zanieczyszczenie środowiska), przestrzenno-funkcjonalnymi (np. niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną) i technicznymi (np. zły stan techniczny budynków).

6.2 Próba

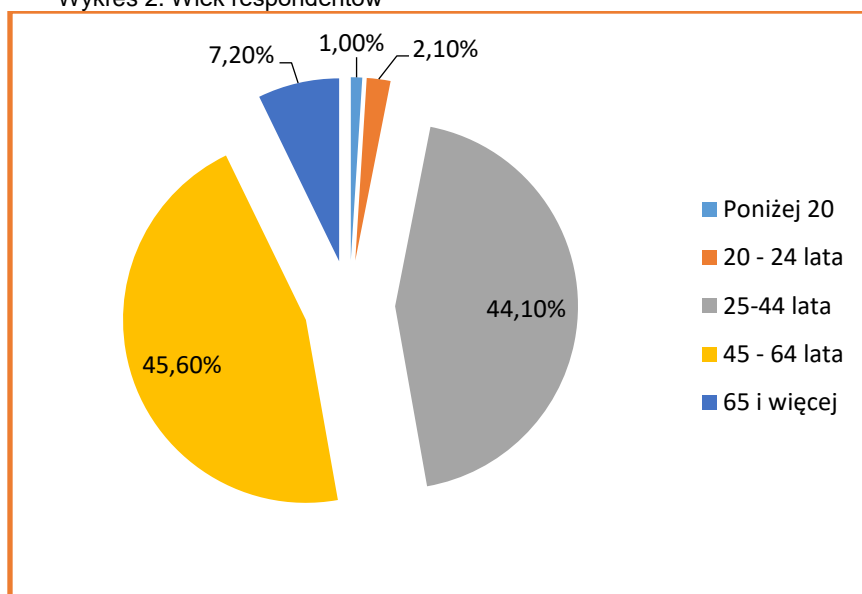
W badaniu wzięło udział łącznie 196 osób, wśród których przeważały kobiety (73%). Jeśli chodzi o wiek, najliczniejszą grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym 45-64 lat (45,60%). Na kolejnych miejscach znalazły się osoby w przedziale wiekowym 25-44 lat (44,10%), osoby w wieku 65 i więcej stanowiły (7,20%). Najmniej liczną grupę stanowiły osoby poniżej 20 roku (1%). Pełna informacja o cechach demograficznych respondentów została zaprezentowana na wykresach poniżej.

Wykres 1. Płeć respondentów

Źródło: Badanie ankietowe

Wykres 2. Wiek respondentów

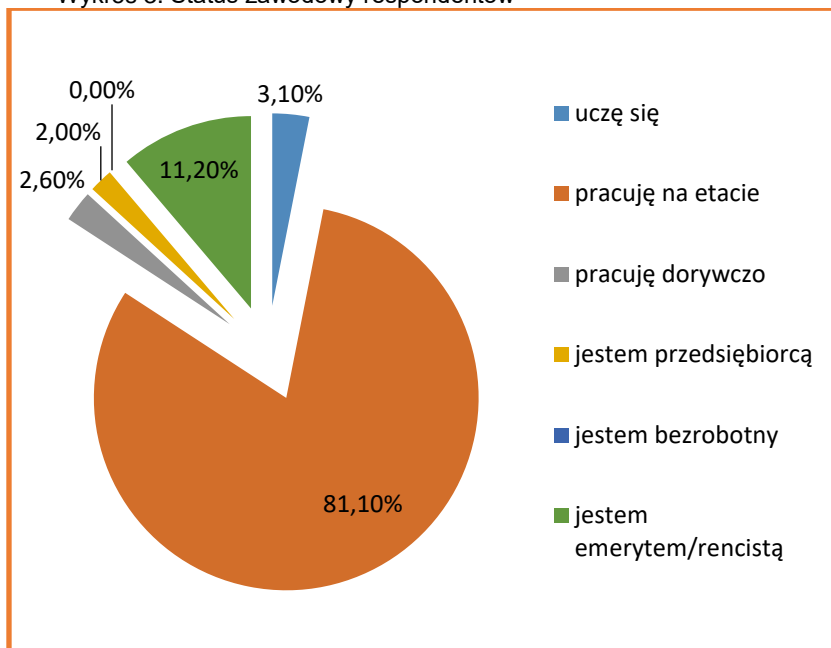

Źródło: Badanie ankietowe

Jeśli chodzi o sytuację na rynku pracy, najliczniejszą grupę stanowili pracujący – w tym na etacie lub jako przedsiębiorcy (83,10%). Natomiast najmniej osób, które wzięły w badaniu ankietowym to osoby pracujące dorywczo (2,60%).

Wykres 3. Status zawodowy respondentów

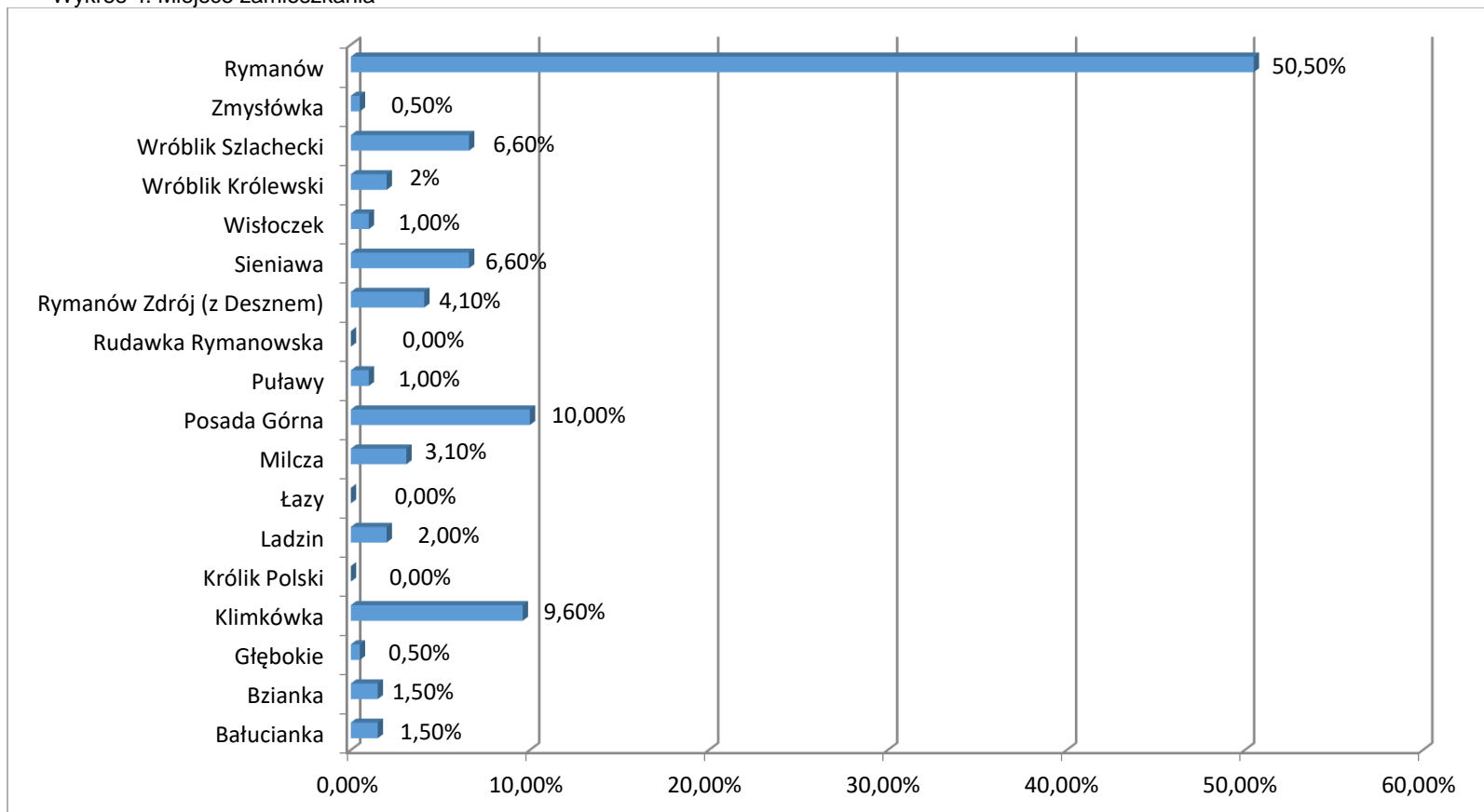

Źródło: Badanie ankietowe

Jeżeli chodzi o miejsce zamieszkania ankietowanych to najliczniejszą grupę stanowili mieszkańcy miejscowości Rymanów (50,50%) oraz miejscowości Posada Górna (10,00%).

Wykres 4. Miejsce zamieszkania

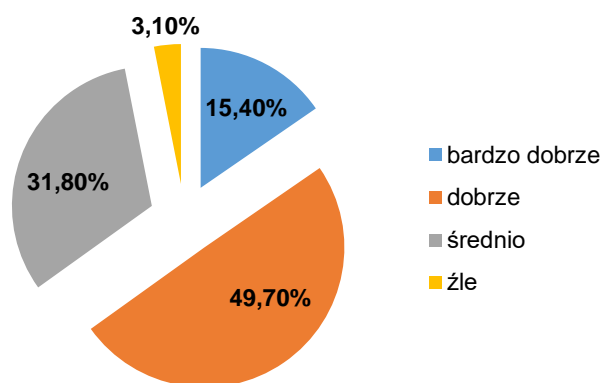
Źródło: Badanie ankietowe

6.3 Wyniki badania

Pierwsze pytanie w ankiecie dotyczyło ogólnej opinii mieszkańców na temat życia w gminie. Z odpowiedzi wyłania się w miarę optymistyczny obraz – łącznie odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze” udzieliło ponad 60% ankietowanych (65,10%). 3,10% ankietowanych stwierdziło, że w Gminie Rymanów mieszka się źle.

Wykres 5. Ogólna ocena życia w gminie

Źródło: Badanie ankietowe

Następnie kwestia ta została pogłębiona o wskazanie najważniejszych problemów społecznych, gospodarczych oraz problemów związanych ze środowiskiem naturalnym, zagospodarowaniem przestrzennym i stanem infrastruktury technicznej w Gminie Rymanów.

W zakresie problemów społecznych Gminy Rymanów, za najważniejsze problemy uznano emigrację ludzi młodych, w tym rodzin z dziećmi (30,39%), niewielką aktywność mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym (25,46%) oraz bezrobocie (22,18%)

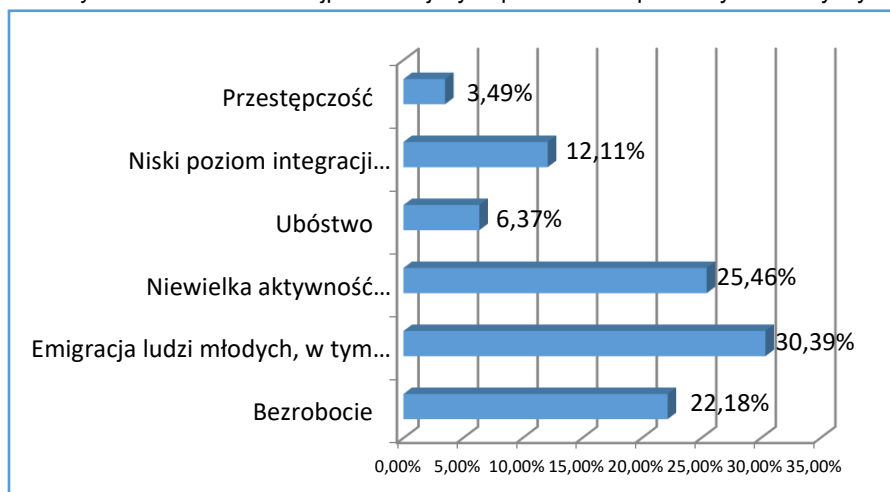
Tabela 43. Wskazanie najpoważniejszych problemów społecznych Gminy Rymanów

Problemy	liczba	%
Bezrobocie	108	22,18%
Emigracja ludzi młodych, w tym rodzin z dziećmi	148	30,39%
Niewielka aktywność mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym	124	25,46%
Ubóstwo	31	6,37%
Niski poziom integracji mieszkańców	59	12,11%
Przestępczość	17	3,49%

Źródło: Badanie ankietowe

Wykres 6. Wskazanie najpoważniejszych problemów społecznych Gminy Rymanów

Źródło: Badanie ankietowe

Ankietowani najczęściej wskazywali miejscowości Rymanów, Rymanów Zdrój i Klimkówka jako miejscowości o największym natężeniu problemów społecznych.

W zakresie problemów środowiskowych Gminy Rymanów, za najważniejsze problemy uznano nieekologiczne zachowania wśród mieszkańców (28,80%), zanieczyszczenie powietrza (27,44%) oraz zanieczyszczenie gleb w tym dzięki wysypiska śmieci (18,82%).

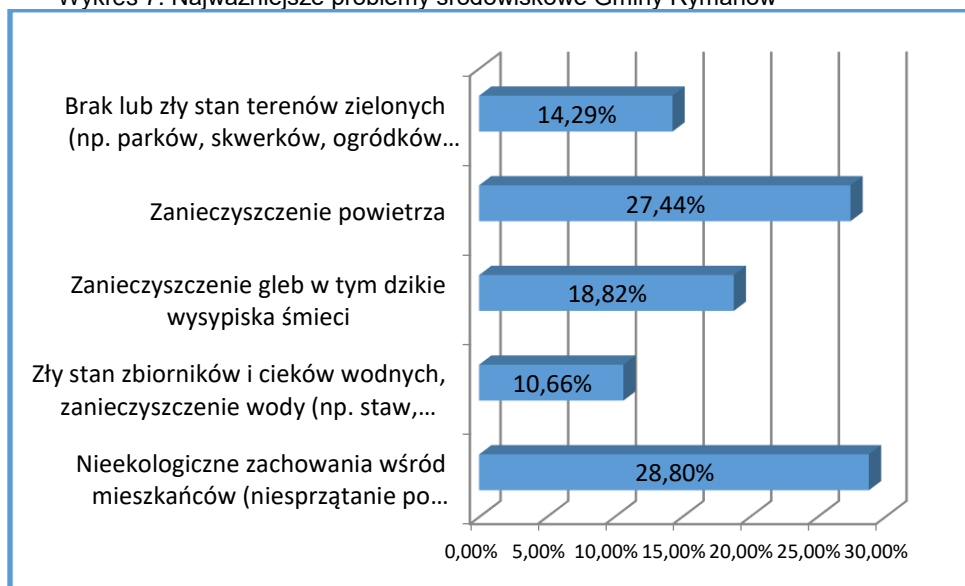
Tabela 44. Jakie są Państwa zdaniem najważniejsze problemy środowiskowe Gminy Rymanów

Problemy	liczba	%
Nieekologiczne zachowania wśród mieszkańców (niesprzątanie po zwierzętach, wywożenie śmieci do lasu, spalanie śmieci, inne)	127	28,80%
Zły stan zbiorników i cieków wodnych, zanieczyszczenie wody (np. staw, zalew, rzeki, inne)	47	10,66%
Zanieczyszczenie gleb w tym dzięki wysypiska śmieci	83	18,82%
Zanieczyszczenie powietrza	121	27,44%
Brak lub zły stan terenów zielonych (np. parków, skwerków, ogródków miejskich inne)	63	14,29%

Źródło: Badanie ankietowe

Wykres 7. Najważniejsze problemy środowiskowe Gminy Rymanów

Źródło: Badanie ankietowe

Na pytanie gdzie występują problemy środowiskowe ankietowani najczęściej odpowiedzieli, że problemy dotyczą całej gminy i trudno wskazać konkretną lokalizację.

W zakresie problemów gospodarczych Gminy Rymanów, za najważniejsze problemy uznano małą przedsiębiorczość mieszkańców (30,03%), brak stałych miejsc pracy dostosowanych do profilu zawodowego mieszkańców (28,75%) oraz zbyt mała liczba lokali usługowych (23,64%).

Tabela 45. Jakie są Państwa zdaniem problemy gospodarcze w Gminie Rymanów

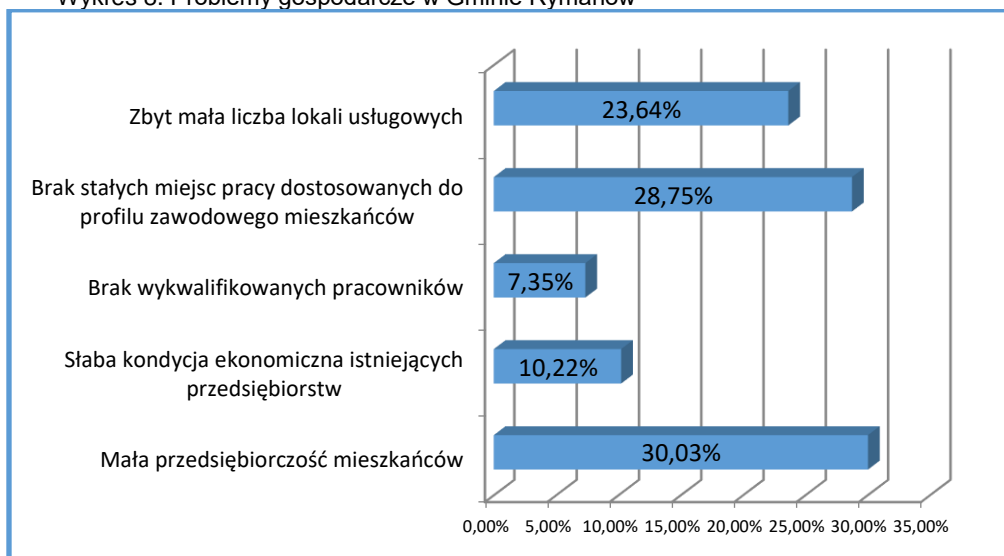
Problemy	liczba	%
Mała przedsiębiorczość mieszkańców	94	30,03%
Słaba kondycja ekonomiczna istniejących przedsiębiorstw	32	10,22%
Brak wykwalifikowanych pracowników	23	7,35%
Brak stałych miejsc pracy dostosowanych do profilu zawodowego mieszkańców	90	28,75%
Zbyt mała liczba lokali usługowych	74	23,64%

Źródło: Badanie ankietowe

Wykres 8. Problemy gospodarcze w Gminie Rymanów

Źródło: Badanie ankietowe

Na pytanie gdzie występują problemy gospodarcze ankietowani najczęściej wskazywali miejscowości Rymanów, Rymanów-Zdrój, Sieniawa, Klimkówka.

W zakresie problemów przestrzenno-funkcjonalnych Gminy Rymanów, za najważniejsze problemy uznano Niedostosowanie miejsc publicznie dostępnych do potrzeb osób niepełnosprawnych (22,99%), brak lub niewystarczający stopień zagospodarowania miejsc publicznie dostępnych (18,44%) oraz braki lub zła jakość infrastruktury technicznej (18,44%).

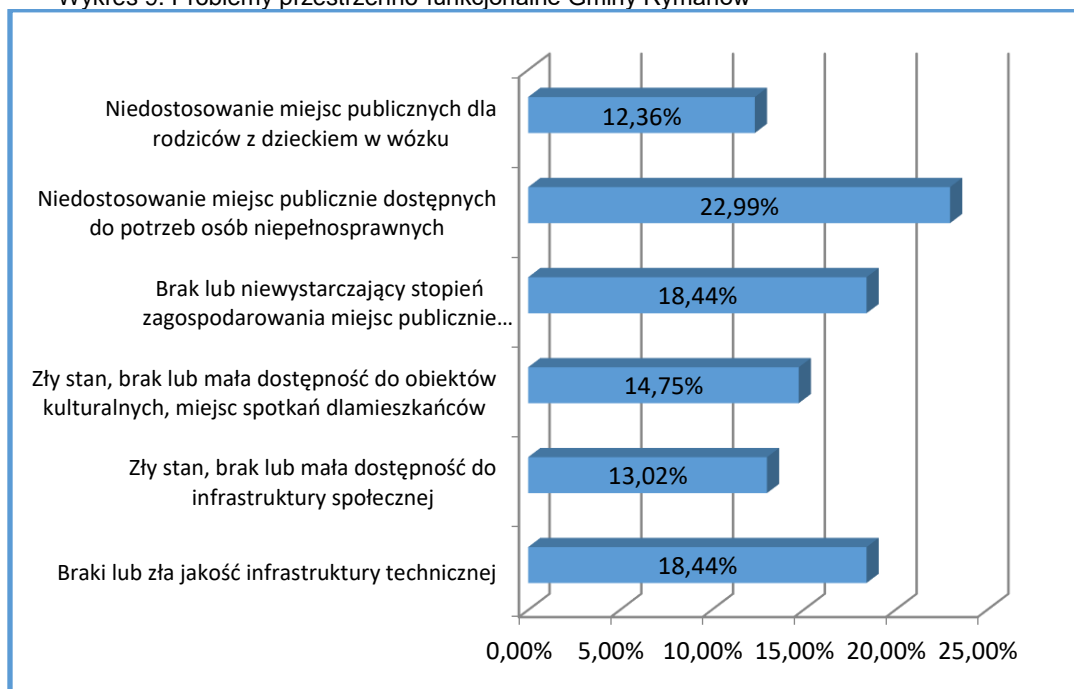
Tabela 46. Proszę wskazać najważniejsze problemy przestrzenno-funkcjonalne Gminy

Problemy	liczba	%
Braki lub zła jakość infrastruktury technicznej	85	18,44%
Zły stan, brak lub mała dostępność do infrastruktury społecznej	60	13,02%
Zły stan, brak lub mała dostępność do obiektów kulturalnych, miejsc spotkań dla mieszkańców	68	14,75%
Brak lub niewystarczający stopień zagospodarowania miejsc publicznie dostępnych	85	18,44%
Niedostosowanie miejsc publicznie dostępnych do potrzeb osób niepełnosprawnych	106	22,99%
Niedostosowanie miejsc publicznych dla rodziców z dzieckiem w wózku	57	12,36%

Źródło: Badanie ankietowe

Wykres 9. Problemy przestrzenno-funkcjonalne Gminy Rymanów

Źródło: Badanie ankietowe

Najwięcej Respondentów wskazało na braki lub złą jakość infrastruktury technicznej oraz niedostosowanie miejsc publicznie dostępnych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W zakresie problemów technicznych budynków Gminy Rymanów, za najważniejsze problemy uznano braki w wyposażeniu budynków w rozwiązania energooszczędne i proekologiczne (62,56%) oraz zły stan budynków publicznych (26,43%).

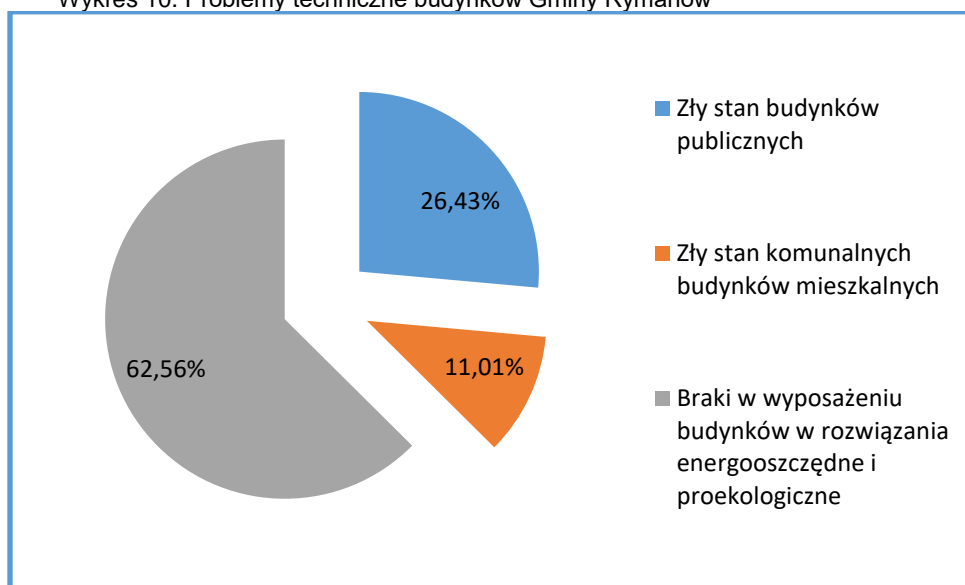
Tabela 47. Proszę wskazać najważniejsze problemy techniczne budynków Gminy

Problemy	liczba	%
Zły stan budynków publicznych	60	26,43%
Zły stan komunalnych budynków mieszkalnych	25	11,01%
Braki w wyposażeniu budynków w rozwiązania energooszczędne i proekologiczne	142	62,56%

Źródło: Badanie ankietowe

Wykres 10. Problemy techniczne budynków Gminy Rymanów

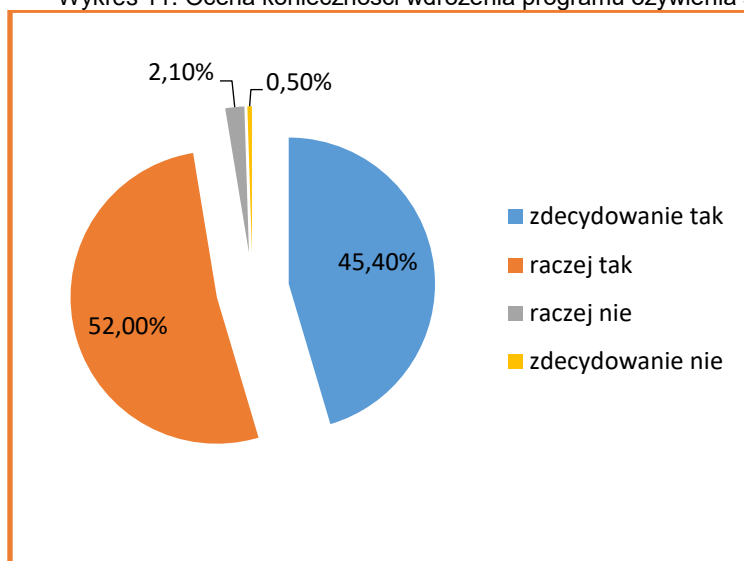

Źródło: Badanie ankietowe

Ankietowani najczęściej jako lokalizację problemów technicznych w gminie wskazywali miejscowość Rymanów, Sieniawa, Milcza oraz Klimkówka.

Na pytanie czy Gmina Rymanów wymaga programu ożywienia społeczno-gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego ankietowani najczęściej udzielali odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak” (w sumie 97,40%).

Wykres 11. Ocena konieczności wdrożenia programu ożywienia społeczno-gospodarczego

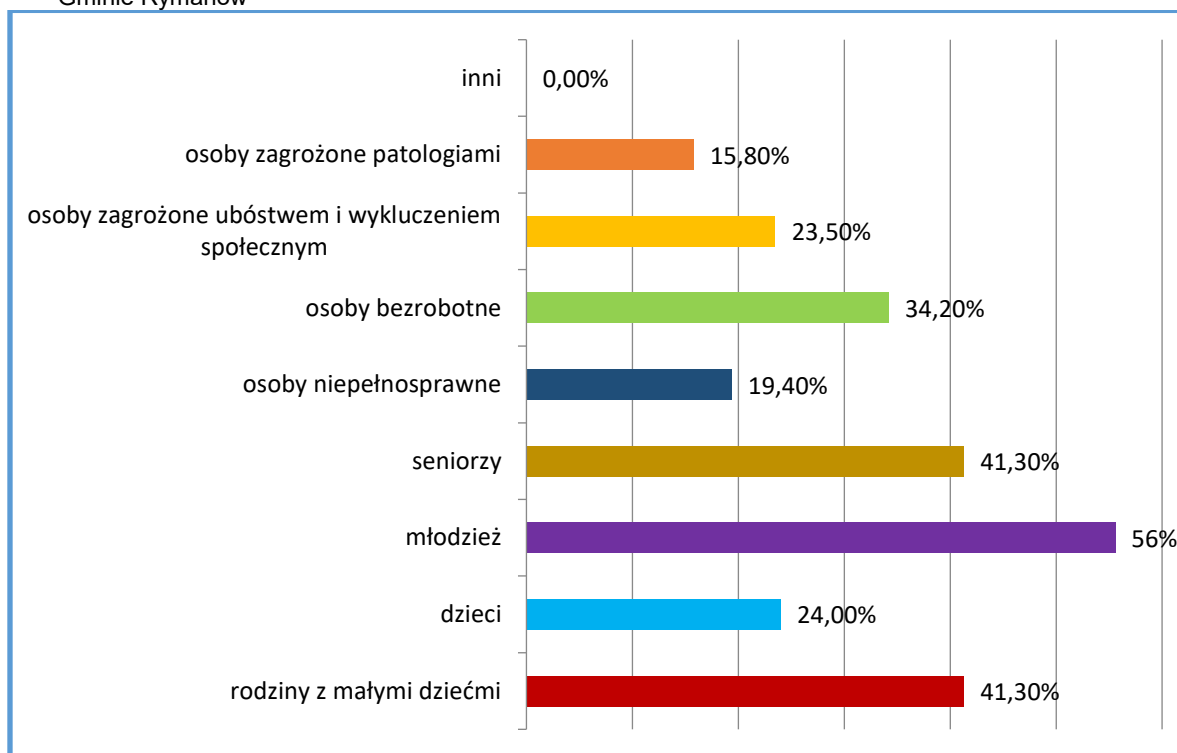

Źródło: Badanie ankietowe

Następnie poproszono ankietowanych o wskazanie tych grup społecznych, które ich zdaniem powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych w Gminie Rymanów. Respondenci mogli wskazać więcej niż jedną grupę. W odpowiedziach wskazano przede wszystkim młodzież (56%) oraz na rodziny z dziećmi i seniorzy po (41,30%). Na czwartym miejscu, znalazły się osoby bezrobotne (34,20%).

Wykres 12. Wskazanie grup społecznych, które powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych w Gminie Rymanów

Źródło: Badanie ankietowe

I.7. WYNIKI WARSZTATU DIAGNOSTYCZNEGO

W dniu 04.04.2017 r. odbył się warsztat diagnostyczno-projektowy, którego celem była identyfikacja obszarów problemowych wraz ze wskazaniem głównych problemów jakie na nich występują.

W trakcie warsztatu uczestnikom warsztatów została przedstawiona tematyka rewitalizacji oraz zostały przedstawione podstawowe definicje. Następnym etapem warsztatu była prezentacja wstępnych wyników analizy diagnostycznej. Po prezentacji uczestnicy w grupach identyfikowali obszary problemowe.

W sferze społecznej:

- koncentracja bezrobocia wzdłuż drogi krajowej nr 28 w Rymanowie;
- koncentracja ubóstwa w centrum Rymanowa (mieszkania socjalne, komunalne) – koncentracja zjawisk i zachowań patologicznych;
- ubóstwo „na własne życzenie”;
- mały udział mieszkańców w imprezach kulturalnych;
- wysokie koszty uczestnictwa w niektórych wydarzeniach kulturalnych;
- potrzeba wykreowania imprez markowych promujących specyfikę Rymanowa;
- niska aktywność społeczna i kulturalna;
- bardzo niski udział mieszkańców w spotkaniach z władzami lokalnymi;
- brak postrzegania gminy jako pewnej całości;
- brak przejawów zainteresowania mieszkańców rozwojem gminy i uczestniczeniem w nim;
- niska aktywność społeczna, sportowa, kulturalna młodzieży;
- mała liczba imprez integrujących mieszkańców (w tym również dla osób z niepełnosprawnościami);

- odpływ młodzieży z gminy.

W sferze gospodarczej:

- zbyt mała liczba młodych osób podejmujących działalność gospodarczą;
- zbyt niski poziom wynagrodzeń w porównaniu z innymi, większymi ośrodkami gospodarczymi;
- ograniczona liczba miejsc pracy;
- zbyt mało potencjalnych pracowników w niektórych branżach (np. budowlana);
- nielegalne zatrudnienie generowane przez wysokie koszty zatrudnienia;
- zbyt mała liczba miejsc w obiektach uzdrowiskowych i około-uzdrowiskowych;
- niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna i uzdrowiskowa;
- zbyt krótki sezon turystyczny – sezonowość usług turystycznych;
- zbyt mała oferta imprez, miejsc spędzania czasu dla dzieci;
- niewystarczająca współpraca podmiotów świadczących usługi turystyczne;
- potrzeba połączenia ofert turystycznych i uzdrowiskowych;
- brak unikalnych ofert turystycznych poza ofertą uzdrowiskową;
- potrzeba zintensyfikowania promocji i reklamy oferty turystycznej gminy;
- potrzeba współpracy sektora turystycznego i uzdrowiskowego oraz władz lokalnych;
- brak jednego opracowania ujmującego wszystkie szlaki, ścieżki w jednej publikacji;
- potrzeba rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz oferty imprez sportowo-rekreacyjnych.

W sferze środowiskowej:

- potrzeba podejmowania działań związanych z edukacją ekologiczną i zachowaniem estetyki;
- zmniejszająca się populacja ryb w rzece Tabor (brak przepławek na kaskadach);
- niska emisja - zbyt małe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;
- wysokie koszty ogrzewania domów;
- spalanie odpadów w paleniskach domowych;
- zanieczyszczanie terenów zielonych odchodami odzwierzęcymi (ptaki, psy);
- nie w pełni rozwinięta gospodarka wod.-kan. (w tym kan. deszczowa) w części Rymanowa (obszar rewitalizacji).

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej:

- zbyt mała liczba miejsc parkingowych;
- zbyt słabo rozwinięta sieć ścieżek rowerowych, spacerowych;
- potrzeba rozwijania, wydłużania ścieżek w parku zdrojowym;
- utrudnienia w komunikacji publicznej (zwłaszcza dla Rymanowa Zdroju);
- potrzeba zagospodarowania i nadania nowych funkcji dla Rynku w Rymanowie;
- słabo zagospodarowane przestrzenie publiczne: Rynek w Rymanowie, parki w Rymanowie: park w Rynku i Park im. Anny i Stanisława Potockich (m.in. brak małej architektury, niefunkcjonalność, zanieczyszczenie odchodami ptaków, nie pełni funkcji przypisanej parkom), Park Zdrojowy w Rymanowie Zdroju;

- zły stan zagospodarowania placu targowego przy ul. Kilińskiego i Pięknej oraz przestrzeni wokół Synagogi.

W sferze technicznej:

- potrzeba termomodernizacji i odnowy budynków mieszkalnych i usługowych w obszarze rewitalizacji oraz SPG ZOZ w Rymanowie;
- potrzeba restauracji zabytkowych obiektów: kościoła, plebani i wikarówki w Rymanowie;
- potrzeba rewitalizacji b. sanatoriów: Leliwa, Gozdawa, Krystyna, Gołąbek, Zakład Fizjoterapii;
- brak odpowiedniego obiektu/pomieszczeń dla wyeksponowania eksponatów historycznych – potrzeba utworzenia lokalnego muzeum;
- potrzeba rewitalizacji obiektu z Izbą Pamięci Doktora Ignacego Bieleckiego;
- brak wykorzystania Synagogi;
- niska funkcjonalność (potrzeba rozbudowy) obiektu Gminnego Ośrodka Kultury.

I.8. DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI

8.1 Delimitacja obszaru zdegradowanego

Delimitację obszaru zdegradowanego oparto na porównaniu poszczególnych wskaźników dla gminy Rymanów z wartościami wskaźników dla poszczególnych miejscowości. W przypadku gorszej wartości wskaźnika (w zależności od rodzaju wskaźnika - wyższej lub niższej) niż średnia dla całej gminy przypisano w poniższej tabeli wartość 1. Wartość 0 oznacza, że dla konkretnej miejscowości odnotowano lepszą wartość wskaźnika niż dla całej gminy. W następnym kroku zliczono ile wskaźników w podziale na sołectwa miało wartość gorszą niż wartość dla całej gminy. Pozwoliło to na wyznaczenie obszaru zdegradowanego. W celu delimitacji obszaru zdegradowanego wyodrębniono wskaźniki, które mają istotne znaczenie dla rozwoju gminy. W związku z tym, iż kluczowe znaczenie dla prowadzenia procesu rewitalizacji mają aspekty społeczne do analizy wyodrębniono 56 wskaźników społecznych, które mają istotny wpływ na sytuację kryzysową w gminie Rymanów. Wskaźniki te obrazują poziom bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji i kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Jednocześnie dla części zjawisk zostały pokazane zmiany zjawisk na przestrzeni lat 2014-2016 w celu prezentacji dynamicznego ujęcia nawarstwiania się zjawisk kryzysowych. Wskaźniki wybrane do delimitacji to:

- Dynamika zmian liczby ludności w latach 2014 - 2016
- Wskaźnik obciążenia demograficznego 2016 r.
- Wskaźnik obciążenia demograficznego - dynamika zmian 2014 - 2016
- Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców 2016 r.
- Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców - dynamika zmian 2014 - 2016
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców w 2016 r.
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców - dynamika zmian 2014 - 2016
- Liczba osób bezrobotnych bez wyk. średniego na 1000 mieszkańców w 2016 r.
- Liczba osób bezrobotnych bez wyk. średniego na 1000 mieszkańców - dynamika zmian 2014 - 2016
- Liczba wniosków na pierwsze dziecko w przeliczeniu na 1000 mieszkańców 2016r.
- Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców 2016
- Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców - dynamika zmian 2014 -2016
- Powód przyznania pomocy społecznej - bezrobocie w 2016 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców 2016 r.

- Powód przyznania pomocy społecznej - bezrobocie w 2016 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców - dynamika zmian 2014-2016
- Powód przyznania pomocy społecznej - niepełnosprawność w przeliczeniu na 100 mieszkańców 2016 r. w 2016 r.
- Powód przyznania pomocy społecznej - niepełnosprawność dynamika zmian 2014-2016
- Powód przyznania pomocy społecznej - długotrwała choroba w przeliczeniu na 100 mieszkańców 2016 r.
- Powód przyznania pomocy społecznej - długotrwała choroba dynamika zmian 2014-2016
- Powód przyznania pomocy społecznej - bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016 r.
- Powód przyznania pomocy społecznej - bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - dynamika zmian 2014-2016
- Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców w 2016 r.
- Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców dynamika zmian 2014-2016
- Liczba oszustw na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba kradzieży na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba kierowań pojazdem w stanie nietrzeźwości na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba wypadków drogowych na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba uszkodzeń mienia na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba znęcań na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba przywłaszczeń cudzej rzeczy ruchomej na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba uszkodzeń ciała na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba narażeń na niebezpieczeństwo - niedopełnienie obowiązków z zakresu bhp na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba przywłaszczeń funkcji na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba ujawnień lub wykorzystania informacji niejawnie na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba zniszczeń znaków graficznych na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba gróźb karalnych na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba przestępstw budowlanych na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba spowodowanych niebezpiecznych zdarzeń na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba narażeń na niebezpieczeństwo - utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba przestępstw przeciwko mieniu na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba przestępstw przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba wymuszeń czynności urzędowych na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba wydanych "Niebieskich Kart" (2016r.) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
- Liczba wydanych "Niebieskich Kart" (2016r.) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców - dynamika zmian 2014-2016
- Liczba organizacji pozarządowych w 2016 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

- Liczba organizacji pozarządowych w 2016 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców - dynamika zmian 2014-2016
- Liczba czytelników bibliotek w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016 r.
- Liczba czytelników bibliotek w przeliczeniu na 100 mieszkańców - dynamika zmian 2014-2016
- Liczba uczestników zajęć stałych w bibliotece w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016 r.
- Liczba uczestników zajęć stałych w GOK w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016 r.
- Liczba uczestników zajęć stałych w GOK w przeliczeniu na 100 mieszkańców - dynamika zmian 2014 - 2016
- Liczba uczniowskich klubów sportowych, dla których organem ewidencyjnym jest Starosta Krośnieński w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2016 r.
- Liczba uczniowskich klubów sportowych, dla których organem ewidencyjnym jest Starosta Krośnieński w przeliczeniu na 1000 mieszkańców - dynamika zmian 2014 - 2016
- Kluby Sportowe działające w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2016 r.
- Liczba stowarzyszeń zwykłych działających na terenie Gminy Rymanów zarejestrowanych przed 20 maja 2016 r w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2016 r.

Następnie analizie poddano wskaźniki w pozostałych sferach. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej przenieśliśmy 5 wskaźników:

- Powierzchnia terenów zieleni urządzonej (m²) w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016r.
- Dynamika zmian 2014-2016 Powierzchnia terenów zieleni urządzonej (m²) w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- Powierzchnia terenów ogródków działkowych (m²) w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016r.
- Dynamika zmian 2014-2016 Powierzchnia terenów ogródków działkowych (m²) w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- Dynamika zmian 2014 - 2016 Długość dróg do remontu (km)

W sferze technicznej do delimitacji przyjęto 8 wskaźników:

- Liczba budynków podłączonych do kanalizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016
- Dynamika zmian 2014-2016 Liczba budynków podłączonych do kanalizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016
- Liczba budynków podłączonych do sieci gazowniczej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016
- Liczba budynków podłączonych do sieci gazowniczej w przeliczeniu na 100 mieszkańców - dynamika zmian 2014-2016
- Odsetek budynków mieszkalnych, zamieszkałych, wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków w 2011r.
- Liczba obiektów użyteczności publicznej, które dostosowane są do osób niepełnosprawnych w 2016 r w przeliczeniu na 100 mieszkańców.
- Liczba budynków mieszkalnych posiadających kolektory słoneczne w 2016 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- Liczba budynków mieszkalnych posiadających ogniwa fotowoltaiczne w 2016r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

W sferze gospodarczej do delimitacji przyjęto 8 wskaźników:

- Liczba podatników w rozliczeniach PIT za 2016 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- Dynamika zmian 2014-2016 wskaźnika Liczba podatników w rozliczeniach PIT w przeliczeniu na 100 mieszkańców

- Liczba podmiotów Regon w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016r.
- Dynamika zmian 2014-2016 wskaźnika liczba podmiotów Regon w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- Średni dochód dla osoby nieprowadzącej działalności gospodarczej w 2016r.
- Średni dochód dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą w 2016 r.
- Dynamika zmian 2014-2016 wskaźnika Średni dochód dla osoby nieprowadzącej działalności gospodarczej
- Dynamika zmian 2014-2016 wskaźnika Średni dochód dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą

W sferze środowiskowej do delimitacji przyjęto 8 wskaźników:

- Powierzchnia dzikiego wysypiska w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016
- Dynamika zmian 2014 - 2016 Powierzchnia dzikiego wysypiska w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016
- Masa azbestu zinwentaryzowanego (Mg) w 2016 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
- Dynamika zmian 2014 - 2016 Masa azbestu zinwentaryzowanego (Mg) w 2016 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
- Powierzchnia dzikiego wysypiska (ha) w 2016r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
- Dynamika zmian 2014-2016 Powierzchnia dzikiego wysypiska (ha) w 2016r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
- Ilość odpadów zebranych na dzikim wysypisku (t) w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016
- Dynamika zmian 2014-2016 Ilość odpadów zebranych na dzikim wysypisku (t) w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016

Następnie przyjęto, iż obszar zdegradowany musi charakteryzować się kumulacją negatywnych zjawisk społecznych, tj. ponad 50% badanych - co najmniej 28 wskaźników musi osiągać wartości niekorzystne względem średniej dla gminy oraz musi występować degradacja w jednej z pozostałych sfer, tj. co najmniej 50% wskaźników musi przyjmować wartości gorsze niż średnia dla gminy.

Poniższe tabele obrazują w systemie 0-1, gdzie 0 oznacza wartość korzystniejszą niż wartość wskaźnika dla gminy, a 1- wartość niekorzystną względem wartości wskaźnika dla gminy.

Tabela 48 Zbiórce zestawienie wskaźników w sferze społecznej ze wskazaniem wartości niekorzystnych względem średniej dla gminy. Wartość 1 oznacza, że dla konkretnego sołectwa czy miasta odnotowano gorszą wartość wskaźnika niż dla całej gminy. Wartość 0 oznacza, że dla konkretnego sołectwa odnotowano lepszą wartość wskaźnika niż dla całej gminy.

Miejscowość Wskaźnik	Miasto Rymanów	Balucianka	Bzianka	Głębokie	Klimkówka	Królik Polski	Ladzin	Łazy	Milcza	Posada Góra	Puławy	Rudawka Rymanowska	Rymanów Zdrój	Seniawa	Wsiłoczek	Włóblik Królewski	Włóblik Szachedki	Zmysłówka
Dynamika zmian liczby ludności w latach 2014-2016	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1
Wskaźnik obciążenia demograficznego 2016 r.	1	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1
Wskaźnik obciążenia demograficznego - dynamika zmian 2014-2016	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0
Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców 2016 r.	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1	1
Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców - dynamika zmian 2014-2016	1	1	0	1	1	0	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców w 2016 r.	0	1	0	1	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców - dynamika zmian 2014-2016	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	0
Liczba osób bezrobotnych bez wyk. średniego na 1000 mieszkańców w 2016 r.	1	1	0	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0
Liczba osób bezrobotnych bez wyk. średniego na 1000 mieszkańców - dynamika zmian 2014-2016	1	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0
Liczba wniosków na pierwsze dziecko w przeliczeniu na 1000 mieszkańców 2016 r.	0	0	0	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0	1	1	0	1
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	1

Miejscowość Wskaźnik	Miasto Rymanów	Balucianka	Bzianka	Głębokie	Klimkówka	Królik Polski	Ladzin	Łazy	Milcza	Posada Góra	Puławy	Rudawka Rymanows ka	Rymanów Zdrój	Sieniawa	Wslóczek	Wicblik Królewski	Wicblik Szlachecki	Zmysłówka
społecznej na 1000 mieszkańców 2016																		
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców - dynamika zmian 2014-2016	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0	1	1
Powód przyznania pomocy społecznej - bezrobocie w 2016 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców 2016 r.	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	0	0	1
Powód przyznania pomocy społecznej - bezrobocie w 2016 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców - dynamika zmian 2014-2016	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	0	0	1
Powód przyznania pomocy społecznej - niepełnosprawnoś ć w przeliczeniu na 100 mieszkańców 2016 r. w 2016 r.	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Powód przyznania pomocy społecznej - niepełnosprawnoś ć dynamika zmian 2014-2016	0	0	1	0	1	1	1	0	1	0	0	0	1	1	0	0	1	0
Powód przyznania pomocy społecznej - długotrwała choroba w przeliczeniu na 100 mieszkańców 2016 r.	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Powód przyznania pomocy społecznej - długotrwała choroba dynamika zmian 2014-2016	0	0	1	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	1
Powód przyznania pomocy społecznej - bezradność w sprawach opiekunzo-	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0

Miejscowość Wskaźnik	Miasto Rymanów	Balucianka	Bzianka	Głębokie	Klimkówka	Królik Polski	Ladzin	Łazy	Milcza	Posada Góra	Puławy	Rudawka Rymanows- ka	Rymanów Zdrój	Sieniawa	Wslóczek	Witblik Królewski	Witblik Szlachecki	Zmysłówka
wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016 r.																		
Powód przyznania pomocy społecznej - bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - dynamika zmian 2014-2016	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0
Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców w 2016 r.	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0
Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców dynamika zmian 2014-2016	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0
Liczba oszustw na 1000 mieszkańców w 2016 r.	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0
Liczba kradzieży na 1000 mieszkańców w 2016 r.	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Liczba kierowań pojazdem w stanie nietrzeźwości na 1000 mieszkańców w 2016 r.	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0
Liczba wypadków drogowych na 1000 mieszkańców w 2016 r.	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0
Liczba uszkodzeń mienia na 1000 mieszkańców w 2016 r.	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba znęcań na 1000 mieszkańców w 2016 r.	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0
Liczba przywłaszczeń cudzej rzeczy ruchomej na 1000 mieszkańców w 2016 r.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0

Miejscowość Wskaźnik	Miasto Rymanów	Balucianka	Bzianka	Głębokie	Klimkówka	Królik Polski	Ladzin	Łazy	Milcza	Posada Góra	Puławy	Rudawka Rymanowska	Rymanów Źródło	Sieniawa	Wslóczek	Witblik Królewski	Witblik Szlachecki	Zmysłówka
Liczba uszkodzeń ciała na 1000 mieszkańców w 2016r.	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Liczba narażeń na niebezpieczeństw o - niedopełnienie obowiązków z zakresu bhp na 1000 mieszkańców w 2016r.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba przywłaszczeń funkcji na 1000 mieszkańców w 2016r.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba ujawnień lub wykorzystania informacji niejawne na 1000 mieszkańców w 2016r.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba zniszczeń znaków graficznych na 1000 mieszkańców w 2016r.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba groźb karalnych na 1000 mieszkańców w 2016r.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Liczba przestępstw budowlanych na 1000 mieszkańców w 2016r.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba spowodowanych niebezpiecznych zdarzeń na 1000 mieszkańców w 2016r.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba narażeń na niebezpieczeństw o - utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu na 1000 mieszkańców w 2016r.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba przestępstw przeciwko mieniu na 1000 mieszkańców w 2016r.	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0
Liczba przestępstw przeciwko prawom osób	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0

Miejscowość Wskaźnik	Miasto Rymanów	Balucianka	Bzianka	Głębokie	Klimkówka	Królik Polski	Ladzin	Łazy	Milcza	Posada Góra	Puławy	Rudawka Rymanows ka	Rymanów Zdrój	Sieniawa	Wslóczek	Włóblik Królewski	Włóblik Szlachecki	Zmysłówka
wykonywanych prac zarobkowych na 1000 mieszkańców w 2016r.																		
Liczba wymuszeń czynności urzędowych na 1000 mieszkańców w 2016r.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Liczba przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu na 1000 mieszkańców w 2016r.	0	0	1	0	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Liczba przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji na 1000 mieszkańców w 2016r.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Liczba wydanych "Niebieskich Kart" (2016r.) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0
Liczba wydanych "Niebieskich Kart" (2016r.) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców- dynamika zmian 2014-2016	0	0	0	1	0	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	0	1
Liczba organizacji pozarządowych w 2016 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0	1	0	0	0
Liczba organizacji pozarządowych w 2016 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców- dynamika zmian 2014-2016	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0
Liczba czytelników bibliotek w przeliczeniu na 100mieszkańców w2016r.	0	1	1	1	0	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
Liczba czytelników bibliotek w przeliczeniu na	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0

Miejscowość Wskaźnik	Miasto Rymanów	Balucianka	Bzianka	Głębokie	Klimkówka	Królik Polski	Ladzin	Łazy	Milcza	Posada Góra	Puławy	Rudawka Rymanows ka	Rymanów Zdrój	Sieniawa	Wslóczek	Wicblik Królewski	Wicblik Szlachetki	Zmysłówka
100 mieszkańców - dynamika zmian 2014-2016																		
Liczba uczestników zajęć stałych w bibliotece w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016 r.	0	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
Liczba uczestników zajęć stałych w GOK w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016 r.	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	0	1	1	0
Liczba uczestników zajęć stałych w GOK w przeliczeniu na 100 mieszkańców - dynamika zmian 2014 - 2016	1	0	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Liczba uczniowskich klubów sportowych, dla których organem evidencyjnym jest Starosta Krośnieński w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2016 r.	0	1	1	1	1	0	1	1	0	0	1	1	1	0	1	1	0	1
Liczba uczniowskich klubów sportowych, dla których organem evidencyjnym jest Starosta Krośnieński w przeliczeniu na 1000 mieszkańców - dynamika zmian 2014 - 2016	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0
Kluby Sportowe działające w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2016 r.	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	1	1	0	0	1	1	0	1
Liczba stowarzyszeń	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Miejscowość Wskaźnik	Miasto Rymanów	Balucianka	Bzienka	Głębokie	Klimkówka	Królik Polski	Ladzin	Łazy	Milcza	Posada Góra	Puławy	Rudawka Rymanows ka	Rymanów Zdrój	Sieniawa	Wslóczek	Witblik Królewski	Witblik Szlachecki	Zmysłówka
zwykłych działających na terenie Gminy Rymanów zarejestrowanych przed 20 maja 2016.rw przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2016.r.																		
Podsumowanie	28	19	19	22	23	14	17	10	23	17	20	11	28	26	19	23	23	16

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 49 Zbiorcze zestawienie wskaźników w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej ze wskazaniem wartości niekorzystnych względem średniej dla gminy. Wartość 1 oznacza, że dla konkretnego sołectwa czy miasta odnotowano gorszą wartość wskaźnika niż dla całej gminy. Wartość 0 oznacza, że dla konkretnego sołectwa odnotowano lepszą wartość wskaźnika niż dla całej gminy.

Miejscowość	Sfera przestrzenno-funkcjonalna					Sfera techniczna							
	Powierzchnia terenów zieleni urządzonej (m2) w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016r.	Dynamika zmian 2014-2016 Powierzchnia terenów zieleni urządzonej (m2) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Powierzchnia terenów ogródków działkowych (m2) w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016r.	Dynamika zmian 2014-2016 Powierzchnia terenów ogródków działkowych (m2) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Dynamika zmian 2014 - 2016 Długość dróg do remontu (km)	Liczba budynków podłączonych do kanalizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016	Dynamika zmian 2014-2016 Liczba budynków podłączonych do kanalizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016	Liczba budynków podłączonych do sieci gazowniczej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016	Liczba budynków podłączonych do sieci gazowniczej w przeliczeniu na 100 mieszkańców - dynamika zmian 2014-2016	Odsetek budynków mieszkalnych, zamieszkałych, wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków w 2011r.	Liczba obiektów użyteczności publicznej, które dostosowane są do osób niepełnosprawnych w 2016 r w przeliczeniu na 100 mieszkańców.	Liczba budynków mieszkalnych posiadających kolektory słoneczne w 2016 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba budynków mieszkalnych posiadających ogniwa fotowoltaiczne w 2016r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców.
Miasto Rymanów	0	1	1	0	1	0	1	0	1	1	1	1	0
Balucanka	1	0	1	0	1	1	0	0	1	0	1	0	1
Bzanka	1	1	1	0	0	0	1	0	1	0	1	1	1
Głębokie	1	0	0	0	1	1	1	0	0	1	0	0	1
Klimkówka	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1	1	1	1
Królik Polski	1	0	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1
Ladzin	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1
Łazy	1	0	1	0	1	1	0	1	0	1	1	1	1
Milcza	1	0	1	0	1	0	0	1	1	0	1	0	1
Posada Górna	1	0	1	0	1	0	1	0	1	1	1	0	1
Puławy	1	0	1	0	0	1	0	1	0	1	1	0	1
Rudawka Rymanowska	1	0	1	0	0	1	0	1	0	1	1	1	1
Rymanów Zdrój	0	1	1	0	1	1	1	0	1	0	0	0	1
Seniawa	0	1	1	0	0	0	1	1	1	0	1	1	1
Wsiłoczek	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0
Witbik Królewski	1	0	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0
Witbik Szlachecki	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
Zmysłówka	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 50 Zbiorcze zestawienie wskaźników w sferze gospodarczej i środowiskowej ze wskazaniem wartości niekorzystnych względem średniej dla gminy. Wartość 1 oznacza, że dla konkretnego sołectwa czy miasta odnotowano gorszą wartość wskaźnika niż dla całej gminy. Wartość 0 oznacza, że dla konkretnego sołectwa odnotowano lepszą wartość wskaźnika niż dla całej gminy.

Miejscowość	Sfera gospodarcza								Sfera środowiskowa							
	Liczba podatkników w rozliczeniach PIT za 2016 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Dynamika zmian 2014-2016 wskaźnika Liczba podatkników w rozliczeniach PIT w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba podmiotów Regon w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016r.	Dynamika zmian 2014-2016 wskaźnika liczba podmiotów Regon w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Średni dochód dla osoby nieprowadzącej działalności gospodarczej w 2016r.	Średni dochód dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą w 2016 r.	Dynamika zmian 2014-2016 wskaźnika Średni dochód dla osoby nieprowadzącej działalności gospodarczej	Dynamika zmian 2014-2016 wskaźnika Średni dochód dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą	Powierzchnia dzikiego wysypiska w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016	Dynamika zmian 2014 - 2016 Powierzchnia dzikiego wysypiska w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016	Masa azbestu zinventaryzowanego (Mg) w 2016 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Dynamika zmian 2014 - 2016 Masa azbestu zinventaryzowanego (Mg) w 2016 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Powierzchnia dzikiego wysypiska (ha) w 2016r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Dynamika zmian 2014-2016 Powierzchnia dzikiego wysypiska (ha) w 2016r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Ilość odpadów zebranych na dzikim wysypisku (t) w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016	Dynamika zmian 2014-2016 Ilość odpadów zebranych na dzikim wysypisku (t) w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016
Miasto Rymanów	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Balucanka	1	1	1	0	0	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0
Bzanka	0	1	1	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0
Głębokie	1	0	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kimkówka	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	0	1	0
Królik Polski	1	1	1	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0
Laczin	0	1	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0
Łazy	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0
Micza	1	0	1	0	0	1	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0
Posada Górna	0	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Puławy	1	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0
Rudawka Rymanowska	1	1	1	1	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0
Rymanów Zdrój	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Seniawa	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	1
Wsiłczek	1	0	1	1	1	1	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0
Wióblik Królewski	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Wióblik Szlachecki	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Zmysłówka	1	0	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 51 Liczba wskaźników gorszych od średniej w gminie w analizowanych sferach w Rymanowie i w sołectwach gminy Rymanów

Nazwa miejscowości	Suma wskaźników gorszych od średniej dla gminy dla sfery społecznej	Suma wskaźników gorszych od średniej dla gminy dla sfery technicznej	Suma wskaźników gorszych od średniej dla gminy dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej	Suma wskaźników gorszych od średniej dla gminy dla sfery środowiskowej	Suma wskaźników gorszych od średniej dla gminy dla sfery gospodarczej	Ogólna suma
Miasto Rymanów	28	5	3	1	2	39
Bałucianka	19	4	3	2	5	33
Bzianka	19	5	3	2	4	33
Głębokie	22	4	2	8	3	39
Klimkówka	23	5	2	6	2	38
Królik Polski	14	7	3	3	4	31
Ladzin	17	5	2	4	4	32
Łazy	10	6	3	4	2	25
Milcza	23	4	3	3	3	36
Posada Górna	17	5	3	1	3	29
Puławy	20	5	2	3	4	34
Rudawka Rymanowska	11	6	2	2	5	26
Rymanów Zdrój	28	4	3	0	2	37
Sieniawa	26	6	2	3	4	41
Wiśloczek	19	2	1	3	5	30
Wróblík Królewski	23	3	2	1	3	32
Wróblík Szlachecki	23	4	2	1	3	33
Zmysłówka	16	4	2	4	4	30
Średnia dla gminy	19,89	4,67	2,39	2,83	3,44	33,22

Źródło: Opracowanie własne

8.2 Zasięgi przestrzenne obszaru zdegradowanego

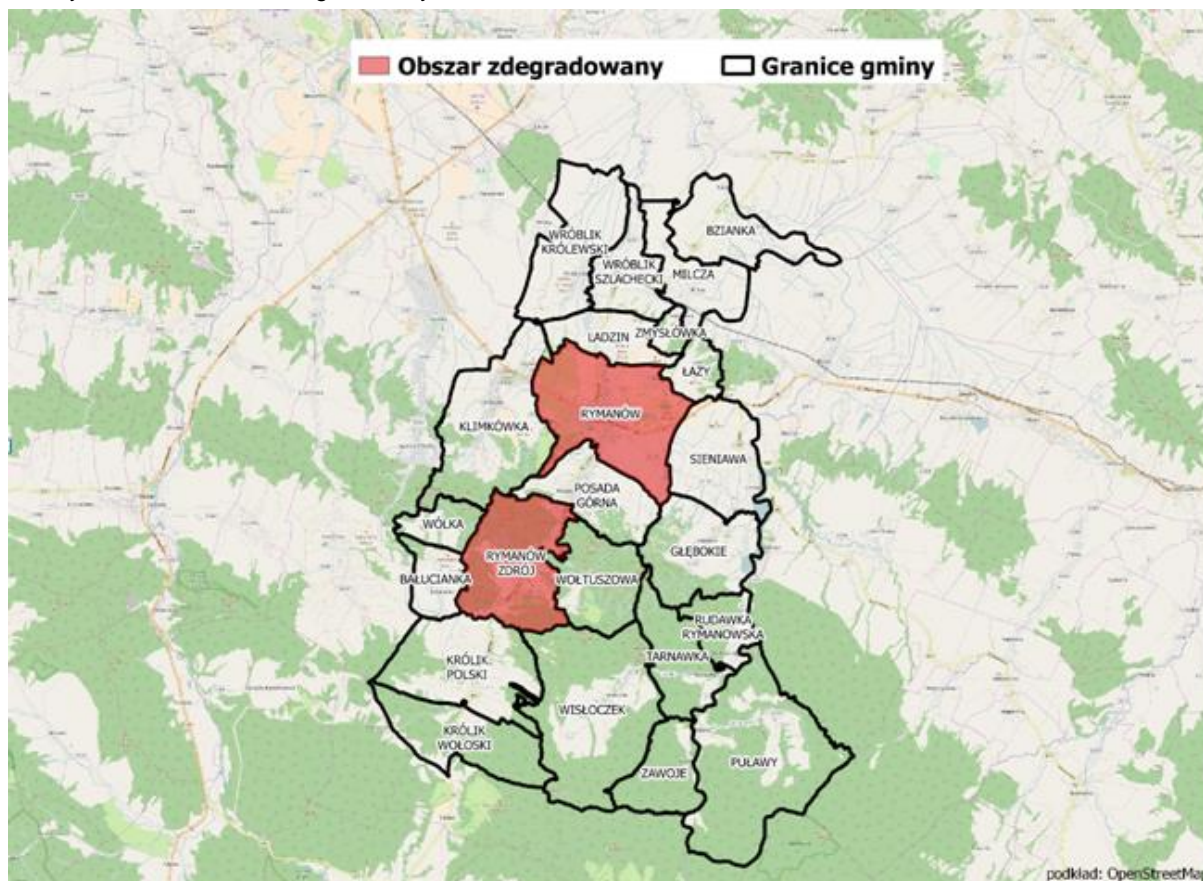
Zgodnie z przyjętą metodyką jako obszar zdegradowany wytypowano miejscowość Rymanów i Rymanów Zdrój. W obu miejscowościach występuje degradacja w sferze społecznej (28 na 56 wskaźników przyjęło wartości gorsze niż średnia dla gminy) oraz dodatkowo w obu miejscowościach występuje degradacja w sferze przestrzenno-funkcjonalnej (3 na 5 wskaźników przyjęło wartości gorsze niż średnia dla gminy) i technicznej (4 na 8 wskaźników przyjęło wartości gorsze niż średnia dla gminy). Wybrane miejscowości, które stanowią obszar zdegradowany posiadają potencjał rozwojowy w postaci koncentracji usług, położenia przy ważnych szlakach komunikacyjnych i turystycznych. Jednocześnie jest to obszar, który pełni ważną funkcję w życiu mieszkańców gminy. Na obszarze zdegradowanym występuje koncentracja usług o charakterze administracyjnym, tak więc ma on istotne znaczenie dla jej

rozwoju. Istotne znaczenie dla rozwoju gminy oraz koncentracja zjawisk kryzysowych w pełni uzasadnia potrzebę interwencji rewitalizacyjnej na wybranym obszarze.

Miejscowości Głębokie, Klimkówka oraz Sieniawa mają większą, łączną liczbę negatywnych wskaźników niż Rymanów i Rymanów Zdrój. Jednakże miejscowości te nie spełniają pierwszego warunku, jakim jest koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, tj. liczba negatywnych wskaźników w sferze społecznej jest mniejsza niż 50%. Dlatego też te miejscowości nie zostały zakwalifikowane jako miejscowości zdegradowane.

Rysunek 19. Obszar zdegradowany

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Openstreet.org

Obszar zdegradowany obejmuje łącznie 10,98% powierzchni całej gminy (tj. 18,21 km², czyli 1821ha) oraz zamieszkiwany jest przez 5284 osoby, co stanowi 32,61% wszystkich mieszkańców gminy.

8.3 Delimitacja obszaru rewitalizacji

Z uwagi na to, że obszar rewitalizacji musi obejmować mniej niż 20% powierzchni gminy oraz mniej niż 30% mieszkańców, a także powinien cechować się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk oraz proces rewitalizacji powinien być skoncentrowany terytorialnie dokonano szczegółowej delimitacji obszaru rewitalizacji z obszaru zdegradowanego. Obszar zdegradowany został podzielony na mniejsze jednostki do analizy. Miejscowość Rymanów Zdrój oraz ulice w mieście Rymanów. Następnie na podstawie porównania wartości wskaźników dla miejscowości Rymanów Zdrój oraz ulic miasta Rymanów w poszczególnych sferach ze wskaźnikami dla gminy Rymanów w sferach: społeczna, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna i gospodarcza wyznaczono obszar rewitalizacji. W przypadku gorszej wartości wskaźnika (w zależności od rodzaju wskaźnika - wyższej lub niższej) niż średnia dla całej gminy przypisano w poniższej tabeli wartość 1. Wartość 0 oznacza, że dla konkretnej ulicy odnotowano lepszą wartość wskaźnika niż dla całej gminy. Do procesu analizy przyjęto wskaźniki, które były dostępne na poziomie ulic. Jednocześnie analizując dane i wskaźniki w sferze społecznej wyselekcjonowano wskaźniki, które występują więcej niż na jednej jednostce analitycznej w procesie delimitacji obszaru rewitalizacji. Kolejnym krokiem było zbadanie koncentracji negatywnych zjawisk w każdej z analizowanych sfer oraz biorąc pod uwagę istotne znaczenie dla rozwoju gminy.

Do procesu analizy przyjęto następujące wskaźniki w sferze społecznej:

- Dynamika zmian 2014 - 2016 liczby ludności
- Wskaźnik obciążenia demograficznego 2016 r.
- Wskaźnik obciążenia demograficznego - dynamika zmian 2014 - 2016
- Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców 2016 r.
- Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców - dynamika zmian 2014 - 2016
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców w 2016 r.
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców - dynamika zmian 2014 - 2016
- Liczba osób bezrobotnych bez wyk. średniego na 1000 mieszkańców w 2016 r.
- Liczba osób bezrobotnych bez wyk. średniego na 1000 mieszkańców - dynamika zmian 2014 - 2016
- Liczba wniosków na pierwsze dziecko w przeliczeniu na 1000 mieszkańców 2016r.
- Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców 2016
- Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców - dynamika zmian 2014 - 2016
- Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców powód bezrobocie w 2016 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
- Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców powód bezrobocie dynamika zmian 2014-2016
- Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców powód niepełnosprawność w 2016 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
- Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców powód niepełnosprawność dynamika zmian 2014-2016
- Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców powód długotrwała choroba w 2016 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
- Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców powód długotrwała choroba dynamika zmian 2014-2016
- Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców w 2016 r.
- Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców dynamika zmian 2014-2016
- Liczba oszustw na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba kradzieży na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba kierowań pojazdem w stanie nietrzeźwości na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba wypadków drogowych na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba uszkodzeń mienia na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba przywłaszczeń cudzej rzeczy ruchomej na 1000 mieszkańców w 2016r.
- Liczba wydanych "Niebieskich Kart" (2016r.) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
- Liczba wydanych "Niebieskich Kart" (2016r.) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców - dynamika zmian 2014-2016
- Liczba organizacji pozarządowych w 2016 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
- Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców - dynamika zmian 2014-2016
- Liczba czytelników w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016 r.
- Liczba czytelników w przeliczeniu na 100 mieszkańców - dynamika zmian 2014 - 2016

- Liczba uczestników zajęć stałych w bibliotece w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016 r.
- Liczba uczniowskich klubów sportowych, dla których organem ewidencyjnym jest Starosta Krośnieński w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2016 r.
- Liczba uczniowskich klubów sportowych, dla których organem ewidencyjnym jest Starosta Krośnieński w przeliczeniu na 1000 mieszkańców - dynamika zmian 2014 - 2016
- Kluby Sportowe działające w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2016 r.
- Liczba stowarzyszeń zwykłych działających na terenie Gminy Rymanów zarejestrowanych przed 20 maja 2016 r w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2016 r.

Do procesu analizy przyjęto następujące wskaźniki w sferze gospodarczej:

- Liczba podmiotów Regon w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016r.
- Dynamika zmian 2014-2016 wskaźnika liczba podmiotów Regon w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- Średni dochód dla osoby nieprowadzącej działalności gospodarczej w 2016r.
- Średni dochód dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą w 2016 r.
- Dynamika zmian 2014-2016 wskaźnika Średni dochód dla osoby nieprowadzącej działalności gospodarczej
- Dynamika zmian 2014-2016 wskaźnika Średni dochód dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą

Do procesu analizy przyjęto następujące wskaźniki w sferze przestrzenno-funkcjonalnej:

- Dynamika zmian 2014 - 2016 Długość dróg do remontu (km)

Do procesu analizy przyjęto następujące wskaźniki w sferze technicznej:

- Liczba budynków podłączonych do kanalizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016 r.
- Liczba budynków podłączonych do kanalizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców - dynamika zmian 2014-2016
- Liczba budynków podłączonych do sieci gazowniczej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016 r.
- Liczba budynków podłączonych do sieci gazowniczej w przeliczeniu na 100 mieszkańców - dynamika zmian w latach 2014-2016
- Odsetek budynków mieszkalnych, zamieszkałych, wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków w 2011r.

Roweckiego	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	1	1	0	1	14
Rynek	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1	1	0	1	23
Sanoka	1	1	0	1	0	1	1	1	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	20
Senkiewicza	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	1	0	1	0	7	
Skorskiego	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	1	0	1	0	9	
Słowackiego	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	9	
Swobody	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	17	
Szkoła	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0	1	1	0	1	1	0	1	1	13		
Wesoła	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	5	
Wola	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	12	
Zielona	0	0	0	1	1	1	1	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	1	0	14	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 53 Zbiorcze zestawienie wskaźników w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, gospodarczej ze wskazaniem wartości niekorzystnych względem średniej dla gminy dla ulic miasta Rymanów i dla sołectwa Rymanów Zdrój. Wartość 1 oznacza, że dla konkretnej ulicy odnotowano gorszą wartość wskaźnika niż dla całej gminy. Wartość 0 oznacza, że dla konkretnej ulicy w Rymanowie czy odnotowano lepszą wartość wskaźnika niż dla całej gminy.

	Sfera techniczna					Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera gospodarcza					
	Liczba budynków podłączonych do kanalizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016	Liczba budynków podłączonych do kanalizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców - dynamika zmian 2014-2016	Liczba budynków podłączonych do sieci gazowniczej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016	Liczba budynków podłączonych do sieci gazowniczej w przeliczeniu na 100 mieszkańców - dynamika zmian 2014-2016	Odsetek budynków mieszkalnych, zamieszkałych, wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków w 2011r.	Dynamika zmian 2014 - 2016 Długość dróg do remontu (km)	Liczba podmiotów Regon w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016r.	Dynamika zmian 2014-2016 wskaźnika liczba podmiotów Regon w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Średni dochód dla osoby nieprowadzącej działalności gospodarczej w 2016r.	Średni dochód dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą w 2016 r.	Dynamika zmian 2014-2016 wskaźnika Średni dochód dla osoby nieprowadzącej działalności gospodarczej	Dynamika zmian 2014-2016 wskaźnika Średni dochód dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą
Rymanów Zdrój	1	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0
Bartoszków	0	0	1	0	1	0	1	1	0	1	0	0
Boczna	0	1	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0
Bohaterów II Wojny Światowej	0	1	1	1	0	1	0	0	0	1	0	1
Doktora Bieleckiego	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0
Dworska	0	1	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0
Garbarska	0	1	0	1	1	1	0	1	0	0	0	0
Gospodarska	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1
Grunwaldzka	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0
Jasna	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY RYMANÓW NA LATA 2017-2023

Jesionowa	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
Kalwaria	0	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0
Kilińskiego	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1
Kolejowa	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0
Konopnickiej	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0
Krzywa	0	1	0	1	1	0	0	1	0	1	0	1
Mała	1	0	0	1	1	0	0	1	1	1	0	0
Mickiewicza	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	0	0
Mitkowskiego	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Nadbrzeżna	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0
Nowa Wieś	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1
Ogrodowa	1	1	0	1	1	0	0	1	1	1	1	1
Osiedle	0	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0	1
Paderewskiego	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0
Parkowa	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1
Piekarska	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	1	0
Piękna	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1
Piłsudskiego	1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0
Podgórze	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Polna	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Roweckiego	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Rynek	1	1	1	0	1	0	0	1	0	1	0	1
Sanocka	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1
Sienkiewicza	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1
Sikorskiego	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0
Słowackiego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Swobody	0	1	1	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Szkolna	1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0
Wesoła	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1
Wola	1	1	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1
Zielona	0	1	0	1	1	1	0	1	0	0	1	1

Źródło: Opracowanie własne

W celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji, w którym występuje najwyższy stopień degradacji przedstawiono charakterystykę Rymanowa Zdroju oraz każdej ulicy w Rymanowie. – sumę wskaźników gorszych od wartości dla gminy. Na podstawie sumarycznego wyniku oraz dodatkowych przesłanek zakwalifikowano poszczególne ulice do obszaru rewitalizacji. Mianowicie w celu zachowania spójności przestrzennej obszaru rewitalizacji włączono ulice przyległe do ulic o najwyższym stopniu degradacji. Pozwoliło to na wyznaczenie obszaru strategicznego pod względem rozwoju gminy. Analiza liczby wskaźników w społecznej wskazała, iż najwięcej zjawisk kryzysowych występuje w Rymanowie Zdrój oraz przy ul. Rynek oraz przy ulicach bezpośrednio przylegających. Dodatkowo w celu określenia dokładnych granic obszaru rewitalizacji kierując się zasadą koncentracji obszaru, ulice, które cechują się ponadprzeciętną długością, zlokalizowane są na granicy obszaru rewitalizacji oraz łączą inne ulice zostały włączone w części. Dotyczy to ulic: Doktora Bieleckiego, Garbarska, Grunwaldzka, Ogrodowa, Sanocka i Wola.

Tabela 54 Liczba wskaźników gorszych od średniej w gminie w analizowanych sferach dla ulic miasta Rymanów i dla Rymanowa Zdroju

Nazwa ulicy	Suma wskaźników gorszych od średniej dla gminy dla sfery społecznej	Suma wskaźników gorszych od średniej dla gminy dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej	Suma wskaźników gorszych od średniej dla gminy dla sfery technicznej	Suma wskaźników gorszych od średniej dla gminy dla sfery gospodarczej	Ogólna suma
Rymanów Zdrój	22	1	3	1	27
Bartoszków	14	0	2	3	19
Boczna	5	0	3	2	10
Bohaterów II Wojny Światowej	15	1	3	2	21
Doktora Bieleckiego	14	0	1	2	17
Dworska	7	0	3	1	11
Garbarska	11	1	3	1	16
Gospodarska	3	1	2	3	9
Grunwaldzka	7	0	3	1	11
Jasna	7	0	2	0	9
Jesionowa	8	0	2	2	12
Kalwaria	14	0	3	1	18
Kilińskiego	16	0	2	2	20
Kolejowa	19	1	0	1	21
Konopnickiej	10	0	1	1	12
Krzywa	5	0	3	3	11
Mała	7	0	3	3	13
Mickiewicza	11	1	1	2	15
Mitkowskiego	17	1	1	0	19
Nadbrzeżna	8	0	1	1	10
Nowa Wieś	18	0	3	2	23
Ogrodowa	14	0	4	5	23
Osiedle	20	0	3	2	25
Paderewskiego	13	0	1	1	15
Parkowa	15	1	1	2	19
Piekarska	15	0	1	3	19
Piekna	10	0	1	2	13
Piłsudskiego	14	0	4	1	19
Podgórze	13	0	1	0	14
Polna	10	0	1	2	13
Roweckiego	14	0	3	0	17
Rynek	23	0	4	3	30
Sanocka	20	0	1	2	23
Sienkiewicza	7	0	0	3	10

Sikorskiego	9	1	1	1	12
Słowackiego	9	0	0	1	10
Swobody	17	0	4	2	23
Szkolna	13	0	4	1	18
Wesoła	5	0	2	2	9
Wola	12	1	4	3	20
Zielona	14	1	3	3	21

Źródło: Opracowanie własne

Musiały zostać spełnione również warunki określone ustawowo oraz w „Instrukcji przygotowywania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020”. Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji określa, że obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji w gminie Rymanów zajmuje 10,0184 km², co stanowi 6,04 % powierzchni całej gminy. Zamieszkuje go 12,71% ludności całej gminy, tj. 2059 osób. Zgodnie ze wspomnianą instrukcją, wyznaczony obszar rewitalizacji powinien charakteryzować się również gorszymi wskaźnikami od zawartych w instrukcji wartości referencyjnych obliczonych dla województwa podkarpackiego. Należało wykazać, że wyznaczony obszar rewitalizacji zgodnie z Wytocznymi Ministra charakteryzuje się minimum 4 wskaźnikami z kategorii: Demografia, Rynek pracy, Pomoc społeczna, Edukacja, Podmioty gospodarcze, Bezpieczeństwo publiczne, Uwarunkowania przestrzenne, Integracja społeczna, Ochrona środowiska, których wartości są niższe niż od wartości referencyjnych dla województwa podkarpackiego, przy czym maksymalnie jest to 1 wskaźnik z każdej kategorii.

Zgodnie z powyższą instrukcją każdorazowo wybór wskaźnika musi zostać uzasadniony. Główną przesłanką do wyboru ww. wskaźników były skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych. W procesie rewitalizacji w Rymanowie i Rymanowie Zdroju niezwykle ważne jest zaktywizowanie osób starszych, długotrwale bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej. Jednocześnie ważne jest prowadzenie działań w sferze technicznej, które będą miały istotny wpływ na jakość życia mieszkańców. Szczególnie chodzi tu o działania w budynkach, które zostały wybudowane przed 1989 r. oraz zapewnienie odpowiedniego wyposażenia budynków w infrastrukturę techniczną (np. sieć wodociągową). Odpowiednia infrastruktura techniczna przyczyni się do poprawy jakości środowiska naturalnego. Ma to bardzo istotne znaczenie z uwagi na kompleksowość działań rewitalizacyjnych. Dlatego też do prezentacji wybrano następujące wskaźniki:

- Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania
- Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych
- Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej
- Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania

Poniższa tabela przedstawia zestawianie wyników wskaźników dla obszaru rewitalizacji ze wskaźnikami referencyjnymi dla województwa podkarpackiego. Obszar rewitalizacji w gminie Rymanów spełnia warunek posiadania minimum 4 wskaźników (maksymalnie po 1 wskaźniku z każdej kategorii) gorszych niż wartości referencyjnych dla województwa podkarpackiego.

Tabela 55 Zestawianie wyników wskaźników dla obszaru rewitalizacji ze wskaźnikami referencyjnymi dla województwa podkarpackiego

	Kategoria: Demografia	Kategoria: Uwarunkowania przestrzenne	Kategoria: ochrona środowiska	Kategoria pomoc społeczna:
	Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania	Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania
Obszar rewitalizacji	35,50%	85,5%	51,9%	6,57
Wskaźnik referencyjny				
Woj. Podkarpackie	27,9% (2014 rok)	76,36% (2011 rok)	80,2% (2014 rok)	6,1 (2014 rok)

Źródło: Opracowanie własne

8.4 Zasięgi przestrzenne obszaru do rewitalizacji

W wyniku przeprowadzonej delimitacji wyznaczono obszar rewitalizacji, w skład którego wchodzi sołectwo Rymanów Zdrój oraz wyznaczone w delimitacji ulice miasta Rymanów.

Tabela 56 Zasięg obszaru rewitalizacji w gminie Rymanów

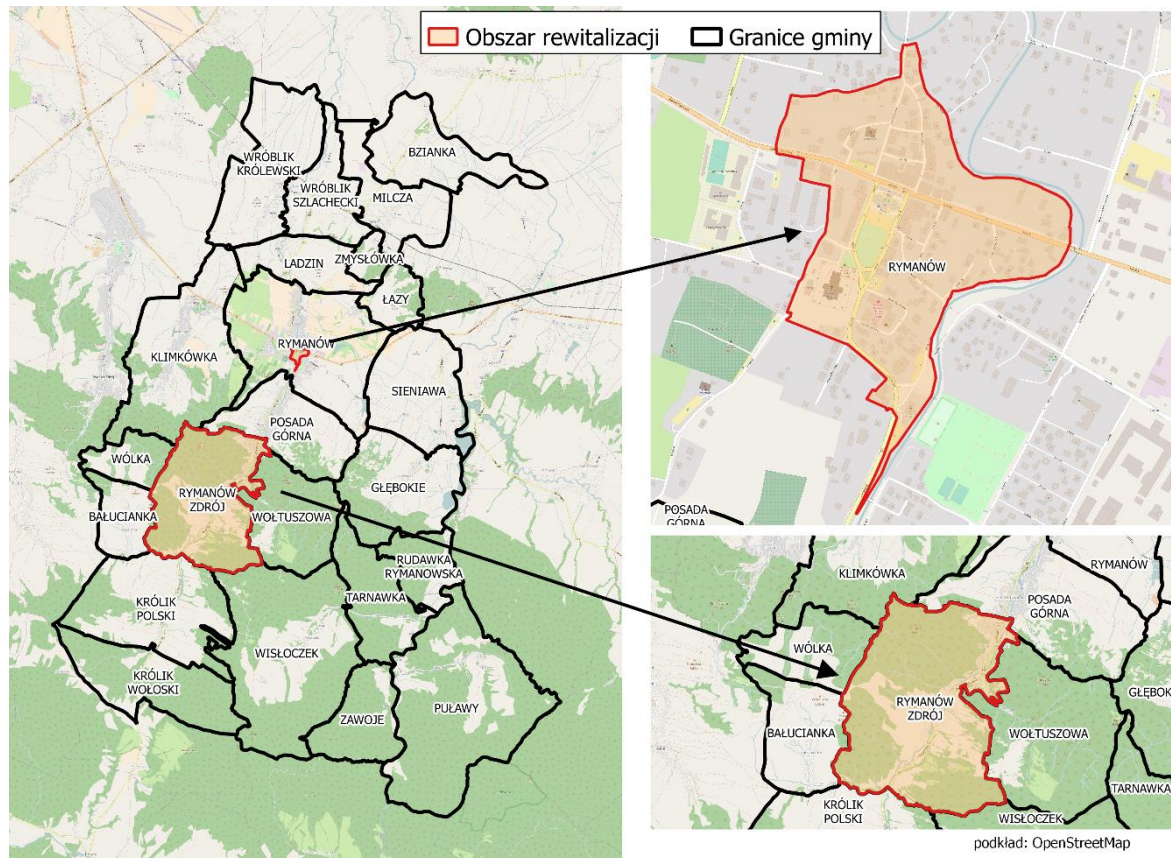
Lp.	Obszar rewitalizacji gminy Rymanów	
1	Rymanów Zdrój	
2	Miasto Rymanów - ulice	numer
1	Boczna	cała
2	Doktora Bieleckiego	2,3,5,7
3	Garbarska	1, 3, 5, 11, 19
4	Grunwaldzka	1, 3, 2a, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 11
5	Kilińskiego	cała
6	Mała	cała
7	Ogrodowa	10,16
8	Piekarska	cała
9	Piękna	cała
10	Piłsudskiego	cała
11	Podgórze	cała
12	Rynek	cała
13	Sanocka	1, 2, 3,4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 24, 26
14	Sienkiewicza	cała

15	Swobody	cała
16	Wesoła	cała
17	Wola	1,4,3,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta Rymanów

Rysunek 20 Obszar rewitalizacji w gminie Rymanów

Źródło: Opracowanie własne

Wskazania dokumentów programowych są m.in. takie, iż rewitalizacji powinny zostać poddane miejsca o istotnym znaczeniu dla rozwoju otaczających je układów lokalnych, znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej i gospodarczej, a także miasta o wysokich walorach turystycznych, które jednocześnie posiadają duże walory architektoniczne i urbanistyczne, będące elementami historycznego dziedzictwa, szczególnie narażone na bezpowrotne zniszczenie.

Wybrany do rewitalizacji obszar w gminie Rymanów (składający się z dwóch podobszarów), charakteryzuje się tym, iż jest bardzo istotny z punktu widzenia rozwoju gminy. Obszar rewitalizacji w gminie Rymanów obejmuje centrum głównej miejscowości, gdzie skoncentrowane są usługi, a także zlokalizowana jest stara część miasta oraz Rymanów Zdrój – miejscowość, która ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy jako znane uzdrowisko na Podkarpaciu, jednocześnie borykające się z degradacją w analizowanych sferach.

Skala i charakter zjawisk kryzysowych zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji w gminie Rymanów są na tyle istotne, iż wymaga to pilnej interwencji w zakresie rewitalizacji. W obszarze rewitalizacji nie występują tereny przemysłowe, popegerowskie, pokolejowe i powojskowe.

Postulaty te były wzięte pod uwagę przy wyznaczaniu obszaru rewitalizacji, ponieważ Rymanów, jako siedziba gminy, jest nie tylko miejscem zaspokajania potrzeb mieszkańców miasta, ale również mieszkańców pozostałych sołectw w gminie Rymanów. Miasto Rymanów jest tutaj centrum administracyjno-handlowo-usługowym, zatem jest w gminie ośrodkiem wzrostu.

Miasto leży na szlaku turystycznym prowadzącym do uzdrowiska Rymanów Zdrój, w Beskid Niski oraz Bieszczady, posiada niekwestionowane walory turystyczne, w postaci zabytków zlokalizowanych w większości w rynku i jego pobliżu, jak choćby zabytkowy kościół czy synagoga. Obszar Rynku jest natomiast objęty pełną ochroną konserwatorską. Ochronie na tym obszarze podlega układ urbanistyczny centrum miasta Rymanowa i małomiasteczkowy charakter zabudowy związany z zabudową rynku i dochodzących do niego ulic oraz architektura obiektów zabytkowych. Sam Rymanów ze swoim rynkiem ma ogromny potencjał turystyczny, przejeżdża tu bardzo duża liczba turystów, których można zatrzymać pod warunkiem przygotowania miasta do wykorzystania tego potencjału. Ten potencjał może być uwolniony pod warunkiem przygotowania centrum miasta, szczególnie rynku do nowych funkcji takich jak, handel lokalnymi produktami i wyrobami na rynku, rynek jako miejsce imprez integracyjnych i społecznych oraz kulturalnych. Wzmocnienie funkcji gospodarczej rynku wraz z usprawnieniem komunikacji i poprawą jakości i funkcjonalności przestrzeni centrum miast może sprawić, że to centrum będzie swoistym magnesem przyciągającym turystów.

Natomiast Rymanów Zdrój to miejsce, które odgrywa szczególnie istotną rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym gminy. Rymanów Zdrój jest jednym z najstarszych i najbardziej znanych uzdrowisk dla dzieci w Polsce. Uzdrowski charakter miejscowości ma wpływ na lokalną gospodarkę, szczególnie turystykę, a tym samym na aktywność zawodową i poziom zamożności mieszkańców. Funkcjonujące tutaj sanatoria uzdrowskie i inne obiekty usługowe i gastronomiczne są miejscem pracy dla lokalnych społeczności. W celu kształtowania ładu przestrzennego, ochrony środowiska, zachowania historycznego krajobrazu ochrony środowiska ustalono dla miejscowości strefy ochrony konserwatorskiej.

Jak z powyższego opisu widać oba podobszary są szczególnie ważnymi obszarami z punktu widzenia rozwoju gminy zarówno w sensie społecznym, jak i gospodarczym.

Jednakże pomimo strategicznego znaczenia dla rozwoju gminy obszar rewitalizacji boryka się z problemami, głównie w sferze społecznej. Świadczy to przede wszystkim o tym, iż w następujące rozwarstwianie społeczeństwa, co w konsekwencji może prowadzić do alienacji społecznej.

Duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej, koncentracja bezrobocia w części obszaru rewitalizacji to problemy wymagające szybkiej interwencji. Ożywienie ruchu turystycznego dzięki wykorzystaniu walorów położenia komunikacyjnego oraz walorów związanych z dziedzictwem kulturowym i naturalnym, będzie wspierać działania gminy innych podmiotów ukierunkowanych na aktywizację zawodową i przeciwdziałanie różnym formom marginalizacji.

W wyniku analizy danych wskaźnikowych oraz badań społecznych i jakościowych na wyznaczonym obszarze zidentyfikowano ostatecznie następujące problemy.

Tabela 57. Zidentyfikowane problemy na obszarze zdegradowanym i rewitalizacji

Sfera	Zidentyfikowane problemy
Spoleczna	<ul style="list-style-type: none"> - relatywnie duża liczba osób długotrwale bezrobotnych; - koncentracja bezrobocia wzdłuż drogi krajowej nr 28; - koncentracja ubóstwa w centrum Rymanowa (mieszkania socjalne, komunalne) – koncentracja zjawisk i zachowań patologicznych – duża liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej; - niska aktywność społeczna, sportowa i kulturalna (również wśród młodzieży); - brak przejawów zainteresowania mieszkańców rozwojem gminy i uczestniczeniem w nim;

	<ul style="list-style-type: none"> - mała liczba imprez integrujących mieszkańców (w tym również dla osób z niepełnosprawnościami); - starzejące się społeczeństwo - odpływ młodzieży; - niewystarczająca oferta aktywizująca seniorów.
Przestrzenno-funkcjonalna i techniczna	<ul style="list-style-type: none"> - słabo rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna; - zbyt słabo rozwinięta sieć ścieżek rowerowych, spacerowych (np. potrzeba rozwijania, wydłużania ścieżek w parku zdrojowym); - słabo zagospodarowane przestrzenie publiczne: Rynek w Rymanowie, parki w Rymanowie: park w Rynku i Park im. Anny i Stanisława Potockich (m.in. brak małej architektury, niefunkcjonalność, zanieczyszczenie odchodami ptaków, nie pełni funkcji przypisanej parkom), Park Zdrojowy w Rymanowie Zdroju; - zły stan zagospodarowania placu targowego przy ul. Kilińskiego i Pięknej oraz przestrzeni wokół Synagogi; - bardzo duże natężenie ruchu w centrum Rymanowa (droga krajowa nr 28) – niebezpieczeństwo i inne niedogodności z tym związane. - potrzeba termomodernizacji i odnowy budynków mieszkalnych i usługowych w obszarze rewitalizacji oraz SPG ZOZ w Rymanowie; - potrzeba restauracji zabytkowych obiektów: kościoła, plebani i wikarówki w Rymanowie; - potrzeba rewitalizacji nieużytkowanych obiektów b. sanatoriów: Leliwa, Gozdawa, Krystyna, Gołąbek, Zakład Fizjoterapii; - brak odpowiedniego obiektu/pomieszczeń dla wyeksponowania eksponatów historycznych – potrzeba utworzenia lokalnego muzeum; - potrzeba rewitalizacji obiektu z Izbą Pamięci Doktora Ignacego Bieleckiego; - brak wykorzystania Synagogi; - niska funkcjonalność (potrzeba rozbudowy) obiektu Gminnego Ośrodka Kultury.
Środowiskowa	<ul style="list-style-type: none"> - niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców; - niewystarczający poziom zachowania estetyki; - zanieczyszczenie powietrza - niska emisja - zbyt małe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii; - zanieczyszczanie terenów zielonych odchodami odzwierzęcymi (ptaki, psy); - nie w pełni rozwinięta gospodarka wod.-kan. (w tym kan. deszczowa) w części Rymanowa (obszar rewitalizacji).

Gospodarcza

- zbyt mała liczba młodych osób podejmujących działalność gospodarczą;
- zbyt mało potencjalnych pracowników w niektórych branżach oraz niskie kwalifikacje i umiejętności;
- zbyt mała liczba miejsc w obiektach uzdrowiskowych i około-uzdrowiskowych;
- niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna i uzdrowiskowa;
- zbyt krótki sezon turystyczny – sezonowość usług turystycznych;
- zbyt mała oferta imprez, miejsc spędzania czasu dla dzieci;
- niewystarczająca współpraca podmiotów świadczących usługi turystyczne;
- potrzeba połączenia ofert turystycznych i uzdrowiskowych;
- brak unikalnych ofert turystycznych poza ofertą uzdrowiskową;
- potrzeba zintensyfikowania promocji i reklamy oferty turystycznej gminy;
- potrzeba współpracy sektora turystycznego i uzdrowiskowego oraz władz lokalnych;
- potrzeba rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz oferty imprez sportowo-rekreacyjnych.

Źródło: Opracowanie własne

Zdjęcie 1. Parking przy placu targowym (ul. Kilińskiego, ul. Bieleckiego) w Rymanowie

Źródło: archiwum Urzędu Gminy Rymanów

Zdjęcie 2. Plac targowy w Rymanowie

Źródło: archiwum Urzędu Gminy Rymanów

Zdjęcie 3. Dojazd z ul. Kilińskiego do ul. Piekarskiej w Rymanowie

Źródło: archiwum Urzędu Gminy Rymanów

Zdjęcie 4. Skrzyżowanie ul. Piekarskiej i ul. Bocznej w Rymanowie
Źródło: archiwum Urzędu Gminy Rymanów

Zdjęcie 5. Rynek w Rymanowie

Źródło: archiwum Urzędu Gminy Rymanów

Zdjęcie 6 Szpital Uzdrawiskowy Gozdawa w Rymanowie-Zdroju

Źródło: archiwum Uzdrawiska Rymanów S.A

Zdjęcie 7. Sanatorium Krystyna w Rymanowie-Zdroju

Źródło: archiwum Uzdrawiska Rymanów S.A

Zdjęcie 8. Sanatorium Leliwa w Rymanowie-Zdroju

Źródło: archiwum Uzdrawiska Rymanów S.A

W związku z tym, iż na obszar rewitalizacji powinien również charakteryzować się potencjałami, w procesie pracy dokonano ich identyfikacji. Zidentyfikowane potencjały znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 58. Zidentyfikowane potencjały na obszarze zdegradowanym i rewitalizacji

Zidentyfikowane potencjały:

- + tradycja lecznictwa uzdrowiskowego (ponad 140-letnia);
- + rozwinięta oferta usług leczniczych (zakłady przyrodolecznicze),
- + wysokie walory środowiska naturalnego;
- + bogate zasoby dziedzictwa kulturowego;
- + istniejąca infrastruktura uzdrowiskowa i około uzdrowiskowej zapewniająca właściwą jakość leczenia i wypoczynku;
- + bogate zasoby surowców naturalnych (zasoby wody pitnej, wód mineralnych, wody termalne, drewno),
- + warunki klimatyczne oraz infrastruktura sprzyjające rozwojowi lecznictwa oraz turystyki i rekreacji (połączenie funkcji turystycznych i uzdrowiskowych);
- + niewykorzystane obiekty w zasobie komunalnym i innym (w tym zabytkowe);
- + przestrzeń publiczną do zagospodarowania i udostępnienia;
- + bliskość dużych ośrodków miejskich: Krosna i Sanoka;

- + aktywność lokalnych liderów.

Źródło: Opracowanie własne

I.9. SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

Osiągnięcie wizji będzie możliwe jeżeli gmina sprostą większości zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym. Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych nastąpiła w oparciu o przeprowadzoną diagnozę, w tym badania społeczne ilościowe i jakościowe oraz przeprowadzoną wizję lokalną.

Zidentyfikowane potrzeby rewitalizacyjne:

- ✓ w sferze społecznej:
  - + aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale bezrobotnych;
  - + zwiększanie aktywności społecznej, sportowej i kulturalnej mieszkańców we wszystkich grupach wiekowych;
  - + budowanie tożsamości mieszkańców ze swoją społecznością, miejscowością, gminą;
  - + prowadzenie działań integrujących mieszkańców;
  - + tworzenie atrakcyjnej oferty aktywizującej seniorów i innych osób zagrożonych wykluczeniem;
- ✓ w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej:
  - + kreowanie funkcjonalnych przestrzeni publicznych (w tym terenów zielonych) i zagospodarowywanie ich na cele społeczne, kulturalne i sportowo-rekreacyjne oraz turystyczne;
  - + poprawa bezpieczeństwa wzdłuż drogi krajowej nr 28;
  - + modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych i usługowych, wyposażanie budynków w rozwiązania energooszczędne i proekologiczne;
  - + restaurowanie i rewitalizacja zabytków;
  - + rewitalizacja – przywracanie pierwotnych funkcji nieużytkowanym obiektom b. sanatoriów: Leliwa, Gozdawa, Krystyna, Gołąbek, Zakład Fizjoterapii;
  - + rozwijanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;
  - + modernizowanie istniejących i tworzenie nowych obiektów prezentujących dziedzictwo historyczne/kulturowe Rymanowa i okolic;
  - + tworzenie nowoczesnej bazy kulturalnej;
- ✓ w sferze gospodarczej:
  - + wzrost przedsiębiorczości mieszkańców;
  - + rozwijanie i promocja oferty turystycznej (w tym lecznictwa uzdrowiskowego);
- ✓ w sferze środowiskowej:
  - + zwiększanie estetyki obszaru;
  - + poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców;
  - + rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
  - + ograniczanie niskiej emisji.

II. OPIS POWIĄZAŃ LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY, W TYM STRATEGIĄ ROZWOJU GMINY, STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ORAZ STRATEGIĄ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Lokalny Program Rewitalizacji to jeden z podstawowych programów operacyjnych gminy. Planowane działania w ramach LPR powinny wpisywać się w rozwojową politykę prowadzoną przez Gminę oraz wizję, która przedstawia pożądany efekt całego procesu. Jednocześnie planowane działania rewitalizacyjne powinny być spójne z założeniami głównych dokumentów planistycznych i strategicznych obowiązujących w gminie.

Strategia Rozwoju Gminy Rymanów na lata 2012 -2020

Strategia Rozwoju Gminy Rymanów na lata 2012 - 2020 to jeden z podstawowych dokumentów planowania rozwoju gminy. Dokument ten został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Rymanowie Nr **XIX/199/12** z dnia 17 lutego 2012 roku. Dokument stanowi wynik dyskusji podjętej przez reprezentantów zarówno środowiska społeczno-gospodarczego jak i sektora publicznego nad strategicznymi kierunkami rozwoju gminy Rymanów na najbliższe lata. Strategia jest dokumentem definiującym jej najważniejsze przedsięwzięcia społeczne, gospodarcze i środowiskowe, w tym zawiera kierunki alokacji zasobów, które w możliwie najlepszy sposób powinny przyczynić się do realizacji pożądanej wizji rozwoju.

Opracowana Strategia Rozwoju Gminy Rymanów na lata 2012 - 2020 w liście priorytetowych programów inwestycyjnych wskazuje m.in. cel strategiczny 5.2. Poprawa estetyki miejscowości gminy. Dlatego też Strategia jest komplementarna z celami LPR.

Zapisana w LPR wizja, cel nadrzędny oraz cele strategiczne i operacyjne z kierunkami działań rewitalizacyjnych są zbieżne z założeniami i zapisami Strategii Rozwoju Gminy Rymanów na lata 2012 - 2020 oraz stanowią o ich uszczegółowieniu.

LPR jest komplementarny z następującymi celami Strategii Rozwoju Gminy Rymanów na lata 2012 – 2020:

- **Priorytet strategiczny nr 1** Wspieranie rozwoju usług uzdrowiskowych służących wzrostowi liczby osób korzystających z usług lecznictwa uzdrowiskowego,
- **Priorytet strategiczny nr 5** Utrzymanie satysfakcjonującego poziomu czystości ekologicznej i estetyki gminy,
- **Priorytet strategiczny nr 7** Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i opieki zdrowotnej wszystkim mieszkańcom gminy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rymanów na lata 2016 – 2025

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności. Dokument ten został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Rymanowie Nr XXVIII/276/16 z dnia 25 listopada 2016 roku.

Misją samorządu gminy Rymanów w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rymanów na lata 2016 – 2025 jest **wzmacnianie rodzin, stwarzanie mieszkańcom dobrych warunków do życia i rozwoju, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz integrowanie społeczności lokalnej.**

LPR jest komplementarne z celami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rymanów na lata 2016 – 2025 w następujących kierunkach:

- ✓ **celem strategicznym nr 1** Poprawa kondycji rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju;

- ✓ **celem strategicznym nr 2** Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu seniorów i osób niepełnosprawnych.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów to jeden z podstawowych dokumentów planowania rozwoju gminy. Dokument ten został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Rymanowie Nr LV/554/14 z dnia 24 czerwca 2014 roku.

Studium określa politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego, a jego zawartość jest zgodna z zakresem przedmiotowym wskazanym w art. 10 ust. 1

I 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Przyjęte założenia strategicznych kierunków zagospodarowania przestrzennego służą pomocą organom samorządowym gminy przy podejmowaniu wszelkich decyzji rozwojowych.

Dokument w Gminie Rymanów wyznacza działania dla obszarów przestrzeni publicznej które mają na celu podniesienie prestiżu i walorów przestrzennych i funkcjonalnych poszczególnych terenów między innymi poprzez **prowadzenie rewitalizacji zabudowy, poprawy estetyki zabudowy i ciągów pieszych wraz z małą architekturą.**

LPR jest komplementarne z kierunkami rozwoju założonymi w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rymanów w poszczególnych strefie:

- w strefie funkcjonalnej zagospodarowania przestrzennego - ustaleniami polityki rozwoju gospodarczego gminy jest dążenie do poprawy warunków życia mieszkańców gminy,
- W strefie dla lecznictwa uzdrowiskowego – kierunki rozwoju dla prawidłowego funkcjonowania lecznictwa uzdrowiskowego,
- W strefie ochrony środowiska - ochrona zasobów środowiska przyrodniczego jest warunkiem poprawy życia mieszkańców gminy oraz warunkiem trwałego utrzymania i wzrostu jakości życia na zadawalającym poziomie.

Plan Rozwoju Uzdrowiska Rymanów Zdrój na lata 2017 – 2020

Plan działań jest dokumentem opartym na Strategii Rozwoju Gminy Rymanów na lata 2012-2020, określającym najważniejsze działania mające na celu rozwój Uzdrowiska. Plan zawiera diagnozę, cele rozwojowe oraz projekty służące ich realizacji. Planowane w dokumencie inwestycje do realizacji, będą służyły poprawie sytuacji gospodarczej w regionie oraz będą miały wpływ na tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia.

LPR jest komplementarne z następującymi kierunkami rozwoju założonymi w Planie Rozwoju Uzdrowiska Rymanów Zdrój na lata 2017 – 2020:

- **Priorytet strategiczny nr 1:** Wspieranie rozwoju usług uzdrowiskowych służących wzrostowi liczby osób korzystających z usług lecznictwa uzdrowiskowego,
- **Priorytet strategiczny nr 3:** Rozwijanie bazy lokalowej lecznictwa uzdrowiskowego oraz turystycznej i rekreacyjnej,
- **Priorytet strategiczny nr 4:** Przestrzenie publiczne dostosowane do potrzeb funkcjonowania uzdrowiska,
- **Priorytet strategiczny nr 5:** Poprawa stanu środowiska naturalnego.

III. OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Wizja przedstawia pożądany obraz rzeczywistości, który ma być osiągnięty poprzez realizację działań zapisanych w LPR. Jest ona opisem wizerunku obszaru rewitalizacji w przyszłości, przy założeniu wystąpienia korzystnych uwarunkowań. Wizja jest możliwie szczegółową „fotografią” stanu i sytuacji obszaru rewitalizacji w 2023 roku. Jest to koncepcja, która powinna być motywująca, sformułowana w sposób pozytywny, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań. Jest ukierunkowana prognostycznie, tak więc wskazuje generalny kierunek jej rozwoju.

Podsumowując, wizja stanowi wzorzec określający stan i tożsamość obszaru rewitalizacji po realizacji zapisów LPR.

Wizja obszaru rewitalizacji w Gminie Rymanów to:

Obszar wyznaczony do rewitalizacji w Gminie Rymanów to miejsce gdzie mieszkańcy, dzięki swojej przedsiębiorczości i aktywności społecznej skutecznie wykorzystują walory przyrodniczo-geograficzne, bezcenne dziedzictwo kulturowe Galicji oraz bogate tradycje związane z lecznictwem uzdrowiskowym i turystyką, dzięki czemu tworzą bezpieczną, zintegrowaną oraz otwartą na gości społeczność lokalną.

Przedstawiona Wizja odnosi się do zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji. Odpowiada na problemy opisane w diagnozie oraz wskazane w pogłębionej analizie obszaru rewitalizacji. Jest odpowiedzią na to, jak mieszkańcy chcieliby widzieć Gminę po przeprowadzonych działaniach rewitalizacyjnych. Kluczowym zagadnieniem jest zniwelowanie zjawisk kryzysowych oraz wykorzystanie potencjału obszaru rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców.

IV. CELE REWITALIZACJI ORAZ ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ SŁUŻĄCYCH ELIMINACJI LUB OGRANICZENIU NEGATYWNYCH ZJAWISK

Wizja przedstawia pożądany stan obszarów rewitalizacji w przyszłości. Aby jego osiągnięcie było możliwe konieczne jest wyznaczenie celów rewitalizacji, które będą kierunkowały podejmowane działania. Poniżej prezentowana jest zakładana struktura rezultatów LPR.

Rysunek 21. Struktura rezultatów LPR

Cel nadrzędny rewitalizacji:

Obszar rewitalizacji w Gminie Rymanów to miejsce atrakcyjne i bezpieczne dla mieszkańców i przybyszów z dobrymi warunkami do rozwijania ich przedsiębiorczości oraz różnych aktywności, w tym zawodowej, społecznej sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej, gdzie zintegrowana społeczność lokalna cechuje się wysokim poziomem tożsamości ze swoją małą ojczyzną.

Wyznaczony cel nadrzędny kierunkuje proces wyprowadzania obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Wynika on ze zidentyfikowanych problemów i potrzeb rewitalizacyjnych i ma przyczynić się do odnowy oraz ożywienia podobszarów rewitalizacji. Powinien być on realizowany wspólnie z wszystkimi interesariuszami LPR.

Interesariuszami LPR zgodnie z Ustawą o rewitalizacji są:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wiczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i inne,
- inni mieszkańcy Gminy Rymanów,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- organy władzy publicznej.

Cele rewitalizacji wskazują na rezultaty o kluczowym znaczeniu oraz długiej perspektywie czasowej. Ukierunkowują działania, których zadaniem jest wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego, a w rezultacie poprawy jego sytuacji, co w konsekwencji przekłada się na całą gminę. Uszczegółowieniem celów strategicznych są cele operacyjne i przypisane im kierunki działań.

Cele operacyjne wskazują na sposób osiągnięcia celów strategicznych w zakresie przedsięwzięć właściwych dla wychodzenia z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne odnoszą się do zidentyfikowanych na etapie diagnozy i jej pogłębienia problemów oraz potencjałów obszarów rewitalizacji. Skupiają się na priorytetach rewitalizacji, jakimi jest poprawa warunków i jakości życia mieszkańców poprzez zintegrowane działania w podsystemach: społecznym, przestrzenno-funkcjonalnym i gospodarczym.

Cele wyznaczone w poszczególnych podsystemach zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 59. Struktura celów strategicznych i operacyjnych w poszczególnych podsystemach

Podsystem	Cele strategiczne	Cele operacyjne
Społeczny	1. Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność	1.1. Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin
		1.2. Wzrost aktywności społecznej i obywatelskiej we wszystkich grupach wiekowych
		1.3. Wzrost aktywności w zakresie kultury oraz sportu i rekreacji we wszystkich grupach wiekowych
		1.4. Zapewniona opieka i wsparcie dla seniorów, osób niepełnosprawnych oraz innych zagrożonych wykluczeniem
Przestrzenno-funkcjonalny i techniczny	2. Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych	2.1. Zagospodarowane, funkcjonalne i bezpieczne przestrzenie publiczne
		2.2. Odnowione i wykorzystane zasoby budynków i budowli
Środowiskowy	3. Wysoka jakość środowiska naturalnego	3.1. Likwidacja źródeł zanieczyszczenia środowiska
Gospodarczy	4. Wzrost wykorzystania potencjału gospodarczego	4.1. Rozwinięta przedsiębiorczość mieszkańców
		4.2. Wzrost jakości usług turystycznych, w tym lecznictwa uzdrowiskowego

Źródło: Opracowanie własne

W Lokalnym Programie Rewitalizacji zostały wyznaczone 4 cele strategiczne w czterech podsystemach. Wyznaczone cele skupiają się na niwelowaniu zdiagnozowanych zjawisk kryzysowych oraz wzmacnianiu istniejących potencjałów.

Podsystem społeczny

Aspekt społeczny jest priorytetowy w procesie prowadzenia rewitalizacji, dlatego też niezwykle ważne jest jego uwzględnienie we wszystkich wyznaczonych celach, które będą służyły osiągnięciu sformułowanej wizji obszaru po przeprowadzonym procesie rewitalizacji. Sformułowana wizja zakłada

aktywizację społeczną i kulturalną, ale także rozwój cech przedsiębiorczych u mieszkańców. Ponadto ważnym elementem jest integracja społeczna wszystkich zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy również pamiętać, że problemy społeczne dotyczą określonych grup społecznych.

Tabela 60. Kierunki działań oraz przypisane zjawiska kryzysowe i potencjały do celu strategicznego 1

Cel strategiczny 1.: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność	
Cel operacyjny 1.1.: Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin	
Kierunki działań	1.1.1. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale bezrobotnych.
Powiązanie ze zjawiskami kryzysowymi	<ul style="list-style-type: none"> – relatywnie duża liczba osób długotrwale bezrobotnych; – koncentracja bezrobocia wzdłuż drogi krajowej nr 28; – koncentracja ubóstwa w centrum Rymanowa (mieszkania socjalne, komunalne) – koncentracja zjawisk i zachowań patologicznych – duża liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.
Powiązanie z potencjałami	<ul style="list-style-type: none"> – tradycja lecznictwa uzdrowiskowego (ponad 140-letnia); – rozwinięta oferta usług leczniczych (zakłady przyrodolecznicze), – istniejąca infrastruktura uzdrowiskowa i około uzdrowiskowej zapewniająca właściwą jakość leczenia i wypoczynku; – bogate zasoby surowców naturalnych (zasoby wody pitnej, wód mineralnych, wody termalne, drewno), – warunki klimatyczne oraz infrastruktura sprzyjające rozwojowi lecznictwa oraz turystyki i rekreacji (połączenie funkcji turystycznych i uzdrowiskowych).
Cel operacyjny 1.2.: Wzrost aktywności społecznej i obywatelskiej we wszystkich grupach wiekowych	
Kierunki działań	<p>1.2.1. Tworzenie atrakcyjnej oferty imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych w oparciu o istniejące zasoby i zrewitalizowane przestrzenie i obiekty.</p> <p>1.2.2. Angażowanie mieszkańców w sprawy gminy – kreowanie postaw obywatelskich.</p>
Powiązanie ze zjawiskami kryzysowymi	<ul style="list-style-type: none"> – niska aktywność społeczna, sportowa i kulturalna (również wśród młodzieży); – brak przejawów zainteresowania mieszkańców rozwojem gminy i uczestniczeniem w nim; – mała liczba imprez integrujących mieszkańców (w tym również dla osób z niepełnosprawnościami).
Powiązanie z potencjałami	<ul style="list-style-type: none"> – niewykorzystane obiekty w zasobie komunalnym i innym (w tym zabytkowe); – przestrzenie publiczne do zagospodarowania i udostępnienia;

Cel strategiczny 1.: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność	
	– aktywność lokalnych liderów.
Cel operacyjny 1.3.: Wzrost aktywności w zakresie kultury oraz sportu i rekreacji we wszystkich grupach wiekowych	
Kierunki działań	<p>1.3.1. Budowanie tożsamości mieszkańców ze swoją społecznością, miejscowością, gminą.</p> <p>1.3.2. Prowadzenie działań integrujących mieszkańców.</p> <p>1.3.3. Tworzenie atrakcyjnej oferty imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych w oparciu o istniejące zasoby i zrewitalizowane przestrzenie i obiekty.</p> <p>1.3.4. Rozwijanie infrastruktury kultury, sportowej i rekreacyjnej.</p>
Powiązanie ze zjawiskami kryzysowymi	<ul style="list-style-type: none"> – niska aktywność społeczna, sportowa i kulturalna (również wśród młodzieży); – niewystarczająca oferta aktywizująca seniorów.
Powiązanie z potencjałami	<ul style="list-style-type: none"> – wysokie walory środowiska naturalnego; – bogate zasoby dziedzictwa kulturowego; – istniejąca infrastruktura uzdrowska i około uzdrowska zapewniająca właściwą jakość leczenia i wypoczynku; – warunki klimatyczne oraz infrastruktura sprzyjające rozwojowi lecznictwa oraz turystyki i rekreacji (połączenie funkcji turystycznych i uzdrowskich); – przestrzenie publiczne do zagospodarowania i udostępnienia..
Cel operacyjny 1.4.: Zapewniona opieka i wsparcie dla seniorów, osób niepełnosprawnych oraz innych zagrożonych wykluczeniem	
Kierunki działań	<p>1.4.1. Prowadzenie działań integrujących mieszkańców.</p> <p>1.4.2. Tworzenie atrakcyjnej oferty aktywizującej seniorów i innych osób zagrożonych wykluczeniem.</p>
Powiązanie ze zjawiskami kryzysowymi	<ul style="list-style-type: none"> – mała liczba imprez integrujących mieszkańców (w tym również dla osób z niepełnosprawnościami), – niewystarczająca oferta aktywizująca seniorów.
Powiązanie z potencjałami	<ul style="list-style-type: none"> – bogate zasoby dziedzictwa kulturowego; – niewykorzystane obiekty w zasobie komunalnym i innym (w tym zabytkowe); – aktywność lokalnych liderów.

Źródło: Opracowanie własne

Podsystem przestrzenno-funkcjonalny i techniczny

Realizacja celów i działań w podsystemie przestrzenno-funkcjonalnym przyczyni się do uporządkowania przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji, rozwoju infrastruktury technicznej, społecznej, a to

spowoduje poprawę jakości życia mieszkańców i wzmocnienia i ich tożsamości z miejscem i społecznością lokalną. Działania te dotyczą wszystkich mieszkańców.

Tabela 61. Kierunki działań oraz przypisane zjawiska kryzysowe i potencjały do celu strategicznego 2

Cel strategiczny 2.: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych

Cel operacyjny 2.1.: Zagospodarowane, funkcjonalne i bezpieczne przestrzenie publiczne

<p>Kierunki działań</p>	<p>2.1.1. Rewitalizowanie przestrzeni miejskich i terenów zielonych z przywracania i nadawaniem nowych funkcji społecznych, kulturalnych, turystycznych i gospodarczych.</p> <p>2.1.2. Rozwijanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.</p> <p>2.1.3. Podejmowanie działań i inwestycji wpływających na poprawę bezpieczeństwa.</p>
<p>Powiązanie ze zjawiskami kryzysowymi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - słabo rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna; - zbyt słabo rozwinięta sieć ścieżek rowerowych, spacerowych (np. potrzeba rozwijania, wydłużania ścieżek w parku zdrojowym); - słabo zagospodarowane przestrzenie publiczne: Rynek w Rymanowie, parki w Rymanowie: park w Rynku i Park im. Anny i Stanisława Potockich (m.in. brak małej architektury, nefunkcjonalność, zanieczyszczenie odchodami ptaków, nie pełni funkcji przypisanej parkom), Park Zdrojowy w Rymanowie Zdroju; - zły stan zagospodarowania placu targowego przy ul. Kilińskiego i Pięknej oraz przestrzeni wokół Synagogi; - bardzo duże natężenie ruch w centrum Rymanowa (droga krajowa nr 28) – niebezpieczeństwo i inne niedogodności z tym związane.
<p>Powiązanie z potencjałami</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tradycja lecznictwa uzdrowiskowego (ponad 140-letnia); - rozwinięta oferta usług leczniczych (zakłady przyrodolecznicze), - wysokie walory środowiska naturalnego; - bogate zasoby dziedzictwa kulturowego; - istniejąca infrastruktura uzdrowiskowa i około uzdrowiskowej zapewniająca właściwą jakość leczenia i wypoczynku; - bogate zasoby surowców naturalnych (zasoby wody pitnej, wód mineralnych, wody termalne, drewno), - warunki klimatyczne oraz infrastruktura sprzyjające rozwojowi lecznictwa oraz turystyki i rekreacji (połączenie funkcji turystycznych i uzdrowiskowych); - przestrzenie publiczne do zagospodarowania i udostępnienia.

Cel operacyjny 2.2.: Odnowione i wykorzystane zasoby budynków i budowli

<p>Kierunki działań</p>	<p>2.2.1. Restaurowanie i rewitalizacja zabytków</p> <p>2.2.2. Rewitalizacja – przywracanie pierwotnych funkcji nieużytkowanym obiektom b. sanatoriów</p> <p>2.2.3. Modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych i usługowych, wyposażanie budynków w rozwiązania energooszczędne i proekologiczne</p> <p>2.2.4. Rozwijanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej</p> <p>2.2.5. Modernizowanie istniejących i tworzenie nowych obiektów prezentujących dziedzictwo historyczne/ kulturowe Rymanowa i okolic.</p> <p>2.2.6. Tworzenie nowoczesnej bazy kulturalnej.</p>
<p>Powiązanie ze zjawiskami kryzysowymi</p>	<ul style="list-style-type: none"> – potrzeba termomodernizacji i odnowy budynków mieszkalnych i usługowych w obszarze rewitalizacji oraz SPG ZOZ w Rymanowie; – potrzeba restauracji zabytkowych obiektów: kościoła, plebani i wikarówki w Rymanowie; – potrzeba rewitalizacji nieużytkowanych obiektów b. sanatoriów: Leliwa, Gozdawa, Krystyna, Gołąbek, Zakład Fizjoterapii; – brak odpowiedniego obiektu/pomieszczeń dla wyeksponowania eksponatów historycznych – potrzeba utworzenia lokalnego muzeum; – potrzeba rewitalizacji obiektu z Izbą Pamięci Doktora Ignacego Bieleckiego; – brak wykorzystania Synagogi; – niska funkcjonalność (potrzeba rozbudowy) obiektu Gminnego Ośrodka Kultury.
<p>Powiązanie z potencjałami</p>	<ul style="list-style-type: none"> – tradycja lecznictwa uzdrowiskowego (ponad 140-letnia); – rozwinięta oferta usług leczniczych (zakłady przyrodolecnicze), – bogate zasoby dziedzictwa kulturowego; – istniejąca infrastruktura uzdrowiskowa i około uzdrowiskowej zapewniająca właściwą jakość leczenia i wypoczynku; – bogate zasoby surowców naturalnych (zasoby wody pitnej, wód mineralnych, wody termalne, drewno), – warunki klimatyczne oraz infrastruktura sprzyjające rozwojowi lecznictwa oraz turystyki i rekreacji (połączenie funkcji turystycznych i uzdrowiskowych); – niewykorzystane obiekty w zasobie komunalnym i innym (w tym zabytkowe).

Źródło: Opracowanie własne

Podsystem środowiskowy

Realizacja celów w podsystemie środowiskowym wpłynie na poprawę warunków życia, z zatem na jego jakość, jednocześnie wpływając na rozwój turystyki i lecznictwa uzdrowiskowego, dla których stan środowiska naturalnego ma krytyczne znaczenie.

Tabela 62. Kierunki działań oraz przypisane zjawiska kryzysowe i potencjały do celu strategicznego 3

Cel strategiczny 3.: Wysoka jakość środowiska naturalnego	
Cel operacyjny 3.1.: Likwidacja źródeł zanieczyszczenia środowiska	
Kierunki działań	<p>3.1.1. Zwiększanie estetyki obszaru.</p> <p>3.1.2. Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców.</p> <p>3.1.3. Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej.</p> <p>3.1.4. Ograniczanie niskiej emisji.</p>
Powiązanie ze zjawiskami kryzysowymi	<ul style="list-style-type: none"> – niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców; – niewystarczający poziom zachowania estetyki; – zanieczyszczenie powietrza - niska emisja - zbyt małe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii; – zanieczyszczanie terenów zielonych odchodami odzwierzęcymi (ptaki, psy); – nie w pełni rozwinięta gospodarka wod.-kan. (w tym kan. deszczowa) w części Rymanowa (obszar rewitalizacji).
Powiązanie z potencjałami	<ul style="list-style-type: none"> – wysokie walory środowiska naturalnego; – bogate zasoby surowców naturalnych (zasoby wody pitnej, wód mineralnych, wody termalne, drewno), – warunki klimatyczne oraz infrastruktura sprzyjające rozwojowi lecznictwa oraz turystyki i rekreacji (połączenie funkcji turystycznych i uzdrowiskowych).

Źródło: Opracowanie własne

Podsystem gospodarczy

Realizacja celów w podsystemie gospodarczym przyczyni się do lepszego wykorzystania potencjału gospodarczego, zwłaszcza w branży turystycznej, ze szczególnym uwzględnieniem lecznictwa uzdrowiskowego. Wpłynie to na pewno na ożywienie ekonomicznego na całym rewitalizowanym obszarze. Poprawa sytuacji ekonomicznej mieszkańców wpłynie poprawę warunków życia i podniesienie jakości życia.

Tabela 63. Kierunki działań oraz przypisane zjawiska kryzysowe i potencjały do celu strategicznego 4
Cel strategiczny 4.: Wzrost wykorzystania potencjału gospodarczego

Cel operacyjny 4.1.: Rozwinięta przedsiębiorczość mieszkańców	
Kierunki działań	4.1.1. Aktywizacja mieszkańców w zakresie uruchamiania działalności gospodarczej poprzez szkolenia i promocję
Powiązanie ze zjawiskami kryzysowymi	– zbyt mała liczba młodych osób podejmujących działalność gospodarczą.
Powiązanie z potencjałami	<ul style="list-style-type: none"> – tradycja lecznictwa uzdrowiskowego (ponad 140-letnia); – rozwinięta oferta usług leczniczych (zakłady przyrodolecznicze), – wysokie walory środowiska naturalnego; – bogate zasoby dziedzictwa kulturowego; – istniejąca infrastruktura uzdrowiskowa i około uzdrowiskowej zapewniająca właściwą jakość leczenia i wypoczynku; – bogate zasoby surowców naturalnych (zasoby wody pitnej, wód mineralnych, wody termalne, drewno), – warunki klimatyczne oraz infrastruktura sprzyjające rozwojowi lecznictwa oraz turystyki i rekreacji (połączenie funkcji turystycznych i uzdrowiskowych); – niewykorzystane obiekty w zasobie komunalnym i innym (w tym zabytkowe); – bliskość dużych ośrodków miejskich: Krosna i Sanoka.
Cel operacyjny 4.2.: Wzrost jakości usług turystycznych, w tym lecznictwa uzdrowiskowego	
Kierunki działań	<p>4.2.1. Rewitalizacja starych nieużytkowanych obiektów sanatoryjnych w celu przywrócenia im pierwotnej funkcji.</p> <p>4.2.2. Zagospodarowywanie przestrzeni publicznych (w tym terenów zielonych) na cele kulturalne, rekreacyjne i turystyczne.</p> <p>4.2.3. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i oferty imprez.</p> <p>4.2.4. Rozwój infrastruktury turystycznej.</p> <p>4.2.5. Rozwój współpracy sektora turystycznego i uzdrowiskowego oraz władz lokalnych – wspólny marketing</p>
Powiązanie ze zjawiskami kryzysowymi	<ul style="list-style-type: none"> – zbyt mało potencjalnych pracowników w niektórych branżach oraz niskie kwalifikacje i umiejętności; – zbyt mała liczba miejsc w obiektach uzdrowiskowych i około-uzdrowiskowych;

Cel strategiczny 4.: Wzrost wykorzystania potencjału gospodarczego

	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna i uzdrowskowa; - zbyt krótki sezon turystyczny – sezonowość usług turystycznych; - zbyt mała oferta imprez, miejsc spędzania czasu dla dzieci; - niewystarczająca współpraca podmiotów świadczących usługi turystyczne; - potrzeba połączenia ofert turystycznych i uzdrowskowych; - brak unikalnych ofert turystycznych poza ofertą uzdrowskową; - potrzeba zintensyfikowania promocji i reklamy oferty turystycznej gminy; - potrzeba współpracy sektora turystycznego i uzdrowskowego oraz władz lokalnych; - potrzeba rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz oferty imprez sportowo-rekreacyjnych.
<p>Powiązanie z potencjałami</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tradycja lecznictwa uzdrowskowego (ponad 140-letnia); - rozwinięta oferta usług leczniczych (zakłady przyrodolecnicze), - wysokie walory środowiska naturalnego; - bogate zasoby dziedzictwa kulturowego; - istniejąca infrastruktura uzdrowskowa i około uzdrowskowej zapewniająca właściwą jakość leczenia i wypoczynku; - bogate zasoby surowców naturalnych (zasoby wody pitnej, wód mineralnych, wody termalne, drewno), - warunki klimatyczne oraz infrastruktura sprzyjające rozwojowi lecznictwa oraz turystyki i rekreacji (połączenie funkcji turystycznych i uzdrowskowych); - niewykorzystane obiekty w zasobie komunalnym i innym (w tym zabytkowe); - przestrzenie publiczne do zagospodarowania i udostępnienia; - bliskość dużych ośrodków miejskich: Krosna i Sanoka.

Źródło: Opracowanie własne

V. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych został przeprowadzony w dniach 19.04.2017 do 5.05.2017r. metodą uspołecznioną, co oznacza że każdy interesariusz procesu rewitalizacji mógł przedstawić swój pomysł na działania rewitalizacyjne. Wypełnione karty można było złożyć w Urzędzie Gminy w Rymanowie, drogą elektroniczną – wysyłając formularz mailem.

Łącznie zostało złożonych 19 kart.

V.1. OPIS PLANOWANYCH PODSTAWOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Realizacja celów możliwa będzie przede wszystkim poprzez wdrożenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych o charakterze społecznym, a także przestrzenno-funkcyjnym i gospodarczym. Lokalny Program Rewitalizacji zakłada realizację 11 przedsięwzięć, które przyczynią się w dużej mierze do zniwelowania negatywnych zjawisk społecznych zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji oraz dodatkowo przyczynią się do uporządkowania ładu przestrzennego i ożywienia gospodarczego. Realizacja przedsięwzięć zwiększy poziom integracji mieszkańców, w tym integracji międzypokoleniowej, zwiększy ich aktywność społeczną i zawodową, a także zwiększy poziom odpowiedzialności za dbałość o przestrzeń publiczną oraz za podejmowane przedsięwzięcia.

Tabela 64. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne – nr 1

Tytuł	Rewitalizacja rymanowskiego rynku
Lokalizacja	Rymanów ul. Rynek – rynek, działki nr ewid. 2925/1, 2929/5, 2950, 2965/6, 2931/1, 2931/2, 2931/3, 2937/1, 2937/2, 2948, 2949
Wnioskodawca	Gmina Rymanów
Podmiot realizujący	Gmina Rymanów
Potencjalni partnerzy	Nie dotyczy
Powiązanie z problemami	<p>W sferze społecznej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – relatywnie duża liczba osób długotrwale bezrobotnych; – koncentracja bezrobocia wzdłuż drogi krajowej nr 28; – koncentracja ubóstwa w centrum Rymanowa (mieszkania socjalne, komunalne) – koncentracja zjawisk i zachowań patologicznych – duża liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej; – niska aktywność społeczna, sportowa i kulturalna (również wśród młodzieży); – brak przejawów zainteresowania mieszkańców rozwojem gminy i uczestniczeniem w nim; – mała liczba imprez integrujących mieszkańców (w tym również dla osób z niepełnosprawnościami). <p>Rozwiązanie powyższych problemów będzie możliwe, kiedy nastąpi interwencja w sferę przestrzenno-funkcyjną, techniczną oraz gospodarczą.</p> <p>W sferze przestrzenno-funkcyjnej i technicznej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p>

Tytuł	Rewitalizacja rymanowskiego rynku
	<ul style="list-style-type: none"> - słabo zagospodarowane przestrzenie publiczne: Rynek w Rymanowie, parki w Rymanowie: park w Ryнку i Park im. Anny i Stanisława Potockich (m.in. brak małej architektury, niefunkcjonalność, zanieczyszczenie odchodami ptaków, nie pełni funkcji przypisanej parkom), Park Zdrojowy w Rymanowie Zdroju. <p>Ingerencja w powyższe problemy przestrzenno-funkcjonalne i techniczne pozwoli rozwiązać problemy w sferze gospodarczej.</p> <p>W sferze gospodarczej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zbyt mała liczba młodych osób podejmujących działalność gospodarczą; - brak unikalnych ofert turystycznych poza ofertą uzdrowską; - potrzeba rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz oferty imprez sportowo-rekreacyjnych. <p>Projekt poprzez optymalne wykorzystanie obiektów i zasobów dziedzictwa kulturowego, dzięki czemu zostanie – zbudowana zintegrowana oferta kulturalna dla mieszkańców i przyjezdnych, przyczyni się do ożywienia gospodarczego, w szczególności ożywienia ruchu turystycznego, co znacznie wpłynie na możliwości ograniczania marginalizacji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizowanego poprzez aktywizację społeczną i zawodową.</p>
Opis przedsięwzięcia	<p>Rymanów powstał w 1376 roku, znajduje się on na szlaku komunikacyjnym w Beskid Niski i Bieszczady. Jednocześnie przez Rymanów prowadzi droga do uzdrowska Rymanów Zdrój. Zatem położenie Rymanowa oraz jego atrakcyjność turystyczna (liczne zabytki w centrum miasta) decyduje o jego ogromnym znaczeniu i potencjale dla rozwoju gospodarczego, w tym szczególnie rozwoju turystyki. Rozwój turystyki pozwoli na stworzenie nowych miejsc pracy, a tym samym rozwiązanie niektórych problemów społecznych związanych z bezrobociem, ubóstwem i dużą liczbą osób korzystających z pomocy społecznej.</p> <p>Centrum miasta stanowi rynek z ulicami rozchodzącymi się w cztery strony. Rynek jest sercem każdego miasta. W tym miejscu spotykają się mieszkańcy oraz turyści w celach kulturalnych, towarzyskich, konsumpcyjnych. Przedsięwzięcie kładzie nacisk na wyjątkową wartość przestrzeni w rynku i jego najbliższym otoczeniu (obiekty i przestrzenie zabytkowe). Używając odpowiednich narzędzi Gmina chce zorganizować przestrzeń interaktywną, wielowarstwową sprzyjającą mieszkańcom i turystom, która ma być „nowym sercem Rymanowa”. Stworzyć miejsce spotkań, odpoczynku, różnych aktywności, które odpowiednio wpisane w tkankę miasta podniosą jej wartość i nadadzą nową jakość życiu mieszkańców, a jednocześnie podniosą atrakcyjność turystyczną.</p>

Tytuł	Rewitalizacja rymanowskiego rynku
	<p>Aby tak się stało istnieje konieczność przeprowadzenia prac zmierzających do poprawy stanu i funkcjonalności przestrzeni miejskiej oraz zwiększenia jej atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej. Działania rewitalizacyjne pozwolą na poprawę jakości oferty turystycznej, przyczyniając się do wzrostu roli turystyki w życiu miasta, przyczynią się do rozwoju społeczno-gospodarczego, a tym samym do rozwiązania wyżej wskazanych problemów społecznych.</p> <p>Obszar realizacji projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wewnętrzna płyta Rynku, - drogi publiczne okalające płytę Rynku, - chodniki wzdłuż pierzei kamienic przy Rynku, - elewacje frontowe kamienic wszystkich pierzei Rynku (iluminacja, oświetlenie, oznakowanie, nośnik informacji), - budynek przy ulicy Rynek 21. <p>Nowe funkcje rymanowskiego rynku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przestrzeń publiczna o charakterze turystycznym, - miejsce handlu, - przestrzeń imprez kulturalnych, w tym o charakterze masowym, - przestrzeń mniejszych imprez, wydarzeń, promocji, akcji, itp., - pole ekspozycji okazjonalnych, - miejsce sezonowej lokalizacji ogródków gastronomicznych, - obszar zieleni miejskiej. <p>Zakres prac:</p> <p>I. Nawierzchnie</p> <ul style="list-style-type: none"> → wymiana nawierzchni chodników wokół Rynku w części terenów gminnych → remont (przebudowa) nawierzchni jezdni okalających płytę Rynku → remont (przebudowa) nawierzchni płyty Rynku <p>II. Oświetlenie</p> <ul style="list-style-type: none"> → oświetlenie płyty Rynku i chodników → iluminacja budynków (w tym prywatnych) → iluminacja fontanny → iluminacja innych elementów (np. małej architektury, zieleni. Itd.) <p>III. Mała architektura</p>

Tytuł	Rewitalizacja rymanowskiego rynku
	<p>→ budowa fontanny</p> <p>→ istniejący kiosk i studnia – „Kogutek” z przeznaczeniem na miejsce wystaw artystycznych małej galerii w lokalu „Kogutka” oraz uruchomienie biura informacji turystycznej</p> <p>→ ławki, kosze na śmieci, słupki, łańcuchy, stojaki na rowery, itp.</p> <p>→ estrada (ruchoma)</p> <p>→ słupy i tablice ogłoszeniowe stałe</p> <p>→ inne elementy charakterystyczne (tablice pamiątkowe, itp.)</p> <p>→ tablice posterowe na czasowe ekspozycje</p> <p>→ urządzenie do mocowania choinki świątecznej</p> <p>→ ogródki gastronomiczne</p> <p>→ tablice informacyjne i kierunkowe (np. systemu informacji turystycznej)</p> <p>→ stragany (stoiska) na kiermasze</p> <p>→ oznakowanie drogowe (aktualizacja i ujednolicanie)</p> <p>IV. Infrastruktura techniczna (uzbrojenie)</p> <p>→ wymiana instalacji uzbrojenia terenu kolidujących z zagospodarowaniem lub w złym stanie technicznym</p> <p>→ regulacja wszystkich studzienek, włączów, zaworów, itp.</p> <p>→ wymiana niektórych pokryw studzienek, włączów, hydrantów, itp. w tym np. na sygnowane herbem Rymanowa</p> <p>→ wykonanie lub korekta złączy kablowych na potrzeby imprez, wydarzeń i ogródków gastronomicznych</p> <p>→ wykonanie przyłączy wodnych i kanalizacyjnych do sezonowej obsługi ogródków gastronomicznych</p> <p>→ wykonanie złącza kablowego dla choinki świątecznej</p> <p>V. Zieleń</p> <p>→ utrzymanie istniejącego drzewostanu i wykonanie nowych nasadzeń</p> <p>→ pojemniki na zieleni całoroczną lub sezonową</p> <p>→ zieleni sezonowa na elementach małej architektury (fontanna, latarnie, itp.)</p> <p>VI. Organizacja komunikacji samochodowej</p> <p>→ organizacja ruchu</p> <p>→ organizacja miejsc parkingowych i postojowych</p> <p>VII. Ograniczenie barier architektonicznych, w tym:</p> <p>→ dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych, starszych, użytkowników wózków dziecięcych, itp.</p> <p>→ miejsca postojowe samochodów osób niepełnosprawnych</p> <p>W celu pełnej realizacji zadań istnieje potrzeba przebudowy ulic w ramach przedmiotowego zadania co wzmocni dostępność i atrakcyjność całego przedsięwzięcia.</p>

Tytuł	Rewitalizacja rymanowskiego rynku
	<p>W związku z realizacją projektu obszarowi w centrum Rymanowa zostaną nadane nowe funkcje w efekcie czego nastąpi większa integracja mieszkańców Rymanowa i całej gminy, wzrost ich aktywności społecznych, zainteresowania rozwojem gminy i uczestnictwem w nim. Ożywi się ruch turystyczny i nie tylko, stąd pojawią się większe potrzeby związane z utrzymywaniem obszaru rewitalizowanego, terenów zielonych, małej architektury oraz elementów gospodarczych.</p> <p>W związku z powyższym w ramach realizacji projektu założono remont pomieszczeń z przeznaczeniem na lokalizację tam siedziby podmiotu ekonomii społecznej, który zatrudniając mieszkańców obszaru rewitalizacji, zarządzać będzie zrewitalizowanymi przestrzeniami publicznymi w obszarze rewitalizacji.</p> <p>Dzięki temu, że powstanie podmiot ekonomii społecznej, stworzone zostaną miejsca pracy dla osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, zamieszkujących obszar rewitalizacji.</p> <p><u>Powiązanie z celami LPR</u></p> <p>Realizacja projektu pozwoli zrealizować następujące cele operacyjne LPR:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zagospodarowane, funkcjonalne i bezpieczne przestrzenie publiczne • Odnowione i wykorzystane zasoby budynków i budowli <p>Powyższe cele wpłyną z kolei na realizację celu strategicznego LPR jakim jest: Wzrost wykorzystania potencjału gospodarczego.</p> <p>To wszystko z kolei pozwoli zrealizować cele społeczne, spośród których najważniejszy jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin. <p>Pośrednio projekt wpłynie również na realizację innych celów społecznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost aktywności społecznej i obywatelskiej we wszystkich grupach wiekowych. • Wzrost aktywności w zakresie kultury oraz sportu i rekreacji we wszystkich grupach wiekowych.
Beneficjenci przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> - mieszkańcy miejscowości Rymanów - mieszkańcy gminy Rymanów - turyści i kuracjusze

Tytuł	Rewitalizacja rymanowskiego rynku
	- seniorzy, - młodzież, - lokalni twórcy, rękodzielnicy; - organizacje pozarządowe.
Szacunkowe ramy finansowe	6 000 000,00 zł
Okres realizacji	II kwartał 2018– IV kwartał 2019
Potencjalne źródła finansowania	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Oś Priorytetowa VI, Działanie 6.3. Rewitalizacja przestrzeni regionalnej. Budżet Gminy Rymanów
Rezultaty	Liczba odwiedzających Gminę Rymanów – 24 000 osób Liczba podmiotów handlujących na Rynku – 5 szt.
Sposób oceny i miary	Urząd Statystyczny w Rzeszowie Umowy o wynajem straganów.
Projekt komplementarny finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego	Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 11 - Ekonomia społeczna szansą na aktywność zawodową osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie karty przedsięwzięcia

Tabela 65. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne – nr 2

Tytuł	Odtworzenie historycznego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju i remont istniejących elementów architektonicznych
Lokalizacja	Rymanów Zdrój obszar pomiędzy ul. Parkową i Zdrojową, działki Nr: 410/2, 411, 412, 413 oraz 362/1
Wnioskodawca	Gmina Rymanów
Podmiot realizujący	Gmina Rymanów
Potencjalni partnerzy	Nie dotyczy
Powiązanie z problemami	W sferze społecznej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów: <ul style="list-style-type: none"> – relatywnie duża liczba osób długotrwale bezrobotnych; – niska aktywność społeczna, sportowa i kulturalna (również wśród młodzieży); – brak przejawów zainteresowania mieszkańców rozwojem gminy i uczestniczeniem w nim; – mała liczba imprez integrujących mieszkańców (w tym również dla osób z niepełnosprawnościami).

Tytuł	Odtworzenie historycznego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju i remont istniejących elementów architektonicznych
	<p>W sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - słabo zagospodarowane przestrzenie publiczne: Rynek w Rymanowie, parki w Rymanowie (park w Ryнку i Park im. Anny i Stanisława Potockich (m.in. brak małej architektury, niefunkcjonalność, zanieczyszczenie odchodami ptaków, nie pełni funkcji przypisanej parkom), Park Zdrojowy w Rymanowie Zdroju. <p>W sferze gospodarczej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna i uzdrowska; - potrzeba połączenia ofert turystycznych i uzdrowskich; - potrzeba zintensyfikowania promocji i reklamy oferty turystycznej gminy; - potrzeba rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz oferty imprez sportowo-rekreacyjnych.
Opis przedsięwzięcia	<p>Inwestycja renowacji zabytkowego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju, w sensie przestrzennym obejmować będzie orograficznie lewy brzeg rzeki Tabor oraz kładkę na rzece, która łączy obie: lewobrzeżną i prawobrzeżną części Parku. Projekt renowacji powierzchniowo zamknie się w granicach działek ewidencyjnych gruntowych o Nr: 410/2, 411, 412, 413 oraz 362/1 (część) – kładka na rzece Tabor. Łączna powierzchnia parku poddana renowacji wynosić będzie około 2,4 ha.</p> <p>Najistotniejsza w projekcie będzie przebudowa istniejącego, głównego węzła kompozycyjnego lewobrzeżnej części parku, którego środek stanowić będzie fontanna w kształcie kielicha posadowiona w środku basenu obrzeżonego granitową bordiurą o średnicy 12 m. Ważną składową opisywanego układu kompozycyjnego będzie również prowadząca ku fontannie od strony szpitala uzdrowskiego - kładka na rzece Tabor, która podlegać będzie remontowi. Fontanna wykonana zostanie z materiałów naturalnych, szlachetnych, rodzimych (granit strzegomski). Zastąpi istniejącą, niewielką rozmiarowo, wykonaną z materiałów niedopuszczalnych w obiektach zabytkowych (polimerobeton). Nowa fontanna umożliwi bezpośredni dostęp do lustra wody tak dorosłym, dzieciom jak i niepełnosprawnym na wózkach inwalidzkich. Fontanna wyposażona będzie w dwa główne systemy technologiczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> A. Zmienny obraz wodny uzyskany zostanie poprzez montaż tryskaczy o zmiennej, zaprogramowanej komputerowo sile i charakterze wytrysku: B. Oświetlenie (różnicowane kolorystycznie w czasie).

Tytuł	Odtworzenie historycznego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju i remont istniejących elementów architektonicznych
	<p>Zastosowana również będzie technologia automatycznego utrzymywania wody w stanie jej biologicznej i chemicznej czystości, która zapewni wymagane bezpieczeństwo sanitarne.</p> <p>Przebudowane zostanie także najbliższe otoczenie fontanny w promieniu 13 m. Wprowadzona min. zostanie nawierzchnia z kolorowej kostki kamiennej, powstaną cztery dookólne rabaty kwiatowe i stanowiska do siedzenia – wygodne ławki z oparciami w ilości 28 szt.</p> <p>Kładka na rzece Tabor wymaga remontu w postaci zmiany balustrad na nowe, stalowe, podobne jak na trzech mostkach powyżej, a także naprawy nawierzchni na bezpieczną i uszorstnioną.</p> <p>Kolejnymi składowymi projektu renowacji zabytkowego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju, jednak o mniejszej już randze, jednakże niezbędnymi, nawiązującymi do fontanny i kładki, będą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymiana istniejących 28 sztuk przestarzałych, energochłonnych lamp oświetleniowych, na nowe, stylowe, oszczędne – typu LED. - podniesienie jakości terenów zielonych parku poprzez: wprowadzenie automatycznego, sterowanego procesorem oszczędnego nawadniania (np. nocą, celem uniknięcia strat na parowanie wody) dwóch głównych trawników parkowych przyległych do fontanny od strony północnej i południowej; wycinki drzew chorych, a także zdeformowanych krzewów deprecjonujących pierwotny, historyczny układ przestrzenny parku. <p>W ramach realizacji projektu zaplanowano również:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jarmark kulturowy z koncertami plenerowymi w Parku Zdrojowym w nawiązaniu do galicyjskiej tradycji; - Plener fotograficzny w Rymanowie Zdroju. <p>Powiązanie z celami LPR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wzrost aktywności w zakresie kultury oraz sportu i rekreacji we wszystkich grupach wiekowych. - Zagospodarowane, funkcjonalne i bezpieczne przestrzenie publiczne. - Wzrost jakości usług turystycznych, w tym lecznictwa uzdrowiskowego.
Beneficjenci przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> - mieszkańcy miejscowości Rymanów - mieszkańcy gminy Rymanów - turyści i kuracjusze

Tytuł	Odtworzenie historycznego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju i remont istniejących elementów architektonicznych
	- seniorzy, - młodzież, - lokalni twórcy, rękodzielnicy; - organizacje pozarządowe.
Szacunkowe ramy finansowe	1 500 000,00 zł
Okres realizacji	2018-2019
Potencjalne źródła finansowania	Programu Współpracy Transgranicznej EIS Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020 Cel tematyczny: Dziedzictwo. Budżet Gminy Rymanów
Rezultaty	Liczba odwiedzających Rymanów Zdrój – 24 000 osób Liczba uczestników imprez towarzyszących – 1000 osób.
Sposób oceny i miary	Urząd Statystyczny w Rzeszowie. Rejestr organizatorów imprez

Źródło: Opracowanie własne na podstawie karty przedsięwzięcia

Tabela 66. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne - nr 3

Tytuł	Modernizacja Szpitala Uzdrawiskowego Gozdawa
Lokalizacja	Szpital Uzdrawiskowy Gozdawa ul. Kasztanowa 9 Rymanów Zdrój
Wnioskodawca	Uzdrowisko Rymanów S.A.
Podmiot realizujący	Uzdrowisko Rymanów S.A.
Potencjalni partnerzy	Nie dotyczy
Powiązanie z problemami	<p>W sferze społecznej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – relatywnie duża liczba osób długotrwale bezrobotnych; – koncentracja bezrobocia wzdłuż drogi krajowej nr 28; – koncentracja ubóstwa w centrum Rymanowa (mieszkania socjalne, komunalne) – koncentracja zjawisk i zachowań patologicznych – duża liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. <p>W sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrzeba rewitalizacji nieużytkowanych obiektów b. sanatoriów: Leliwa, Gozdawa, Krystyna, Gołąbek, Zakład Fizjoterapii.

Tytuł	Modernizacja Szpitala Uzdrawiskowego Gozdawa
	<p>W sferze gospodarczej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zbyt mała liczba miejsc w obiektach uzdrawiskowych i około-uzdrawiskowych; – niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna i uzdrawiskowa.
Opis przedsięwzięcia	<p>Od około 15 lat budynek nie jest użytkowany i znajduje się w złym stanie technicznym. W związku z usytuowaniem w reprezentacyjnej części miejscowości budynek nie wpływa pozytywnie na wizerunek i opinie o uzdrawisku.</p> <p>Głównym zadaniem przedsięwzięcia jest modernizacja i remont budynku szpitala uzdrawiskowego Gozdawa wraz z zagospodarowaniem terenu użytkowego. Obiekt zostanie przeznaczony na sanatorium uzdrawiskowe bądź szpital uzdrawiskowy. W obiekcie planowane jest minimum 50 miejsc dla kuracjuszy.</p> <p>Cel: wykorzystanie nieużytkowanych budynków uzdrawiska do prowadzenia działalności statutowej spółki – lecznictwa uzdrawiskowego i rehabilitacji.</p> <p>Planowane przedsięwzięcie wpłynie na sferę przestrzenno-funkcjonalną i techniczną w taki sposób, że zostanie wyremontowany obiekt znajdujący się w gminnej ewidencji zabytków obecnie będący w złym stanie technicznym.</p> <p>W sferze gospodarczej planowane przedsięwzięcie wpłynie pozytywnie na kondycję przedsiębiorstwa poprzez zwiększenie przychodów z prowadzonej działalności. Zwiększenie liczby kuracjuszy spowoduje wzrost zatrudnienia oraz wpłynie pozytywnie na rozwój lokalnych firm handlowych i usługowych.</p> <p>Planowane przedsięwzięcie jest ważne dla społeczności lokalnej, gdyż spowoduje zwiększenie szans na zatrudnienie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, co wpłynie także na ograniczenie zjawiska ubóstwa oraz poprawi jakość życia.</p> <p style="text-align: center;">Zakres planowanych działań:</p> <p>Modernizacja i remont istniejącego nieużytkowanego budynku szpitala uzdrawiskowego Gozdawa wraz z termomodernizacją celem utworzenia szpitala uzdrawiskowego lub sanatorium wraz z zakładem przyrodolecznictwem i basenem oraz zagospodarowaniem terenu, zakup wyposażenia do obiektu.</p> <p>Powiązanie z celami LPR:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin. – Odnowione i wykorzystane zasoby budynków i budowli.

Tytuł	Modernizacja Szpitala Uzdrawiskowego Gozdawa
	– Wzrost jakości usług turystycznych, w tym lecznictwa uzdrawiskowego.
Beneficjenci przedsięwzięcia	Uzdrowisko Rymanów S.A. Pracownicy Uzdrowiska Rymanów S.A. Osoby bezrobotne – mieszkańcy obszaru rewitalizacji
Szacunkowe ramy finansowe	16 350 000 zł
Okres realizacji	I kwartał 2022 - IV kwartał 2023
Potencjalne źródła finansowania	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Oś Priorytetowa VI, Działanie 6.1. Rozwój potencjału endogenicznego regionu. Środki własne: Uzdrowisko Rymanów S.A.
Rezultaty	Liczba nowych miejsc pracy – 5 szt. Liczba miejsc sanatoryjnych – 50.
Sposób oceny i miary	Umowy o pracę, deklaracje ZUS. Protokoły odbioru robót i dostaw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie karty przedsięwzięcia

Tabela 67. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne – nr 4

Tytuł	Modernizacja Sanatorium Krystyna
Lokalizacja	Sanatorium Krystyna ul. Anny i Jana Potockich 2 Rymanów Zdrój
Wnioskodawca	Uzdrowisko Rymanów S.A.
Podmiot realizujący	Uzdrowisko Rymanów S.A.
Potencjalni partnerzy	Nie dotyczy
Powiązanie z problemami	<p>W sferze społecznej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – relatywnie duża liczba osób długotrwale bezrobotnych; – koncentracja bezrobocia wzdłuż drogi krajowej nr 28; – koncentracja ubóstwa w centrum Rymanowa (mieszkania socjalne, komunalne) – koncentracja zjawisk i zachowań patologicznych – duża liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. <p>W sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrzeba rewitalizacji nieużytkowanych obiektów b. sanatoriów: Leliwa, Gozdawa, Krystyna, Gołąbek, Zakład Fizjoterapii.

Tytuł	Modernizacja Sanatorium Krystyna
	<p>W sferze gospodarczej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zbyt mała liczba miejsc w obiektach uzdrowiskowych i około-uzdrowiskowych; – niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna i uzdrowiskowa.
Opis przedsięwzięcia	<p>Od około 15 lat budynek nie jest użytkowany i znajduje się w złym stanie technicznym. W związku z usytuowaniem w reprezentacyjnej części miejscowości budynek nie wpływa pozytywnie na wizerunek i opinie o uzdrowisku.</p> <p>Cel przedsięwzięcia:</p> <p>Głównym zadaniem przedsięwzięcia jest modernizacja i remont budynku sanatorium Krystyna wraz z zagospodarowaniem terenu użytkowego. Obiekt zostanie przeznaczony na sanatorium uzdrowiskowe bądź szpital uzdrowiskowy. W obiekcie planowane jest minimum 50 miejsc dla kuracjuszy.</p> <p>Cel: wykorzystanie nieużytkowanych budynków uzdrowiska do prowadzenia działalności statutowej spółki – lecznictwa uzdrowiskowego i rehabilitacji.</p> <p>Planowane przedsięwzięcie wpłynie na sferę przestrzenno-funkcjonalną i techniczną w taki sposób, że zostanie wyremontowany obiekt znajdujący się w gminnej ewidencji zabytków obecnie będący w złym stanie technicznym. Z uwagi na to, że obiekt znajduje się w reprezentacyjnej części uzdrowiska jego remont poprawi wizerunek uzdrowiska i miejscowości.</p> <p>W sferze gospodarczej planowane przedsięwzięcie wpłynie pozytywnie na kondycję przedsiębiorstwa poprzez zwiększenie przychodów z prowadzonej działalności. Zwiększenie liczby kuracjuszy spowoduje wzrost zatrudnienia oraz wpłynie pozytywnie na rozwój lokalnych firm handlowych i usługowych.</p> <p>Planowane przedsięwzięcie jest ważne dla społeczności lokalnej, gdyż spowoduje zwiększenie szans na zatrudnienie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, co wpłynie także na ograniczenie zjawiska ubóstwa oraz poprawi jakość życia.</p> <p style="text-align: center;">Zakres planowanych działań:</p> <p>Modernizacja i remont istniejącego nieużytkowanego budynku sanatorium Krystyna wraz z przebudową układu funkcjonalnego budynku celem utworzenia szpitala uzdrowiskowego lub sanatorium wraz z zakładem przyrodolecznictwa i basenem oraz zagospodarowaniem terenu, zakup wyposażenia do obiektu.</p> <p>Powiązanie z celami LPR:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin. – Odnowione i wykorzystane zasoby budynków i budowli. – Wzrost jakości usług turystycznych, w tym lecznictwa uzdrowiskowego.

Tytuł	Modernizacja Sanatorium Krystyna
Beneficjenci przedsięwzięcia	Uzdrowisko Rymanów S.A. Pracownicy Uzdrowiska Rymanów S.A. Osoby bezrobotne – mieszkańcy obszaru rewitalizacji
Szacunkowe ramy finansowe	10 600 000 zł
Okres realizacji	I kwartał 2022 - IV kwartał 2023
Potencjalne źródła finansowania	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Oś Priorytetowa VI, Działanie 6.3. Rewitalizacja przestrzeni regionalnej. Środki własne: Uzdrowisko Rymanów S.A.
Rezultaty	Liczba nowych miejsc pracy – 5 szt. Liczba miejsc sanatoryjnych - 50
Sposób oceny i miary	Umowy o pracę, deklaracje ZUS. Protokoły odbioru robót i dostaw.
Przedsięwzięcie komplementarne finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego	Przedsięwzięcie nr 10 – Podniesienie kompetencji osób bezrobotnych – potencjalnych pracowników

Źródło: Opracowanie własne na podstawie karty przedsięwzięcia

Tabela 68. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne – nr 5

Tytuł	Rozbudowa i modernizacja Sanatorium Leliwa wraz z rewitalizacją i zagospodarowaniem terenu użytkowego
Lokalizacja	Sanatorium Leliwa ul. Stanisława Wyspiańskiego 2 Rymanów Zdrój
Wnioskodawca	Uzdrowisko Rymanów S.A.
Podmiot realizujący	Uzdrowisko Rymanów S.A.
Potencjalni partnerzy	Nie dotyczy
Powiązanie z problemami	<p>W sferze społecznej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – relatywnie duża liczba osób długotrwale bezrobotnych; – koncentracja bezrobocia wzdłuż drogi krajowej nr 28; – koncentracja ubóstwa w centrum Rymanowa (mieszkania socjalne, komunalne) – koncentracja zjawisk i zachowań patologicznych – duża liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. <p>W sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrzeba rewitalizacji nieużytkowanych obiektów b. sanatoriów: Leliwa, Gozdawa, Krystyna, Gołąbek, Zakład Fizjoterapii.

Tytuł	Rozbudowa i modernizacja Sanatorium Leliwa wraz z rewitalizacją i zagospodarowaniem terenu użytkowego
	<p>W sferze gospodarczej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zbyt mała liczba miejsc w obiektach uzdrowskich i około-uzdrowskich; – niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna i uzdrowska.
Opis przedsięwzięcia	<p>Od około 20 lat budynek nie jest użytkowany i znajduje się w złym stanie technicznym. W związku z usytuowaniem w reprezentacyjnej części miejscowości budynek nie wpływa pozytywnie na wizerunek i opinie o uzdrowsku.</p> <p>Cel przedsięwzięcia:</p> <p>Głównym zadaniem przedsięwzięcia jest odbudowa budynku sanatorium Leliwa wraz z rewitalizacją i zagospodarowaniem terenu użytkowego. Obiekt zostanie przeznaczony na sanatorium uzdrowskie bądź szpital uzdrowski. W obiekcie planowane jest minimum 50 miejsc dla kuracjuszy.</p> <p>Cel: wykorzystanie nieużytkowanych budynków uzdrowska do prowadzenia działalności statutowej spółki – lecznictwa uzdrowskiego i rehabilitacji.</p> <p>Planowane przedsięwzięcie wpłynie na sferę przestrzenno-funkcjonalną i techniczną w taki sposób, że zostanie odbudowany obiekt znajdujący się w gminnej ewidencji zabytków obecnie będący w stanie zdegradowany. Z uwagi na to, że obiekt znajduje się w centralnej, reprezentacyjnej części uzdrowska jego odbudowa poprawi wizerunek uzdrowska i miejscowości.</p> <p>W sferze gospodarczej planowane przedsięwzięcie wpłynie pozytywnie na kondycję przedsiębiorstwa poprzez zwiększenie przychodów z prowadzonej działalności. Zwiększenie liczby kuracjuszy spowoduje wzrost zatrudnienia oraz wpłynie pozytywnie na rozwój lokalnych firm handlowych i usługowych.</p> <p>Planowane przedsięwzięcie jest ważne dla społeczności lokalnej, gdyż spowoduje zwiększenie szans na zatrudnienie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, co wpłynie także na ograniczenie zjawiska ubóstwa oraz poprawi jakość życia.</p> <p>Zakres planowanych działań:</p> <p>Przebudowa i rozbudowa istniejącego nieużytkowanego budynku sanatorium Leliwa celem utworzenia szpitala uzdrowskiego wraz z zakładem przyrodolecznictwa i basenem oraz zagospodarowaniem terenu, zakup wyposażenia do obiektu.</p> <p>Powiązanie z celami LPR:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin. – Odnowione i wykorzystane zasoby budynków i budowli. – Wzrost jakości usług turystycznych, w tym lecznictwa uzdrowskiego.

Tytuł	Rozbudowa i modernizacja Sanatorium Leliwa wraz z rewitalizacją i zagospodarowaniem terenu użytkowego
Beneficjenci przedsięwzięcia	Uzdrowisko Rymanów S.A. Pracownicy Uzdrowiska Rymanów S.A. Osoby bezrobotne – mieszkańcy obszaru rewitalizacji.
Szacunkowe ramy finansowe	16 350 000 zł
Okres realizacji	III kwartał 2018 - IV kwartał 2019
Potencjalne źródła finansowania	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Oś Priorytetowa VI, Działanie 6.1. Rozwój potencjału endogenicznego regionu. Środki własne: Uzdrowisko Rymanów S.A.
Rezultaty	Liczba nowych miejsc pracy – 5 szt. Liczba miejsc sanatoryjnych – 50 szt.
Sposób oceny i miary	Umowy o pracę, deklaracje ZUS. Protokoły odbioru robót i dostaw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie karty przedsięwzięcia

Tabela 69. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne – nr 6

Tytuł	Budowa infrastruktury rekreacyjno- turystycznej w Rymanowie Zdroju
Lokalizacja	Rymanów Zdrój ul. Zdrojowa, działka Nr: 419
Wnioskodawca	Gmina Rymanów
Podmiot realizujący	Gmina Rymanów
Potencjalni partnerzy	Nie dotyczy
Powiązanie z problemami	<p>W sferze społecznej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – relatywnie duża liczba osób długotrwale bezrobotnych; – niska aktywność społeczna, sportowa i kulturalna (również wśród młodzieży). <p>W sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – słabo rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna. <p>W sferze gospodarczej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna i uzdrowiskowa; – zbyt krótki sezon turystyczny – sezonowość usług turystycznych;

	<ul style="list-style-type: none"> - zbyt mała oferta imprez, miejsc spędzania czasu dla dzieci; - potrzeba połączenia ofert turystycznych i uzdrowiskowych; - brak unikalnych ofert turystycznych poza ofertą uzdrowiskową; - potrzeba zintensyfikowania promocji i reklamy oferty turystycznej gminy; - potrzeba rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz oferty imprez sportowo-rekreacyjnych.
Opis przedsięwzięcia	<p>Przedmiotem realizacji projektu jest</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa kompleksu basenów rekreacyjnych wraz z przebudową istniejącego pawilonu, budowa budynku technologicznego i infrastrukturą techniczną; - zagospodarowanie części parkowej terenu polegające na budowie ścieżki rowerowej, ścieżek dydaktycznych, ścieżek ruchowych, wiat wypoczynkowych, altany parkowej; - budowa boiska do piłki plażowej. <p>Powiązanie z celami LPR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wzrost aktywności w zakresie kultury oraz sportu i rekreacji we wszystkich grupach wiekowych - Zagospodarowane, funkcjonalne i bezpieczne przestrzenie publiczne - Wzrost jakości usług turystycznych, w tym lecznictwa uzdrowiskowego
Beneficjenci przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> - mieszkańcy miejscowości Rymanów Zdrój - mieszkańcy gminy Rymanów - turyści i kuracjusze
Szacunkowe ramy finansowe	14 190 000,00
Okres realizacji	2018-2019
Potencjalne źródła finansowania	<p>Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Oś Priorytetowa VI, Działanie 6.1. Rozwój potencjału endogenicznego regionu.</p> <p>Środki własne Gminy.</p>
Rezultaty	Liczba użytkowników – 3000 osób
Sposób oceny i miary	Rejestr sprzedanych biletów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie karty przedsięwzięcia

Tabela 70. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne – nr 7

Tytuł	Aktywizacja zawodowa osób wykluczonych szansą na integrację społeczną
Lokalizacja	Rymanów ul. Dworska 42 – budynek GOPS
Wnioskodawca	Gmina Rymanów
Podmiot realizujący	Gmina Rymanów, GOPS Rymanów
Potencjalni partnerzy	GOPS Rymanów
Powiązanie z problemami	<p>W sferze społecznej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – relatywnie duża liczba osób długotrwale bezrobotnych. <p>W sferze gospodarczej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zbyt mało potencjalnych pracowników w niektórych branżach oraz niskie kwalifikacje i umiejętności.
Opis przedsięwzięcia	<p>Z danych będących w posiadaniu GOPS Rymanów (wywiady środowiskowe, informacje od pracowników socjalnych) wynika, że w obrębie obszaru rewitalizacji zamieszkują osoby i rodziny (w tym: wielodzietne, z problemem alkoholowym) bierne zawodowo, zagrożone wykluczeniem społecznym.</p> <p>Przedmiotem projektu będzie zorganizowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową; – zajęć w ramach podnoszenia kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym lub zdobywania nowych kompetencji i umiejętności zawodowych, umożliwiających aktywizację zawodową. <p>Cele projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez wzrost kompetencji społecznych i zawodowych. <p>Powiązanie z celami LPR:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin.
Beneficjenci przedsięwzięcia	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji w Rymanowie - osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.) lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające, co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r.
Szacunkowe ramy finansowe	60 000,00/rok
Okres realizacji	2019-2023

Potencjalne źródła finansowania	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Oś Priorytetowa VII, Działanie 8.1 – Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Środki własne GOPS.
Rezultaty	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 100 osób.
Sposób oceny i miary	– Listy obecności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie karty przedsięwzięcia

Tabela 71. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne – nr 8

Tytuł	Rewitalizacja kompleksu sportowego
Lokalizacja	Rymanów ul. Bieleckiego – działka nr 511/1
Wnioskodawca	Gmina Rymanów
Podmiot realizujący	Gmina Rymanów, Klub sportowy
Potencjalni partnerzy	Klub sportowy START Rymanów
Powiązanie z problemami	<p>W sferze społecznej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – niska aktywność społeczna, sportowa i kulturalna (również wśród młodzieży). <p>W sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – słabo rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna. <p>W sferze gospodarczej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – brak unikalnych ofert turystycznych poza ofertą uzdrowiskową; – potrzeba rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz oferty imprez sportowo-rekreacyjnych.
Opis przedsięwzięcia	<p>Przedmiotem realizacji przedsięwzięcia jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przebudowa bieżni sportowej i trybun, – budowa oświetlenia, – budowa ogrodzenia, – monitoring obiektu. <p>Projekt zaspokaja potrzeby mieszkańców Rymanowa i Gminy Rymanów oraz turystów w zakresie dostępu do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Ponadto wpływa pozytywnie na zwiększenie aktywności fizycznej i poprawę zdrowia mieszkańców.</p> <p>Realizacja obiektu stanowić będzie także element ożywienia sąsiednich terenów, z uwagi na zwiększoną ilość osób korzystających z obiektu. Wraz z realizowaną obecnie termomodernizacją budynku przy Ośrodku Kultury Fizycznej,</p>

	<p>przyczyni się także do stworzenia spójnej oferty sportowo i rekreacyjnej wspierającej rozwój miasta.</p> <p>Powiązanie z celami LPR:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzrost aktywności w zakresie kultury oraz sportu i rekreacji we wszystkich grupach wiekowych.
Beneficjenci przedsięwzięcia	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji w Rymanowie oraz pozostali mieszkańcy Rymanowa i Gminy.
Szacunkowe ramy finansowe	4 000 000,00 zł
Okres realizacji	2020-2021
Potencjalne źródła finansowania	<p>Ministerstwo Sportu – Program rozwoju infrastruktury lekkoatletycznej.</p> <p>Ministerstwo Sportu – Program rozwoju ponadlokalnej infrastruktury sportowej.</p> <p>Środki własne Gminy Rymanów.</p>
Rezultaty	– Liczba użytkowników – 1000 osób rocznie
Sposób oceny i miary	– Rejestry z poszczególnych sekcji sportowych – Ośrodka Kultury Fizycznej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie karty przedsięwzięcia

Tabela 72. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne – nr 9

Tytuł	Centrum aktywizacji osób starszych
Lokalizacja	Rymanów – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
Podmiot realizujący	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rymanowie
Potencjalni partnerzy	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Wawrzyńca w Rymanowie
Powiązanie z problemami	<p>W sferze społecznej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – starzejące się społeczeństwo - odpływ młodzieży; – niewystarczająca oferta aktywizująca seniorów.
Opis przedsięwzięcia	<p>Z danych będących w posiadaniu GOPS Rymanów (wywiady środowiskowe, informacje od pracowników socjalnych) wynika, że systematycznie wzrasta liczba osób starszych (w tym na obszarze objętym planem rewitalizacji), które wymagają wsparcia osób drugich i instytucji.</p> <p>Osoby starsze posiadają ogromny potencjał wiedzy, doświadczeń życiowych i zawodowych, umiejętności praktycznych i czas. Wszystko to może być wykorzystane w integracji międzypokoleniowej i lokalnej.</p> <p>W zakres realizacji przedsięwzięcia wchodzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zorganizowanie spotkań ze specjalistami (np. dietetyk, rehabilitant itp.);

	<ul style="list-style-type: none"> - zainicjowanie punktu porad prawnych (np. policjant, prawnik itp.); - opracowanie informatora i ulotki dla seniora (lokalne numery telefonów, adresy, porady); - zorganizowanie wolontariatu; - zorganizowanie spotkań „wczoraj i dziś” (np. kulinarne, muzyczne, historyczne itp.); - zorganizowanie grupy hobbystycznej (współpraca z działającym w Rymanowie Klubem Seniora); - zorganizowanie grupy samopomocowej „złota rączka” (drobne naprawy techniczne w domu); - mobilny asystent osoby starszej; - zorganizowanie we współpracy ze szkołą spotkań mających na celu przybliżenie nowych technologii. <p>Cele przedsięwzięcia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa jakości życia osób starszych. 2. Pobudzenie aktywności osób starszych. 3. Łączenie pokoleń <p>Powiązanie z celami LPR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapewniona opieka i wsparcie dla seniorów, osób niepełnosprawnych oraz innych zagrożonych wykluczeniem.
Beneficjenci przedsięwzięcia	Seniorzy - mieszkańcy obszaru rewitalizacji w Rymanowie i Rymanowie Zdroju.
Szacunkowe ramy finansowe	85 000,00 zł
Okres realizacji	2020-2023
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy Rymanów
Rezultaty	- Liczba uczestników – 30 osób rocznie
Sposób oceny i miary	- Listy uczestników.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie karty przedsięwzięcia

Tabela 73. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne – nr 10

Tytuł	Podniesienie kompetencji osób bezrobotnych – potencjalnych pracowników
Lokalizacja	Rymanów Zdrój ul. Zdrojowa 48 – siedziba Uzdrowiska Rymanów S.A.
Wnioskodawca	Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie
Podmiot realizujący	Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie, Uzdrowisko Rymanów S.A.
Potencjalni partnerzy	Uzdrowisko Rymanów S.A.

Powiązanie z problemami	<p>W sferze społecznej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – relatywnie duża liczba osób długotrwale bezrobotnych. <p>W sferze gospodarczej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zbyt mało potencjalnych pracowników w niektórych branżach oraz niskie kwalifikacje i umiejętności.
Opis przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie skierowane jest do potencjalnych nowych pracowników.</p> <p>W zakres realizacji przedsięwzięcia wejdą następujące zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikacja potrzeb szkoleniowych uczestników projektu; – opracowanie dla każdego uczestnika projektu Indywidualnego Planu Działania; – poradnictwo zawodowe; – szkolenia. <p>Cele przedsięwzięcia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zdobywanie nowych i podwyższenie posiadanych kwalifikacji zawodowych. <p>Powiązanie z celami LPR:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wzrost jakości usług turystycznych, w tym lecznictwa uzdrowiskowego. – Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin.
Beneficjenci przedsięwzięcia	<p>Osoby bezrobotne poszukujące pracy w wieku powyżej 29 roku życia do jednej z następujących grup:</p> <ul style="list-style-type: none"> – osoby od 50 roku życia, – kobiety.
Szacunkowe ramy finansowe	100 000,00 zł
Okres realizacji	2020
Potencjalne źródła finansowania	<p>Działanie 7.1 – Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy - projekty konkursowe. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.</p> <p>Budżet Gminy Rymanów</p>
Rezultaty	– Liczba uczestników – 20 osób
Sposób oceny i miary	– Listy uczestników.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie karty przedsięwzięcia

Tabela 74. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne – nr 11

Tytuł	Ekonomia społeczna szansą na aktywność zawodową osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji
Lokalizacja	Budynek przy ulicy Rynek 21. Obszar zrewitalizowanego rynku w Rymanowie. Parko Zdrojowy i centrum Rymanowa Zdroju.
Podmiot realizujący	Podkarpacki Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej w Jaśle
Potencjalni partnerzy	-
Powiązanie z problemami	W sferze społecznej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów: <ul style="list-style-type: none"> - relatywnie duża liczba osób długotrwale bezrobotnych; - koncentracja bezrobocia wzdłuż drogi krajowej nr 28; - koncentracja ubóstwa w centrum Rymanowa (mieszkania socjalne, komunalne) – koncentracja zjawisk i zachowań patologicznych – duża liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.
Opis przedsięwzięcia	<p>W obszarze rewitalizacji utrzymuje się duża liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, czego przyczyną jest koncentracja bezrobocia, zwłaszcza w obszarze rewitalizacji wzdłuż drogi krajowej nr 28.</p> <p>Brak kompetencji i kwalifikacji zawodowych (przerwy w pracy lub jej brak bezpośrednio po skończeniu szkoły) szczególnie obserwowany u kobiet powoduje utratę wartości posiadanych kwalifikacji.</p> <p>Częstym powodem pozostawania bez pracy albo ubóstwa z uwagi na niskie wynagrodzenia jest brak przygotowania zawodowego lub jego niedostosowanie do potrzeb rynku pracy.</p> <p>W ramach przedsięwzięcia realizowane będą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - usługi umożliwiające uzyskanie/podniesienie wiedzy i rozwijanie umiejętności potrzebnych do założenia lub pracy w przedsiębiorstwach społecznych i jego rozwijania, - usługi polegające na dostarczaniu i rozwijaniu kompetencji i kwalifikacji zawodowych potrzebnych do pracy w przedsiębiorstwie społecznym , - usługi polegające na podnoszeniu kwalifikacji pracowników podmiotów ekonomii społecznej, - wsparcie finansowe (dotacje) na tworzenie miejsc pracy dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, - udzielanie wsparcia pomostowego w formie finansowej oraz w formie zindywidualizowanych usług, - usługi polegające na podnoszeniu kwalifikacji pracowników podmiotów ekonomii społecznej. <p>Aby skutecznie zrealizować niniejsze przedsięwzięcie niezwykle ważne jest zaangażowanie społeczności lokalnej w jego realizację. Dlatego też niezbędnym elementem jest udostępnienie mieszkańcom miejsc, które posłużą jako miejsca do prowadzenia działalności przez powstały podmiot</p>

Tytuł	Ekonomia społeczna szansą na aktywność zawodową osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji
	<p>ekonomii społecznej. W chwili obecnej na obszarze rewitalizacji nie ma miejsc, które mogłyby być od razu przekazane ww. podmiotom.</p> <p>Dlatego też w celu skutecznej realizacji przedsięwzięcia niezbędna jest realizacja projektów inwestycyjnych/twardych.</p> <p>Pierwszy projekt to Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 1: Rewitalizacja rymanowskiego rynku, ma doprowadzić do zmiany sposobu zagospodarowania części przestrzeni publicznej w centrum Rymanowa na przestrzeń publiczną o nowych funkcjach m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przestrzeń publiczna o charakterze turystycznym, - miejsce handlu, - przestrzeń imprez kulturalnych, w tym o charakterze masowym, - przestrzeń mniejszych imprez, wydarzeń, promocji, akcji, itp., - pole ekspozycji okazjonalnej, - miejsce sezonowej lokalizacji ogródków gastronomicznych, - obszar zieleni miejskiej. <p>Drugi projekt to Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 2 - Odtworzenie historycznego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju i remont istniejących elementów architektonicznych, które ma doprowadzić do rozwinięcia dotychczasowych funkcji rekreacyjnych i turystycznych.</p> <p>Trzeci projekt to Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 6 - Budowa infrastruktury rekreacyjno-turystycznej w Rymanowie Zdroju, które również ma doprowadzić do rozwinięcia dotychczasowych funkcji rekreacyjnych i turystycznych.</p> <p>Nadanie obszarom nowych i rozszerzenie dotychczasowych funkcji spowoduje w tym turystycznym obszarze wzrost uchu turystycznego. W związku z tym przestrzenie te będą wymagały nowego podmiotu zarządzającego. Po realizacji projektu podmiotowi ekonomii społecznej powstałemu w wyniku jego realizacji zostanie udostępniona przestrzeń na rynku w Rymanowie oraz Park Zdrojowy w Rymanowie Zdroju, do prowadzenia działalności tj. zarządzana obszarami zrewitalizowanymi przez ten podmiot (tj. utrzymanie zieleni, małej architektury, urządzeń rekreacyjnych, zabezpieczenie organizacji imprez i wydarzeń kulturalnych, społecznych, turystycznych).</p> <p>Podmiot ekonomii społecznej otrzyma wyremontowane w ramach Przedsięwzięcia nr 1 pomieszczenia, w których będzie miał siedzibę.</p> <p>Projekt realizuje cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost dochodów mieszkańców z tytułu zatrudnienia. <p>Powiązanie z celami LPR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin.
Beneficjenci przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> - podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne i ich zrzeszenia,

Tytuł	Ekonomia społeczna szansą na aktywność zawodową osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji
	<ul style="list-style-type: none"> - osoby fizyczne lub prawne (wraz z ich reprezentantami) zainteresowane założeniem lub prowadzeniem działalności w sektorze ekonomii społecznej, w tym w formie przedsiębiorstwa społecznego, - partnerstwa na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej.
Szacunkowe ramy finansowe	200 000,00 zł (kwota w odniesieniu do Gminy Rymanów, przedsięwzięcie stanowi część projektu realizowanego w ramach Działania 8.5 RPO WP 2014-2020 przez Podkarpacki Regionalny Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Jaśle).
Okres realizacji	2018-2019
Potencjalne źródła finansowania	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Oś priorytetowa VIII, Działanie 8.5. Wsparcie rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie Budżet Gminy Rymanów.
Rezultaty	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych -10
Sposób oceny i miary	<ul style="list-style-type: none"> - Listy obecności ze spotkań, - Listy obecności ze szkoleń, - Liczba wejść na stronę internetową. - Liczba umów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie karty przedsięwzięcia

Przedstawione powyżej przedsięwzięcia zostały ocenione merytorycznie i przyjęte jako spójny i powiązany pakiet przedsięwzięć podstawowych (bez wyodrębnienia przedsięwzięć uzupełniających).

Przedsięwzięcia infrastrukturalne finansowane z EFRR są komplementarne z priorytetami inwestycyjnymi EFS i powiązane z realizacją celów w zakresie włączenia społecznego i walki z ubóstwem, a także przyczyniają się do zwiększenia możliwości znalezienia zatrudnienia.

V.2. OPIS PLANOWANYCH UZUPEŁNIAJĄCYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Poza przedsięwzięciami głównymi planowana jest również realizacja przedsięwzięć uzupełniających. W ich realizacji zostanie uwzględniony szeroki aspekt partnerstwa z innymi podmiotami. Na etapie LPR nie są znane ich ramy finansowe oraz zakres organizacyjno-techniczny. Głównym założeniem przedsięwzięć uzupełniających będzie aktywizacja mieszkańców, a także wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej. Jednocześnie planowane działania przyczynią się do zwiększenia poziomu integracji mieszkańców, w tym integracji międzypokoleniowej.

Utworzenie nowych, atrakcyjnych przestrzeni publicznych stworzy możliwości do organizacji imprez i wydarzeń o charakterze społeczno-kulturalnym. Jednocześnie zwiększą się możliwości spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup społecznych, w tym grup szczególnie narażonych na wykluczenie społeczne. W związku z tym planowane są do realizacji przedsięwzięcia uzupełniające zaprezentowane w poniższej tabeli.

Tabela 75. Przedsięwzięcia uzupełniające

Przedsięwzięcie uzupełniające	Powiązane problemy z LPR	Powiązane cele strategiczne z LPR	Powiązane cele operacyjne z LPR
Rymanów			

<p>Budowa parkingu</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ słabo zagospodarowane przestrzenie publiczne: Rynek w Rymanowie. 	<p>Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.</p>	<p>Cel operacyjny 2.1: Zagospodarowane, funkcjonalne i bezpieczne przestrzenie publiczne.</p>
<p>Poprawa jakości i standardu dróg i chodników na rewitalizowanym obszarze miasta Rymanów</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ nie w pełni rozwinięta gospodarka wod.-kan. (w tym kan. deszczowa) w części Rymanowa (obszar rewitalizacji), ✓ bardzo duże natężenie ruchu w centrum Rymanowa (droga krajowa nr 28) – niebezpieczeństwo i inne niedogodności z tym związane, ✓ zbyt słabo rozwinięta sieć ścieżek rowerowych, spacerowych. 	<p>Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.</p>	<p>Cel operacyjny 2.1: Zagospodarowane, funkcjonalne i bezpieczne przestrzenie publiczne.</p>
<p>Budowa przejścia podziemnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ słabo zagospodarowane przestrzenie publiczne: Rynek w Rymanowie; ✓ bardzo duże natężenie ruchu w centrum Rymanowa (droga krajowa nr 28) – niebezpieczeństwo i inne niedogodności z tym związane. 	<p>Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.</p>	<p>Cel operacyjny 2.1: Zagospodarowane, funkcjonalne i bezpieczne przestrzenie publiczne.</p>
<p>Przebudowa istniejących i budowa nowych punktów świetlnych wraz z rozbudową monitoringu na ul. zlokalizowane na obszarze rewitalizacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ koncentracja ubóstwa w centrum Rymanowa (mieszkania socjalne, komunalne) – koncentracja zjawisk i zachowań patologicznych – duża liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej; ✓ słabo zagospodarowane przestrzenie publiczne: Rynek w Rymanowie, parki w Rymanowie (park w Ryнку i Park im. Anny i Stanisława Potockich (m.in. brak małej architektury, niefunkcjonalność); ✓ niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców; ✓ niewystarczający poziom zachowania estetyki. 	<p>Cel strategiczny 1: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność.</p> <p>Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.</p> <p>Cel strategiczny 3: Wysoka jakość środowiska naturalnego</p>	<p>Cel operacyjny 1.1: Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin.</p> <p>Cel operacyjny 2.1: Zagospodarowane, funkcjonalne i bezpieczne przestrzenie publiczne.</p> <p>Cel operacyjny 3.1: Likwidacja źródeł zanieczyszczenia środowiska.</p>

<p>Modernizacja energetyczna budynków mieszkalno-usługowych przy ulicy Rynek 1, 5, 19, 20, 21</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ potrzeba termomodernizacji i odnowy budynków mieszkalnych i usługowych w obszarze rewitalizacji oraz SPG ZOZ w Rymanowie; ✓ niewystarczający poziom zachowania estetyki; ✓ nie w pełni rozwinięta gospodarka wod.-kan. (w tym kan. deszczowa) w części Rymanowa (obszar rewitalizacji). 	<p>Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.</p> <p>Cel strategiczny 3: Wysoka jakość środowiska naturalnego</p>	<p>Cel operacyjny 2.2: Odnowione i wykorzystane zasoby budynków i budowli.</p> <p>Cel operacyjny 3.1: Likwidacja źródeł zanieczyszczenia środowiska.</p>
<p>Remont i modernizacja energetyczna budynku komunalnego przy ulicy Bieleckiego 7 i wspólnoty mieszkaniowej przy ul. Bieleckiego 2</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ potrzeba termomodernizacji i odnowy budynków mieszkalnych i usługowych w obszarze rewitalizacji oraz SPG ZOZ w Rymanowie; ✓ koncentracja ubóstwa w centrum Rymanowa (mieszkania socjalne, komunalne) – koncentracja zjawisk i zachowań patologicznych – duża liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej; ✓ niewystarczający poziom zachowania estetyki. 	<p>Cel strategiczny 1: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność.</p> <p>Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.</p>	<p>Cel operacyjny 1.1: Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin.</p> <p>Cel operacyjny 2.2: Odnowione i wykorzystane zasoby budynków i budowli.</p>
<p>Stworzenie „letniej czytelnii”</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niska aktywność społeczna, sportowa i kulturalna (również wśród młodzieży); ✓ mała liczba imprez integrujących mieszkańców (w tym również dla osób z niepełnosprawnościami); ✓ zbyt mała oferta imprez, miejsc spędzania czasu dla dzieci; ✓ słabo zagospodarowane przestrzenie publiczne: Rynek w Rymanowie. 	<p>Cel strategiczny 1: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność.</p> <p>Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.</p> <p>Cel strategiczny 4: Wzrost wykorzystania potencjału gospodarczego</p>	<p>Cel operacyjny 1.2: Wzrost aktywności społecznej i obywatelskiej we wszystkich grupach wiekowych.</p> <p>Cel operacyjny 1.3: Wzrost aktywności w zakresie kultury oraz sportu i rekreacji we wszystkich grupach wiekowych.</p> <p>Cel operacyjny 2.1: Zagospodarowane, funkcjonalne i bezpieczne przestrzenie publiczne.</p> <p>Cel operacyjny 4.2: Wzrost jakości usług turystycznych, w tym lecznictwa uzdrowiskowego.</p>

Projekt kulturalno – społeczny ożywienia centrum Miasta Rymanów	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niska aktywność społeczna, sportowa i kulturalna (również wśród młodzieży); ✓ mała liczba imprez integrujących mieszkańców (w tym również dla osób z niepełnosprawnościami). 	Cel strategiczny 1: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność.	<p>Cel operacyjny 1.2: Wzrost aktywności społecznej i obywatelskiej we wszystkich grupach wiekowych</p> <p>Cel operacyjny 1.3: Wzrost aktywności w zakresie kultury oraz sportu i rekreacji we wszystkich grupach wiekowych.</p>
Zagospodarowanie przestrzeni wokół rymanowskiej studni – „Kogutka”	<ul style="list-style-type: none"> ✓ słabo zagospodarowane przestrzenie publiczne: Rynek w Rymanowie. 	Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.	Cel operacyjny 2.1: Zagospodarowane, funkcjonalne i bezpieczne przestrzenie publiczne.
Wsparcie energetyki rozproszonej wśród mieszkańców Rymanowa	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zanieczyszczenie powietrza - niska emisja - zbyt małe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. 	Cel strategiczny 3: Wysoka jakość środowiska naturalnego.	Cel operacyjny 3.1: Likwidacja źródeł zanieczyszczenia środowiska.
Poprawa stanu infrastruktury kultury oraz jej wyposażenia na terenie Gminy Rymanów	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niska funkcjonalność (potrzeba rozbudowy) obiektu Gminnego Ośrodka Kultury; ✓ potrzeba restauracji zabytkowych obiektów; ✓ niska aktywność społeczna, sportowa i kulturalna (również wśród młodzieży); ✓ mała liczba imprez integrujących mieszkańców (w tym również dla osób z niepełnosprawnościami). 	<p>Cel strategiczny 1: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność.</p> <p>Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.</p>	<p>Cel operacyjny 1.2: Wzrost aktywności społecznej i obywatelskiej we wszystkich grupach wiekowych</p> <p>Cel operacyjny 2.2: Odnowione i wykorzystane zasoby budynków i budowli.</p>
Rymanów Zdrój			
Wsparcie energetyki rozproszonej wśród mieszkańców Rymanowa Zdroju	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zanieczyszczenie powietrza - niska emisja - zbyt małe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. 	Cel strategiczny 3: Wysoka jakość środowiska naturalnego.	Cel operacyjny 3.1: Likwidacja źródeł zanieczyszczenia środowiska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z Urzędu Gminy w Rymanowie

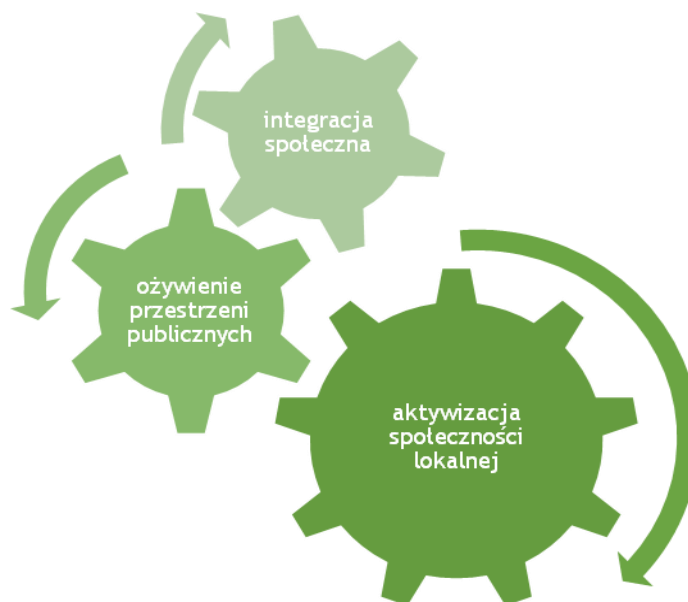

VI. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Niezwykle ważnym aspektem rewitalizacji jest zaplanowanie mechanizmów integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wdrożenie tego elementu będzie opierało się o następujące zasady:

- Kompleksowości,
- Komplementarności przestrzennej,
- Komplementarności problemowej,
- Komplementarności międzyokresowej,
- Komplementarności proceduralno-instytucjonalnej,
- Komplementarności źródeł finansowania,
- Koncentracji.

Rysunek 22. Schemat integrowania działań rewitalizacyjnych

1. Zasada kompleksowości – co oznacza, że w Programie rewitalizacji działania ujęte są w sposób kompleksowy nie pomijając aspektu społecznego, gospodarczego i przestrzennego (w tym również infrastrukturalnego, środowiskowego i kulturowego) związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Program złożony jest z różnorodnych przedsięwzięć mających przyczynić się w założeniu do kompleksowej interwencji na rzecz obszaru zdegradowanego. Program wyklucza realizację indywidualnych inwestycji nieskutkujących zmianami strukturalnymi w obszarze rewitalizacji.
2. Zasada komplementarności przestrzennej – polega na uwzględnieniu przy realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych ciągłości przestrzeni i relacji przestrzennych łączących obszary rewitalizacji z pozostałymi częściami gminy. Istotne jest traktowanie przestrzeni jako całości i zapobieganie realizacji projektów realizacyjnych w sposób punktowy. Efekty działań rewitalizacyjnych powinny również pozytywnie wpływać na całe otoczenie, a w konsekwencji na całą gminę.

Zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą realizowane na obszarze rewitalizacji i charakteryzują się komplementarnością przestrzenną. Planowane działania mają przede

wszystkim wymiar społeczny. Zostały one wypracowane w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy. Planowane działania będą oddziaływały na cały obszar rewitalizacji. Wszystkie działania będą prowadzone w taki sposób, aby niwelować zjawiska kryzysowe, a nie przenosić je w inne miejsca czy też doprowadzać do niepożądanych efektów takich jak segregacja społeczna czy wykluczenie.

3. Zasada komplementarności problemowej – polega na konieczności realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które się wzajemnie dopełniają pomiędzy różnymi sferami tematycznymi. Dodatkowo zasada ta wyraża się tym, że poszczególne przedsięwzięcia wpisują się w kierunki działań przewidziane do rewitalizacji, a co za tym idzie również w cele operacyjne i strategiczne. W związku z tym, że cele przypisane są bezpośrednio do podsystemów część projektów wpisuje się w więcej niż jeden cel. Wzajemne dopełnianie się przedsięwzięć oraz powiązanie ich z celami tematycznymi zapobiega zjawisku fragmentaryzacji, a sam program będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji w sposób kompleksowy, zaś przyczyny zjawisk kryzysowych będą traktowane całościowo.

Tabela 76. Komplementarność projektów rewitalizacyjnych z celami LPR

Przedsięwzięcie	Cel strategiczny	Cel operacyjny
Rewitalizacja rymanowskiego rynku	Cel strategiczny 1: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność.	Cel operacyjny 1.2: Wzrost aktywności społecznej i obywatelskiej we wszystkich grupach wiekowych.
		Cel operacyjny 1.3: Wzrost aktywności w zakresie kultury oraz sportu i rekreacji we wszystkich grupach wiekowych
	Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.	Cel operacyjny 2.1: Zagospodarowane, funkcjonalne i bezpieczne przestrzenie publiczne.
Odtworzenie historycznego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju i remont istniejących elementów architektonicznych	Cel strategiczny 1: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność.	Cel operacyjny 1.2: Wzrost aktywności społecznej i obywatelskiej we wszystkich grupach wiekowych.
		Cel operacyjny 2.1: Zagospodarowane, funkcjonalne i bezpieczne przestrzenie publiczne.
	Cel strategiczny 4: Wzrost wykorzystania potencjału gospodarczego.	Cel operacyjny 4.2: Wzrost jakości usług turystycznych, w tym lecznictwa uzdrowiskowego.
Modernizacja Szpitala Uzdrawiskowego Gozdawa	Cel strategiczny 1: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność.	Cel operacyjny 1.1: Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin.

Przedsięwzięcie	Cel strategiczny	Cel operacyjny
	Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.	Cel operacyjny 2.2: Odnowione i wykorzystane zasoby budynków i budowli.
	Cel strategiczny 4: Wzrost wykorzystania potencjału gospodarczego.	Cel operacyjny 4.2: Wzrost jakości usług turystycznych, w tym lecznictwa uzdrowiskowego.
Modernizacja Sanatorium Krystyna	Cel strategiczny 1: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność.	Cel operacyjny 1.1: Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin.
	Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.	Cel operacyjny 2.2: Odnowione i wykorzystane zasoby budynków i budowli.
	Cel strategiczny 4: Wzrost wykorzystania potencjału gospodarczego.	Cel operacyjny 4.2: Wzrost jakości usług turystycznych, w tym lecznictwa uzdrowiskowego.
Rozbudowa i modernizacja Sanatorium Leliwa wraz z rewitalizacją i zagospodarowaniem terenu użytkowego	Cel strategiczny 1: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność.	Cel operacyjny 1.1: Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin.
	Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.	Cel operacyjny 2.2: Odnowione i wykorzystane zasoby budynków i budowli.
	Cel strategiczny 4: Wzrost wykorzystania potencjału gospodarczego.	Cel operacyjny 4.2: Wzrost jakości usług turystycznych, w tym lecznictwa uzdrowiskowego.
Budowa infrastruktury rekreacyjno – turystycznej w Rymanowie Zdroju	Cel strategiczny 1: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność.	Cel operacyjny 1.2: Wzrost aktywności społecznej i obywatelskiej we wszystkich grupach wiekowych.
	Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.	Cel operacyjny 2.1: Zagospodarowane, funkcjonalne i bezpieczne przestrzenie publiczne.
	Cel strategiczny 4: Wzrost wykorzystania potencjału gospodarczego.	Cel operacyjny 4.2: Wzrost jakości usług turystycznych, w tym lecznictwa uzdrowiskowego.
Aktywizacja zawodowa osób wykluczonych szansą na integrację społeczną	Cel strategiczny 1: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność	Cel operacyjny 1.1: Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin.

Przedsięwzięcie	Cel strategiczny	Cel operacyjny
	Cel strategiczny 4: Wzrost wykorzystania potencjału gospodarczego.	Cel operacyjny 4.1: Rozwinięta przedsiębiorczość mieszkańców
Rewitalizacja kompleksu sportowego	Cel strategiczny 1: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność.	Cel operacyjny 1.2: Wzrost aktywności społecznej i obywatelskiej we wszystkich grupach wiekowych.
Centrum aktywizacji osób starszych	Cel strategiczny 1: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność.	Cel operacyjny 1.4: Zapewniona opieka i wsparcie dla seniorów, osób niepełnosprawnych oraz innych zagrożonych wykluczeniem.
Ekonomia społeczna szansą na aktywność zawodową osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji	Cel strategiczny 1: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność.	Cel operacyjny 1.1: Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin.
Podniesienie kompetencji osób bezrobotnych – potencjalnych pracowników	Cel strategiczny 1: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność.	Cel operacyjny 1.1: Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin.
	Cel strategiczny 4: Wzrost wykorzystania potencjału gospodarczego.	Cel operacyjny 4.2: Wzrost jakości usług turystycznych, w tym lecznictwa uzdrowiskowego.
Budowa parkingu	Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.	Cel operacyjny 2.1: Zagospodarowane, funkcjonalne i bezpieczne przestrzenie publiczne.
Poprawa jakości i standardu dróg i chodników na rewitalizowanym obszarze miasta Rymanów	Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.	Cel operacyjny 2.1: Zagospodarowane, funkcjonalne i bezpieczne przestrzenie publiczne.
Budowa przejścia podziemnego	Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.	Cel operacyjny 2.1: Zagospodarowane, funkcjonalne i bezpieczne przestrzenie publiczne.
Przebudowa istniejących i budowa nowych punktów świetlnych wraz z rozbudową monitoringu na ul. zlokalizowane na obszarze rewitalizacji	Cel strategiczny 1: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność.	Cel operacyjny 1.1: Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin.
	Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.	Cel operacyjny 2.1: Zagospodarowane, funkcjonalne i bezpieczne przestrzenie publiczne.
	Cel strategiczny 3: Wysoka jakość środowiska naturalnego	Cel operacyjny 3.1: Likwidacja źródeł zanieczyszczenia środowiska.

Przedsięwzięcie	Cel strategiczny	Cel operacyjny
Modernizacja energetyczna budynków mieszkalno-usługowych przy ulicy Rynek 1, 5, 19, 20, 21	Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.	Cel operacyjny 2.2: Odnowione i wykorzystane zasoby budynków i budowli.
	Cel strategiczny 3: Wysoka jakość środowiska naturalnego	Cel operacyjny 3.1: Likwidacja źródeł zanieczyszczenia środowiska.
Remont i modernizacja energetyczna budynków komunalnych przy ulicy Bieleckiego 2, 7	Cel strategiczny 1: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność.	Cel operacyjny 1.1: Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin.
	Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.	Cel operacyjny 2.2: Odnowione i wykorzystane zasoby budynków i budowli.
Stworzenie „letniej czytelnii”	Cel strategiczny 1: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność.	Cel operacyjny 1.2: Wzrost aktywności społecznej i obywatelskiej we wszystkich grupach wiekowych. Cel operacyjny 1.3: Wzrost aktywności w zakresie kultury oraz sportu i rekreacji we wszystkich grupach wiekowych
	Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.	Cel operacyjny 2.1: Zagospodarowane, funkcjonalne i bezpieczne przestrzenie publiczne.
	Cel strategiczny 4: Wzrost wykorzystania potencjału gospodarczego.	Cel operacyjny 4.2: Wzrost jakości usług turystycznych, w tym lecznictwa uzdrowiskowego.
Projekt kulturalno – społeczny ożywienia centrum Miasta Rymanów	Cel strategiczny 1: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność.	Cel operacyjny 1.2: Wzrost aktywności społecznej i obywatelskiej we wszystkich grupach wiekowych.
		Cel operacyjny 1.3: Wzrost aktywności w zakresie kultury oraz sportu i rekreacji we wszystkich grupach wiekowych
Zagospodarowanie przestrzeni wokół rymanowskiej studni – „Kogutka”	Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.	Cel operacyjny 2.1: Zagospodarowane, funkcjonalne i bezpieczne przestrzenie publiczne.

Przedsięwzięcie	Cel strategiczny	Cel operacyjny
Wsparcie energetyki rozproszonej wśród mieszkańców Rymanowa	Cel strategiczny 3: Wysoka jakość środowiska naturalnego.	Cel operacyjny 3.1: Likwidacja źródeł zanieczyszczenia środowiska.
Poprawa stanu infrastruktury kultury oraz jej wyposażenia na terenie Gminy Rymanów	Cel strategiczny 1: Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność.	Cel operacyjny 1.2: Wzrost aktywności społecznej i obywatelskiej we wszystkich grupach wiekowych.
	Cel strategiczny 2: Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.	Cel operacyjny 2.2: Odnowione i wykorzystane zasoby budynków i budowli.
Wsparcie energetyki rozproszonej wśród mieszkańców Rymanowa Zdroju	Cel strategiczny 3: Wysoka jakość środowiska naturalnego.	Cel operacyjny 3.1: Likwidacja źródeł zanieczyszczenia środowiska.

Źródło: Opracowanie własne

4. Zasada komplementarności międzyokresowej – polega na ocenie działań rewitalizacyjnych zrealizowanych w latach 2007-2013 oraz na zachowaniu ciągłości programowej. Wybrane do realizacji działania, chociaż nowe, w pewnej mierze stanowią już podjęte działania i inicjatywy we wcześniejszym okresie.

Tabela 77. Komplementarność okresowa – projekty zrealizowane przez Gminę Rymanów

Lp.	Tytuł projektu	Czas realizacji projektu	Miejsce realizacji projektu (obszar, na którym projekt był realizowany)	Źródło współfinansowania	Projekt komplementarny z LPR Gminy Rymanów na lata 2017-2023
Projekty w zakresie infrastruktury kulturowej i rozwoju oferty kulturalnej					
1.	„Wyspiański – polski Da Vinci”	2007	Rymanów ul. Grunwaldzka	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Program Operacyjny „Wyspiański” GOK Rymanów	Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 1 Rewitalizacja rymanowskiego rynku Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 2 Odtworzenie historycznego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju i remont istniejących elementów architektonicznych
2.	„Wakacyjne koncerty muzyki klasycznej”	2008	Rymanów Zdrój – Park Zdrojowy	Narodowe Centrum Kultury, Program Operacyjny „Rozwój Inicjatyw Lokalnych”	Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 1 Rewitalizacja rymanowskiego rynku

				GOK Rymanów	Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 2 Odtworzenie historycznego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju i remont istniejących elementów architektonicznych
3.	„Remont i wyposażenie obiektów służących działalności kulturalnej”	2009	Rymanów ul. Grunwaldzka	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 GOK Rymanów	Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 1 Rewitalizacja rymanowskiego rynku Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 2 Odtworzenie historycznego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju i remont istniejących elementów architektonicznych
4.	Remont obiektów wiejskich ośrodków kultury w miejscowościach Rymanów Zdrój i Bzianka	2009	Rymanów Zdrój	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, Gmina Rymanów	Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 2 Odtworzenie historycznego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju i remont istniejących elementów architektonicznych
5.	„Wyposażenie Gminnego Ośrodka Kultury w Rymanowie w sprzęt do organizacji imprez”	2010	Rymanów , Rymanów Zdrój	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 GOK Rymanów	Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 1 Rewitalizacja rymanowskiego rynku
6.	Świadkowie historii – wielokulturowość w dolinie Taboru i Wisłoka	2011	Rymanów ul. Cała gmina	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 GOK Rymanów	Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 1 Rewitalizacja rymanowskiego rynku
7.	Remont zabytkowego muru ogrodzeniowego Zespołu Dworsko – Parkowego w Rymanowie	2011-2012	Rymanów u zbiegu ulic Parkowej i Osiedle	Marszałek Województwa Podkarpackiego Gmina Rymanów	Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 1 Rewitalizacja rymanowskiego rynku Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 2 Odtworzenie historycznego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju i remont istniejących

					elementów architektonicznych
8.	Remont i modernizacja świetlicy wiejskiej w Rymanowie Zdroju - Desznie.	2013	Rymanów Zdrój - Deszno	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 Gmina Rymanów	Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 2 Odtworzenie historycznego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju i remont istniejących elementów architektonicznych
Projekty w zakresie rozwoju infrastruktury i oferty sportowo-rekreacyjnej					
9.	Budowa kortu tenisowego	2008	Rymanów Park Dworski im. Anny i Stanisława Potockich	Gmina Rymanów	Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 6 Budowa infrastruktury rekreacyjno- turystycznej w Rymanowie Zdroju Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 8 Rewitalizacja kompleksu sportowego
10.	Budowa kompleksu boisk sportowych „Moje boisko – ORLIK 2012” w Rymanowie	2010	Rymanów ul. Szkolna	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Gmina Rymanów	Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 6 Budowa infrastruktury rekreacyjno- turystycznej w Rymanowie Zdroju Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 8 Rewitalizacja kompleksu sportowego
11.	Budowa, remont oraz montaż elementów wyposażenia boisk sportowych w miejscowościach Bałucianka, Królik Polski i Rymanów Zdrój	2011			Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 6 Budowa infrastruktury rekreacyjno- turystycznej w Rymanowie Zdroju Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 8 Rewitalizacja kompleksu sportowego
12.	Dokończenie budowy oświetlenia kortów tenisowych w Rymanowie Zdroju	2012	Rymanów Zdrój	Środki własne Gmina Rymanów	Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 6 Budowa infrastruktury rekreacyjno- turystycznej w Rymanowie Zdroju Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 8 Rewitalizacja kompleksu sportowego

13.	Budowa rekreacyjnego boiska wielofunkcyjnego w Rymanowie Zdroju.	2013	Rymanów Zdrój	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 Gmina Rymanów	Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 6 Budowa infrastruktury rekreacyjno- turystycznej w Rymanowie Zdroju Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 8 Rewitalizacja kompleksu sportowego
Projekty w zakresie rozwoju turystyki					
14.	Przebudowa i rozbudowa pawilonu handlowego z przeznaczeniem na budynek kulturalno – usługowo – handlowy w Rymanowie Zdroju	2011	Rymanów Zdrój ul. Zdrojowa	Gmina Rymanów	Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 2 Odtworzenie historycznego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju i remont istniejących elementów architektonicznych Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 3 Modernizacja Szpitala Uzdrawiskowego Gozdawa
15.	Rozwój i promocja turystyki w uzdrowskiej Gminie Rymanów i uzdrowisku Truskawiec	2012-2013	Rymanów Zdrój	Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013 Gmina Rymanów	Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 2 Odtworzenie historycznego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju i remont istniejących elementów architektonicznych Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 1 Rewitalizacja rymanowskiego rynku Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 3 Modernizacja Szpitala Uzdrawiskowego Gozdawa Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 4 Sanatorium Krystyna

					<p>Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 5</p> <p>Rozbudowa i modernizacja Sanatorium Leliwa wraz z rewitalizacją i zagospodarowaniem terenu użytkowego</p> <p>Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 6</p> <p>Budowa infrastruktury rekreacyjno- turystycznej w Rymanowie Zdroju</p>
Projekty w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej					
16.	Czas na aktywność w gminie Rymanów	2007-2013	Rymanów	Projekt systemowy Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013	<p>Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 7</p> <p>Aktywizacja zawodowa osób wykluczonych szansą na integrację społeczną</p> <p>Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 9</p> <p>Centrum aktywizacji osób starszych</p> <p>Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 10</p> <p>Podniesienie kompetencji osób bezrobotnych – potencjalnych pracowników Uzdrawiska Rymanów S.A. lub innych podmiotów działających na obszarze rewitalizacji</p> <p>Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 11</p> <p>Ekonomia społeczna szansą na aktywność zawodową osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji</p>
Projekty w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznych					
17.	Budowa oświetlenia w Ryнку w Rymanowie	2009	Rymanów ul. Rynek	Gmina Rymanów	Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 1 <p>Rewitalizacja rymanowskiego rynku</p>

18.	Budowa obiektów architektury uzdrowskiej nad Czarnym Potokiem w Rymanowie Zdroju	2010	Rymanów Zdrój	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 Gmina Rymanów	Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 2 Odtworzenie historycznego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju i remont istniejących elementów architektonicznych Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 1 Rewitalizacja rymanowskiego rynku
-----	--	------	---------------	---	--

Zródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z Urzędu Gminy w Rymanowie

5. Zasada komplementarności proceduralno-instytucjonalnej – oznacza konieczność zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

Zasada ta została spełniona poprzez zaprojektowanie kompleksowego systemu zarządzania LPR. Struktura zarządzania LPR składać się będzie z następujących komórek: Burmistrz Gminy, Zespół ds. Rewitalizacji. Szczegółowy opis struktury zarządzania realizacją LPR przedstawiony został w kolejnym rozdziale IX.

6. Zasada komplementarności źródeł finansowania – oznacza, że przedsięwzięcia rewitalizacyjne są komplementarne po kątem źródeł finansowania. Planowane do realizacji przedsięwzięcia uwzględniają ich finansowanie z różnych źródeł wzajemnie się dopełniających. Uwzględnione jest finansowanie ze źródeł publicznych (krajowych, unijnych, środków własnych) oraz prywatnych bez ryzyka podwójnego finansowania.

Przedsięwzięcia infrastrukturalne finansowane z EFRR są komplementarne z projektami planowanymi do realizacji z EFS i powiązane z realizacją celów w zakresie włączenia społecznego i walki z ubóstwem, a także przyczyniają się do zwiększenia możliwości znalezienia zatrudnienia.

Tabela 78. Komplementarność projektów EFRR planowanych do finansowania w ramach Działania 6.3. RPO WP 2014-2020 z projektami planowanymi do realizacji z EFS.

I.p. 1	
Projekt z EFRR planowany do finansowania w ramach Działania 6.3. RPO WP 2014-2020	Projekt planowany do finansowania z EFS
<p>„Rewitalizacja rymanowskiego rynku”</p> <p>Lokalizacja: Rymanów – ul. Rynek 21, działki nr ew. 2925/1, 2929/5, 2950, 2965/6, 2931/1, 2931/2, 2931/3, 2937/1, 2937/2, 2948, 2949</p>	<p>„Ekonomia społeczna szansą na aktywność zawodową osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji”</p> <p>Źródło finansowania: Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Oś priorytetowa VIII, Działanie 8.5. Wsparcie rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie</p>
<p>Opis wpływu projektów na zdiagnozowaną sytuację kryzysową, w szczególności w sferze społecznej</p> <p>W sferze społecznej projekt finansowany z EFRR w ramach Działania 6.3. przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – relatywnie duża liczba osób długotrwale bezrobotnych; – koncentracja bezrobocia wzdłuż drogi krajowej nr 28; – koncentracja ubóstwa w centrum Rymanowa (mieszkania socjalne, komunalne) – koncentracja zjawisk i zachowań patologicznych – duża liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej; – niska aktywność społeczna, sportowa i kulturalna (również wśród młodzieży); 	

- brak przejawów zainteresowania mieszkańców rozwojem gminy i uczestnictwem w nim;
  - mała liczba imprez integrujących mieszkańców (w tym również dla osób z niepełnosprawnościami).
- Rozwiązanie powyższych problemów będzie możliwe, kiedy nastąpi interwencja w sferę przestrzenno-funkcjonalną, techniczną oraz gospodarczą. Projekt stworzy możliwość wykreowania i przekazania zakresu zadań do realizacji w ramach działalności gospodarczej podmiotu ekonomii społecznej, który poprzez stworzenie nowych miejsc pracy wpłynie na problemy związane z bezrobociem, ubóstwem i marginalizacją społeczną. Ponadto projekt wpłynie na stworzenie oferty imprez kulturalnych, rekreacyjno-sportowych integrujących mieszkańców i ożywiających ruch turystyczny co wpłynie na zarówno aktywizację zawodową mieszkańców, jak na aktywności społeczną, sportową i kulturalną oraz pogłębi poziom integracji mieszkańców. W efekcie nastąpi większa integracja mieszkańców Rymanowa i całej gminy, wzrost ich aktywności społecznej, zainteresowania rozwojem gminy i uczestnictwem w nim.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:

- słabo zagospodarowane przestrzenie publiczne: Rynek w Rymanowie, parki w Rymanowie: park w Ryнку i Park im. Anny i Stanisława Potockich (m.in. brak małej architektury, niefunkcjonalność, zanieczyszczenie odchodami ptaków, nie pełni funkcji przypisanej parkom), Park Zdrojowy w Rymanowie Zdroju.

Ingerencja w powyższe problemy przestrzenno-funkcjonalne i techniczne pozwoli rozwiązać problemy w sferze gospodarczej.

W sferze gospodarczej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:

- zbyt mała liczba młodych osób podejmujących działalność gospodarczą;
- brak unikalnych ofert turystycznych poza ofertą uzdrowiskową;
- potrzeba rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz oferty imprez sportowo-rekreacyjnych.

Projekt poprzez umożliwienie optymalnego wykorzystania obiektów i zasobów dziedzictwa kulturowego, przyczyni się do wykreowania zintegrowanej oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej dla mieszkańców oraz przyjezdnych, przyczyni się do ożywienia gospodarczego, w szczególności ożywienia ruchu turystycznego, co znacznie wpłynie na możliwości ograniczenia marginalizacji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez ich aktywizację społeczną i zawodową. Efekt ten zostanie wzmocniony faktem stworzenia warunków do powstania podmiotu ekonomii społecznej – poprzez wyremontowanie i udostępnienie pomieszczeń na jego biura oraz stworzenie zakresu zadań do realizacji przez ten podmiot (zarządzanie przestrzeniami publicznymi poddanymi rewitalizacji na terenie Rymanowa i Rymanowa Zdroju oraz przyjęcie roli współorganizatora imprez i wydarzeń na tych przestrzeniach /zabezpieczenie techniczne/).

W sferze społecznej projekt finansowany z EFS w ramach Działania 8.5 poprzez powstanie podmiotu ekonomii społecznej, zatrudniającego mieszkańców obszaru rewitalizacji będących w niekorzystnej sytuacji, przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:

- relatywnie duża liczba osób długotrwale bezrobotnych;
- koncentracja bezrobocia wzdłuż drogi krajowej nr 28;
- koncentracja ubóstwa w centrum Rymanowa (mieszkania socjalne, komunalne) – koncentracja zjawisk i zachowań patologicznych – duża liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Uzasadnienie niezbędności projektów dla realizacji założonych celów programu rewitalizacji

Projekt finansowany z EFRR w ramach Działania 6.3. spowoduje nadanie nowych funkcji przestrzeni publicznej dotychczas słabo zagospodarowanej. Przestrzeń rynku w Rymanowie zamiast być wykorzystywaną w celach promocyjnych, gospodarczych, kulturalnych i reprezentacyjnych jest przestrzenią o bardzo niskiej funkcjonalności i estetyce, która nie przyciąga turysty i z którą nie utożsamiają się mieszkańcy. Jednocześnie obszar centrum miasta charakteryzują narastające problemy społeczne związane z bezrobociem, ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Aby zaktywizować społecznie i zawodowo mieszkańców konieczny jest impuls infrastrukturalny, który poprzez twarde działania rewitalizacyjne tj. nadające nowe funkcje przestrzeniom i obiektom, umożliwi powstanie różnych inicjatyw gospodarczych (w tym powstanie podmiotu ekonomii

społecznej) wspartych organizacją imprez i wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych innych promujących miasto i gminę.

W związku z realizacją projektu finansowanego z EFRR obszarowi w centrum Rymanowa zostaną nadane nowe funkcje, w efekcie czego ożywi się ruch turystyczny i zwiększy się poziom wykorzystania tej przestrzeni przez samych mieszkańców obszaru rewitalizacji i innych miejscowości gminy. Stąd pojawiają się większe potrzeby związane z utrzymywaniem terenów zielonych, małej architektury oraz elementów gospodarczych.

W związku z powyższym w ramach realizacji projektu założono remont pomieszczeń budynku ~~komunalnego~~ zlokalizowanego przy rynku z przeznaczeniem na lokalizację tam siedziby podmiotu ekonomii społecznej, który zatrudniając mieszkańców obszaru rewitalizacji, zarządzać będzie zrewitalizowanymi przestrzeniami publicznymi w obszarze rewitalizacji oraz będzie zabezpieczał technicznie organizowane tam imprezy i wydarzenia.

Bez stworzenia powyższych podstaw infrastrukturalnych realizacja Przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 11 finansowanego z EFS w ramach Działania 8.5 RPO WP na lata 2014-2020 byłaby niemożliwa. W ramach tego projektu przewidziano realizację następujących zadań:

- usługi umożliwiające uzyskanie/podniesienie wiedzy i rozwijanie umiejętności potrzebnych do założenia lub pracy w przedsiębiorstwach społecznych i jego rozwijania,
- usługi polegające na dostarczaniu i rozwijaniu kompetencji i kwalifikacji zawodowych potrzebnych do pracy w przedsiębiorstwie społecznym ,
- usługi polegające na podnoszeniu kwalifikacji pracowników podmiotów ekonomii społeczne,
- udzielania wsparcia finansowego (dotacji) na tworzenie miejsc pracy dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,
- udzielanie wsparcia pomostowego w formie finansowej oraz w formie zindywidualizowanych usług,
- usługi polegające na podnoszeniu kwalifikacji pracowników podmiotów ekonomii społecznej.

Aby skutecznie realizować przedsięwzięcie niezwykle ważne jest zaangażowanie społeczności lokalnej w jego realizację. Dlatego też niezbędnym elementem jest udostępnienie mieszkańcom miejsc, które posłużą jako miejsca do prowadzenia działalności przez powstałe podmioty ekonomii społecznej. W chwili obecnej na obszarze rewitalizacji nie ma takich miejsc, które mogłyby być od razu przekazane ww. podmiotom. Stąd powiązanie z projektem finansowanym z EFRR w ramach Działania 8.5.

Celem projektu jest wzrost dochodów mieszkańców z tytułu zatrudnienia poprzez aktywizację osób w niekorzystnej sytuacji. Zakłada się, że powstanie podmiot ekonomii społecznej.

Zatem oba projekty doprowadzą do realizacji celu LPR: Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin.

Opis komplementarności

W celu skutecznej realizacji przedsięwzięcia finansowanego z EFS w ramach Działania 8.5. niezbędna jest interwencja infrastrukturalna w przestrzenie publiczne, łącznie ze zmianą sposobu ich zagospodarowania celem nadania nowych funkcji lub przywrócenia dotychczasowych.

Aby skutecznie zrealizować Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 11 i doprowadzić do powstania podmiotu ekonomii społecznej i nowych miejsc pracy niezwykle ważne jest zaangażowanie społeczności lokalnej w jego realizację. Dlatego też niezbędnym elementem jest udostępnienie mieszkańcom miejsc, które posłużą jako miejsca do prowadzenia działalności m.in. przez powstały podmiot ekonomii społecznej. W chwili obecnej na obszarze rewitalizacji nie ma miejsc, które mogłyby być od razu przekazane ww. podmiotom.

Dlatego też w celu skutecznej realizacji przedsięwzięcia niezbędna jest realizacja projektów inwestycyjnych/twardych.

Pierwszy projekt to Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 1 (finansowane z EFRR – Działanie 6.3. RPO WP 2014-2020) pn. **Rewitalizacja rymanowskiego rynku**, ma doprowadzić do zmiany sposobu zagospodarowania części przestrzeni publicznej w centrum Rymanowa na przestrzeń publiczną o nowych funkcjach m. in.:

- przestrzeń publiczna o charakterze turystycznym,
- miejsce handlu,
- przestrzeń imprez kulturalnych, w tym o charakterze masowym,
- przestrzeń mniejszych imprez, wydarzeń, promocji, akcji, itp.,

- pole ekspozycji okazjonalnej,
- miejsce sezonowej lokalizacji ogródków gastronomicznych,
- obszar zieleni miejskiej.

Ponadto ważne tutaj są jeszcze projekty finansowane z innych źródeł niż Działanie 6.3. RPO WP 2014-2020.

Drugi projekt to Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 2 - Odtworzenie historycznego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju i remont istniejących elementów architektonicznych, które ma doprowadzić do rozwinięcia dotychczasowych funkcji rekreacyjnych i turystycznych.

Trzeci projekt to Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 6 - Budowa infrastruktury rekreacyjno-turystycznej w Rymanowie Zdroju, które również ma doprowadzić do rozwinięcia dotychczasowych funkcji rekreacyjnych i turystycznych.

Nadanie wskazanym wyżej przestrzeniom publicznym nowych i rozszerzenie dotychczasowych funkcji spowoduje w tym atrakcyjnym turystycznie obszarze ożywienie ruchu turystycznego. W związku z tym przestrzenie te będą wymagały nowego podmiotu zarządzającego. Po realizacji projektu podmiotowi ekonomii społecznej powstałemu w wyniku jego realizacji zostanie udostępniona przestrzeń na rynku w Rymanowie oraz Park Zdrojowy w Rymanowie Zdroju, do prowadzenia działalności tj. zarządzana obszarami zrewitalizowanymi przez ten podmiot (tj. utrzymanie zieleni, małej architektury, urządzeń rekreacyjnych, zabezpieczenie techniczne organizacji imprez i wydarzeń kulturalnych, społecznych, turystycznych).

Podmiot ekonomii społecznej otrzyma wyremontowane w ramach Przedsięwzięcia nr 1 pomieszczenia, w których będzie miał siedzibę.

Zatem produkty projektów infrastrukturalnych, w tym przede wszystkim Przedsięwzięcia rewitalizacyjne nr 1 (przewidziane dofinansowane z EFRR – Działanie 6.3. RPO WP 2014-2020) pn. Rewitalizacja rymanowskiego rynku umożliwią osiągnięcie wskaźników produktu i rezultatu w ramach Przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 11 przewidzianego do dofinansowania z EFS w ramach Działania 8.5.

I.p. 2

Projekt z EFRR planowany do finansowania w ramach Działania 6.3. RPO WP 2014-2020	Projekt planowany do finansowania z EFS
<p>„Modernizacja Sanatorium Krystyna”</p> <p>Lokalizacja: Sanatorium Krystyna ul. Anny i Jana Potockich 2 Rymanów Zdrój</p>	<p>„Podniesienie kompetencji osób bezrobotnych – potencjalnych pracowników”</p> <p>Źródło finansowania: Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Oś Priorytetowa VII, Działanie 7.1 – Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy - projekty konkursowe.</p>

Opis wpływu projektów na zdiagnozowaną sytuację kryzysową, w szczególności w sferze społecznej

W sferze społecznej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:

- relatywnie duża liczba osób długotrwale bezrobotnych;
- koncentracja bezrobocia wzdłuż drogi krajowej nr 28;
- koncentracja ubóstwa w centrum Rymanowa (mieszkania socjalne, komunalne) – koncentracja zjawisk i zachowań patologicznych – duża liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:

- potrzeba rewitalizacji nieużytkowanych obiektów b. sanatoriów: Leliwa, Gozdawa, Krystyna, Gołąbek, Zakład Fizjoterapii.

W sferze gospodarczej przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:

- zbyt mała liczba miejsc w obiektach uzdrowiskowych i okolo-uzdrowiskowych;
- niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna i uzdrowiskowa.

W sferze społecznej projekt finansowany z EFS w ramach Działania 8.3 poprzez ofertę usług społecznych przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:

- relatywnie duża liczba osób długotrwale bezrobotnych;
- koncentracja bezrobocia wzdłuż drogi krajowej nr 28;
- koncentracja ubóstwa w centrum Rymanowa (mieszkania socjalne, komunalne) – koncentracja zjawisk i zachowań patologicznych – duża liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Uzasadnienie niezbędności projektów dla realizacji założonych celów programu rewitalizacji

Planuje się, że projekt dofinansowany z EFRR w ramach Działania 6.3. spowoduje przywrócenie pierwotnych funkcji obiektowi byłego sanatorium, który od około 15 lat nie jest użytkowany i znajduje się w złym stanie technicznym. W związku z usytuowaniem w reprezentacyjnej części miejscowości budynek nie wpływa również pozytywnie na wizerunek i opinie o uzdrowisku.

Głównym zadaniem przedsięwzięcia jest modernizacja i remont budynku sanatorium Krystyna wraz z zagospodarowaniem terenu użytkowego. Obiekt zostanie przeznaczony na sanatorium uzdrowskie bądź szpital uzdrowski. W obiekcie planowane jest minimum 50 miejsc dla kuracjuszy.

Cel: wykorzystanie nieużytkowanych budynków uzdrowiska do prowadzenia działalności statutowej spółki – lecznictwa uzdrowskiego i rehabilitacji.

Planowane przedsięwzięcie wpłynie na sferę przestrzenno-funkcjonalną i techniczną w taki sposób, że zostanie wyremontowany obiekt znajdujący się w gminnej ewidencji zabytków obecnie będący w złym stanie technicznym. Z uwagi na to, że obiekt znajduje się w reprezentacyjnej części uzdrowiska jego remont poprawi również wizerunek uzdrowiska i miejscowości.

W sferze gospodarczej planowane przedsięwzięcie wpłynie pozytywnie na kondycję przedsiębiorstwa poprzez zwiększenie przychodów z prowadzonej działalności. Zwiększenie liczby kuracjuszy spowoduje wzrost zatrudnienia oraz wpłynie pozytywnie na rozwój lokalnych firm handlowych i usługowych.

W związku z powyższym najważniejszym aspektem rewitalizacyjnym niniejszego przedsięwzięcia jest to, że Planowane przedsięwzięcie jest ważne dla społeczności lokalnej, gdyż spowoduje zwiększenie szans na zatrudnienie szczególnie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, co wpłynie także na ograniczenie zjawiska ubóstwa oraz poprawi jakość życia.

Zatem przedsięwzięcie jest powiązane z następującymi celami LPR:

- Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin.
- Odnowione i wykorzystane zasoby budynków i budowli.
- Wzrost jakości usług turystycznych, w tym lecznictwa uzdrowskiego.

W ramach projektu przewidzianego do dofinansowania z EFS w ramach działania 7.1. zaplanowano zadania, które między innymi pozwolą na zdobycie nowych i podwyższenie posiadanych kwalifikacji zawodowych poprzez:

- identyfikację potrzeb szkoleniowych uczestników projektu;
- opracowanie dla każdego uczestnika projektu Indywidualnego Planu Działania;
- poradnictwo zawodowe;
- szkolenia.

Przedsięwzięcie skierowane jest do 20 potencjalnych nowych pracowników.

Powiązanie z celami LPR:

- Wzrost jakości usług turystycznych, w tym lecznictwa uzdrowskiego.
- Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin.

Opis komplementarności

W ramach Przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 4 (przewidzianego do dofinansowania z EFRR w ramach Działania 6.3 RPO WP 2014-2020) przewidziano do realizacji modernizację i remont istniejącego nieużytkowanego budynku sanatorium Krystyna wraz z przebudową układu funkcjonalnego budynku celem utworzenia szpitala uzdrowskiego lub sanatorium wraz z zakładem przyrodolecznictwa i basenem oraz zagospodarowaniem terenu, zakup wyposażenia do obiektu. Rezultatem projektu będą stworzone nowe miejsca pracy.

Ten rezultat będzie szansą na aktywizację zawodową dla beneficjentów projektu finansowanego z EFS w ramach Działania 7.1. (Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 10). Przedsięwzięcie skierowane jest do 20 osób, potencjalnych nowych pracowników medycznych i pozamedycznych Uzdrowiska Rymanów S.A., które skorzystają z możliwości zdobycia nowych i podwyższenia posiadanych kwalifikacji zawodowych, a następnie znajdą zatrudnienie w Uzdrowisku Rymanów S.A.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z Urzędu Gminy w Rymanowie

W związku z tym, że projekty tzw. „miękkie” (w tym finansowane z EFS) i infrastrukturalne (w tym finansowane z EFRR), które są finansowane z różnych źródeł powinny być ze sobą komplementarne poniżej znajduje się macierz, która pokazuje powiązania pomiędzy nimi. Projekty miękkie (w tym finansowane z EFS) będą stanowiły dopełnienie projektów infrastrukturalnych.

Tabela 79. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Przedsięwzięcia miękkie	Aktywizacja zawodowa osób wykluczonych szansą na integrację społeczną	Centrum aktywizacji osób starszych	Podniesienie kompetencji osób bezrobotnych – potencjalnych pracowników	Ekonomia społeczna szansą na aktywność zawodową osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji
Przedsięwzięcia infrastrukturalne				
Rewitalizacja rymanowskiego rynku		X		X
Odtworzenie historycznego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju i remont istniejących elementów architektonicznych		X		X
Modernizacja Szpitala Uzdrowskiego Gozdawa	X		X	
Modernizacja Sanatorium Krystyna	X		X	
Rozbudowa i modernizacja Sanatorium Leliwa wraz z rewitalizacją i zagospodarowaniem terenu użytkowego	X		X	
Budowa infrastruktury rekreacyjno-turystycznej w Rymanowie Zdroju	X	X		X

Przedsięwzięcia miękkie	Aktywizacja zawodowa osób wykluczonych szansą na integrację społeczną	Centrum aktywizacji osób starszych	Podniesienie kompetencji osób bezrobotnych – potencjalnych pracowników	Ekonomia społeczna szansą na aktywność zawodową osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji
Przedsięwzięcia infrastrukturalne				
Rewitalizacja kompleksu sportowego	X			

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 80. Podstawowe i uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Przedsięwzięcia miękkie	Aktywizacja zawodowa osób wykluczonych szansą na integrację społeczną	Centrum aktywizacji osób starszych	Podniesienie kompetencji osób bezrobotnych – potencjalnych pracowników	Ekonomia społeczna szansą na aktywność zawodową osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji	Stworzenie „letniej czytelnicy”	Projekt kulturalno – społeczny ożywienia centrum Miasta Rymanów	Zagospodarowanie przestrzeni wokół rymanowskiej studni – „Kogutka”
Przedsięwzięcia infrastrukturalne							
Rewitalizacja rymanowskiego rynku		X		X	X	X	X
Odtworzenie historycznego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju i remont istniejących elementów architektonicznych		X		X	X	X	

Przedsięwzięcia miękkie	Aktywizacja zawodowa osób wykluczonych szansą na integrację społeczną	Centrum aktywizacji osób starszych	Podniesienie kompetencji osób bezrobotnych – potencjalnych pracowników	Ekonomia społeczna szansą na aktywność zawodową osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji	Stworzenie „letniej czytelni”	Projekt kulturalno – społeczny ożywienia centrum Miasta Rymanów	Zagospodarowanie przestrzeni wokół rymanowskiej studni – „Kogutka”
Przedsięwzięcia infrastrukturalne							
Modernizacja Szpitala Uzdrowskiego Gozdawa	X		X				
Modernizacja Sanatorium Krystyna	X		X				
Rozbudowa i modernizacja Sanatorium Leliwa wraz z rewitalizacją i zagospodarowaniem terenu użytkowego	X		X				
Budowa infrastruktury rekreacyjno- turystycznej w Rymanowie Zdroju	X	X					
Rewitalizacja kompleksu sportowego	X						
Budowa parkingu						X	

Przedsięwzięcia miękkie	Aktywizacja zawodowa osób wykluczonych szansą na integrację społeczną	Centrum aktywizacji osób starszych	Podniesienie kompetencji osób bezrobotnych – potencjalnych pracowników	Ekonomia społeczna szansą na aktywność zawodową osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji	Stworzenie „letniej czytelnicy”	Projekt kulturalno – społeczny ożywienia centrum Miasta Rymanów	Zagospodarowanie przestrzeni wokół rymanowskiej studni – „Kogutka”
Przedsięwzięcia infrastrukturalne							
Poprawa jakości i standardu dróg i chodników na rewitalizowanym obszarze miasta Rymanów				X		X	
Budowa przejścia podziemnego		X				X	
Przebudowa istniejących i budowa nowych punktów świetlnych wraz z rozbudową monitoringu na ul. zlokalizowane na obszarze rewitalizacji		X			X	X	
Modernizacja energetyczna budynków mieszkalno-usługowych przy ulicy Rynek 1, 5, 19, 20, 21						X	
Remont i modernizacja energetyczna budynku komunalnego przy ulicy Bieleckiego 7 i wspólnoty mieszkaniowej przy ul.						X	
Wsparcie energetyki rozproszonej wśród mieszkańców Rymanowa i Rymanowa Zdroju						X	

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY RYMANÓW NA LATA 2017-2023

Przedsięwzięcia miękkie Przedsięwzięcia infrastrukturalne	Aktywizacja zawodowa osób wykluczonych szansą na integrację społeczną	Centrum aktywizacji osób starszych	Podniesienie kompetencji osób bezrobotnych – potencjalnych pracowników	Ekonomia społeczna szansą na aktywność zawodową osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji	Stworzenie „letniej czytelni”	Projekt kulturalno – społeczny ożywienia centrum Miasta Rymanów	Zagospodarowanie przestrzeni wokół rymanowskiej studni – „Kogutka”
Poprawa stanu infrastruktury kultury oraz jej wyposażenia na terenie Gminy Rymanów						X	

Źródło: Opracowanie własne

7. Zasada koncentracji – oznacza prowadzenie działań rewitalizacyjnych na terenach o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, obejmujących całość lub część obszaru zdegradowanego w miejscach szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk.

Wszystkie planowane działania rewitalizacyjne zlokalizowane są na obszarze rewitalizacji i są kierowane do grup szczególnie narażonych na działanie zjawisk kryzysowych. Działania te są skoncentrowane terytorialnie.

VII. INDYKTYWNE RAMY FINANSOWE

W procesie wdrażania przedsięwzięć rewitalizacyjnych kluczowa jest dywersyfikacja źródeł finansowania. Finansowanie z różnych źródeł (komplementarność finansowa) sprawia, że realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie efektywna i bezpieczna (zwiększa szanse na powodzenie i pełną realizację założeń). Dywersyfikacja źródeł finansowania daje możliwość korzystania zarówno z funduszy komercyjnych, jak i niekomercyjnych. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne mogą być realizowane przez różnorodne grupy podmiotów tj. przez podmioty z sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego.

Do pierwszego rodzaju źródeł finansowania (tj. komercyjnych) zalicza się przede wszystkim kredyty, pożyczki, obligacje komunalne. Ponadto wskazuje się, że niektóre działania mogą być wspierane przez środki własne przedsiębiorstw i innych podmiotów prywatnych i pozarządowych. Na etapie realizacji zapisów LPR bardzo istotna jest współpraca różnych podmiotów gwarantująca powodzenie wdrażanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Wspomniany drugi rodzaj obejmuje źródła niekomercyjne. Wśród nich największe znaczenie mają środki własne budżetu gminy, fundusze europejskie, środki budżetu Państwa. Należy wspomnieć o tym, że fundusze europejskie są wyposażone w dedykowane działania, które można wykorzystać planując i realizując działania rewitalizacyjne.

Poniższa tabela prezentuje przedsięwzięcia rewitalizacyjne wraz z wartością, okresem realizacji oraz źródłami finansowania.

Tabela 81. Udział środków finansowych z różnych źródeł w realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia	Źródła finansowania	Środki unijne w %		Budżet państwa w %	Środki własne (publiczne lub prywatne) w %	Środki unijne w zł		Budżet państwa w zł	Środki własne (publiczne lub prywatne) w zł
		EFS	EFRR			EFS	EFRR		
Rewitalizacja rymanowskiego rynku	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Priorytet VI, Działanie 6.3. Rewitalizacja przestrzeni regionalnej. Budżet Gminy Rymanów	0%	95%	0%	5%	0,00	5700000	0	300000
Odtworzenie historycznego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju i remont istniejących elementów architektonicznych	Programu Współpracy Transgranicznej EIS Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020 Cel tematyczny: Dziedzictwo. Budżet Gminy Rymanów	0%	90%	0%	10%	0,00	1350000	0	150000
Modernizacja Szpitala Uzdrowskiego Gozdawa	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Priorytet VI, Działanie 6.1. Rozwój potencjału endogenicznego regionu. Środki własne: Uzdrowisko Rymanów S.A.	0%	95%	0%	5%	0,00	15532500	0	817500
Modernizacja Sanatorium Krystyna	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Priorytet VI,	0%	95%	0%	5%	0,00	10070000	0	530000

Przedsięwzięcia	Źródła finansowania	Środki unijne w %		Budżet państwa w %	Środki własne (publiczne lub prywatne) w %	Środki unijne w zł		Budżet państwa w zł	Środki własne (publiczne lub prywatne) w zł
		EFS	EFRR			EFS	EFRR		
	Działanie 6.3. Rewitalizacja przestrzeni regionalnej. Środki własne: Uzdrowisko Rymanów S.A.								
Rozbudowa i modernizacja Sanatorium Leliwa wraz z rewitalizacją i zagospodarowaniem terenu użytkowego	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Priorytet VI, Działanie 6.1. Rozwój potencjału endogenicznego regionu. Środki własne: Uzdrowisko Rymanów S.A.	0%	85%	0%	15%	0,00	13897500	0	2452500
Budowa infrastruktury rekreacyjno – turystycznej w Rymanowie Zdroju	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Priorytet VI, Działanie 6.1. Rozwój potencjału endogenicznego regionu. Środki własne: Uzdrowisko Rymanów S.A.	0%	85%	0%	15%	0,00	12061500	0	2128500
Aktywizacja zawodowa osób wykluczonych szansą na integrację społeczną	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Priorytet VII, Działanie 8.1 – Aktywna integracja osób	85%	0%	0%	15%	255000	0	0	45000

Przedsięwzięcia	Źródła finansowania	Środki unijne w %		Budżet państwa w %	Środki własne (publiczne lub prywatne) w %	Środki unijne w zł		Budżet państwa w zł	Środki własne (publiczne lub prywatne) w zł
		EFS	EFRR			EFS	EFRR		
	zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Środki własne GOPS.								
Rewitalizacja sportowego kompleksu	Ministerstwo Sportu – Program rozwoju infrastruktury lekkoatletycznej. Ministerstwo Sportu – Program rozwoju ponadlokalnej infrastruktury sportowej. Środki własne Gminy Rymanów.	0%	0%	50%	50%	0,00	0,00	2000000	2000000
Centrum aktywizacji osób starszych	Budżet Gminy Rymanów	0%	0%	0%	100%	0	0	0	85000
Podniesienie kompetencji osób bezrobotnych – potencjalnych pracowników	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Priorytet VII, Działanie 7.1 – Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy - projekty konkursowe. Budżet Gminy Rymanów	85%	0%	0%	15%	85000	0	0	15000
Ekonomia społeczna szansą na aktywność zawodową osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Oś priorytetowa VIII, Działanie 8.5.	85%	0%	0%	15%	170000	0	0	30000,00

Przedsięwzięcia	Źródła finansowania	Środki unijne w %		Budżet państwa w %	Środki własne (publiczne lub prywatne) w %	Środki unijne w zł		Budżet państwa w zł	Środki własne (publiczne lub prywatne) w zł
		EFS	EFRR			EFS	EFRR		
	Wsparcie rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie. Budżet Gminy Besko.								
Łącznie						510000,00	58611500,00	2000000,00	8823500,00

Źródło: Opracowanie własne

W przypadku niepozyskania dofinansowania na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych wnioskodawcy, podejmą próbę sfinansowania realizacji projektów korzystając m.in. z preferencyjnych unijnych pożyczek, kredytów krajowych, dotacji w ramach programów krajowych (np. Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Sportu i Turystyki i innych), dotacji z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. Należy jednak mieć na uwadze, że planowany zakres projektów lub czas ich realizacji będzie zależny od uzyskania innych źródeł wsparcia.

VIII.MECHANIZMY WŁĄCZANIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW ORAZ GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI

VIII.1. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA PARTYCYPACJI

8.1.1. Podstawowe założenia partycypacji

Również „Instrukcja dotycząca przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego”² podkreśla, że partycypacja społeczna nie powinna ograniczać się jedynie do informacji i konsultacji podejmowanych przez władze lokalne działań, ale także dążyć do współdecydowania i kontroli obywatelskiej. Wiąże się to z włączaniem obywateli na każdym możliwym stopniu tworzenia programów rewitalizacji i realizacji działań w nich opisanych. Dzięki temu możliwe jest stworzenie efektywnego, bo odpowiadającego na potrzeby i oczekiwania interesariuszy, programu rewitalizacji.

Program Rewitalizacji został dopasowany do potrzeb lokalnej społeczności dzięki przeprowadzeniu pogłębionej diagnozy, która uwzględniała perspektywy różnych grup wiekowych, a także dzięki przeprowadzonym warsztatom. Część projekcyjna programu opracowywana była w dużej mierze przez interesariuszy, co skutkowało będzie pozytywnym nastawieniem do działań realizowanych w ramach poszczególnych projektów. Aktywny udział różnych grup interesariuszy przewiduje się także w etapach wdrażania i monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. W przyszłości partycypacja będzie miała charakter kontroli obywatelskiej.

8.1.2. Główne zasady partycypacji w ramach projektu

Podczas opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji przyjęto następujące zasady dotyczące organizacji i przebiegu partycypacji społecznej:

1. Zaangażowanie społeczności przez cały czas trwania projektu.
2. Włączenie w proces rewitalizacji różnych grup interesariuszy.
3. Równouprawnienie wszystkich uczestników konsultacji.
4. Dwustronny przepływ informacji – koncentracja na dojrzałych formach partycypacji (współdecydowanie i kontrola obywatelska).
5. Wieloaspektowość partycypacji.
6. Jawność przebiegu partycypacji oraz jej efektów.
7. Responsywność i dopasowanie form oraz treści partycypacji do potrzeb interesariuszy.

8.1.3. Główne zasady partycypacji w ramach projektu

Wieloaspektowość procesu rewitalizacji rodzi potrzebę aktywnego udziału wszystkich grup interesariuszy w jego planowaniu. Co do obszaru rewitalizacji różne osoby i podmioty mają bowiem różne potrzeby, preferencje, różne oczekiwania i punkty widzenia. Zaplanowano organizację prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji w sposób umożliwiający aktywne włączenie się grup interesariuszy:

- różnych grup mieszkańców (rodziny z dziećmi, młodzież, seniorzy, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym),
- przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych,
- przedsiębiorców i pracodawców,
- działaczy organizacji pozarządowych (w tym działających w sferze kultury, sportu oraz działających na rzecz dziedzictwa historycznego i tradycji lokalnych),

² Instrukcja dotycząca przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, Rzeszów 2017

- przedstawiciele kościołów i związków wyznaniowych.

Szczególną uwagę przywiązywać się będzie do aktywnego udziału bezpośrednich odbiorców działań na obszarze rewitalizacji, a więc jego mieszkańców, właścicieli, zarządców i użytkowników wieczystych nieruchomości oraz przedsiębiorców prowadzących działalność na tym terenie. Rewitalizacja wyznaczonego obszaru będzie miała znaczenie dla rozwoju całej gminy, toteż partycypacja będzie mieć charakter otwarty.

VIII.2. TECHNIKI I NARZĘDZIA PARTYCYPACYJNE ORAZ DZIAŁANIA AKTYWIZACYJNE

8.2.1 Działania promocyjno-informacyjne

Informacje o postępach prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji były na bieżąco publikowane na stronie internetowej Urzędu Gminy Rymanów: www.rymanow.pl, w miesięczniku informacyjnym z Gminy Rymanów „Nasz Rymanów”, były przekazywane radnym Rady Miejskiej w Rymanowie na sesjach i na posiedzeniach komisji rady miejskiej oraz na tablicach ogłoszeń. Została sporządzona mapa obszaru rewitalizacji.

Niezbędnym etapem przygotowawczym do partycypacji społecznej w przygotowywaniu i wdrażaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji jest rozpowszechnianie informacji dotyczących procesu rewitalizacji i zachęcenie mieszkańców do aktywnego udziału w pracach. Dzięki nowoczesnemu kanałowi komunikacji jakim jest m.in. Internet zwiększono zasięg działań informacyjno-promocyjnych – pozwoliło to dotrzeć do większej liczby mieszkańców.

8.2.2 Badania społeczne

W dniach od 27 stycznia 2017 do 30 marca 2017 roku przeprowadzone zostało badanie opinii mieszkańców gminy. Zrealizowano je poprzez metodę mixed-mode, która łączy techniki ankiet papierowych (SAQ) oraz internetowych do samodzielnego wypełnienia (CASI).

Trafność postawionej diagnozy zależy w dużym stopniu od opinii i preferencji mieszkańców. Zebranie ankiet umożliwia także weryfikację i uzupełnienie otrzymanych danych. Wybór obszaru zdegradowanego i do rewitalizacji w dużej mierze wynikał z uzyskanych w ankietach odpowiedzi. Badanie opinii lokalnych społeczności wytwarza pozytywne nastawienie do samego procesu rewitalizacji i przeprowadzanych w jego ramach prac. Ankiety do samodzielnego wypełnienia pozwoliły na uzyskanie rzeczywistych opinii lokalnej społeczności, bez efektu ankietarskiego, którego ryzyko występuje przy angażowaniu w przeprowadzanie badania ankietów. Dzięki zastosowaniu ankiet internetowych respondenci mogli podzielić się opinią w dogodnym dla nich miejscu i czasie. Dodatkowo, ankiety internetowe wiążą się ze zwiększonym poczuciem anonimowości, co zwiększa poziom szczerości udzielanych odpowiedzi.

8.2.3 Spotkanie konsultacyjne nr 1

Spotkanie odbyło się 27 stycznia 2017r. w sali Urzędu Gminy w Rymanowie. W spotkaniu udział wzięli radni, sołtysi, przewodniczący osiedli, Komendant Komisarjatu Policji w Rymanowie, dyrektor SPG ZOZ w Rymanowie, kierownicy Gminnych jednostek organizacyjnych, pracownicy UG w Rymanowie i zaproszeni goście.

8.2.4 Spotkanie konsultacyjne nr 2 - warsztat diagnostyczno - projektowy

Warsztat diagnostyczny odbył się 4 kwietnia 2017 r. w godzinach 10.00 – 13.00 w sali Urzędu Gminy w Rymanowie. Podczas spotkania zaprezentowano etapy prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji, i podstawowe informacje o samym procesie rewitalizacji. Pokazano również wstępne wyniki diagnozy opierające się zarówno na analizie danych zastanych jak i opracowaniu badań ankietowych. Uczestnicy warsztatów zostali poproszeni o wskazanie obszarów zdegradowanych oraz kolejności według której powinny być poddane procesowi rewitalizacji, a następnie o wskazanie obszarów do rewitalizacji i scharakteryzowaniu ich pod względem funkcji, jaką pełnią oraz pod względem ich potencjałów.

Warsztaty diagnostyczne są formą jakościowego badania potrzeb i preferencji społeczności lokalnych, pokrewną metodologii action research. Technika ta ma charakter partycypacyjny i aktywizujący, wykorzystuje efektu synergii, zwiększonej motywacji i poczucia bezpieczeństwa uczestników warsztatów. Przeprowadzenie spotkania umożliwiło uzupełnienie analiz o dane jakościowe. Warsztaty miały charakter otwarty, co pozwoliło na zestawienie różnych punktów widzenia.

8.2.5 Spotkanie konsultacyjne nr 3 - warsztat strategiczny warsztat projektowy

Warsztat strategiczny odbył się 19 kwietnia 2017 r. w godzinach 10.00 – 13.00 w sali Urzędu Gminy w Rymanowie. Stanowiły one kontynuację prac podjętych podczas warsztatu diagnostycznego. Na spotkaniu pojawiły się także osoby nieobecne na wcześniejszym spotkaniu, dlatego przypomniano podstawowe informacje o procesie rewitalizacji. Ponadto zaprezentowano wynik poprzedniego warsztatu i analiz opartych o dane zastane – wyznaczony obszar zdegradowany i do rewitalizacji. Przedstawiono problemy występujące na tym terenie w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno– funkcjonalnej i technicznej. Uczestnicy warsztatów zostali następnie poproszeni o określenie wizji obszaru w 2023 r. oraz działań, jakie należy podjąć, by wizję zrealizować. Działania te przyporządkowywane były do poszczególnych sfer rewitalizacji: społecznej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Na zakończenie spotkania zaprezentowano uczestnikom kartę projektów i poinformowano o możliwości wypełnienia w formie papierowej lub elektronicznej.

Dzięki pracy grupowej swoją opinią mogli podzielić się uczestnicy o różnych punktach widzenia, co wpłynęło na weryfikację pojedynczo zgłaszanych propozycji oraz końcowe wypracowanie konsensusu. Warsztaty przyczyniły się także do aktywizacji interesariuszy rewitalizacji. Dzięki warsztatom finalna część Lokalnego Programu Rewitalizacji – wizja obszaru i projekty do realizacji są efektem wypracowanym przez mieszkańców. Prace odbywały się w partnerstwie między władzami samorządowymi a obywatelami.

8.2.6 Konsultacje społeczne – zgłaszanie uwag on-line, papierowo

W dniach 04.04-19.04.2017 r. odbyły się konsultacje społeczne obszaru rewitalizacji. Uwagi można było zgłaszać on-line poprzez zakładkę „Rewitalizacja” na stronie internetowej Gminy, korespondencyjnie za pomocą poczty elektronicznej, a także bezpośrednio w Urzędzie Gminy. Informacje o konsultacjach zostały opublikowane na stronie www Gminy. W ramach ww. form nie wpłynęła żadna uwaga.

W dniach 19.06-28.06.2017 r. odbyły się konsultacje społeczne projektu LPR Gminy Rymanów na lata 2017-2023. Uwagi można było zgłaszać on-line poprzez zakładkę „Rewitalizacja” na stronie internetowej Gminy, korespondencyjnie za pomocą poczty elektronicznej, a także bezpośrednio w Urzędzie Gminy. Informacje o konsultacjach zostały opublikowane na stronie www Gminy. W ramach ww. form nie wpłynęła żadna uwaga.

VIII.3. ETAP WDRAŻANIA I OCENY LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Wdrażanie, monitoring oraz ocena Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie realizowana z możliwie najszerszym udziałem interesariuszy, którzy będą źródłem pełnej informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej oraz o zmianach, które zaszły na podobszarach rewitalizacji. Związane jest to przede wszystkim z koniecznością powodzenia realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w długookresowej perspektywie, zwłaszcza w przypadku ograniczenia możliwości finansowania niektórych z nich.

Na powyższym etapie przewidywane są otwarte spotkania z interesariuszami procesu rewitalizacji, a także sprawozdania partnerów z realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Jednocześnie planowane jest badanie ankietowe opinii społecznej na temat realizowanych projektów i efektów ich wdrażania.

IX. SYSTEM REALIZACJI (WDRAŻANIA) PROGRAMU REWITALIZACJI

Zarządzanie Lokalnym Programem Rewitalizacji jest zadaniem trudnym i skomplikowanym. Ma na to wpływ duża liczba partnerów uczestniczących w jego realizacji oraz multidyscyplinarny charakter przedsięwzięć, które zostały przewidziane do realizacji.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji zadaniem własnym Gminy jest m.in. tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji.

Skuteczna realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie prowadzona w oparciu o następujące zasady:

1. **Kompleksowość** – realizacja działań i projektów wieloaspektowo, z perspektywy całej gminy; zasada jest weryfikowana na poziomie Programu, a nie pojedynczych projektów.
2. **Koncentracja terytorialna** – LPR realizowany jest na wskazanym obszarze kryzysowym, który charakteryzuje się szczególnymi warunkami w skali gminy. Jednocześnie zachowana jest koncentracja środków na zadania priorytetowe o największych korzyściach społecznych.
3. **Komplementarność** – projekty realizowane w ramach różnych działań i priorytetów wzajemnie się uzupełniają; inwestycje publiczne są realizowane równoległe z projektami wspierającymi i towarzyszącymi partnerów zewnętrznych.
4. **Partnerstwo** – do realizacji LPR włączają się partnerzy społeczni, gospodarczy i instytucjonalni. Warunkiem skutecznego partnerstwa jest otwarta i ciągła komunikacja.
5. **Współpraca** – współdziałanie wewnątrz komórek i jednostek organizacyjnych LPR, pomiędzy partnerami publicznymi, społecznymi i prywatnymi; realizacja zasady dotyczy zarówno ustalania priorytetów, realizacji projektów, jak i mierzenia ich efektów.
6. **Stały monitoring** realizacji programu rewitalizacji i jego ewaluacja.

Główne strony współpracy przy wdrażaniu Programu Rewitalizacji:

1. Poszczególne wydziały Urzędu Gminy Rymanów oraz jego jednostki organizacyjne.
2. Zarządy spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych wchodzących w skład obszaru rewitalizacji.
3. Beneficjenci zewnętrzni odpowiadający za realizację projektów rewitalizacyjnych tj. instytucje kultury, instytucje polityki społecznej, organizacje samorządu gospodarczego, fundacje i stowarzyszenia, lokalni przedsiębiorcy, parafie, osoby prywatne.
4. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji.
5. Inni interesariusze Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Głównym celem wdrażania LPR jest budowanie partnerstwa między koordynatorem procesu - Urzędem Gminy a innymi podmiotami publicznymi oraz prywatnymi i pozarządowymi działającymi w gminie. Właściwe zarządzanie wdrażaniem wymaga przyjęcia odpowiednich rozwiązań organizacyjnych prezentowanych poniżej.

IX.1. PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA WDROŻENIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Dla sprawnego wdrażania i monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji zostanie powołany Zespół ds. Rewitalizacji (Projektowy). Będzie on stanowił organ pomocniczy Burmistrza Gminy Rymanów do podejmowania decyzji w sprawie wdrażania „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Rymanów na lata 2017 – 2023”.

Zespół będzie się składał z przedstawicieli Władz Urzędu Gminy oraz interesariuszy procesu rewitalizacji. Do głównych zadań zespołu należało będzie przede wszystkim koordynowanie wszystkich działań związanych z wdrażaniem Programu, bieżąca ocena i monitorowanie procesu rewitalizacji, reagowanie na wszystkie pojawiające się problemy i wdrażanie środków zaradczych. Ponadto zespół

ds. Rewitalizacji będzie odpowiadał za informacje i promocję wszystkich działań rewitalizacyjnych, będzie czynnie współpracował z osobami wdrażającymi projekty infrastrukturalne i społeczne w miejscowościach Rymanów i Rymanów Zdrój.

We współpracy przy wdrażaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji kluczowa jest komunikacja dwustronna Gmina - mieszkańcy, niewystarczające jest jedynie informowanie lokalnej społeczności, konieczne jest umożliwienie zainteresowanym aktywnego udziału na każdym etapie procesu rewitalizacji. Realizacja tego założenia nastąpi w ramach Zespołu ds. Rewitalizacji, w skład którego wejdą:

- Burmistrz Gminy Rymanów – będzie to osoba odpowiedzialna za wdrożenie zapisów LPR. Do głównych zadań będzie należało:
  - zwoływanie spotkań,
  - nadzór nad przebiegiem prac i wdrażaniem LPR,
  - akceptowanie rezultatów cząstkowych i końcowych,
  - rozwiązywanie bieżących i przeciwdziałanie potencjalnym problemom,
  - podejmowanie decyzji o zmianie LPR,
  - reprezentowanie projektu na zewnątrz i promowanie celów, koncepcji, rozwiązań i rezultatów,
- Konsultanci ds. Rewitalizacji - będzie to trzon Zespołu. W jego skład wejdą przedstawiciele Władz Gminy tj. Zastępca Burmistrza, Sekretarz Gminy i Skarbnik. W skład Zespołu zakłada się włączenie pracowników następujących komórek organizacyjnych Gminy: Referat Infrastruktury, Referat Finansów i Gospodarki Mieniem Gminy, Referat Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej. Do ich zadań należeć będzie:
  - Działalność informacyjno-promocyjna;
  - Przyjmowanie propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych od interesariuszy procesu rewitalizacji według zasad ustalonych przez Zespół;
  - Monitorowanie i ocena stopnia (prowadzenie audytów) realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji. Audyty będą przeprowadzane w pierwszym kwartale kolejnego roku począwszy od roku 2018 i będą obejmowały całość działań wykonanych w roku poprzednim;
  - Nadzór nad realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w dokumencie, w tym także monitorowanie ich wdrażania;
  - Wnioskowanie do Burmistrza Gminy Rymanów i Rady Miejskiej w Rymanowie o uzasadnione zmiany w treści LPR;
  - Sporządzenie raportu końcowego na zakończenie horyzontu czasowego Lokalnego Programu Rewitalizacji;
- Przewodniczący Rad Osiedlowych z Rymanowa i Rymanowa Zdroju oraz Sołtys Rymanowa Zdroju, jako miejscowości, w których zlokalizowany jest obszar rewitalizacji - głównym zadaniem liderów jest zapewnienie rozwoju ich miejscowości, dlatego zasadnym jest włączenie ich w proces rewitalizacji. Do pozostałych zadań tych liderów w ramach Zespołu ds. Rewitalizacji należą:
  - uczestniczenie w spotkaniach Zespołu i reprezentowanie na nich lokalnej społeczności;
  - prowadzenie konsultacji i spotkań w celu pozyskania ich opinii, a także informowaniu ich o działalności Zespołu.

IX.2. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

Podstawowymi instrumentami wdrażania LPR są kluczowe przedsięwzięcia, które zostały wyłonione w procesie partycypacji społecznej na etapie programowania.

Zakłada się, że przedsięwzięcia będą finansowane przez poszczególne podmioty ze sfery publicznej, prywatnej i pozarządowej – poszczególnych wnioskodawców przedsięwzięć ujętych w programie.

Współfinansowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych przez podmioty z trzech sektorów (publicznego, prywatnego i pozarządowego) będzie wyrazem partnerstwa.

- Realizacja projektów będzie również finansowana ze środków UE, jak i środków z funduszy celowych. Zróżnicowanie i zachowanie niezależności źródeł finansowania jest niezbędne w poprawnym zarządzaniu i realizacji projektów rewitalizacyjnych. Za pozyskiwanie informacji dotyczących konkursów organizowanych w ramach programów krajowych, RPO Województwa Podkarpackiego oraz przygotowanie wniosków o dofinansowanie i ich realizację będą odpowiedzialni indywidualnie poszczególni właściciele (wnioskodawcy) przedsięwzięć, znajdujących się w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

Wsparcie ekspertów zewnętrznych w przygotowaniu projektów, dokumentacji oraz wniosków aplikacyjnych o współfinansowanie przedsięwzięć z środków zewnętrznych będzie następowało w drodze nawiązywanej indywidualnie współpracy (na własną odpowiedzialność i własny koszt) przez poszczególnych właścicieli (wnioskodawców) przedsięwzięć, znajdujących się w LPR.

- Planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmują całą perspektywę czasową LPR. Poniżej prezentowany jest harmonogram realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 82. Harmonogram realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Rewitalizacja rymanowskiego rynku							
Odtworzenie historycznego charakteru Parku Zdrojowego w Rymanowie Zdroju i remont istniejących elementów architektonicznych							
Modernizacja Szpitala Uzdrowskiego Gozdawa							
Modernizacja Sanatorium Krystyna							
Rozbudowa i modernizacja Sanatorium Leliwa wraz z rewitalizacją i zagospodarowaniem terenu użytkowego							
Budowa infrastruktury rekreacyjno – turystycznej w Rymanowie Zdroju							
Aktywizacja zawodowa osób wykluczonych szansą integrację społeczną							
Rewitalizacja kompleksu sportowego							
Centrum aktywizacji osób starszych							
Ekonomia społeczna szansą na aktywność zawodową osób							

Przedsięwzięcia	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
znajdujących się w niekorzystnej sytuacji							
Podniesienie kompetencji osób bezrobotnych – potencjalnych pracowników							
Budowa parkingu							
Poprawa jakości i standardu dróg i chodników na rewitalizowanym obszarze miasta Rymanów							
Budowa przejścia podziemnego							
Przebudowa istniejących i budowa nowych punktów świetlnych wraz z rozbudową monitoringu na ul. zlokalizowane na obszarze rewitalizacji							
Modernizacja energetyczna budynków mieszkalno-usługowych przy ulicy Rynek 1, 5, 19, 20, 21							
Remont i modernizacja energetyczna budynków komunalnych przy ulicy Bieleckiego 2, 7							
Stworzenie „letniej czytelnii”							
Projekt kulturalno – społeczny ożywienia centrum Miasta Rymanów							
Zagospodarowanie przestrzeni wokół rymanowskiej studni – „Kogutka”							
Wsparcie energetyki rozproszonej wśród mieszkańców Rymanowa							
Poprawa stanu infrastruktury kultury oraz jej wyposażenia na terenie Gminy Rymanów							
Wsparcie energetyki rozproszonej wśród mieszkańców Rymanowa Zdroju							

Źródło: Opracowanie własne

X. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ WPROWADZENIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU PROGRAMU

Monitorowanie skuteczności działań rewitalizacyjnych jest konieczne z punktu widzenia osiągnięcia celów rewitalizacji, jak również zachowywania efektywności wykorzystania środków finansowych. System monitoringu będzie również wspomagał koordynację działań, ułatwiał zarządzanie nimi oraz wspierał budowanie opartego na odpowiedzialności partnerstwa różnych podmiotów. Podstawą do opracowania systemu monitoringu jest logika interwencji, w której ponoszone nakłady umożliwiają wypracowanie określonych produktów, które z kolei przekładać się mają na rezultaty (skutki bezpośrednie dla bezpośrednich odbiorców) oraz oddziaływanie (skutki długookresowe o bardziej uniwersalnym zasięgu).

Lokalny Program Rewitalizacji podlega ocenie pod względem aktualności jego założeń, a także postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Monitoring Programu ma na celu wykrywanie nieprawidłowości oraz podejmowanie działań naprawczych. Odpowiedni system monitorowania i ewaluacji Programu Rewitalizacji zapobiega ewentualnej dezaktualizacji jego założeń. Ocena skuteczności Programu nastąpi w oparciu o wartości wskaźników, które zostały przyjęte jako mierniki przeprowadzania procesu rewitalizacji. Wskaźniki wykorzystane w celu monitorowania procesu rewitalizacji powinny spełniać następujące warunki:

- **Trafności** - czyli dostosowanie wskaźnika do charakteru przedsięwzięcia i oczekiwanych rezultatów jego realizacji;
- **Mierzalności** - powinny być wyrażone w wartościach liczbowych, umożliwiając ich weryfikację;
- **Wiarygodności** - czyli takie zdefiniowanie wskaźnika, które nie powoduje trudności z jego weryfikacją;
- **Dostępności** - powinny być łatwe do wygenerowania.

Badanie efektów wdrażania nastąpi na podstawie dwóch rodzajów wskaźników: wskaźnika produktu oraz rezultatu. Wskaźniki wyróżniono zgodnie z metodologią badania efektów wdrażania stosowaną przy tworzeniu dokumentów o charakterze strategicznym oraz programowym. Wskaźniki produktu odnoszą się do wszystkich produktów, które powstały w trakcie realizowania Programu oraz w rezultacie wydatkowania przyznanych środków. Mierzony jest w jednostkach rzeczowych. Natomiast wskaźnik rezultatu dotyczy efektów działań, które nastąpiły po zakończeniu i w wyniku realizowania Programu. Informuje o zmianach jakie nastąpiły w wyniku wcielenia w życie danego przedsięwzięcia. W poniższej tabeli zestawiono wskaźniki produktu projektów planowanych do realizacji w ramach procesu rewitalizacji, a także wskaźniki rezultatu w celu monitoringu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 83. Tabela wskaźników LPR

Podsystem	Cele strategiczne/cele operacyjne	Wskaźnik	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło
Społeczny	1. Aktywna, zintegrowana i otwarta społeczność	Rezultatu	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Stan na 30.06.2017	Spadek o 10%	Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie
	1.1. Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin	Produktu	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	Stan na 30.06.2017	Spadek o 15%	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rymanowie
	1.2. Wzrost aktywności społecznej i obywatelskiej we wszystkich grupach wiekowych	Produktu	Liczba osób uczestniczących w wyborach samorządowych	Stan na rok 2015	Wzrost o 15%	Komisje Wyborcze – sprawozdania

Podsystem	Cele strategiczne/cele operacyjne	Wskaźnik	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło
	1.3. Wzrost aktywności w zakresie kultury oraz sportu i rekreacji we wszystkich grupach wiekowych	Produktu	Liczba użytkowników nowej infrastruktury	0	5000	Rejestry: Gminnego Ośrodka Kultury i Ośrodka Kultury Fizycznej
	1.4. Zapewniona opieka i wsparcie dla seniorów, osób niepełnosprawnych oraz innych zagrożonych wykluczeniem	Produktu	Liczba osób korzystających ze wsparcia	0	120	Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
Przestrzenno-funkcyjny i techniczny	2. Wysoki poziom rozwoju potencjału technicznego oraz estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych	Rezultatu	Wzrost procentowy powierzchni użytkowej na obszarze rewitalizacji stosunku do powierzchni sumarycznej w obszarze rewitalizowanym	Stan na dzień 30 czerwca 2017	5%	Dane Urzędu Gminy w Rymanowie
	2.1. Zagospodarowane, funkcjonalne i bezpieczne przestrzenie publiczne	Produktu	Powierzchnia zrewitalizowanej przestrzeni	0	5.4139 ha	Urząd Gminy w Rymanowie – Referat Infrastruktury – protokoły odbioru robót
	2.2. Odnowione i wykorzystane zasoby budynków i budowli	Produktu	Liczba zrewitalizowanych obiektów infrastruktury społecznej, sportowo-rekreacyjnej, uzdrowskiej	0	7	Protokoły odbioru robót - Urząd Gminy, Uzdrowsko Rymanów S.A. i Parafia Rzymskokatolicka w Rymanowie
	3. Wysoka jakość środowiska naturalnego	Rezultatu	Stężenie benzo(a)pirenu	Stan na dzień 30 czerwca 2017	Spadek o 5%	Wyniki badań – WIOŚ Rzeszów
Środowiskowy	3.1. Likwidacja źródeł zanieczyszczenia środowiska	Produktu	Liczba instalacji OZE w gospodarstwach domowych	0	168	Protokoły odbioru dostaw i robót - Urząd Gminy
Gospodarczy	4. Wzrost wykorzystania potencjału gospodarczego	Rezultatu	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON	Stan na 30.06.2017	Wzrost o 15%	Ewidencja działalności gospodarczej – Urząd Gminy
	4.1. Rozwinięta przedsiębiorczość mieszkańców	Produktu	Liczba nowych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON	0	15	Ewidencja działalności gospodarczej – Urząd Gminy

Podsystem	Cele strategiczne/cele operacyjne	Wskaźnik	Rodzaj wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło
	4.2. Wzrost jakości usług turystycznych, w tym lecznictwa uzdrowiskowego	Produktu	Liczba turystów odwiedzających Gminę Rymanów	Stan na 31.12.2016	Wzrost o 15%	Urząd Statystyczny w Rzeszowie

Źródło: Opracowanie własne

Wskaźniki oddziaływania to długofalowe skutki podjętych interwencji i prowadzonych działań dla obszaru w szerszym kontekście czasowym i przestrzennym. Osiąganie wskaźników oddziaływania jest faktycznie poza kontrolą instytucji wdrażających program. Jest to spowodowane tym, że poza realizowanymi przedsięwzięciami istnieje wiele czynników makrospołecznych i makroekonomicznych, które mają wpływ na ogólną sytuację w Programie tj. jego strukturę demograficzną, system gospodarowania i strukturę gospodarki, dochody ludności i tym podobne.

Monitoring i ocena realizowanych działań pozwolą na wprowadzanie koniecznych korekt w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości oraz zmian zachodzących w społeczności lokalnej i przestrzeni. Zmiany mogą wynikać bezpośrednio z wyników monitoringu. Wnioskować o nie mogą także członkowie Zespołu Projektowego, jeśli zmiany te wynikają z uwarunkowań zewnętrznych. Każda zmiana Lokalnego Programu Rewitalizacji wymaga jednak zatwierdzenia przez uchwałę Rady Miejskiej w Rymanowie.

Monitorowanie metodą jakościową będzie odbywało się za pomocą danych jakościowych mierzących skuteczność prowadzonych działań, tj. systematycznym prowadzeniu badań społecznych (wywiadów, spotkań) z odbiorcami rewitalizacji.

W ramach LPR będą prowadzone audyty, które pozwolą na ocenę stopnia jego realizacji oraz sformułowanie rekomendacji zawierających możliwe kierunki zmian (zgodnie z wynikami oceny). Za przeprowadzenie audytów będzie odpowiadał Burmistrz Gminy. Będą one dokonywane w pierwszym kwartale każdego roku poczynając od roku 2018.

Narzędziami monitoringu i ewaluacji LPR będą także okresowe otwarte spotkania organizowane przez Urząd Gminy dla wszystkich zainteresowanych podmiotów, a także sprawozdania partnerów rewitalizacji dotyczące realizowanych przez nich przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Okresowe sprawozdania dotyczące realizacji LPR będą przedkładane do akceptacji Burmistrza oraz zamieszczane na stronie internetowej i BIP Urzędu Gminy.

W przypadku zaistnienia potrzeby aktualizacji Zespół zgłosi wniosek do Burmistrza, a ten przedłoży projekt do uchwalenia przez Rady Miejskiej w Rymanowie. W proces aktualizacji LPR będą zaangażowani wszyscy interesariusze rewitalizacji, którzy będą informowani na bieżąco o przebiegu procesu wdrażania i monitoringu LPR. Aktualizacja programu zostanie dokonana zgodnie z obowiązującymi w danym momencie wytycznymi oraz regulacjami prawnymi.

Materiał zebrany w procedurze monitoringu będzie podstawą do przeprowadzenia oceny (ewaluacji) skuteczności działań rewitalizacyjnych zarówno po ich zakończeniu (ewaluacja ex-post), jak również w wyznaczonych momentach jej realizacji (ewaluacja mid-term).

Ocena (ewaluacja) procesu rewitalizacji jest sformalizowaną oceną stopnia osiągnięcia celów rewitalizacji w danej chwili i będzie dokonywana w oparciu o odpowiednio zaplanowane badania społeczno-ekonomiczne, które będą dotyczyły w szczególności następujących kryteriów:

- skuteczności i efektywności procesu rewitalizacji,
- użyteczności, trwałości i trafności osiągniętych rezultatów.

Do oceny będą miały zastosowanie oparte na wytycznych Komisji Europejskiej poniższe kryteria:

- trafność (ang. relevance) – czy cele rewitalizacji odpowiadają potrzebom beneficjentów (różnych grup mieszkańców, przedsiębiorców)?
- efektywność (ang. efficiency) – czy działania rewitalizacyjne są racjonalne z ekonomicznego punktu widzenia? Czy ponoszone koszty są proporcjonalne do osiągniętych efektów?
- skuteczność (ang. effectiveness) – czy wdrażanie działań rewitalizacyjnych przyczynia się do realizacji założonych celów strategicznych?
- użyteczność (ang. utility) – czy realizacja działań rewitalizacyjnych przyczynia się do lepszego zaspokojenia potrzeb beneficjentów i rozwiązywania zidentyfikowanych problemów? Czy beneficjenci faktycznie korzystają z efektów działań? Czy pojawiają się niepożądane, negatywne efekty uboczne realizowanych działań?
- trwałość (ang. sustainability) – czy pozytywne skutki działań rewitalizacyjnych mają charakter stały? Czy efekty działań będą trwałe?

Procedura monitorowania i oceny:

Tabela 84. Kroki w procedurze monitorowania i oceny

Pozyskiwanie i dokumentowanie danych		
1.	Gromadzenie danych i ich weryfikacja	Zakres monitoringu
2.	Porównywanie danych ze wskaźników z zakładanymi wartościami planowanymi (o ile zostały określone)	
3.	Przeprowadzenie badań opinii mieszkańców, opracowanie raportów	
4.	Opracowanie wniosków na podstawie wskaźników monitoringu oraz badań opinii	Zakres oceny
5.	Udostępnienie wniosków z oceny	
6.	Weryfikacja i aktualizacja Programu, w tym działań rewitalizacyjnych	Wykorzystanie wyników oceny
7.	Przeprowadzenie konsultacji społecznych w ramach aktualizacji Programu	
8.	Realizacja działań rewitalizacyjnych określonych w Programie	

Źródło: Opracowanie własne

Organem odpowiedzialnym za wprowadzanie modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu jest Rada Miejska, która będzie to czyniła to na wniosek Burmistrza. Burmistrz może wystąpić z wnioskiem podjętym na skutek analizy raportów opracowywanych okresowo na podstawie wyników monitoringu LPR i sytuacji w gminie.

Jeżeli w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji LPR, stwierdzone zostanie osiągnięcie celów rewitalizacji, Rada Miejska powinna uchylić uchwałę w sprawie LPR w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek Burmistrza. Jednakże Program nie może być uchylony w wymaganym okresie zachowania trwałości produktów będących wynikiem zrealizowanych przedsięwzięć w ramach dofinansowania z środków RPO Województwa Podkarpackiego lub programów krajowych.

XI. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

W dniu 27.06.2017r. Gmina Rymanów otrzymała pismo od Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu pn.: „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Rymanów na lata 2017-2023”.

W dniu 29.06.2017r. Gmina Rymanów otrzymała pismo od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu pn.: „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Rymanów na lata 2017-2023”.

Na podstawie decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Rymanów nie wymaga przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

XII. SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności gminy i miasta Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku	7
Tabela 2. Wskaźnik obciążenia demograficznego i współczynnik feminizacji w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 r.	9
Tabela 3. Liczba osób w poszczególnych przedziałach wiekowych w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 r.	13
Tabela 4. Liczba bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych, bezrobotnych bez wykształcenia średniego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku	17
Tabela 5. Liczba złożonych wniosków o 500+ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminie i mieście Rymanów w 2016 roku	19
Tabela 6. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej według powodów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku	23
Tabela 7. Liczba przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 r.	25
Tabela 8. Liczba przestępstw w podziale na rodzaj w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2016 roku	29
Tabela 9. Liczba wydanych "Niebieskich Kart" w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku	32
Tabela 10. Liczba uczniów uczących się i nieotrzymujących promocji w szkołach w gminie Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku	35
Tabela 11. Liczba komputerów z dostępem do Internetu w szkołach w gminie Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku	36
Tabela 12. Wynik sprawdzianu szóstoklasisty w szkołach w gminie Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku	36
Tabela 13. Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015, i 2016 roku	38
Tabela 14. Frekwencja wyborcza dla gminy i miasta Rymanów w 2011 i 2014 roku	40
Tabela 15. Liczba czytelników i uczestników zajęć stałych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku	41
Tabela 16. Liczba uczestników zajęć stałych w GOK w przeliczeniu na 100 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku	44
Tabela 17. KRS, kluby sportowe i stowarzyszenia w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku	47
Tabela 18. Powierzchnia terenów zieleni urządzonej oraz ogródków działkowych w gminie Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku	51
Tabela 19. Wykaz dróg powiatowych w gminie Rymanów	52
Tabela 20. Adresy punktów adresowych w mieście Rymanów znajdujących się w odległości 500 m od usług administracyjnych	54
Tabela 21. Adresy punktów adresowych w mieście Rymanów znajdujących się w odległości 500 m od usług edukacyjnych	57
Tabela 22. Adresy punktów adresowych w mieście Rymanów znajdujących się w odległości 500 m od usług handlowych	59
Tabela 23. Adresy punktów adresowych w mieście Rymanów znajdujących się w odległości 500 m od usług kultury i rekreacji	62
Tabela 24. Adresy punktów adresowych w mieście Rymanów znajdujących się w odległości 500 m od usług sportowych	64
Tabela 25. Adresy punktów adresowych w mieście Rymanów znajdujących się w odległości 500 m od usług zdrowia	66
Tabela 26. Adresy punktów adresowych w mieście Rymanów znajdujących się w odległości 500 m od kościołów	68
Tabela 27. Wykaz przestrzeni publicznych w gminie Rymanów	70
Tabela 28. Liczba przystanków komunikacji autobusowej i liczba linii autobusowych odjeżdżających z tych przystanków w gminie Rymanów w 2016 r.	71
Tabela 29. Długość dróg do remontu w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku	74
Tabela 30. Zabytki w gminie i mieście Rymanów w 2016 roku	76

Tabela 31. Liczba budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej i gazowniczej w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku	78
Tabela 32 Odsetek budynków mieszkalnych, zamieszkałych, wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków w 2011r.	80
Tabela 33 Ocena stanu technicznego budynków komunalnych i socjalnych w gminie Rymanów	81
Tabela 34 Budynki użyteczności publicznej przystosowane do osób niepełnosprawnych, budynki mieszkalne posiadające kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne w 2016 r. w gminie Rymanów.	82
Tabela 35. Liczba podatników w rozliczeniach PIT w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy w 2014, 2015 i 2016r.	83
Tabela 36. Liczba podmiotów Regon w przeliczeniu na 100 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2014, 2015 i 2016 r.	84
Tabela 37. Średni dochód dla osoby prowadzącej i nieprowadzącej działalności gospodarczej w gminie i mieście Rymanów w 2014,2015 i 2016 roku	87
Tabela 38. Powierzchnia i masa azbestu zinwentaryzowanego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Rymanów w 2014,2015 i 2016 roku	91
Tabela 39. Powierzchnia dzikich wysypisk i ilość odpadów na nich składowanych w gminie Rymanów w 2014, 2015 i 2016 roku	93
Tabela 40. Zestawienie wartości stężeń substancji w powietrzu na terenach pozamiejskich w gminach powiatu krośnieńskiego w 2012 roku	94
Tabela 41. Jakość powietrza na obszarze podkarpackich stref uzdrowisk w 2016 roku	95
Tabela 42. Formy ochrony przyrody w gminie Rymanów w 2016 roku.....	97
Tabela 43. Wskazanie najpoważniejszych problemów społecznych Gminy Rymanów.....	102
Tabela 44. Jakiek Państwa zdaniem najważniejsze problemy środowiskowe Gminy Rymanów	103
Tabela 45. Jakiek Państwa zdaniem problemy gospodarcze w Gminie Rymanów	104
Tabela 46. Proszę wskazać najważniejsze problemy przestrzenno-funkcjonalne Gminy	105
Tabela 47. Proszę wskazać najważniejsze problemy techniczne budynków Gminy	106
Tabela 48 Zbiorcze zestawienie wskaźników w sferze społecznej ze wskazaniem wartości niekorzystnych względem średniej dla gminy. Wartość 1 oznacza, że dla konkretnego sołectwa czy miasta odnotowano gorszą wartość wskaźnika niż dla całej gminy. Wartość 0 oznacza, że dla konkretnego sołectwa odnotowano lepszą wartość wskaźnika niż dla całej gminy.....	114
Tabela 49 Zbiorcze zestawienie wskaźników w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej ze wskazaniem wartości niekorzystnych względem średniej dla gminy. Wartość 1 oznacza, że dla konkretnego sołectwa czy miasta odnotowano gorszą wartość wskaźnika niż dla całej gminy. Wartość 0 oznacza, że dla konkretnego sołectwa odnotowano lepszą wartość wskaźnika niż dla całej gminy.	121
Tabela 50 Zbiorcze zestawienie wskaźników w sferze gospodarczej i środowiskowej ze wskazaniem wartości niekorzystnych względem średniej dla gminy. Wartość 1 oznacza, że dla konkretnego sołectwa czy miasta odnotowano gorszą wartość wskaźnika niż dla całej gminy. Wartość 0 oznacza, że dla konkretnego sołectwa odnotowano lepszą wartość wskaźnika niż dla całej gminy.	122
Tabela 51 Liczba wskaźników gorszych od średniej w gminie w analizowanych sferach w Rymanowie i w sołectwach gminy Rymanów	123
Tabela 52. Zbiorcze zestawienie wskaźników w sferze społecznej ze wskazaniem wartości niekorzystnych względem średniej dla gminy. Wartość 1 oznacza, że dla konkretnej ulicy w Rymanowie czy Rymanowa Zdroju odnotowano gorszą wartość wskaźnika niż dla całej gminy. Wartość 0 oznacza, że dla konkretnej ulicy odnotowano lepszą wartość wskaźnika niż dla całej gminy.....	127
Tabela 53 Zbiorcze zestawienie wskaźników w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, gospodarczej ze wskazaniem wartości niekorzystnych względem średniej dla gminy dla ulic miasta Rymanów i dla sołectwa Rymanów Zdrój. Wartość 1 oznacza, że dla konkretnej ulicy odnotowano gorszą wartość wskaźnika niż dla całej gminy. Wartość 0 oznacza, że dla konkretnej ulicy w Rymanowie czy odnotowano lepszą wartość wskaźnika niż dla całej gminy.....	129
Tabela 54 Liczba wskaźników gorszych od średniej w gminie w analizowanych sferach dla ulic miasta Rymanów i dla Rymanowa Zdroju	131
Tabela 55 Zestawianie wyników wskaźników dla obszaru rewitalizacji ze wskaźnikami referencyjnymi dla województwa podkarpackiego	133

Tabela 56. Zasięg obszaru rewitalizacji w gminie Rymanów	133
Tabela 57. Zidentyfikowane problemy na obszarze zdegradowanym i rewitalizacji	135
Tabela 58. Zidentyfikowane potencjały na obszarze zdegradowanym i rewitalizacji.....	145
Tabela 59. Struktura celów strategicznych i operacyjnych w poszczególnych podsystemach.....	151
Tabela 60. Kierunki działań oraz przypisane zjawiska kryzysowe i potencjały do celu strategicznego 1	152
Tabela 61. Kierunki działań oraz przypisane zjawiska kryzysowe i potencjały do celu strategicznego 2	155
Tabela 62. Kierunki działań oraz przypisane zjawiska kryzysowe i potencjały do celu strategicznego 3	157
Tabela 63. Kierunki działań oraz przypisane zjawiska kryzysowe i potencjały do celu strategicznego 4	158
Tabela 64. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne – nr 1	160
Tabela 65. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne – nr 2	165
Tabela 66. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne - nr 3.....	168
Tabela 67. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne – nr 4	170
Tabela 68. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne – nr 5.....	172
Tabela 69. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne – nr 6.....	174
Tabela 70. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne – nr 7.....	176
Tabela 71. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne – nr 8.....	177
Tabela 72. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne – nr 9.....	178
Tabela 73. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne – nr 10.....	179
Tabela 74. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne – nr 11	181
Tabela 75. Przedsięwzięcia uzupełniające.....	183
Tabela 76. Komplementarność projektów rewitalizacyjnych z celami LPR	188
Tabela 77. Komplementarność okresowa – projekty zrealizowane przez Gminę Rymanów	192
Tabela 78. Komplementarność projektów EFRR planowanych do finansowania w ramach Działania 6.3. RPO WP 2014-2020 z projektami planowanymi do realizacji z EFS.	197
Tabela 79. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	203
Tabela 80. Podstawowe i uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	204
Tabela 81. Udział środków finansowych z różnych źródeł w realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	209
Tabela 82. Harmonogram realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	218
Tabela 83. Tabela wskaźników LPR	220
Tabela 80. Kroki w procedurze monitorowania i oceny.....	224

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Płeć respondentów	99
Wykres 2. Wiek respondentów	99
Wykres 3. Status zawodowy respondentów	100
Wykres 4. Miejsce zamieszkania.....	101
Wykres 5. Ogólna ocena życia w gminie.....	102
Wykres 6. Wskazanie najpoważniejszych problemów społecznych Gminy Rymanów.....	103
Wykres 7. Najważniejsze problemy środowiskowe Gminy Rymanów	104
Wykres 8. Problemy gospodarcze w Gminie Rymanów	105
Wykres 9. Problemy przestrzenno-funkcjonalne Gminy Rymanów	106
Wykres 10. Problemy techniczne budynków Gminy Rymanów	107
Wykres 11. Ocena konieczności wdrożenia programu ożywienia społeczno-gospodarczego	107
Wykres 12. Wskazanie grup społecznych, które powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych w Gminie Rymanów	108

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2016 roku	19
Rysunek 2. Liczba złożonych wniosków na pierwsze dziecko w ramach programu „500+” w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminie i mieście Rymanów w 2016 roku.....	21
Rysunek 3. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej według powodów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2016 roku	25

Rysunek 4. Przestępstwa w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2016 r.	27
Rysunek 5. Granice Gminy Rymanów	53
Rysunek 6 Mapa buforów odległości usług ogółem	54
Rysunek 7 Mapa zagregowanych buforów odległości usług administracyjnych	56
Rysunek 8 Mapa zagregowanych buforów odległości usług edukacyjnych	58
Rysunek 9 Mapa zagregowanych buforów odległości usług handlowych	61
Rysunek 10 Mapa zagregowanych buforów odległości usług kulturalnych i rekreacyjnych	63
Rysunek 11 Mapa zagregowanych buforów odległości usług sportowych	65
Rysunek 12 Mapa zagregowanych buforów odległości usług zdrowia	67
Rysunek 13 Mapa zagregowanych buforów odległości od kościołów.....	69
Rysunek 14 Mapa zagregowanych buforów odległości od przystanków komunikacji autobusowej.....	73
Rysunek 15. Liczba podmiotów Regon w przeliczeniu na 100 mieszkańców w gminie i mieście Rymanów w 2016 roku	86
Rysunek 16. Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM10 i benzo(a)pirenu w woj. podkarpackim w 2016 r.	95
Rysunek 17. Lokalizacja punktu pomiarowo-kontrolnego hałasu komunikacyjnego; Rymanów-Zdrój, 2014.....	96
Rysunek 18. Formy ochrony przyrody w gminie Rymanów w 2016 roku.....	98
Rysunek 19. Obszar zdegradowany	124
Rysunek 20 Obszar rewitalizacji w gminie Rymanów	134
Rysunek 21. Struktura rezultatów LPR	150
Rysunek 22. Schemat integrowania działań rewitalizacyjnych	187

SPIS ZDJĘĆ

Zdjęcie 1. Parking przy placu targowym (ul. Kilińskiego, ul. Bieleckiego) w Rymanowie	138
Zdjęcie 2. Plac targowy w Rymanowie	139
Zdjęcie 3. Dojazd z ul. Kilińskiego do ul. Piekarskiej w Rymanowie	140
Zdjęcie 4. Skrzyżowanie ul. Piekarskiej i ul. Bocznej w Rymanowie	141
Zdjęcie 5. Rynek w Rymanowie	142
Zdjęcie 6 Szpital Uzdrowski Gozdawa w Rymanowie-Zdroju.....	143
Zdjęcie 7. Sanatorium Krystyna w Rymanowie-Zdroju.....	144
Zdjęcie 8. Sanatorium Leliwa w Rymanowie-Zdroju	145